

ผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและ
เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี

Effects of Behavioral Group Counseling on Enhancing Public Mind for Youths of
Juvenile Observation and Protection Pattani Province

โองการ หนั้นเต๊ะ
Onggan Ranteh

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Arts in Psychology
Prince of Songkla University

2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการ
พัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี

ผู้เขียน นายโองการ หรันเต๊ะ

สาขาวิชา จิตวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงมณี จงรักษ์)

(รองศาสตราจารย์สุเทพ สันติวรานนท์)

.....กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงมณี จงรักษ์)

.....

.....กรรมการ

(ดร.ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ)

(ดร.ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ)

.....กรรมการ

(ดร.บุญโรม สุวรรณพาทู)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ดำรงศักดิ์ ฟ้ารุ่งแสง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงมณี จงรักษ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ

(นายโองการ หรันเต๊ะ)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อนและ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ

(นายโองการ หรั่งเต๊ะ)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ชื่อวิทยานิพนธ์	ผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี
ผู้เขียน	นายโองการ หรินเต๊ะ
สาขาวิชา	จิตวิทยา
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย (1) เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี ก่อนและหลังการทดลอง (2) เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยใช้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมกับกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมการอบรมตามปกติของสถานพินิจ กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ มีจำนวน 30 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 11-18 ปี ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม จำนวน 14 ครั้งๆ ละ 60-90 นาทีและกลุ่มควบคุมเข้ารับการอบรมตามโปรแกรมปกติของสถานพินิจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ (2) แบบวัดจิตสาธารณะ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .90 ทั้ง 2 กลุ่ม ได้รับการประเมินจิตสาธารณะก่อนทดลองและหลังทดลอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Wilcoxon Matched-pairs Signed rank test และ Mann-Whitney U test

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ มีจิตสาธารณะหลังการเข้าร่วมการทดลองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($p < .05$)
- 2) เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ มีจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมอบรมตามปกติของสถานพินิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ($p < .01$)

Thesis Title	Effects of Behavioral Group Counseling on Enhancing Public Mind for Youths of Juvenile Observation and Protection Pattani Province
Author	Mr.Onggan Ranteh
Major Program	Psychology
Academic Year	2017

ABSTRACT

The purpose of this quasi-experimental design was to study the effect of behavioral group counseling on enhancing public mind for youths of Juvenile Observation and Protection, Pattani Province. Subjects were 30 voluntary youths purposive selected by criteria and randomized into 2 groups equally 15 in the experimental and the control. Their ages were between 11 to 18 years old. The experimental group participated in behavioral group counseling for 14 sessions. Each lasted 60-90 minutes. The control group received regular daily programs from the Juvenile Observation and Protection center. The research tools were (1) Behavioral Group Counseling Program, and (2) The Public Mind Scale with reliability coefficient .90. The statistics used to analyzed data were mean, standard deviation, Wilcoxon Matched-pairs Signed rank test and Mann-Whitney U test.

The results were as follow:

- 1) After the trial, youths who participated in the behavioral counseling program had scores of public mind higher than those before the experiment ($p < .05$).
2. Those in the experiment group had scores higher than those of the control group ($p < .01$).

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงมณี จงรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และดร.ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ได้ให้ความรู้ คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะ และติดตามความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ ด้วยความเอาใจใส่เสมอมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอน ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ อบรมสั่งสอน ให้แง่คิด และมุมมอง เพื่อความสมบูรณ์ในส่วนของงานวิชาการและเป็นประสบการณ์ที่มีค่ายิ่ง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุเทพ สันติวรานนท์ ประธานกรรมการ และดร.บุญโรดม สุวรรณพาหุ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่เมตตาให้คำแนะนำงานวิจัยชิ้นนี้ด้วยความเอาใจใส่และปรับแก้ข้อมูลเพื่อให้งานวิจัยชิ้นนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี ที่ได้อนุเคราะห์สถานที่สำหรับการทำวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติที่สนับสนุนทุนสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้เข้าร่วมวิจัยทุกท่านและผู้ที่มีความเกี่ยวข้องที่สนับสนุนให้วิทยานิพนธ์ครั้งนี้ประสบความสำเร็จได้ด้วยดี ขอขอบคุณ คุณจิตราภรณ์ กำจรศุภสวัสดิ์ คุณบุคอรีย์ แก้วกับทองและเพื่อนๆ สาขาจิตวิทยาทุกคน

ขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับบุพการีผู้ให้กำเนิดและครอบครัวที่ให้โอกาสในการศึกษาและเป็นที่กำลังใจอย่างแรงกล้าแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณนางสาวอิสฮาม หะยีอาแวสะมะแอ ภรรยาผู้อยู่เคียงข้าง คอยให้กำลังใจและสนับสนุนทุกเรื่องราวในชีวิตด้วยดีตลอดมา ขอขอบใจเด็กหญิงมัรยัม หรันเต๊ะ และเด็กชายอิมติยาซ หรันเต๊ะ ที่คอยเป็นแรงบันดาลใจและกำลังใจสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานด้วยดีเสมอมา

เหนือสิ่งอื่นใด ขอคารวะอย่างสุดหัวใจแด่อัลลอฮ์ ตะอาลา พระผู้อภิบาล ที่ทรงประทานความช่วยเหลือและให้เกิดซึ่งความง่ายดาย จนนำมาสู่ความสำเร็จในครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์ใดๆที่เป็นผลจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

โอองการ หรันเต๊ะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(5)
ABSTRACT.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(7)
สารบัญ.....	(8)
รายการตาราง.....	(11)
รายการภาพประกอบ.....	(12)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม.....	9
แนวคิดและทฤษฎีของการปรึกษากลุ่ม.....	9
แนวคิดและทฤษฎีของการให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม.....	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธาณณะ.....	27
ความหมายของจิตสาธาณณะ.....	27
แนวคิดและองค์ประกอบของจิตสาธาณณะ.....	30
การวัดจิตสาธาณณะ.....	33
ความสำคัญของการมีจิตสาธาณณะ.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธาณณะ.....	44
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
รูปแบบการวิจัย.....	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ.....	57
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์และการแปลผล.....	61
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	68

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สรุปผลการวิจัย.....	69
การอภิปรายผล.....	69
ข้อเสนอแนะ.....	73
บรรณานุกรม.....	74
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก แผนกลุ่มการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม.....	83
ภาคผนวก ข แบบบันทึกการสนทนา.....	138
ภาคผนวก ค แบบวัดจิตสาธารณะ.....	184
ภาคผนวก ง หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย.....	189
ภาคผนวก จ หนังสือจริยธรรม	191
ภาคผนวก ฉ หนังสืออนุญาตเก็บข้อมูล	192
ภาคผนวก ช รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	193
ประวัติผู้เขียน.....	194

รายการตาราง

		หน้า
ตาราง 1	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	62
ตาราง 2	แสดงคะแนนจิตสภาวะก่อนทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมของ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี โดย ใช้สถิติ The Mann-Whitney U Test.....	63
ตาราง 3	แสดงคะแนนจิตสภาวะ ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของเด็กและ เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	64
ตาราง 4	แสดงคะแนนจิตสภาวะ ระหว่างก่อนทดลองและหลังทดลองของเด็กและ เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี ที่ได้เข้าร่วม โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสภาวะ โดย ใช้สถิติ The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test โดยจำแนกตาม รายด้านและภาพรวม.....	65
ตาราง 5	แสดงคะแนนจิตสภาวะหลังทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมของ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี โดย ใช้สถิติ The Mann-Whitney U Test โดยจำแนกรายด้านและภาพรวม.....	66

รายการภาพประกอบ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ภาพที่ 2 ระดับจิตสาธารณะ.....	32
ภาพที่ 3 ผลกระทบจากการขาดจิตสาธารณะ.....	37

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กและเยาวชนนับเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ เพราะเด็กและเยาวชนย่อมเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าและเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญในการสร้างสรรค์สังคมต่อจากผู้ใหญ่ หากเด็กและเยาวชนได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง ให้มีความรู้ ความคิด รู้จักแบ่งปันและเสียสละ มีจิตอาสา รู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น เด็กและเยาวชนเหล่านี้ ก็จะเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญแก่สังคมและประเทศชาติต่อไปในภายภาคหน้า ในปัจจุบันพบว่าเยาวชนมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ มุ่งเอาประโยชน์เข้าสู่ตนเองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งไม่มีน้ำใจ ช่วยเหลือและเสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นคุณลักษณะที่เกิดขึ้นในเยาวชน จึงส่งผลให้เยาวชน มีจิตสาธารณะน้อยลง (อมรวิรัช นาคทรพรพ และจุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์, 2549) นักการศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการขาดจิตสาธารณะในเยาวชน ดังจะเห็นได้จากการกำหนดการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ ให้เป็นบุคคลที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นตามระบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การขาดจิตสาธารณะของประชาชนในชาติ เกิดจากความยากจนและด้อยการศึกษา บุคคลแกนนำในสังคมถูกครอบงำทางความคิด การดำเนินนโยบายดูแลประเทศตามเสรีตะวันตกอย่างไร้ขอบเขต ทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบและเห็นแก่ตัวของแต่ละบุคคล ส่งผลให้เกิดปัญหาอื่นๆในสังคมตามมาอย่างมากมาย อาทิ ปัญหายาเสพติด ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ ความหย่อนยานในด้านคุณธรรม ศีลธรรม การขาดระเบียบวินัย มีการเอารัดเอาเปรียบและเบียดเบียนซึ่งกันและกัน มีการทำลายสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสาธารณสุขสมบัติของส่วนรวมต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างมากมาย (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2546) ทำให้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและการดำเนินชีวิตของคนในสังคมโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่ในวันข้างหน้าจะก่อเหตุและสร้างปัญหาที่เสื่อมเสียอย่างมากมาย จึงถือเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับบุคคลในชาติ โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน เพราะเด็กและเยาวชนในวันนี้ จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่จะมาคอยดูแลและพัฒนาประเทศชาติต่อไปในวันข้างหน้า อีกทั้งเด็กและเยาวชนเป็นวัยที่ผู้ใหญ่สามารถปลูกฝังลักษณะอันดีงามและพึงประสงค์ที่สามารถเกิดขึ้นได้ง่ายกว่าการปลูกฝังในวัยผู้ใหญ่ ดังคำกล่าวที่ว่า “ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก” (ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร, 2546)

ท่ามกลางสถานการณ์ปัญหาของสังคม พบว่าทิศทางและปัญหาของเด็กและเยาวชนเปลี่ยนแปลงสู่ทิศทางที่มีความซับซ้อนและรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้งปัญหาเรื่องของสุขภาพ การขาดโอกาสทางการศึกษา การถูกละเลยทอดทิ้งจากผู้ปกครอง การตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในครอบครัวและการมีชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมหรืออยู่ในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยง ดังกล่าวนี้เป็นสาเหตุและปัจจัยที่สำคัญต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ซึ่งนับวันยังมีแนวโน้มของการกระทำผิดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ เพิ่มขึ้นระหว่าง ปีพ.ศ.2547 ถึง ปีพ.ศ.2551 จาก 33,308 คดี เป็น 46,981 คดี โดยกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์มากที่สุด รองลงมาคือการกระทำผิดเกี่ยวกับสารเสพติดให้โทษ กระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย กระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธ กระทำผิดเกี่ยวกับเพศ กระทำผิดเกี่ยวกับความสงบ และความผิดอื่นๆตามลำดับ เมื่อแบ่งการกระทำผิดตามอายุ พบว่าเยาวชนมีการกระทำผิดมากกว่าเด็ก และเยาวชนเพศชายมีการกระทำผิดมากกว่าเยาวชนเพศหญิง คิดเป็นอัตราส่วน 1:10 (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2552) เมื่อจำแนกตามฐานความผิดพบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติด มีจำนวนสูงสุด รองลงมาได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายตามลำดับ (สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ กระทรวงยุติธรรม, 2546) จากสถิติดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีเด็กและเยาวชนจำนวนมากอยู่ในภาวะที่ต้องได้รับการช่วยเหลือ พัฒนาเสริมสร้างการตระหนักรู้ การเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่รุนแรงเข้ามา เพื่อให้รู้จักหาทางแก้ไขปัญหามีสติ ด้วยความรอบคอบ เนื่องจากเด็กและเยาวชนเหล่านี้ยังอยู่ในวัยที่มีวุฒิภาวะไม่เพียงพอ ดังนั้นโอกาสที่จะพลาดพลั้งกระทำผิดมีมากกว่าผู้ใหญ่

การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนมักจะพบในสองลักษณะ ได้แก่ การกระทำผิดชั่วคราว ซึ่งเป็นการกระทำที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ลักษณะเช่นนี้จะไม่หวนกลับมากระทำผิดอีก ส่วนลักษณะที่สอง เป็นการกระทำผิดที่เกิดจากปัจจัยหลายประการ ส่วนมากจะกลับมากระทำผิดซ้ำโดยแปรผันตามอายุ นั่นคือ เมื่อมีอายุมากขึ้นแนวโน้มในการกลับมากระทำผิดซ้ำเพิ่มมากขึ้น (เพียงเพ็ญ เอี่ยมลออ, 2542) ผู้กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่เป็นผู้มีปัญหาทางด้านอารมณ์ โดยทั่วไปเป็นคนอ่อนไหว อาจจะสับสนเนื่องมาจากการขาดความรัก ความอบอุ่นและการเอาใจใส่จากคนในครอบครัว ไม่มีโอกาสใกล้ชิดกับบิดามารดา กลายเป็นคนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ถูกชักจูงให้ทำความผิดได้ง่าย

แนวทางหนึ่งที่จะสามารถช่วยในการบำบัดแก้ไขและป้องกันเพื่อการเตรียมความพร้อมในการเผชิญชีวิตในอนาคตให้กับเด็กและเยาวชนคือ การพัฒนาและเสริมสร้างจิตสาธารณะเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนักรู้และเห็นความสำคัญในสิทธิของตนเองและผู้อื่น มีความรู้สึกเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองที่ดี เนื่องจากจิตสาธารณะเป็นความรับผิดชอบที่เกิดจาก

ภายใน นั่นคือ ความรู้สึกนึกคิด จิตสำนึก ตลอดจนการมีคุณธรรม จริยธรรม สิ่งเหล่านี้จะอยู่ในจิตใจซึ่งจะส่งผลมาสู่ภายนอกผ่านการกระทำ ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในวันนี้จะเห็นได้ว่า เกิดจากการขาดจิตสำนึกของคนส่วนรวมในสังคมเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นจิตสาธารณะจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เยาวชนต้องให้ความสำคัญและตระหนักในเรื่องนี้ (จันทิรา ธนสงวนวงศ์, 2554)

ผู้มีจิตสำนึกสาธารณะนั้นจะมีความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพกฎหมาย กฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับต่างๆของสังคมโดยรวมและองค์การที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ โดยยึดมั่นต่อกฎเกณฑ์และกฎหมายอย่างเคร่งครัด พยายามหลีกเลี่ยงการละเมิดให้น้อยที่สุด ด้วยการรู้จักและเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การปลูกฝังและส่งเสริมให้เยาวชนเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะ จะทำให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีศีลธรรม คุณธรรมอันดีงาม เสียสละและช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งหากผู้ใหญ่ปล่อยปละละเลย ไม่ตระหนักและให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ เยาวชนก็จะมีจิตสำนึกสาธารณะ ไม่รู้จักเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น มีแต่ความเห็นแก่ตัว เอารอดเอาเปรียบ และนึกถึงแต่ประโยชน์ของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงคนรอบข้าง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ สมควรที่จะได้รับการพัฒนาให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อไป ซึ่งงานวิจัยที่ส่งเสริมจิตสาธารณะแก่นักเรียนในโรงเรียน ได้แก่ งานวิจัยของ พลับพลึง วงศ์คำมูล (2555) โดยใช้กิจกรรมสมุดบันทึกความดีเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมสมุดบันทึกความดี นักเรียนมีระดับจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการดูแลรักษาของส่วนรวม ด้านการอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม และด้านการไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง และจากการสะท้อนคิดเป็นรายบุคคลและสรุปทบทวนเป็นรายกลุ่ม นักเรียนแสดงออกถึงความเข้าใจในความหมายของจิตสาธารณะและมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อการทำกิจกรรมส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับงานวิจัยของ ภาสุดา ภาคาผล (2556) ได้ใช้การเรียนรู้รูปแบบโครงงานโดยใช้กิจกรรมบริการสังคม ในการส่งเสริมพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมบริการสังคม มีมีโนทัศน์และพฤติกรรมจิตสาธารณะหลังการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนการเรียน

การพัฒนาและส่งเสริมจิตสาธารณะในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม โดยกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม จะส่งเสริมให้สมาชิกภายในกลุ่มมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ก่อให้เกิดบรรยากาศอันอบอุ่นและเกิดการยอมรับกัน ซึ่งเป็นกระบวนการช่วยเหลือที่เริ่มต้นด้วยการที่ให้สมาชิกเริ่มสำรวจตนเอง เพื่อเปิดเผยความคิดหรือพฤติกรรมที่ส่งผลเสียแก่ตนเองให้กับคนในกลุ่มได้ทราบ ผู้นำกลุ่มช่วยให้สมาชิกเข้าใจตนเอง โดยสำรวจข้อดีและข้อเสียของความคิดและพฤติกรรม ผู้นำกลุ่มช่วยให้สมาชิกพิจารณาทางเลือกในการแก้ไขปัญหา เพื่อนำไปทดลองปฏิบัติ รายงานความคิด ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการกระทำใหม่ โดยกลุ่มจะให้ความ

สนับสนุนช่วยเหลือให้สมาชิกยึดมั่นกับข้อตกลงใจ (ดวงมณี จงรักษ์, 2555) โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนั้น จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนเกิดการตระหนักรู้ เห็นคุณค่าในตนเองและรู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ ได้แก่ งานวิจัยของ จำปี เสภา (2553) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแบบกลุ่ม ตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา พบว่า เยาวชนที่ได้รับการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริง มีการเห็นคุณค่าในตนเอง สูงกว่าก่อนเข้ากลุ่มและงานวิจัยของ อีรวัดน์ พุทธาวัง (2552) ได้ศึกษาผลของการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดอุดรธานี พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมรับผิดชอบเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับวัชรวรรณ พานิชเจริญ (2552) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงต่อการเผชิญปัญหาของวัยรุ่นในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี พบว่า หลังการทดลอง วัยรุ่นในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลุ่มทดลอง มีคะแนนเผชิญการเผชิญปัญหา ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

การให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม เป็นการให้การปรึกษาที่ให้ความสำคัญกับปัจจุบันและพฤติกรรมที่สังเกตเห็นและวัดได้ ซึ่งทฤษฎีนี้จะยึดหลักพฤติกรรมของมนุษย์ว่าเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงได้ ผู้ให้คำปรึกษาจะใช้หลักการเรียนรู้เป็นวิธีการช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยจะเลือกใช้เทคนิคและกลวิธีที่เหมาะสมกับผู้รับการปรึกษาแต่ละคน ซึ่งเทคนิคที่ใช้ในการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมว่า มีหลายวิธี แต่เทคนิคที่นิยมใช้ได้แก่ 1) เทคนิคการเสริมแรง (Reinforcement Technique) 2) เทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบ (Modeling Technique) 3) เทคนิคการฝึกทักษะทางสังคม (Social Skills Training Techniques) และ 4) เทคนิคการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) (ดวงมณี จงรักษ์, 2556) นักจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยมมีความเชื่อว่า พฤติกรรมของเด็กเป็นผลมาจากการที่เขาได้รับการเสริมแรง ซึ่งเงื่อนไขของการเสริมแรง (Reinforce) คือ พฤติกรรมใดก็ตามที่เมื่อกระทำแล้วได้รับผลจากการกระทำนั้น พฤติกรรมนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นบ่อยครั้งขึ้นหรือมีความถี่ในการเกิดเพิ่มมากขึ้น (ปรีชาวิหคโต, 2551) ดั่งงานวิจัยของ วรรณรา พงษ์สิน (2550) ได้ศึกษาผลของการพัฒนาความมีวินัยต่อตนเองตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบักดอง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีวินัยในตนเองเพิ่มมากกว่าก่อนเข้าทำกิจกรรมกลุ่มตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ที่ทำงานคลุกคลีกับเด็กและเยาวชนมาเป็นระยะเวลากว่า 10 ปี และมีโอกาสได้เข้าไปฝึกงานและเป็นวิทยากรอบรมพิเศษแก่เด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี ได้พบปัญหาการขาดจิตสำนึกของเด็กและเยาวชน ด้านการปฏิบัติตนต่อการทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การรู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น ขาดความรับผิดชอบ ไม่ช่วยกันรักษาสมบัติของส่วนรวม ชอบยึดเอามาเป็นของตนเอง เด็กและเยาวชนได้บ่นเพาะพฤติกรรมเหล่านี้ จนกลายเป็นพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ส่งผลให้ไม่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสังคมได้อย่างสงบสุข ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมจิตสำนึกให้กับเด็กนักเรียน ในบริบทของครูผู้สอน อีกทั้งโปรแกรมการอบรมปกติของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นโปรแกรมอบรมที่ครอบคลุมหลายด้าน ซึ่งมีกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างจิตสำนึกยังไม่ค่อยมีความเข้มข้นมากพอ ดังนั้นในการศึกษารังนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาพฤติกรรมการมีจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนในบริบทของผู้ทำงานด้านสังคมสงเคราะห์และสุขภาพจิต โดยใช้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้อื่นและสังคม ด้วยการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดี มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ความเจริญงอกงามแก่สังคม ทำตนให้ประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น เป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติต่อไปในภายภาคหน้า

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี ก่อนและหลังการทดลอง

2.2 เพื่อเปรียบเทียบจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างจิตสำนึกโดยใช้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมกับกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมการอบรมตามปกติของสถานพินิจ

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 หลังการเข้าร่วมการทดลอง เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม จะมีจิตสำนึกสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลอง

3.2 เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม จะมีจิตสำนึกสูงกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมการอบรมตามปกติของสถานพินิจ

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี จำนวน 70 คน

4.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยคัดเลือกเด็กและเยาวชนที่มีคะแนนจิตสาธารณะต่ำ โดยเรียงคะแนนจากน้อยไปหามากตามลำดับจำนวน 30 คน แล้วนำคะแนนมาจับคู่ (Matching) จากนั้นจึงสุ่มเลือกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เลือกมากกว่ากลุ่มใดเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มใดเป็นกลุ่มควบคุม โดยการจับฉลากแยกแต่ละคู่ให้อยู่ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (Random treatment) ได้เด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 15 คน

4.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

4.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม

4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ จิตสาธารณะ

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 จิตสาธารณะ (Public Mind) หมายถึง ลักษณะของเด็กและเยาวชนที่รู้จักดูแล เอาใจใส่ เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยพิจารณาจากความรู้ ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งพิจารณาออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ (เจษฎา หนูรุ่ง, 2551)

5.1.1 ด้านการใช้และดูแลรักษาสาธารณสมบัติ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในการใช้ของส่วนรวม การรักษาทรัพย์สิน การดูแลรักษาความสะอาด การไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี ไม่ว่าจะอยู่ในสถานที่หรือนอกสถานที่ ที่ให้เกิดความชำรุดเสียหาย โดยการแสดงออก ดังนี้

5.1.1.1 ดูแลรักษาสิ่งของ เมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี

5.1.1.2 ลักษณะของการใช้สิ่งของ มีการใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

5.1.2 ด้านการถือเป็นที่ที่ต้องปฏิบัติ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติในสถานพินิจ ทั้งในสถานที่และนอกสถานที่ในวิสัยที่ตนสามารถกระทำได้ โดยมีการแสดงออก ดังนี้

5.1.2.1 ทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด

5.1.2.2 รับผิดชอบต่อจะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม คอยสอดส่องดูแลสาธารณสมบัติของสถานพินิจฯ

5.1.3 ด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง การเคารพสิทธิของกันและกัน โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นในการใช้สาธารณสมบัติ โดยมีการแสดงออก ดังนี้

5.1.3.1 ไม่นำของส่วนรวมมาครอบครองเป็นของตนเอง แบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

5.1.3.2 การแสดงความคิดเห็นและการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดจนการปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นในสิทธิที่พึงกระทำ

จิตสาธารณะทั้ง 3 ด้านนี้ สามารถวัดได้จากแบบวัดจิตสาธารณะซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ซึ่งในแบบวัดจิตสาธารณะใช้เกณฑ์การให้คะแนน คือ เป็นประจำ บ่อยครั้ง นานๆครั้ง และไม่เคย ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาจากแบบวัดจิตสาธารณะของเจษฎา หनुรัตน์ (2551)

5.2 โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ หมายถึง แผนการให้คำปรึกษากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวทางการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 14 ครั้ง ครั้งละ 60-90 นาที โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นแก่สมาชิกกลุ่ม โดยใช้เทคนิคการเสริมแรงและการเรียนรู้จากตัวแบบ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาให้เด็กและเยาวชนในสถานพินิจมีจิตสาธารณะที่สูงขึ้น

5.3 เด็กและเยาวชนในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง บุคคลที่มีอายุระหว่าง 11-18 ปี ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดในคดีอาญาขึ้นก่อนคำพิพากษาและถูกควบคุมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี เป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 3 เดือน

5.4 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้คำว่า สถานพินิจ

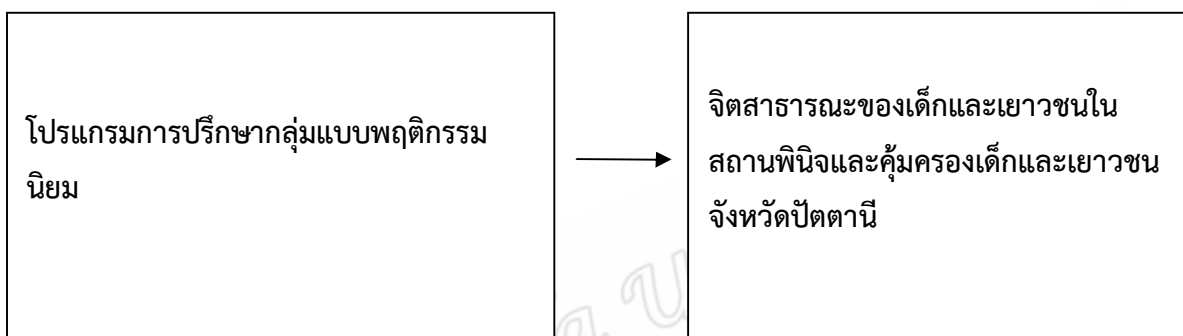
6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เพื่อเป็นแนวทางในการกระตุ้นและพัฒนาจิตสาธารณะให้แก่เด็กและเยาวชน

6.2 เด็กและเยาวชนที่ได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างจิตสาธารณะ โดยใช้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม จะส่งผลให้เป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะที่สูงขึ้น ซึ่งจะพัฒนาไปเป็นเยาวชนที่มีคุณธรรมและสร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติต่อไปในภายภาคหน้า

6.3 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาและเสริมสร้างจิตสาธารณะแก่เด็กและเยาวชน สำหรับเจ้าหน้าที่ ครูฝึกอบรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีจิตสาธารณะสำหรับการเป็นผู้นำที่ดีต่อไปในอนาคต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

Prince of Songkhla U
Pattani Campus

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้สืบค้น รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มานำเสนอดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม

- 1.1 แนวคิดและทฤษฎีของการปรึกษากลุ่ม (Group Counseling Theories)
- 1.2 แนวคิดและทฤษฎีของการให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม (Behavioral Approach in Counseling and Psychotherapy)
- 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

- 2.1 ความหมายของจิตสาธารณะ
- 2.2 แนวคิดและองค์ประกอบของจิตสาธารณะ
- 2.3 การวัดจิตสาธารณะ
- 2.4 ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม

1.1 แนวคิดและทฤษฎีของการให้คำปรึกษา

ความหมายของกระบวนการกลุ่ม ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

Beach (1965 อ้างถึงใน ภนิดา ภูโตนนา, 2539) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีการศึกษาอย่างมีระบบขั้นตอนและด้วยวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ โดยมีการประมวลความรู้เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มในกลุ่มคนเพื่อความเข้าใจเรื่องพลังและพฤติกรรมของกลุ่มที่มีการอาศัยองค์ความรู้และศาสตร์แขนงต่างๆ จากสาขาจิตวิทยา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา วัฒนธรรม รัฐศาสตร์และบางส่วนจากสาขาเศรษฐศาสตร์

Cartwright and Zander (1968 อ้างในกาญจน ไชยพันธุ์, 2549) ได้ให้ความหมายของกระบวนการกลุ่มไว้ดังนี้

1) กระบวนการกลุ่ม หมายถึง อุดมการณ์ทางการเมืองรูปแบบหนึ่งที่กลุ่มควรจัดให้มีและควรดำเนินการด้วยอุดมการณ์ จะเป็นเรื่องความเป็นผู้นำในระบอบประชาธิปไตย รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิก คุณค่าและประโยชน์ที่สมาชิกและสังคมควรได้รับ ซึ่งการรวมกลุ่มจะ

ส่งผลดีต่อสมาชิก นับว่าเป็นการรวมกลุ่มในอุดมคติที่สมาชิกทุกคนจะมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่มีการกำหนดการ เป็นผู้นำเป็นผู้ตาม ทุกคนสามารถใช้สติปัญญาและความสามารถที่ตนมีได้อย่างเต็มที่เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

2) กระบวนการกลุ่ม หมายถึง ชุดเทคนิค เช่น การเล่นบทบาท (Role Playing) การสังเกต (Observation) การส่งผลย้อนกลับของกระบวนการกลุ่ม (Feedback of Group Process) และการตัดสินใจของกลุ่ม (Group Decision) ซึ่งเทคนิคต่างๆเหล่านี้ถูกนำมาใช้กันอย่างกว้างขวางสำหรับการอบรมและปรับปรุงทักษะต่างๆของบุคคล

3) กระบวนการกลุ่ม หมายถึง แหล่งที่ใช้เสาะแสวงหา เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของกลุ่มและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มต่างๆ

ช่อลัดดา ขวัญเมือง (2541) ได้กล่าวว่า กระบวนการกลุ่ม หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนได้มีพัฒนาการในด้านทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมที่บกพร่อง เป็นปัญหา สมควรได้รับการแก้ไขโดยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จึงเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าใจความต้องการของตนเองและผู้อื่น จากการสัมผัสด้วยการปฏิบัติจนเกิดการค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

กาญจนา ไชยพันธุ์ (2549) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่ม คือ การที่บุคคลมารวมตัวกันเพื่อเรียนรู้และศึกษาประสบการณ์ของกลุ่ม ศึกษาพฤติกรรมการเป็นผู้นำผู้ตาม ความคิด ฝึกทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และมีการศึกษาจากประสบการณ์ โดยการที่เข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้น

จากความหมายของกระบวนการกลุ่ม สามารถสรุปได้ว่า การที่บุคคลได้มารวมกลุ่มกัน ซึ่งมีการใช้เทคนิคหรือกิจกรรมต่างๆเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมนั้นสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้ นำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงตนเองและกลุ่มเพื่อให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้นต่อไป

จุดมุ่งหมายของกระบวนการกลุ่ม

ช่อลัดดา ขวัญเมือง (2541) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของกระบวนการกลุ่มดังนี้

- 1) เปิดโอกาสให้สำรวจตนเองตลอดจนสร้างความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น
- 2) ให้เข้าใจองค์ประกอบที่สำคัญของการทำงานเป็นกลุ่ม เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง
- 3) ให้ได้ฝึกทักษะในการแก้ปัญหา
- 4) ให้บุคคลได้รู้จักนำความรู้และทักษะต่างๆไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และพัฒนาการทำงานของตนต่อไป

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2542) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของกระบวนการกลุ่มไว้ ดังนี้

- 1) เพื่อสร้างความเข้าใจในตนเองอย่างถูกต้อง
- 2) เพื่อสร้างความเข้าใจในผู้อื่น
- 3) เพื่อสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกันของสมาชิก

จากจุดมุ่งหมายที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลที่มีความเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น รวมทั้งสามารถปรับเปลี่ยนความคิด พฤติกรรม บุคลิกลักษณะ ความคิดเห็นเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข

ลักษณะของกระบวนการกลุ่ม

ลักษณะของกระบวนการกลุ่มตามที่ทองอินทร์ วงศ์โสธร ประดิษฐ์ อูปรมย์ และประมวญ บุญยโหดระ (2534) ได้เสนอไว้ดังนี้

- 1) มีการวางระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ จะต้องรู้ว่าเป้าหมายของกลุ่มคืออะไร และกิจกรรมนั้นจะสามารถดำเนินไปสู่เป้าหมายได้ด้วยกระบวนการใด
- 2) ยอมรับความเป็นผู้นำของสมาชิกคนใดคนหนึ่ง เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่มเข้าสู่ระบบกระบวนการที่วางไว้
- 3) สมาชิกทุกคนเคารพในความคิดเห็นของคนอื่นๆ การรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นเป็นสิ่งจำเป็นเมื่อกิจกรรมสิ้นสุดจึงค่อยสรุปหรือประมวลความคิดเห็นนั้นๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- 4) สมาชิกจะต้องเข้าใจในบทบาทของตนเอง และพยายามแสดงออกเพื่อให้มีส่วนร่วมในกลุ่มไม่ว่าจะเป็นทางความคิด การให้ข้อเสนอแนะ การแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง
- 5) สมาชิกจะต้องเปิดเผยตนเอง การปิดบังความคิด หรือพฤติกรรมซ่อนเร้นจะไม่ช่วยให้ตนเองได้พัฒนาบุคลิกภาพและพฤติกรรม และจะไม่ช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย
- 6) สมาชิกยอมรับความแตกต่างของบุคคลและให้ใช้ความแตกต่างนี้ให้เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มในแง่การเสริมสร้างมิใช่ทำลาย
- 7) การสื่อสารภายในกลุ่มให้เป็นอย่างทั่วถึง เพราะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยทำให้ลดความขัดแย้งลงได้
- 8) การเรียนรู้จิตวิทยาของคนและกลุ่ม จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มสัมพันธ์เป็นอย่างมาก เพราะจะช่วยให้บุคคลเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

จากลักษณะของกระบวนการกลุ่มที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงสรุปได้ว่า กลุ่มต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน สมาชิกทุกคนต้องเคารพในความแตกต่างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สมาชิกจะต้องตระหนักรู้และมีความเข้าใจในบทบาทของตนเอง เปิดเผยตนเอง มีความจริงแท้ และการสื่อสารภายในกลุ่มจะต้องมีประสิทธิภาพเพื่อให้สมาชิกเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างถูกต้องและชัดเจน

วิธีการการจัดกระบวนการกลุ่ม

ดวงมณี จงรักษ์ (2555) ได้กล่าวถึงการดำเนินกลุ่มในแต่ละครั้งจะมี 3 ช่วง คือช่วงระยะต้น ช่วงระยะกลางและช่วงระยะยุติ ผู้นำกลุ่มจะต้องวางแผนดำเนินงานด้วยเช่นกันดังนี้

- 1) ช่วงระยะต้น การวางแผนในช่วงนี้ผู้นำกลุ่มต้องคำนึงถึงเวลาที่ใช้ในการแนะนำสมาชิกสำหรับกลุ่มที่เพิ่งเริ่มพบกันครั้งแรก ในระยะต้นของกลุ่มที่เคยพบกันแล้ว ผู้นำกลุ่มควรใช้เวลา 2-3 นาทีแรกประเมินความสนใจ ระดับความไม่รู้สึกรู้สีก่อตัว และความรูสึกตั้งใจเข้ากลุ่มของสมาชิก
- 2) ช่วงระยะกลาง การวางแผนในช่วงระยะกลางซึ่งเป็นช่วงที่มีความกระฉับกระเฉง จะมีลักษณะหลากหลาย การวางแผนในช่วงนี้ต้องพิจารณาเป้าประสงค์ของกลุ่ม บุคลิกภาพและความ

ต้องการของสมาชิก ระดับความรู้สึกไว้วางใจ ความสนใจและความตั้งใจเปลี่ยนแปลง หลังจากวางแผนว่าจะดำเนินการอย่างไรในช่วงนี้ ผู้นำกลุ่มสามารถปรับแผนได้ตามสถานการณ์ และควรตระหนักว่าแผนที่เคยประสบความสำเร็จกับการดำเนินกลุ่มที่ผ่านมาแล้ว อาจใช้ไม่ได้ผลดีกับกลุ่มปัจจุบัน

3) ช่วงระยะตอนท้ายหรือช่วงยุติกลุ่ม ปกติแล้วในการดำเนินกลุ่มครั้งแรกและครั้งสุดท้าย ผู้นำกลุ่มต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการวางแผนยุติกลุ่ม ผู้นำกลุ่มบางคนยุติกลุ่มโดยพึ่งเวลา กลุ่มยุติเมื่อหมดเวลา สิ่งนี้เป็นข้อผิดพลาดที่พบโดยทั่วไป ผู้นำควรใช้เวลา 5-10 นาทีเพื่อสรุปสิ่งที่เกิดขึ้นในกลุ่ม อาจปิดกลุ่มโดยใช้แบบฝึกหัด ในกลุ่มสนับสนุนให้กำลังใจ กลุ่มให้การปรึกษาหรือบำบัด สมาชิกมักมีการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก ผู้นำอาจใช้เวลามากเพื่อสรุปประเด็นสำคัญที่สมาชิกได้พูดคุยกัน ตรวจสอบเรื่องราวที่ค้างค้างในใจสมาชิก และส่งเสริมให้สมาชิกแสดงปฏิกิริยาก่อนที่กลุ่มจะยุติลง

นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2540) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมกลุ่มไว้เป็นขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นเตรียมการ ผู้นำกลุ่มต้องศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิก เช่น เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา หน้าที่การงาน เป็นต้น จากนั้นกำหนดจุดมุ่งหมายและขอบเขตที่สมาชิกจะได้รับจากการเข้ากลุ่ม เช่น ให้เกิดความคุ้นเคย ให้รู้จักกัน สมาชิกรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง จากนั้นจึงค่อยกำหนดเนื้อหา รูปแบบและวิธีการในการสื่อสารให้กับสมาชิก

2) ขั้นดำเนินกิจกรรม เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการสอน คือ มีการนำเข้าสู่กิจกรรม ด้วยการสร้างสิ่งที่น่าสนใจ สิ่งกระตุ้น ให้สมาชิกมีความอยากรู้อยากเห็น ต้องการมีส่วนร่วม เป็นการสร้างบรรยากาศให้มีความพร้อมแล้วผู้นำกลุ่มจึงค่อยถ่ายทอดโดยมีสมาชิกเป็นผู้คิดผู้ทำตามรูปแบบที่ได้วางไว้ แล้วจึงให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และให้มีการอภิปรายร่วมกันเพื่อนำไปสู่การสรุปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

3) ขั้นประเมิน หลังจากเสร็จสิ้นการทำกิจกรรมแล้ว ผู้นำกลุ่มต้องทำการประเมินผลว่าเป็นไปตามที่ได้วางไว้หรือไม่ โดยอาจจะใช้วิธีการประเมินผลรูปแบบต่างๆ เช่น การสังเกต การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ เป็นต้น

จากกระบวนการจัดกระบวนการกลุ่ม สามารถสรุปได้ว่า มี 3 ขั้นตอน ได้แก่
ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินกิจกรรมและขั้นสรุป โดยมีการกำหนดเป้าหมายและดำเนินการให้บรรลุผล พร้อมทั้งมีการประเมินผล

เทคนิคของกระบวนการกลุ่ม

ดวงมณี จงรักษ์ (2555) ได้เสนอเทคนิคในการจัดกระบวนการกลุ่มประเภทต่างๆออกเป็น 4 หมวด ได้แก่ หมวดพฤติกรรมกรรมการแสดงความตั้งใจเอาใจใส่ (Attending behavior) หมวดการเจาะจง (Focusing) หมวดลำดับการฟังพื้นฐาน (Basic Listening sequence) และหมวดทักษะการมีอิทธิพล (Influencing Skills) ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดดังนี้

1) หมวดพฤติกรรมกรรมการแสดงความตั้งใจเอาใจใส่ ประกอบด้วยทักษะการฟังและการสังเกต พฤติกรรมการแสดงความตั้งใจเอาใจใส่ช่วยให้ผู้นำกลุ่มสังเกตเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิก นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานให้ผู้นำกลุ่มในช่วงที่รู้สึกสับสนและกำลังอยู่ในห้วงของความคิดว่าจะจัดการ

กับกลุ่มต่อไปอย่างไร หรืออีกนัยหนึ่งเมื่อผู้นำกลุ่มเกิดความสงสัยว่าจะจัดการกับกลุ่มต่อไปอย่างไร ให้ฟังทักษะการฟังและการสังเกต การเอาใจใส่เป็นพื้นฐานของการตั้งเรื่องราวของสมาชิกออกมาเปิดเผย และการสังเกตสมาชิกตลอดในช่วงของกระบวนการกลุ่มเป็นพื้นฐานช่วยให้สมาชิกเล่าเรื่องราวอีกครั้งและค้นพบวิธีใหม่ต่อการคิด รู้สึกและแสดงพฤติกรรม

2) หมวดการเน้นเจาะจง (Focusing) ประกอบด้วยทักษะการเจาะจง การติดตามและการนำ (Pacing and Leading) และการเชื่อมโยงเรื่องราว (Linking) ซึ่งทักษะการเจาะจง หมายถึง การที่ผู้นำกลุ่มหรือสมาชิกเลือกดึงความสนใจเฉพาะไปยังประเด็นใดประเด็นหนึ่ง หรือหัวข้อเรื่องใดเรื่องหนึ่งของสมาชิกรายบุคคล สมาชิกโดยรวมหรือสมาชิกกลุ่มย่อย นอกจากนี้ยังครอบคลุมการให้ความสนใจเจาะจงกับปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม ระหว่างสมาชิก หรือระหว่างกลุ่มย่อย การเจาะจงควรให้ความสำคัญกับกลุ่มมากกว่ารายบุคคล ซึ่งหมายความว่าในการเจาะจงกลุ่มนั้น ผู้นำควรหมั่นเวียนการดึงความสนใจเฉพาะไปยังสมาชิกจนครบทุกคน

3) หมวดลำดับการฟังพื้นฐาน การดึงเอาเรื่องราวออกมา (Drawing out the Story) ลำดับการฟังพื้นฐานประกอบด้วยชุดของทักษะย่อย 5 ทักษะ ได้แก่ คำถามเปิด-คำถามปิด การส่งเสริมการพูด การทบทวนคำพูด การสะท้อนความรู้สึก และการสรุป ทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่ใช้ในการให้คำปรึกษาและจิตบำบัดรายบุคคล เมื่อนำมาใช้กับงานกลุ่มอาจจะมีลักษณะแตกต่างกันเล็กน้อยตามบริบทของกลุ่ม

4) หมวดทักษะการมีอิทธิพล (Influencing Skills) ทักษะที่จัดอยู่ในหมวดนี้ ได้แก่ การให้ความหมายใหม่ (Reframing) หรือการแปลความ การเปิดเผยตนเอง การให้ข้อมูลสะท้อนกลับ การกำหนดโครงสร้าง การตั้งและสะท้อนความหมาย ซึ่งการให้ความหมายใหม่หรือการแปลความ เป้าหมายที่สำคัญอย่างหนึ่งของกลุ่มคือช่วยให้สมาชิกมองเห็นเหตุการณ์ สิ่งที่ทำทนายในชีวิต ความกังวลใจ และปัญหาในรูปแบบใหม่ การให้ความหมายใหม่หมายถึง การมองเหตุการณ์ด้วยมุมมองใหม่ซึ่งสามารถเกิดได้หลายวิธี การให้ความหมายใหม่เกิดขึ้นเมื่อสมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมข้อใดข้อหนึ่ง เช่น เล่าเรื่องของตนเองจากมุมมองใหม่ที่มีลักษณะบวกเพิ่มมากขึ้น เปลี่ยนจากการมองตนเองว่าผิดไปสู่ความมีสมดุลมากขึ้น ค้นพบความหมายใหม่ของเหตุการณ์ มองปัญหาได้อย่างถูกต้องจากแง่มุมของผู้อื่น เป็นต้น

สรุป ผู้นำกลุ่มต้องอาศัยทักษะทำให้งานกลุ่มบรรลุเป้าหมาย ทักษะต่างๆแบ่งได้เป็นหมวดคือ หมวดพฤติกรรมแสดงความตั้งใจเอาใจใส่ ประกอบด้วยทักษะการฟังและการสังเกต หมวดการเจาะจงประกอบด้วยทักษะการเจาะจง การติดตามและการนำ การเชื่อมโยง หมวดลำดับการฟังพื้นฐานประกอบด้วยทักษะการตั้งคำถามเปิด คำถามปิด การส่งเสริมการพูด การทบทวนคำพูด การสะท้อนความรู้สึกและการสรุป หมวดทักษะการมีอิทธิพลประกอบด้วยทักษะการให้ความหมายใหม่หรือการแปลความหมาย การตั้งและการสะท้อนความหมาย

ขนาดของกลุ่ม

ขนาดของกลุ่มคือจำนวนสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพของการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม ตลอดจนการสื่อสารระหว่างสมาชิก ซึ่งมีผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขนาดของกลุ่มไว้ ดังนี้ (วิลเลอร์ ปัญญา, 2548)

Mavin Shaw (1976) ได้กล่าวว่า กลุ่มย่อยควรมีสมาชิก 10 คนเป็นอย่างมาก แต่มีความคิดเห็นว่าความร่วมมือในการทำงานของสมาชิก ความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มมีความสำคัญต่อกลุ่มมากกว่าจำนวนสมาชิกของกลุ่ม

Ottaway (1973 อ้างถึงใน ตริกา รัตนะวัน, 2543) กล่าวว่า กลุ่มควรมีอย่างมากสุด 12 คน หรือถ้ามากกว่านี้ก็ไม่ควรเกิน 15 คน เพราะจะทำให้ประสิทธิภาพในการทำกลุ่มนั้นลดน้อยลง เนื่องจากความไม่ทั่วถึงกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม และถ้าหากกลุ่มมีขนาดเล็กจะทำให้สมาชิกสามารถเสนอความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง

ตริกา รัตนะวัน (2543) ได้เสนอความเห็นในเรื่องขนาดของกลุ่มว่า ควรประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มประมาณ 5-15 คน จึงจะมีความเหมาะสมในการทำกิจกรรมและทำให้การเข้ากลุ่มมีประสิทธิภาพมากที่สุด

วัชร ทรัพย์มี (2550) กล่าวว่า การทำกลุ่มควรมีสมาชิกประมาณ 6-8 คน แต่ถ้าเป็นกลุ่มของเด็กเล็กควรมีจำนวนสมาชิกที่น้อยกว่านี้ เนื่องจากการมีสมาชิกกลุ่มมากเกินไปจะทำให้ผู้รับการศึกษาไม่มีโอกาสสำรวจปัญหาของตนเองได้อย่างแท้จริง และผู้ให้การศึกษา也不能สังเกตพฤติกรรมและให้การปรึกษาแก่สมาชิกได้อย่างทั่วถึง

จากที่กล่าวถึงขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมในการจัดกระบวนการกลุ่มข้างต้นนั้น สรุปได้ว่าขนาดของกลุ่มควรมีสมาชิกประมาณ 5-15 คน เพราะจะทำให้สังเกตพฤติกรรมได้ และสมาชิกมีโอกาสแสดงออกได้อย่างทั่วถึง ทำให้กระบวนการกลุ่มดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ได้

เวลาและจำนวนครั้งในการเข้ากลุ่ม

Patterson (1973 อ้างถึงใน กาญจนา ไชยพันธุ์, 2549) ได้กล่าวว่า การให้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่มควรจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง แต่ถ้าเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อยอาจจะจัดสัปดาห์ละ 3 ครั้ง กล่าวโดยสรุปได้ว่าเวลาและจำนวนครั้งในการเข้ากลุ่ม ควรมีเวลาเข้ากลุ่มครั้งละประมาณ 50-60 นาที เป็นเวลา 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวนอย่างน้อย 8 ครั้ง หรือมากกว่าเพราะหากน้อยกว่าอาจจะยังไม่ทำให้สมาชิกเกิดการเปลี่ยนแปลง

บทบาทของสมาชิกกลุ่ม

กาญจนา ไชยพันธุ์ (2549) กล่าวถึงบทบาทของสมาชิกกลุ่มไว้ดังต่อไปนี้

1. สมาชิกของกลุ่มควรเคารพและให้เกียรติสมาชิกคนอื่นๆ เพราะในกระบวนการกลุ่ม เชื่อว่าทุกคนมีศักดิ์ศรี คุณค่า และความสามารถ บางสิ่งบางอย่างที่เขามีในตัวเขาอาจเป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม รวมทั้งความสามารถ ความรอบรู้ ทำให้กลุ่มได้ประโยชน์จากสมาชิก

2. ต้องยอมรับการดำเนินภายในกลุ่ม การที่สมาชิกได้ร่วมกันทำงานแสดงความคิดเห็น แสดงความสามารถและแสดงประสบการณ์ต่างๆ จะช่วยให้บุคคลปลอดภัยในการทำงาน ดังนั้นการทำงานกลุ่มจะช่วยให้ทุกคนได้รับความรู้สึกที่สนองความต้องการของเขา ดังนั้นสมาชิกต้องยอมรับเขาและการดำเนินงานของเขาในกลุ่มด้วย

3. การเข้าใจบทบาทของตนเอง การเข้าใจบทบาทของตนเองมีความสำคัญ ทุกคนในกลุ่มจะมีบทบาทของตนเอง ซึ่งบทบาทดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อกระบวนการกลุ่ม ถ้าทุกคนเข้าใจบทบาทของตนเองดี ย่อมทำให้กลุ่มดำเนินไปด้วยดี

4. สมาชิกทุกคนต้องมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมภายในกลุ่ม ดังนั้นความรับผิดชอบของสมาชิกจึงเป็นหัวใจสำคัญต่อกระบวนการกลุ่ม ทำให้กิจกรรมภายในกลุ่มดำเนินไปสู่จุดหมาย รวมทั้งผู้นำกลุ่มต้องช่วยให้สมาชิกได้ทำกิจกรรม ไม่ข่มขู่แต่ส่งเสริมความเป็นกันเองในกลุ่ม

5. สมาชิกของกลุ่มต้องให้การยอมรับ รับฟัง และซาบซึ้งต่อการที่สมาชิกคนอื่นๆ ที่ให้การช่วยเหลือกับกลุ่ม

6. สมาชิกที่ช่วยเหลือกลุ่ม ควรได้รับการชมเชยจากผู้นำกลุ่มหรือสมาชิกคนอื่นๆ ถ้าหากงานดำเนินไปด้วยดี ดังนั้นควรมอบหมายงานให้ตรงตามความสามารถของสมาชิก

7. สมาชิกความปรับตัวเองให้เข้ากับกลุ่ม สมาชิกที่มีสิ่งเหมือนกันมาก ทำให้กลุ่มมีความมั่นคง แต่ทักษะที่แตกต่างมีส่วนช่วยเหลือกลุ่มในด้านต่างๆ แต่สิ่งที่สมาชิกควรปรับตัวเองให้เข้ากับกลุ่ม คือ ด้านความคิด ด้านอารมณ์ ด้านสังคม เป็นต้น

8. สมาชิกความเข้าร่วมกิจกรรมอยู่บ่อยครั้ง การร่วมกิจกรรมของสมาชิกจะช่วยให้คุณได้มีโอกาสมากขึ้น ได้รับประสบการณ์ที่มีประโยชน์ต่อตนเอง

9. ควรให้ความสนใจต่อปัญหาและกระบวนการในกลุ่ม การให้ความสนใจปัญหาและกระบวนการแก้ปัญหาให้สำเร็จเป็นความสำคัญของกลุ่มที่ทำให้กลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นสมาชิกทุกคนควรให้ความสนใจและช่วยกันหาวิธีการแก้ไขปัญหาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

10. ควรนำจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้กับกลุ่ม จิตวิทยาการเรียนรู้ ที่จะนำมาใช้กับกลุ่มหรือกับสมาชิกของกลุ่ม เช่นการใช้แรงจูงใจในการดำเนินกิจกรรมในกลุ่ม แรงจูงใจ ได้แก่ การใช้คำพูดท่าทาง หรือสิ่งของในทำนองเดียวกับแรงเสริมหรือการเสริมแรงควรให้แก่สมาชิกเพื่อช่วยให้กลุ่มดำเนินไปจนบรรลุเป้าหมาย

1.2 แนวคิดและทฤษฎีของการให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม (Behavioral Approach in Counseling and Psychotherapy)

การให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมเริ่มพัฒนาขึ้นในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1950-ค.ศ. 1960 ทฤษฎีนี้จะให้ความสำคัญกับปัจจุบันและพฤติกรรมที่สังเกตเห็นและวัดได้ มีบุคคลหลายท่านที่มีส่วนต่อการพัฒนาทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมในหลายรูปแบบ สำหรับสกินเนอร์ (Skinner) ฮาร์โลว์ (Harlow) และพาฟลอฟ (Pavlov) ได้นำหลักการของพฤติกรรมศาสตร์มาปรับพฤติกรรมของสัตว์ แต่หลักการได้ถูกนำมาใช้ในการบำบัดและการให้การปรึกษา ซึ่งบุคคลที่ก่อตั้งทฤษฎีนี้คือ B.F. Skinner (ดวงมณี จงรักษ์, 2556)

ในวัยเด็กสกินเนอร์ (Skinner) มีความสนใจเรื่องจักรกล ในวัยผู้ใหญ่เขามีความสนใจในการออกแบบเครื่องมือ สิ่งประดิษฐ์ชิ้นหนึ่งของเขาคือ กล่องสกินเนอร์ (Skinner Box) เพื่อศึกษาผลของการใช้ตารางการเสริมแรงกับพฤติกรรมของสัตว์และเขาแสดงความสนใจในพฤติกรรมมนุษย์ด้วย

การศึกษาจิตวิทยาและได้รับปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ในปี ค.ศ.1931 เขาตั้งทฤษฎีพฤติกรรมที่ปฏิเสธความเชื่อว่ามีมนุษย์เป็นผู้ที่มีอิสระในการกำหนดโชคชะตาของตน เขาเชื่อว่าพฤติกรรมและบุคลิกภาพถูกกำหนดโดยเหตุการณ์ในอดีตและปัจจุบันที่วัดได้ สกินเนอร์ (Skinner) แสดงให้เห็นว่า นักจิตวิทยาควรให้ความสำคัญกับพฤติกรรมที่สังเกตได้เท่านั้น พันธุกรรมและประวัติส่วนบุคคลมีส่วนรับผิดชอบต่อพฤติกรรมปัจจุบันบางส่วนเท่านั้น (ดวงมณี จงรักษ์, 2556)

ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์

มนุษย์เป็นผู้สร้างและเป็นผลผลิตของสิ่งแวดล้อมที่ตนสร้างขึ้น กลุ่มพฤติกรรมแบบอนุรักษนิยมมองมนุษย์บนพื้นฐานของอิทธิพลจากสิ่งเร้า เพราะยึดกรอบความคิดสิ่งเร้ากับการตอบสนอง (Stimulus-Response) กล่าวคือมนุษย์มีธรรมชาติที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขของสิ่งแวดล้อม การตอบสนองหมายถึงพฤติกรรมต่างๆ ที่มนุษย์แสดง ส่วนสิ่งเร้าหมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เป็นสาเหตุให้แสดงพฤติกรรมหรืออีกนัยหนึ่ง สิ่งเร้าต่างๆ จัดว่าเป็นสิ่งแวดล้อม สำหรับกลุ่มพฤติกรรมแบบการรู้จักไม่เห็นด้วยที่มนุษย์ต้องตกอยู่ในสภาพที่ถูกกระทำ กลุ่มนี้มองว่ามนุษย์มีความสามารถที่จะตอบโต้กับสิ่งแวดล้อมและเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มนุษย์และสิ่งแวดล้อมต่างกระทำซึ่งกันและกันหรือมีอิทธิพลต่อกัน ธรรมชาติของมนุษย์ที่นักพฤติกรรมกลุ่มต่างๆ มีความเห็นตรงกันมีดังนี้ (Rimm & Cunningham, 1985 อ้างถึงใน ดวงมณี จงรักษ์, 2556)

1. เมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม สิ่งที่จะสังเกตเห็นได้ชัดเจนและควรให้ความสำคัญคือพฤติกรรมภายนอก
2. ธรรมชาติมนุษย์ที่ควรเน้นคือ ปัจจุบันที่นี้ ขณะนี้
3. ทุกพฤติกรรมเกิดจากการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม พฤติกรรมไม่มีส่วนใดที่ติดตัวมาแต่กำเนิด
4. บุคลิกภาพของมนุษย์ไม่ได้ประกอบด้วยลักษณะนิสัย ซึ่งจะแสดงออกเหมือนกันในทุกสถานการณ์

ทฤษฎีบุคลิกภาพ

พัฒนาการของบุคลิกภาพตามหลักการวางเงื่อนไขแบบลงมือกระทำ (Operant Conditioning) และการเรียนรู้ทางสังคม แจกแจงได้ดังต่อไปนี้ (Lundin, 1977 อ้างถึงใน ดวงมณี จงรักษ์, 2556)

1. ตัวแปรทางสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนดการแสดงพฤติกรรม และพฤติกรรมก็สามารถทำนายและควบคุมได้หากสามารถกำหนดตัวแปรนั้น
2. พฤติกรรมแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือพฤติกรรมที่กระทำต่อสิ่งแวดล้อม (Operant) และพฤติกรรมที่ถูกเร้าโดยสิ่งแวดล้อม (Respondent)

3.บุคลิกภาพพัฒนาจากการได้รับตัวเสริมแรงที่มีทั้งตัวเสริมแรงปฐมภูมิ เช่นอาหาร น้ำ อากาศ และตัวเสริมแรงทุติยภูมิ เช่นเงิน การได้รับการยอมรับ และอื่นๆ การเสริมแรงทางลบจะเพิ่มความเข้มแข็งให้กับพฤติกรรมเมื่อสิ่งที่ไม่พึงพอใจถูกนำออกไป

4.พฤติกรรมสามารถทำให้แผ่วลงหรือหยุดแสดงได้ เรียกว่า การลดภาวะ (Extinction) โดยระงับการเสริมแรง

5.บุคลิกภาพพัฒนาจากกระบวนการเรียนรู้ การสรุปความเหมือน (Generalization) และการแยกความแตกต่าง (Discrimination)

6.การเลียนแบบมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ พฤติกรรมหลายอย่างเกิดจากการเลียนแบบผู้อื่น และได้รับการเสริมแรงเมื่อพฤติกรรมนั้นมีความใกล้เคียงกับตัวแบบมาก

7.บุคลิกภาพที่เกิดขึ้นจากการเสริมแรง ดำรงอยู่ได้ เพราะได้รับตัวเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอ และอย่างไม่แน่นอน

แนวคิดที่สำคัญ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงแนวคิดของการให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมไว้หลายแนวคิด ดังนี้

ปรีชา วิหคโต (2551) กล่าวว่า การให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมมุ่งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมภายนอก ดังนั้นพฤติกรรมใดที่สังเกตได้จะนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของการให้การปรึกษา แต่ในกรณีที่เป็นพฤติกรรมภายใน ซึ่งไม่สามารถรู้ได้ว่าเขาคิดและรู้สึกอย่างไร ผู้ให้การปรึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมภายในให้เป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ อาจจะเป็นการกระทำ คำพูดหรือผลงาน

พิสมัย ยกน้อยวงษ์ (2551) ได้สรุปแนวคิดของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมว่า การให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม จะยึดหลักพฤติกรรมของมนุษย์เป็นสิ่งที่เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงได้ ผู้ให้คำปรึกษาจะใช้หลักการเรียนรู้เป็นวิธีการช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยจะเลือกใช้เทคนิคและกลวิธีที่เหมาะสมกับผู้รับการปรึกษาแต่ละคน

Mayer (1992 อ้างถึงใน สุมาลี ชัยเจริญ, 2551) กล่าวว่า แนวคิดการเรียนรู้แบบพฤติกรรมนิยมได้ถูกพัฒนาขึ้นในช่วงครึ่งแรกของศตวรรษที่ 20 และรากฐานของหลักทฤษฎีนั้นมาจากการศึกษาวิจัยพฤติกรรมการเรียนรู้ของสัตว์ในห้องทดลองที่ถูกกำหนดขึ้นภายใต้เงื่อนไขและการควบคุมสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น การทดลองของ Pavlov, Watson, Bandura และ Skinner

การวางเงื่อนไขแบบลงมือกระทำ (Operant Conditioning)

Skinner เป็นผู้คิดหลักการนี้ เขาเสนอว่า ความถี่ของพฤติกรรมที่แสดงขึ้นอยู่กับผลที่ตามมา หลังจากแสดงพฤติกรรมนั้น Skinner นำความคิดนี้ไปใช้ในการปรับพฤติกรรมของนกพิราบ โดยการให้อาหารเป็นรางวัล จนกระทั่งนกพิราบเรียนรู้ที่จะจิกวงกลมสีแดง พฤติกรรมที่แสดงเพิ่มมากขึ้น เรียกว่าได้รับการเสริมแรง (Reinforcement) การเรียนรู้แบบลงมือกระทำนี้พบได้ในชีวิตประจำวันเช่นกัน เช่นเด็กเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมเกร เพราะทุกครั้งที่แสดงการกระทำที่ไม่เหมาะสม พ่อแม่

จะให้ความสนใจ ความถี่ของพฤติกรรมเกรเพิ่มขึ้น เพราะได้รับรางวัลคือความเอาใจใส่จากพ่อแม่ แม้จะเป็นการว่ากล่าวตักเตือนก็ตาม

การเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning)

ผู้เสนอความคิดนี้คือ Albert Bandura เขาคิดว่าการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมยังเกิดจากการสังเกต การเลียนแบบพฤติกรรมผู้อื่น หรือการเรียนรู้จากตัวแบบ (Modeling) ซึ่งมีทั้งการเรียนรู้จากตัวแบบที่ดีและไม่ดี การเรียนรู้จากตัวแบบค่อนข้างจะมีอิทธิพลกับบุคคล เพราะช่วยลดความรู้สึกกลัวต่องานที่ยาก และยังช่วยกระตุ้นให้มีความพยายามที่จะเลียนแบบให้สำเร็จ การทดลองของแบนดูราแสดงให้เห็นว่า เด็กที่สังเกตผู้ใหญ่จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และมีแนวโน้มแสดงความก้าวร้าวมากกว่าเด็กที่ไม่มีตัวแบบแสดงให้เห็น การเรียนรู้จากตัวแบบอธิบายได้ค่อนข้างชัดเจนต่อพฤติกรรมความรุนแรงที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) กับการตอบสนอง (Response) หรือพฤติกรรมที่แสดงออกมา ซึ่งจะให้ความสนใจกับพฤติกรรมที่สามารถวัดและสังเกตจากภายนอก ซึ่งมีความเชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง ซึ่งถ้าหากได้รับการเสริมแรงจะทำให้มีการแสดงพฤติกรรมนั้นถี่มากขึ้น

ธรรมชาติของการเสริมแรง (อะไรคือรางวัล)

การงดตัวเสริมแรงบางอย่างจะทำให้เกิดตัวกระตุ้น (Motivator) ผลักดันให้แสดงพฤติกรรม โดยเฉพาะการงดตัวเสริมแรงปฐมภูมิ เช่นการงดอาหารทำให้เกิดตัวกระตุ้นคือความหิว ปกติรางวัลที่สำคัญสำหรับบุคคล คือการได้รับความสนใจจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมเกือบทุกกิจกรรมเราต้องมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์ด้วย เช่น การทำงาน การพูดคุย การดูโทรทัศน์ การออกกำลังกาย คนที่ได้รับความสนใจจากคนอื่นในระดับสูง จะมีแรงขับเพื่อตอบสนองความต้องการนี้ น้อยกว่าคนที่ได้รับความสนใจในระดับต่ำ ตัวอย่าง การศึกษาของ จีเวิตซ์และแบร์ (Gewirtz & Baer, 1958 อ้างถึงใน ดวงมณี จงรักษ์, 2556) ซึ่งทดลองกับเด็ก 2 กลุ่ม กลุ่มแรกผู้ทดลองแสดงความไม่สนใจต่อเด็ก 20 นาที ก่อนให้เด็กทำกิจกรรมเด็กกลุ่มนี้ตั้งใจต่อภาพมาก เมื่อผู้ทดลองเดินเข้าใกล้และพูดชมว่าพยายามได้ดี ส่วนกลุ่มที่ 2 ผู้ทดลองให้ความสนใจก่อนทำกิจกรรม พบว่าขณะทำกิจกรรมเด็กกลุ่มนี้มีความตั้งใจน้อยกว่าเด็กกลุ่มแรก

การไม่ได้รับความสนใจอาจส่งผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมบางอย่างเพื่อให้ได้รับความสนใจ แม้ว่าพฤติกรรมนั้นจะถูกลงโทษ ตัวอย่างเช่น เด็กนักเรียนบางคนที่ชอบแกล้งเพื่อน แม้จะถูกครูตำหนิหรือทำโทษ พฤติกรรมของเด็กจัดเป็นการแสวงหาความสนใจทางลบ (Negative Attention Searching) เพราะพฤติกรรมที่เด็กแสดงและความสนใจที่ได้รับเป็นไปในทางลบ เด็กที่แสวงหาความสนใจทางลบเกิดจากแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมทางสังคมได้รับความสนใจจากผู้อื่นไม่พอเพียง

อย่างไรก็ตาม การให้ความสนใจอาจจัดเป็นการลงโทษสำหรับคนที่ขี้อาย หรืออาหารอาจไม่ใช่รางวัลสำหรับคนที่กลัวอ้วนและอดอาหารอย่างรุนแรง (Anorexia) ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้ให้

การปรึกษาที่จะต้องทำความเข้าใจกับผู้รับการปรึกษา เพื่อกำหนดว่าอะไรคือตัวเสริมแรง หรืออะไรคือรางวัลสำหรับบุคคลนั้น

รางวัลมีความหมายได้ 2 อย่าง

Skinner มีแนวคิดที่ว่า หากมองหรือพิจารณาแนวคิดของผู้กระทำ ผู้กระทำจะเกิดการเรียนรู้ว่า การกระทำที่เกิดขึ้นจะนำไปสู่ผลของการกระทำนั้น ซึ่งเรียกการเรียนรู้แบบนี้ว่า การเรียนรู้เงื่อนไข ผลจากการกระทำ ส่วนเงื่อนไขผลจากการกระทำที่สำคัญมี 2 ประเภท ได้แก่ การเสริมแรงและการลงโทษ

การเสริมแรง (Reinforce) หมายถึง พฤติกรรมใดที่ทำแล้วได้รับผลจากการกระทำนั้น พฤติกรรมนั้นมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งหรือเกิดขึ้นด้วยความถี่ที่สูงขึ้น เรียกผลจากการกระทำนั้นว่า การเสริมแรง ซึ่งการเสริมแรงทางบวก เรียกว่า Positive Reinforcement เช่น ให้คำชม ให้ ความสนใจ ให้ขนม และการระงับการเสริมแรงทางลบ เรียกว่า Negative Reinforcement เช่น การ ปิดเสียงวิทยุที่รบกวน การอ่านหนังสือ หยุดนินทา หยุดบ่น เป็นต้น

การลงโทษ (Punishment) หมายถึง พฤติกรรมใดที่ทำแล้วได้รับผลจากการกระทำหนึ่งแล้ว พฤติกรรมนั้นมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นลดลง หรือเกิดขึ้นด้วยความถี่ที่ต่ำลง เรียกผลจากการกระทำนั้นว่า การลงโทษ ซึ่งมี 2 แบบ ได้แก่

1. การลงโทษทางลบ เช่น ส่งกระแสไฟฟ้าช็อต ใช้ไม้ตี เรียกว่า Negative Punishment เป็นการให้สิ่งที่ไม่พึงพอใจ

2. การลงโทษทางบวก เช่น ไม่ให้ฟังวิทยุ งดดูทีวี งดเงินประจำสัปดาห์ เรียกว่า Positive Punishment เป็นการถอดถอนสิ่งที่พึงพอใจออกไป หรือ Response Cost หมายถึงการปรับเมื่อกระทำผิด เช่น หักเงิน ทำเงินชดใช้

ตารางการเสริมแรง (Schedules of Reinforcement)

การเรียนรู้ที่เร็วที่สุดเกิดขึ้นเมื่อได้รับการเสริมแรงทุกครั้ง การเสริมแรงบางครั้ง (Partial Reinforcement) ส่งผลให้บุคคลมีการเรียนรู้เช่นกัน การเสริมแรงบางครั้งจะทำให้เกิดการวางเงื่อนไขที่เข้มข้นกว่า กล่าวคือ พฤติกรรมที่เรียนรู้แล้วยากต่อการหยุดหรือเลิก เรียกว่า มีความต้านทานสูงต่อการลดภาวะ (Extinction) ในชีวิตปกติบุคคลมักได้รับการเสริมแรงเป็นบางครั้งทั้ง พฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมดังนั้น การที่พฤติกรรมไม่เหมาะสมยากต่อการลดภาวะ เป็น เพราะพฤติกรรมนั้นได้รับการเสริมแรงเป็นครั้งคราว ตัวอย่างเช่น เด็กที่มีอาการงอแงอยากกินขนม ก่อนทานข้าว เด็กดำรงพฤติกรรมแบบนี้เพราะเมื่อเด็กงอแงไปสักพัก พ่อแม่จะใจอ่อนยอมตามใจเด็ก นั่นคือพฤติกรรมงอแงได้รับการเสริมแรงเด็กได้ทานขนมสมใจ

เป้าหมายของการปรึกษา

เป้าหมายทั่วไปของการให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมคือ การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความจริง และเป็นที่ยอมรับปรารถนา โดยการวางแผนอย่างเป็นระบบ และมีความสม่ำเสมอ สำหรับเป้าหมายเฉพาะเจาะจง เป็นสิ่งที่กำหนดร่วมกันระหว่างผู้ให้การปรึกษา

กับผู้รับการปรึกษาแต่ละราย เป้าหมายที่กำหนดขึ้นนั้นต้องมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และดำเนินการตกลงร่วมกันเป็นสัญญา เพื่อชี้้นำการปรึกษาและการบำบัด

บทบาทและหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษา

1. ผู้ให้การปรึกษามีหน้าที่ทำความเข้าใจปัญหาของผู้รับการปรึกษาอย่างถ่องแท้ ก่อนที่จะวางแผนเพื่อดำเนินการจัดการกับปัญหา
2. มีบทบาทสร้างแรงจูงใจแก่ผู้รับการปรึกษาให้เกิดความมั่นใจต่อการแก้ไขปัญหา
3. ร่วมมือกับผู้รับการปรึกษาในการวิเคราะห์ปัญหา ตลอดจนวางแผนและประเมินวิธีการจัดการกับพฤติกรรม
4. ช่วยผู้รับการปรึกษาละลายพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่างๆ และเรียนรู้พฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้
5. มีหน้าที่แสวงหาประสบการณ์และเพิ่มเติมความรู้ต่อการปรับพฤติกรรม และทำหน้าที่เป็นผู้ให้การเสริมแรงพฤติกรรมของผู้รับการปรึกษา ตลอดจนเป็นผู้แนะนำเพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเปลี่ยนแปลง
6. เป็นผู้เชี่ยวชาญในการประยุกต์เทคนิคต่างๆ ของทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหา
7. แสดงบทบาทเป็นต้นแบบแก่ผู้รับการปรึกษา เพราะการเรียนรู้ส่วนมากเกิดจากการมีประสบการณ์โดยตรง ดังนั้นผู้รับการปรึกษาสามารถเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ได้จากการเลียนแบบ

เทคนิคและวิธีการต่างๆ

1. การเสริมแรง (Reinforcement Technique) เทคนิคการเสริมแรงในการให้การปรึกษา ตามแนวคิดพฤติกรรมนิยมอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้ที่ว่า พฤติกรรมใดที่บุคคลกระทำแล้วส่งผลให้เขาได้รับความพึงพอใจ บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก ด้วยเหตุนี้การให้การปรึกษาตามแนวคิดพฤติกรรมนิยมจึงนำเทคนิคการเสริมแรงมาใช้เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษามีกำลังใจและความมั่นใจเพิ่มมากขึ้นในการกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก ด้วยการให้การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) แก่ผู้รับการปรึกษา

2. การฝึกทักษะทางสังคม (Social Skills Training Techniques) เทคนิคที่ใช้ ได้แก่ การอธิบาย การแสดงเป็นแบบอย่าง และการแสดงบทบาท บางครั้งอาจใช้หลักของ การดัดพฤติกรรม (Shaping) และ การฝึกหัดภายใน (Covert Practices) มาร่วมด้วย การดัดพฤติกรรม หรือ Successive Approximation หมายถึง การให้ผู้รับการปรึกษามีพฤติกรรมที่ค่อยๆ นำไปสู่พฤติกรรมที่ต้องการ แต่ละพฤติกรรมที่ใกล้เคียงหรือเข้าใกล้พฤติกรรมที่ต้องการจะได้รางวัล

3. การเรียนรู้จากการมีต้นแบบ (Modeling Technique) การให้การปรึกษาตามแนวคิดพฤติกรรมนิยมใช้เทคนิคการเรียนรู้จากการมีต้นแบบซึ่งมีพื้นฐานสำคัญมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura, 1986) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษา

4. การปรับพฤติกรรม (Behavior Modification)

เทคนิคการปรับพฤติกรรมมีชื่อเรียกหลายอย่างเช่น Contingency Management, Behavior Modification หรือ Applied Behavior Analysis โดยใช้หลักการวางเงื่อนไขแบบลงมือ

กระทำ เทคนิคนี้ใช้หลักการไม่ซับซ้อน โดยให้รางวัลเพื่อเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และการเสริมแรงกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หลักการนี้ถูกนำไปใช้เพื่อให้เกิดการลดภาวะ ในการฝึกรวมบิดามารดา (เพื่อปรับพฤติกรรมเด็ก) การให้เบี้ยรางวัล (Token Economy) ในโรงพยาบาล และการทำสัญญาเรื่องพฤติกรรม (Contingency Contracting)

5. การทำให้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กเข้าสู่ขั้นการลดภาวะ (Extinction) โดยวิธีการใช้เวลาออก การใช้เวลาออก (Time out) หมายถึง การนำเด็กออกจากสถานการณ์ที่เด็กได้รับรางวัลไปสู่สถานการณ์ที่เด็กไม่ได้รับรางวัลทางสังคม ดังนั้น Time out จึงอาจจัดให้เป็นการลงโทษทางลบ เพราะสิ่งที่พึงพอใจถูกขจัดไป

จากการศึกษาผลงานวิจัยหลายชิ้นพบว่า Time out เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมพฤติกรรมที่มีปัญหาของเด็ก พ่อแม่ได้รู้สึกพึงพอใจกับวิธีการ นอกจากนี้พฤติกรรมด้านอื่นๆของเด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น รวมทั้งพฤติกรรมของพี่น้องของเด็กที่ถูก Time out ด้วย (Dangel & Polster, 1984 อ้างถึงใน ดวงมณี จงรักษ์, 2556)

6. เบี้ยรางวัล (Token Economy) เป็นสิ่งที่ถูกนำมาใช้แทนเงินจริง ในการให้เสริมกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จำนวนเบี้ยที่สะสมได้จะถูกนำมาใช้แลกเปลี่ยนสิ่งต่างๆ แล้วแต่จะกำหนดว่าเป็นอะไร เช่น สถานฝึกเด็กพิเศษบางแห่ง อาจกำหนดให้เบี้ยรางวัล 10 อัน แลกน้ำดื่มได้ 1 กระป๋อง พฤติกรรมที่กำหนดให้ได้เบี้ยรางวัล ได้แก่ การออกกำลังกายครบกระบวนเท่าที่กำหนด การแต่งตัวใส่เสื้อผ้าด้วยตนเอง การแปรงฟันได้ถูกต้อง การยอมรับประจานผิด เป็นต้น

7. การทำสัญญาเรื่องพฤติกรรม (Contingency Contracting หรือ Behavior Contracting) เป็นการทำสัญญาพฤติกรรมระหว่างผู้รับการปรึกษากับผู้ให้การศึกษา ถ้าเขาลงมือปฏิบัติตามแผน เขาจะได้รับรางวัลจากผู้ให้การศึกษา เช่น การลดค่าธรรมเนียมนิยม 10% ถ้าไม่สามารถปฏิบัติได้เขาจะถูกผู้ให้การศึกษาปรับ

8. การลงโทษ (Punishment) ปกติแล้วถ้าผู้รับการปรึกษาไม่แสดงพฤติกรรมตามที่ตนตกลงไว้ การลงโทษที่ใช้คือ Response Cost เป็นการงดตัวเสริมแรงทางบวก เช่น งดดูโทรทัศน์ งดฟังเพลง หรือถูกปรับเป็นเงิน

9. การจัดการ การควบคุมตนเอง (Self-management) นักพฤติกรรมบำบัดสอนให้ผู้รับการปรึกษาใช้หลักการให้รางวัลและการปรับพฤติกรรม เพื่อจัดการกับพฤติกรรมของตน เริ่มต้นด้วยการให้ผู้รับการปรึกษากำหนดปัญหาและกำหนดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หลังจากนั้นให้บันทึกประเมินพฤติกรรมที่ต้องการปรับในทุกสัปดาห์ การทำบันทึกประเมินพฤติกรรมมีผลให้เพิ่มความรู้อย่างมากขึ้น ผู้ให้การศึกษาและผู้รับการปรึกษาร่วมกันกำหนดพฤติกรรมที่สร้างขึ้นใหม่ โดยที่ผู้ให้การศึกษาจะต้องดำเนินให้เป็นไปตามบริบทและเวลาที่กำหนดไว้ การควบคุมตนเองนี้เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า Self-monitoring ถ้าผู้รับการปรึกษาสามารถควบคุมตนเองให้ทำตามที่กำหนดไว้ เขาจะให้รางวัลตนเอง

ลักษณะเฉพาะและข้อดีของทฤษฎี

การให้การศึกษาแบบพฤติกรรมนิยม มีคุณลักษณะเด่นที่เป็นแบบฉบับ จำแนกเป็นรายชื่อได้ดังนี้ (Seligman, 1997 อ้างถึงใน ดวงมณี จงรักษ์, 2556)

1. เป็นการให้คำปรึกษาที่จัดการโดยตรงกับอาการหรือปัญหา ผู้รับการปรึกษาส่วนใหญ่แสวงหาความช่วยเหลือ เพราะมีปัญหาบางอย่างเกิดขึ้นกับตน ดังนั้นผู้ให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม จะดำเนินการช่วยเหลือได้ค่อนข้างทันควันกับปัญหาที่นำเสนอ ผลการศึกษาพบว่าปัญหาที่เหมาะสมกับการจัดการทันที ได้แก่ สมาธิสั้น ความผิดปกติในการรับประทานอาหาร การใช้สารเสพติด การไม่สามารถปฏิบัติทางเพศ การควบคุมพฤติกรรมหุนหันพลันแล่น ความกลัวแบบโฟเบีย พฤติกรรมกระทำผิด

2. ให้ความสำคัญกับขณะปัจจุบัน ผู้รับการปรึกษาไม่จำเป็นต้องสำรวจอดีตเพื่อได้รับความช่วยเหลือในปัจจุบัน วิธีการเช่นนี้จะช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

3. ผู้ให้การปรึกษามีโอกาสเลือกใช้เทคนิคหลายชนิด ตั้งแต่ที่ทฤษฎีนี้ได้เริ่มก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน ทฤษฎีนี้ได้พัฒนาเพิ่มขึ้นมากกว่าเท่าตัว ทำให้สามารถเลือกใช้เทคนิคได้เหมาะสมกับหน่วยงานที่สังกัด นอกจากนี้ผู้ให้การปรึกษามีโอกาสเลือกอ่านวารสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหลายฉบับ เนื่องจากมีวารสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมค่อนข้างมาก

4. เป็นการให้การปรึกษาที่ได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นทางการเป็นวิทยาศาสตร์ว่า พฤติกรรมเกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตามทั้งทฤษฎีการเรียนรู้ ยังคงได้รับการพัฒนา ทำให้มีการนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้กับการแก้ไขปัญหามากมาย

5. เป็นทฤษฎีที่ได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยมากมายถึงประสิทธิภาพของการใช้เทคนิคในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ผู้ให้การปรึกษามีโอกาสออกแบบการวิจัยในการจัดการกับปัญหา สิ่งที่คุณให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมมีเจตจำนงที่ชัดเจนร่วมกันคือ ความเป็นปรีวิสัยต่อการประเมินพฤติกรรม

6. การกำหนดปัญหาและการจัดการกับปัญหากระทำอย่างเป็นปรีวิสัย กระบวนการปรึกษาค่อนข้างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ดังนั้นผู้รับบริการหรือบุคคลภายนอกสามารถทำการประเมินขั้นตอนการปรึกษาได้

ข้อจำกัดของทฤษฎี

การให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม มีข้อจำกัดหรือสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายชื่อได้ดังนี้ (Hergenhahn, 1994 อ้างถึงใน ดวงมณี จงรักษ์, 2556)

1. การให้การปรึกษาไม่ได้จัดการกับบุคคลโดยภาพรวม เพราะดำเนินการเฉพาะกับพฤติกรรมที่สังเกตเห็นภายนอก นักพฤติกรรมบำบัดหลายคนได้กระทำการเสมือนเป็นการจำกัดบุคลิกภาพของมนุษย์เพราะมองเฉพาะพฤติกรรมที่แสดงออกต่อสภาพแวดล้อม การให้ความสำคัญเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมหรือการตอบสนองกับตัวเสริมแรงในสถานการณ์ต่างๆทำให้ดูง่ายเกินไป ในการอธิบายปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งข้อเท็จจริงเป็นเรื่องค่อนข้างสลับซับซ้อน

2. การนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ บางครั้งกระทำเสมือนช่างที่ปฏิบัติงานตามขั้นตอน นั่นคือข้อผิดพลาดส่วนใหญ่ของนักพฤติกรรมบำบัดมือใหม่ คือการเริ่มต้นใช้เทคนิคเร็วเกินไป โดยไม่ระมัดระวังในการสร้างสัมพันธภาพและพยายามให้ผู้รับการปรึกษามีส่วนร่วม แต่ก็มีนักพฤติกรรมบำบัดอีกจำนวนหนึ่งให้ความสำคัญกับการมีสัมพันธภาพ ลักษณะที่ไม่เป็นเอกภาพเช่นนี้ส่งผลให้เกิดภาพลบต่อการช่วยเหลือ

สรุป การให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมได้พัฒนาขึ้นระหว่างศตวรรษที่ 20 จากงานวิจัยของ B.F. Skinner, Pavlov, Watson, และ Wolpe เป็นต้น ทฤษฎีนี้มีหลักการว่า เมื่อพฤติกรรมเกิดจากการเรียนรู้ ดังนั้นสามารถที่จะทำให้เลิกเรียนรู้ได้ นักพฤติกรรมบำบัดจะทำการประเมินความถี่ของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เพื่อกำหนดเกณฑ์เปรียบเทียบ (Baseline) และทำการแทรกแซงช่วยเหลือ วิธีการดำเนินการจะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ โดยใช้หลักการวางเงื่อนไขแบบลงมือกระทำและการเรียนรู้จากตัวแบบ เทคนิคที่ใช้มีมากมาย สามารถเลือกใช้ตามประเภทของปัญหา กลวิธีได้ขยายครอบคลุมการจัดการกับตัวเองและเพิ่มการร่วมกันดำเนินงานให้มากขึ้นระหว่างผู้ให้การปรึกษากับผู้รับการปรึกษา ประสิทธิผลของทฤษฎีนี้ขึ้นกับองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ ประสบการณ์การฝึกอบรม ความรู้และทักษะของผู้ให้การปรึกษา ตลอดจนความคาดหวัง แรงจูงใจและความร่วมมือของผู้รับการปรึกษา

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ศุภสินธ์ บุตรเรือง (2556) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มต่อความมีวินัยในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลางและทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มต่อความมีวินัยในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการศึกษาด้วยทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลาง 2) เปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มต่อความมีวินัยในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการศึกษาด้วยทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม 3) เปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มต่อความมีวินัยในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลางและทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีวินัยในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ จำนวน 14 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำมาแยกเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 7 คน ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลาง และกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 7 คน ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลางมีวินัยในตนเองและมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ด้านเก่ง และด้านมีความสุขสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมมีวินัยในตนเองและมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ด้านเก่ง และด้านมีความสุขสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลางและมีความมีวินัยในตนเองและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมมี

ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ด้านเก่งไม่แตกต่างกัน แต่ด้านมีสุขของกลุ่มที่ได้รับคำปรึกษาแบบ พฤติกรรมนิยมสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับคำปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสรุปการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลางและ ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม เป็นวิธีการที่สามารถช่วยเพิ่มความมีวินัยในตนเองและ ความฉลาดทางอารมณ์ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ ทั้งยังมีความเหมาะสมที่จะนำไปเป็น แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาความมีวินัยและความฉลาดทางอารมณ์ให้กับนักเรียนในระดับชั้น อื่นๆ

ชนิสรา ไกรสีห์ (2551) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อลดพฤติกรรม ก้าวร้าวระหว่างทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและทฤษฎีเกสตัลท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมี วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 12 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากประชากร โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม จำนวน 6 คน ส่วนกลุ่มที่ 2 ได้รับ ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์ จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล คือ แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวตามทฤษฎี เกสตัลท์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test และ The Mann-Whitney U Test ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีพฤติกรรม ก้าวร้าวลดลง หลังจากได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง หลังจาก ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียน กลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์ มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่านักเรียน ที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวโดยสรุป การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและการให้คำปรึกษากลุ่มตาม ทฤษฎีเกสตัลท์ สามารถช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลงได้ ครูผู้สอนสามารถนำทฤษฎีทั้ง สองทฤษฎีดังกล่าวไปใช้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้ตามความ เหมาะสมต่อไป

วรรณรา พงษ์สิน (2550) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎี พฤติกรรมนิยมที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบักดอง จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของกลุ่ม ทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและ 2) เปรียบเทียบผลของกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและ กลุ่มควบคุมที่ใช้โปรแกรมการให้ข้อสนเทศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบักดอง จังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2550 ได้มาจากการประเมินพฤติกรรมของ นักเรียนที่ไม่มีวินัยในตนเองโดยครูประจำชั้น จำนวน 30 คน แล้วจึงสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คน ผู้วิจัยดำเนินการกับกลุ่มทดลองโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการ

ของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที และกลุ่มควบคุมได้รับโปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะจำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เช่นเดียวกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมสำหรับกลุ่มทดลอง 2) โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะสำหรับกลุ่มควบคุม 3) แบบวัดความมีวินัยในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .80 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการทฤษฎีพฤติกรรมนิยม นักเรียนกลุ่มทดลองมีวินัยในตนเองเพิ่มมากกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมีวินัยในตนเองเพิ่มมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

Silva and Lavelle (2011) ได้นำโปรแกรมกลุ่มแนวพฤติกรรมนิยม มาทดลองใช้นำร่อง (Pilot Test) กับเด็กประถมที่มีอายุตั้งแต่ 5-8 ปี โดยใช้แผนแบบเดียวกันกับผู้ใหญ่ แต่ละลดจำนวนชั่วโมงใน Session เหลือแค่ 25-30 นาที และเพิ่มเป็น 2 ครั้งต่อสัปดาห์ และปรับกิจกรรมให้เข้ากับเด็ก เช่น เปลี่ยนจากการนั่งหลับตาทำสมาธิเป็นการนั่งลมหายใจ จุดประสงค์ของโปรแกรมนี้นี้เพื่อทดสอบว่า การเสริมสร้างความเมตตากรุณาในเด็กผ่านการเรียนรู้จากประสบการณ์ในกลุ่ม จะมีผลต่อความร่วมมือรู้สึก รวมทั้งทัศนคติและพฤติกรรมอันพึงประสงค์ต่อสังคมของเด็กหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมต่อไป แผนของกลุ่มจะเริ่มด้วยการนั่งสมาธิและพูดถึงหัวข้อใน Session นั้นๆ และตามด้วยกิจกรรมที่เอื้อให้เด็กมีส่วนร่วมในกลุ่ม จากการทดลองพบว่า การทำกลุ่มโดยใช้โปรแกรมแนวพฤติกรรมนิยมสามารถเสริมสร้างทักษะตามโปรแกรม Social and Emotional Learning (SEL) ที่ใช้กันในสถานศึกษาได้ เมื่อใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็ก ซึ่งได้แก่ 1) การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) 2) การจัดการตนเอง (Self-management) 3) ความตระหนักรู้ทางสังคม (Social awareness) 4) การมีมนุษยสัมพันธ์ (Relationship skills) และ 5) ความรับผิดชอบในการตัดสินใจ (Responsible decision making) ผ่านการเอื้อให้เกิดความร่วมมือรู้สึก ความรู้สึกขอบคุณ ความเมตตากรุณา และการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลได้ และยังพบว่าอาจารย์ที่เข้าร่วมกลุ่มนำเอาโปรแกรมไปใช้ในการสอนอีกด้วย

Mousoulides, Constantions and Bharath (2008) ได้ศึกษาผลของการใช้ตัวแบบในการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษา แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถทำงานที่มีผลต่อการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้มากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม และยังพบปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องอีกด้วย เช่น เกรดเฉลี่ยของนักเรียน เป็นต้น

Strahm (2007) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้กระบวนการกลุ่มและความต้องการของนักเรียนที่จะรู้คุณค่าในตนเองและความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (Cooperative-Learning : Group Process and Student Need for Self-worth and Belonging) จุดประสงค์

ของการวิจัยนี้คือ การสำรวจความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อหลักของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามความต้องการในการรู้คุณค่าของตัวเองและการรวมกลุ่ม นักเรียนมัธยม 8 คน ได้ตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์แบบกลุ่ม หลักการศึกษาเบื้องต้น 12 สัปดาห์ นักเรียนมีความเข้าใจภาพรวม ซึ่งสนับสนุนความต้องการของนักเรียนที่จะรู้คุณค่าในตนเองและการรวมกลุ่มของพวกเขา ผลการวิจัยพบว่า การใช้กระบวนการกลุ่มช่วยให้นักเรียนรู้คุณค่าในตนเองได้เป็นอย่างดี และหลังจากทำการเรียนการสอนแล้วสามารถเพิ่มการรู้คุณค่าในตนเอง

Truneckowa (2007) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการทำงานระหว่างการทำงานเป็นรายบุคคลกับการทำงานเป็นกลุ่มในหมู่วัยรุ่นที่มีปัญหาพฤติกรรม (Evaluating Personal Construct Group Work Troubled Adolescent) จุดประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้คือ การเปรียบเทียบผลการทำงานเป็นรายบุคคลกับผลการทำงานเป็นกลุ่มของเด็กวัยรุ่นที่มีปัญหา ผู้วิจัยประเมินค่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำงานเป็นกลุ่มของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมที่ได้ร่วมงานกันทั้งหมด 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 มีความเข้าใจกันภายในกลุ่ม ช่วงที่ 2 มีผลกระทบต่อการปฏิบัติภายในกลุ่ม และช่วงที่ 3 มีการโต้เถียงกันถึงสิ่งเหล่านี้ร่วมกับข้อจำกัดในการศึกษา ผลที่ได้เป็นเครื่องพิสูจน์ว่าการสร้างการทำงานเป็นกลุ่มที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในตัวของผู้ทดสอบ โดยตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า 1) ผลการทำงานของเด็กวัยรุ่นที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมจะมีผลการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการทำงานเป็นรายบุคคล 2) ระหว่างการทำงานกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นก่อนเข้าทำงานร่วมกันแบบกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า เมื่อกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มีปัญหาได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางบวกมากขึ้น ผลการทำงานมีประสิทธิภาพมากกว่าการทำงานเป็นรายบุคคลและกลุ่มวัยรุ่นมีการเห็นคุณค่ามากกว่าก่อนเข้าทำงานกลุ่ม

Bellack, A.S., Bernett, M.E., Gearon, J.S., Brown, C.H., and Yang, Y. (2006) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการบำบัดทางพฤติกรรมแบบผสมผสานรูปแบบใหม่ในผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิตและจิตเวชร่วมกับการใช้สารเสพติดร่วม โดยศึกษาในช่วง 6 เดือน ซึ่งกลุ่มทดลองให้การบำบัดด้วยโปรแกรม BTSAS และกลุ่มควบคุมให้การบำบัดด้วยโปรแกรม STAR ผลการศึกษาพบว่า โปรแกรม BTSAS มีประสิทธิผลในการบำบัดมากกว่าโปรแกรม STAR ซึ่งโปรแกรม BTSAS ส่งผลให้การทำหน้าที่ของผู้ป่วยดีขึ้น การกลับมารักษาซ้ำลดลง รวมทั้งมีคุณภาพชีวิตที่ดี

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการให้การปรึกษากลุ่มสามารถแก้ไขปัญหามาเพิ่มประสิทธิภาพและส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเป็นการลดพฤติกรรมก้าวร้าว เพิ่มความมีวินัยในตนเอง เสริมสร้างการมีความเมตตา กรุณา การปรับความรู้สึก ทศนคติและพฤติกรรมในทางบวก การเห็นคุณค่าในตนเอง โดยเฉพาะการนำแนวคิดพฤติกรรมนิยมมาใช้ในการให้การปรึกษา สามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาพฤติกรรมได้หลากหลาย เนื่องจากแนวคิดพฤติกรรมนิยมมีทักษะและเทคนิคที่หลากหลายในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงทำการทดลองโดยใช้ผลการวิจัยจากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นมาเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อพัฒนาจิตสำนึกของเด็กและเยาวชน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

2.1 ความหมายของจิตสาธารณะ ได้มีนักวิชาการให้ความหมายที่หลากหลายไว้ดังนี้

ชาย โพรธิตา (2540) ได้ใช้คำว่า จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ และได้ให้ความหมายในเชิงพฤติกรรมไว้ว่า การมีความรับผิดชอบในการใช้สาธารณสมบัติ ซึ่งมีนัยสองประการ ได้แก่

1.การมีความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ด้วยการตระหนักและระมัดระวังในการใช้สาธารณสมบัติมิให้เกิดความชำรุดเสียหาย รวมทั้งการมีจิตสำนึกในการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติตามความสามารถที่จะปฏิบัติได้ เช่น เมื่อพบว่าสาธารณสมบัติเกิดความชำรุดเสียหายก็แจ้งหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2.การเคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้สาธารณสมบัติ เพราะสาธารณสมบัติคือของส่วนรวมที่ทุกคนมีสิทธิและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเท่าเทียมกัน ความรับผิดชอบต่อการใช้สาธารณสมบัติในแง่นี้ จึงหมายถึง การตระหนักและคำนึงว่าผู้อื่นก็มีสิทธิในการใช้เช่นเดียวกัน จะต้องไม่ยึดครองสาธารณสมบัติมาใช้แต่เพียงผู้เดียวและไม่ปิดกั้นผู้อื่นในการใช้ประโยชน์จากสาธารณสมบัติ

งานวิจัยของ ชาย โพรธิตา (2540) ได้ศึกษาจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ โดยศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร ได้สรุปความเข้าใจของจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติหรือจิตสาธารณะจำแนกได้เป็น 2 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 เป็นจิตสำนึกแบบที่บุคคลไม่ต้องทำอะไรมาก เพียงแค่ไม่ทำลายหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อสาธารณสมบัติที่ตนใช้ก็พอ ซึ่งเป็นการแสดงออกว่าบุคคลนั้นมีความเข้าใจต่อการใช้สาธารณสมบัติว่าควรและไม่ควรอย่างไร โดยจิตสำนึกแบบนี้ เรียกว่า แบบพาสซีฟ (Passive)

ระดับที่ 2 เป็นระดับที่บุคคลกระทำหรือลงมือปฏิบัติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อเอาใจใส่ ต่อสาธารณสมบัติแม้ว่าเขาจะไม่ได้ใช้หรือไม่ได้ใช้สาธารณสมบัตินั้นก็ตาม เช่น การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาและซ่อมแซมสาธารณสมบัติที่เกิดความชำรุดหรือเสียหาย โดยเรียกจิตสำนึกแบบนี้ว่า แบบแอคทีฟ (Active)

กนิษฐา นิตศน์พัฒนา (2541) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะว่า คำนี้เป็นคำเดียวกับคำว่า จิตสำนึกทางสังคม หมายถึง การมีความตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกันหรือคำนึงถึงผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2541) ได้ใช้คำว่า “จิตสำนึก” (Consciousness) เป็นสภาวะของจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความคิด และความปรารถนาต่างๆ สภาวะจิตใจจะเกิดการรับรู้ ซึ่งมีความหมายคล้ายกับการรู้ตัว (Awareness) อันเป็นผลมาจากการประเมินค่า การตระหนักเห็นความสำคัญ ซึ่งเป็นผลมาจากทัศนคติ (Attitude) ความเชื่อ (Beliefs) ค่านิยม (Values) ความเห็น (Opinion) ความสนใจ (Interests) ของบุคคล ซึ่งคำว่า “จิตสำนึก” มีความหมายที่ใกล้เคียงกับคำว่า “ความเชื่อ” (Beliefs) ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดจากการสะสมรวบรวมและสัมพันธ์กันของประสบการณ์ในตัวบุคคล โดยจะทำหน้าที่ประเมินค่าของจิตใจว่าสิ่งไหนเป็นสิ่งสำคัญ หากปราศจากความเชื่อแล้วประสบการณ์ต่างๆที่บุคคลมีอยู่ ก็จะเป็นเพียงความทรงจำ ไม่มีส่วนใดที่เด่นชัดขึ้นมา แต่หากประเมินค่าแล้วได้ตระหนักถึงความสำคัญต่อสิ่งนั้นย่อมหมายความว่า จิตสำนึกต่อสิ่งนั้นๆได้เกิดขึ้น

แล้ว จิตสำนึกของบุคคลจึงเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นที่จิตใจก่อนการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคล การที่บุคคลมีจิตสำนึกที่ดีต่อสิ่งหนึ่งไม่ทำให้บุคคลนั้นต้องแสดงออกตามจิตสำนึกเสมอไป พฤติกรรมแสดงออกใดของมนุษย์นั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจาก ทศนคติ บรรทัดฐานทางสังคม อุปนิสัย และสุดท้ายคือผลที่คาดว่าจะได้รับหลังจากการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมนั้นๆ

มัลลิกา มัติโก (2541) ได้ให้ความหมายจิตสำนึกทางสังคมว่าเป็นการตระหนักรู้และการคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกันหรือการที่บุคคลหนึ่งมีความคำนึงถึงผู้อื่นในกลุ่มที่ได้ปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะไว้ว่าเป็น การรู้จักเอาใจใส่ ความเป็นห่วงเป็นใย เป็นธุระและเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อชาติ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะว่าความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ แก้ปัญหาให้กับผู้อื่นหรือสังคม พยายามหาโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการช่วยเหลืออย่างจริงจังและมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง

วิวัฒน์ คำศรีจันทร์ (2544) ได้ให้ความหมายจิตสาธารณะไว้ว่า หมายถึง กระบวนการคิด และลักษณะของบุคคล ที่มีการปฏิบัติจากระดับส่วนตัวไปสู่ระดับสังคม มีความรักและรู้สึกเป็นเจ้าของต่อส่วนรวม ต้องการทำประโยชน์แก่ส่วนรวมมากกว่าที่จะรับประโยชน์จากส่วนรวม

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (2547) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะไว้ว่า การรู้จักเอาใจใส่ ความเป็นห่วงเป็นใย เป็นธุระและมีส่วนร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ส่วนกัน โดยพิจารณาจากความรู้ ความเข้าใจ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงคุณลักษณะ ได้ดังนี้

1. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะส่งผลต่อความชำรุดให้เกิดความเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และถือเป็นหน้าที่ในการมีส่วนร่วมที่จะดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถกระทำได้

2. การเคารพสิทธิในการใช้ประโยชน์จากของส่วนรวม โดยไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นเป็นของตนเอง ตลอดจนการที่ไม่ปิดกั้นผู้อื่นจากการใช้ประโยชน์จากสาธารณสมบัตินั้น

เจษฎา หนูรุ่ง (2551) ได้สังเคราะห์และประมวลความหมายต่างๆ ที่นักวิชาการได้ให้ความหมาย สรุปไว้ว่าจิตสาธารณะแบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. การใช้หรือการกระทำ โดยการพิจารณาจากความรู้ ความเข้าใจจากการกระทำที่แสดงออกดังนี้

- 1.1 การดูแลรักษาสิ่งของ เมื่อใช้เสร็จแล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพเดิม

- 1.2 ลักษณะของการกระทำ มีการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

2. การถือเป็นหน้าที่ โดยการพิจารณาจากความรู้ ความเข้าใจจากการกระทำที่แสดงออกดังนี้

- 2.1 ทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่ได้วางไว้

- 2.2 รับผิดชอบต่อสิ่งบางอย่างบางอย่างเพื่อส่วนรวม คอยสอดส่องดูแลรักษาสาธารณสมบัติ

3. การเคารพสิทธิ โดยการพิจารณาจากความรู้ ความเข้าใจจากการกระทำที่แสดงออกดังนี้

- 3.1 ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของส่วนตัว

- 3.2 แบ่งปันและเอื้อเฟื้อให้ผู้อื่นได้ใช้ประโยชน์จากของส่วนรวม

จุฬารณีย์ โสตะ (2551) สรุปลความหมายของจิตสาธารณะไว้ว่า คือ การกระทำด้วยจิตวิญญาณ โดยมีความรัก ความปรารถนาดี ความเอื้ออาทร เมตตาปราณี และแบ่งปันสิ่งดีงามต่อผู้อื่น สังคมและประเทศชาติ

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) กล่าวว่า จิตสาธารณะ มีการใช้ในความหมายเดียวกันอยู่หลายคำ ได้แก่ จิตสำนึกต่อส่วนรวม จิตสำนึกทางสังคม จิตอาสา จิตสำนึกสาธารณะ ส่วนในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Public Mind หรือ Public Consciousness ซึ่งโดยสรุปหมายถึง การกระทำด้วยจิตวิญญาณที่มีความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคมโดยรวม การมีคุณธรรมจริยธรรม และการไม่กระทำการที่เสื่อมเสียหรือเป็นปัญหาต่อสังคม ประเทศชาติ การมีจิตใจที่คิดสร้างสรรค์ เป็นกุศล และมุ่งทำความดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คิดในทางที่ดี ไม่ทำลายเบียดเบียนบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม มีการกระทำและคำพูดที่มาจากความคิดที่ดี การลดความขัดแย้งและการให้ช่วยเหลือและกำลังใจต่อกันเพื่อให้สังคมโดยรวมมีความสุข

นอกจากนี้ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) กล่าวว่าในคำว่าจิตสาธารณะ (Public Mind) มีคำว่า “สาธารณะ” (Public) ซึ่งประกอบด้วย P+U+B+L+I+C อันหมายถึง

1.ทำงานแบบมืออาชีพ (Professional : P) คนไทยทุกคนที่คิดใหม่ ทำใหม่จะต้องเป็นมืออาชีพ (Profession) รู้สำนึกในหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบ รอบรู้ในงานที่เกี่ยวข้อง ต้องพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา หมั่นหาความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอ

2.เอกภาพ (Unity : U) ค่านิยมใหม่ต้องเป็นไปในทิศทางของความสามัคคีในหมู่คณะ ไม่หวังจะได้ชื่อเสียงหรืออิทธิพลกัน ควรจะฝึกการทำงานเป็นทีม เพราะการที่คนในองค์กรมีเอกภาพ จะช่วยให้การขับเคลื่อนงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีหลายองค์กรที่คนในองค์กรกังวลการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้ไม่มีใครลงมือทำ คนไทยส่วนใหญ่ก็ไม่ได้มีความพยายามกระตือรือร้น กระนั้นก็ตามในความเป็นเอกภาพก็ย่อมมีความแตกต่างได้ แต่สำคัญคือการไม่แตกแยก

3.ความเชื่อ (Belief : B) คนไทยทุกคนจะต้องทำงานด้วยความศรัทธา เชื่อในหลักธรรมคำสอนของศาสนา เชื่อในสิ่งที่ถูกต้อง แล้วยึดให้มั่น ถ้าคนไทยทุกคนขาดซึ่งความเชื่อ การทำงานก็จะขาดพลัง

4.ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Locally : L) คนไทยทุกคนจะต้องเป็นผู้ที่มีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาไทย ลดค่านิยมที่ทันสมัย (Modernization) Local Wisdom ในด้านต่างๆ จึงจะนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และเข้ากับบริบทของสังคมไทย คนไทยทุกคนต้องเล็งดูภูมิปัญญาของคนในระดับรากหญ้า แล้วหันไปสู่วิธีของการเรียนรู้ร่วมกัน เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งและมีส่วนร่วมของการเรียนรู้ในชุมชน

5.ความซื่อสัตย์ (Integrity : I) คนไทยทุกคนจะต้องยึดเอาความซื่อสัตย์เป็นที่ตั้ง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคม คิดดี ทำดี เพื่อส่วนรวม งานทุกชิ้นจะต้องตรวจสอบได้ มีความโปร่งใส

6.การสร้างสรรค์ (Creative : C) คนไทยทุกคนจะต้องคิดและทำงานที่สร้างสรรค์ พัฒนา นวัตกรรม (Innovation) ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นในสังคม ต้องไม่หยุดพัฒนา ต้องมีความเป็นพลวัต ทั้งนี้ก็เพื่อประชาชนและประเทศชาติ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553) ได้ให้ความหมายของคำว่า จิตสาธารณะไว้ว่า หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

Lium (2010) นิยาม จิตสำนึกทางสังคม (Social Consciousness) ว่าเป็นพัฒนาการของการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (Empathetic Understanding) และความรับผิดชอบด้านจริยธรรม (Moral Responsibility) โดยถือว่ามนุษย์ทุกคนมีคุณค่า และเป็นพัฒนาการของการเคารพในความเป็นมนุษย์ อีกทั้งเป็นพัฒนาการของจิตใจที่เอื้ออาทรและมองเห็นว่าการกระทำของแต่ละบุคคลส่งผลกระทบต่อผู้อื่นได้

จากความหมายของจิตสาธารณะดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นได้มีผู้ให้คำจำกัดความหรือคำนิยามที่มีความหมายแตกต่างกันออกไป แต่มีความสอดคล้องและมีความหมายที่ใกล้เคียงกัน ดังนิยามหนึ่งของจิตสาธารณะคือการมีจิตสำนึกต่อสังคมและส่วนรวมเป็นหลัก มีความเอาใจใส่และเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมก่อนความต้องการของตนเอง (กนิษฐา นิตศน์พัฒนา, เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, จุฬารัตน์ โสตะ, ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, วิวัฒน์ คำศรีจันทร์, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา)

สรุปความหมายของจิตสาธารณะแม้จะมีการใช้คำที่หลากหลายแต่ก็มีความหมายใกล้เคียงกัน สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า จิตสาธารณะ (Public Mind) ซึ่งหมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการตระหนักในความสำคัญของการอยู่ร่วมกัน ด้วยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น ชุมชนและสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น ไม่หวังผลตอบแทน มีความเอื้ออาทรและความรับผิดชอบ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้อื่นและส่วนรวมเป็นสำคัญ

2.2 แนวคิดและองค์ประกอบของจิตสาธารณะ

องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

องค์ประกอบของจิตสาธารณะมีนักวิชาการได้จำแนกออกเป็นด้านต่างๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชาย โพธิ์สีตา (2540) และลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (2546) ได้จำแนกองค์ประกอบของจิตสาธารณะออกเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 คือ การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งได้กำหนดตัวชี้วัดจาก

1. การดูแลรักษาของส่วนรวม ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่
2. ลักษณะการใช้ของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด และทะนุถนอม

องค์ประกอบที่ 2 คือ การถือเป็นที่ที่ที่มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถกระทำได้ ซึ่งได้กำหนดตัวชี้วัดจาก

1. การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม
2. การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 3 คือ การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งได้กำหนดตัวชี้วัดจาก

1. การไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง
2. การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรมนั้น

หลักสูตร อัจปฐ (2544) ได้แบ่งองค์ประกอบของจิตสาธารณะออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ได้แก่ บุคคลเกิดการรับรู้สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง อยู่ในภาวะไม่ปกติ ซึ่งมีผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัวและประเทศชาติ ซึ่งเป็นภาวะที่จำเป็นต้องแก้ปัญหาให้เข้าสู่ภาวะปกติ

2. ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ และวิจารณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ได้แก่ การวิเคราะห์ วิพากษ์ และวิจารณ์ สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมถึงการคิดจำแนกสาเหตุ และกระบวนการที่ทำให้เกิดปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ทำให้อยู่ในภาวะไม่ปกติ รวมถึงผลกระทบของปัญหาในด้านต่างๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไรและร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่น ถึงสภาพปัญหา แนวทางป้องกันและการแก้ไข

3. ด้านความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี เนื่องจากการรวมกลุ่มของบุคคลในสังคม มีความหลากหลายจึงจำเป็นต้องสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทร และความสามัคคี

4. ด้านการรับรู้ความสามารถในการผลักดันเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนในการผลักดันเพื่อแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง มีความมั่นใจในความสามารถของตนในการที่จะช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง มีความกระตือรือร้น หาวิธีการและแนวทางในการแก้ปัญหา

5. ด้านการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคม ได้แก่ การลงมือปฏิบัติ หรือร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ โดยการริเริ่มของตนเองหรือเข้าร่วมในกลุ่มต่างๆ เพื่อช่วยเหลือสังคม ด้วยการสนับสนุนด้านงบประมาณ การช่วยในการจัดกิจกรรมต่างๆ ช่วยเสนอความคิด แนวทางแก้ไขปัญหา หรือการกระทำอื่นๆ ที่กระทำแล้วส่งผลทำให้เกิดการผลักดัน และการเคลื่อนไหวในการพัฒนาสังคมตามความรู้ ความสามารถของตน

6. ด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมสังคม ได้แก่ การประสานในเครือข่ายเพื่อดำเนินการตามแนวทางในการช่วยเหลือสังคม ด้วยการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม เพื่อช่วยเหลือสังคม และร่วมมือกับองค์กรของรัฐบาลและเอกชน ในการทำงานช่วยเหลือสังคม

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า จิตสาธารณะเป็นเรื่องของบุคคลที่มุ่งทำเพื่อประโยชน์สุขเพื่อส่วนรวม โดยจิตสาธารณะมีหลายระดับ เริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม ซึ่งเราต้องร่วมกันส่งเสริมให้คนในสังคมเกิดจิตสาธารณะครอบคลุมในทุกระดับ ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมและหากเราทุกคนเข้าใจความหมายของจิตสาธารณะได้อย่างถูกต้องแล้ว น่าจะนำประเทศไปสู่ “สังคมแห่งจิตสาธารณะ” ที่สมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มีความสงบสุขและเจริญก้าวหน้าต่อไปได้อย่างมั่นคง

รูปแบบของจิตสาธารณะ

รูปแบบของจิตสาธารณะหรือจิตสำนึกสาธารณะนั้น ได้มีการแบ่งรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามระดับวัยหรืออายุของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งได้แบ่งรูปแบบของจิตสำนึกไว้ ดังนี้

สมพงษ์ สิงหะพล (2542) ได้กล่าวถึงจิตสำนึกว่ามี 3 ด้าน หลักๆ ได้แก่

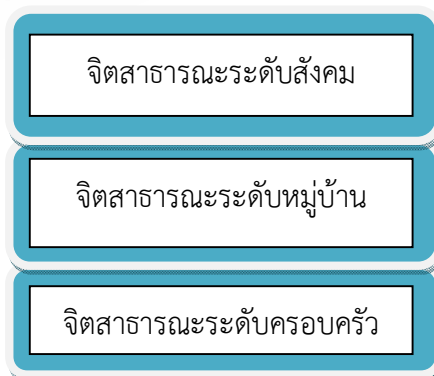
1. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self consciousness) เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเอง เพื่อให้ตนเองเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจิตสำนึกด้านนี้ระบบการศึกษาของไทยมีความมุ่งมั่นปลูกฝังมาตั้งแต่อดีต เป็นจิตสำนึกแบบคลาสสิกที่ทุกสังคมได้พยายามสร้างให้เกิดขึ้น อาทิ ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่มีการปลูกฝังและมีมาอย่างช้านานตามสภาพสังคมไทย

2. จิตสำนึกที่มีต่อผู้อื่น (Others oriented consciousness) เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมหนึ่ง เช่น ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคี เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่คนไทยส่วนใหญ่ถูกปลูกฝังและหล่อหลอมมาจากพื้นฐานดั้งเดิมของวัฒนธรรมไทยอยู่แล้ว จึงสามารถสร้างกันได้ไม่ยากนัก

3. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคมหรือจิตสำนึกสาธารณะ (Social or Public consciousness) เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักและให้ความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์ในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งเป็นจิตสำนึกที่คนไทยไม่ค่อยมี เนื่องจากพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทย จึงควรริบเร่งในการพัฒนาจิตสำนึกด้านนี้ให้เกิดขึ้น เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้านการเมือง จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ระดับของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะแบ่งได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้ (ใจสะอาดใจ หิริญพฤกษ์, 2544)

ภาพที่ 2 ระดับของจิตสาธารณะ

1. จิตสาธารณะระดับครอบครัว ได้แก่ ความพื่อมีพื่อกิน ความสัมพันธ์ระหว่างญาติพี่น้อง ความขยันขันแข็ง มีที่อยู่อาศัย มีที่ทำมาหากิน และการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ

2. จิตสาธารณะระดับหมู่บ้าน ได้แก่ การมีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเสียสละ การแบ่งปัน การช่วยเหลือเกื้อกูล และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

3.จิตสาธารณะระดับสังคม ได้แก่ ความร่วมมือร่วมใจ สามัคคี การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม งานบุญ งานประเพณี และการปฏิบัติตามโครงการพัฒนาต่างๆ

ดังที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า จิตสาธารณะมีหลายระดับ โดยเริ่มที่ระดับใกล้ตัวเรามากที่สุดคือ จิตสาธารณะระดับครอบครัว และเมื่อมองกว้างออกไปจะเป็นจิตสาธารณะระดับชุมชน และระดับที่กว้างที่สุดจะเป็นจิตสาธารณะระดับสังคม ซึ่งอาจหมายรวมถึงถึงระดับประเทศและครอบคลุมถึงระดับนานาชาติ

2.3 การวัดจิตสาธารณะ

บุญชม ศรีสะอาด (2545) ได้กล่าวว่า การวัดด้านจิตพิสัย (Affective) เป็นด้านที่สำคัญมากเป็นคุณลักษณะที่จำเป็น หลักสูตรได้มุ่งเน้นมากในด้านนี้ แต่กลับได้รับการพัฒนาในระดับที่น่าพอใจได้น้อยกว่า วัดได้ยากกว่าและให้คะแนนอย่างมั่นใจยากกว่าซึ่งสอดคล้องกับ ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2543) ที่กล่าวว่า การวัดด้านจิตพิสัย เป็นการวัดอารมณ์ ความรู้สึก หรือจะเรียกว่าการวัดด้านจิตใจก็ได้ ซึ่งประกอบด้วยความสนใจ เจตคติ ค่านิยม จริยธรรมและบุคลิกภาพ ซึ่งการวัดด้านนี้วัดได้ค่อนข้างยาก แม้แต่จะนิยามทฤษฎีก็มีความเห็นที่แตกต่างกัน สภาพของการวัดด้านจิตพิสัยส่วนใหญ่เป็นดังนี้

- 1.ยากต่อการให้นิยามที่ชัดเจน นักวิชาการหลายท่านให้คำนิยามไม่ตรงกัน
- 2.ขาดทฤษฎีที่เป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือวัดผลที่วัดออกมา
- 3.คุณลักษณะบางอย่างผันแปรไปตามเวลา สถานที่และอารมณ์ จึงทำให้วัดได้ยาก
- 4.พฤติกรรมอย่างเดียวกันของบุคคล อาจมาจากต้นเหตุของจิตที่ต่างกัน
- 5.บุคคลที่มีคุณลักษณะด้านจิตพิสัยที่เหมือนกัน อาจมีพฤติกรรมการแสดงออกที่ต่างกันและพฤติกรรมการแสดงออกที่ต่างกัน อาจมาจากคุณลักษณะทางด้านจิตพิสัยเดียวกัน
- 6.ผู้ตอบแบบสอบถามบางคน ตอบไม่ตรงตามความเป็นจริง เพราะถ้าหากตอบตามความเป็นจริงอาจทำให้ตนเสียผลประโยชน์ เนื่องจากได้คะแนนน้อย ทำให้ภาพพจน์ของตนดูด้อยค่าลง ไม่สอดคล้องกับความมุ่งหวังของสังคม

วิธีการวัดจิตสาธารณะนั้นไม่มีวิธีการที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไป มีผู้ได้ศึกษาวิธีการวัดจิตสาธารณะไว้ดังนี้

ม.ร.ว.สมพร สุทัศนีย์ (2544) ได้กล่าวถึงวิธีการวัดทางจิตวิทยาในปัจจุบันมีวิธีการวัดหลายรูปแบบ ได้แก่ การสังเกต การรายงานตนเอง การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม และการใช้แบบทดสอบ ดังจะกล่าวรายละเอียดดังนี้

1.การสังเกต เป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมที่ใช้ได้ง่ายและสะดวก และใช้กันอย่างแพร่หลายในการศึกษาวิจัย ซึ่งสามารถควบคุมให้การสังเกตมีระบบและเป็นปรนัยได้ เช่น การศึกษาพัฒนาการของบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคล และสาเหตุของพฤติกรรมเพื่อให้เข้าใจบุคคล ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของการสังเกตได้เป็น 2 ประเภท

1.1 การสังเกตตามสภาพธรรมชาติ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นการสังเกตแบบไม่เป็นทางการซึ่งเป็นการสังเกตที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และการสังเกตที่มีวัตถุประสงค์โดยกำหนด

วัตถุประสงค์ในการสังเกตที่มีความชัดเจน ซึ่งจะสังเกตเฉพาะพฤติกรรมที่กำหนดเท่านั้น เช่น พฤติกรรมการแสดงออก พฤติกรรมทางเซวาร์ปัญญา และพฤติกรรมทางอารมณ์และสังคม

1.2 การสังเกตในห้องทดลอง เมื่อต้องการศึกษาพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งที่ยากต่อการสังเกตโดยทั่วไป จะต้องจัดสถานการณ์ในห้องทดลองโดยจัดสภาพบรรยากาศให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่มีความเฉพาะที่ต้องการศึกษา แล้วลอบสังเกตพฤติกรรมทางกระจกโดยไม่ให้ผู้ถูกทดลองรู้ตัว

2. การสังเกตตนเองหรือรายงานตนเอง เป็นวิธีศึกษาพฤติกรรมภายในที่เป็นข้อมูลส่วนตัว เช่น ความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง ซึ่งมักจะมีอคติส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องมากกว่า การสังเกตจากผู้อื่น แต่สามารถฝึกฝนการสังเกตหรือรายงานตนเองให้ถูกต้องและมีระเบียบยิ่งขึ้นได้ ซึ่งการรายงานตนเองนั้นจะมีแบบสังเกตที่เป็นลักษณะการเติมคำในช่องว่างหรือมาตราประมาณค่าที่สามารถบันทึกได้

3. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ใช้กันมานานและเป็นวิธีการประเมินบุคลิกภาพวิธีหนึ่ง ซึ่งเป็นวิธีที่ได้รับข้อมูลจากผู้ถูกสัมภาษณ์โดยตรงและสามารถสังเกตเห็นกริยาท่าทางการเคลื่อนไหว คำพูดของผู้ถูกสัมภาษณ์ จะนิยมใช้กรณีที่ยากทราบข้อมูลที่ละเอียดและมีความลึกซึ้ง เช่น การคัดเลือกการประเมินผลงานและการให้การปรึกษา เป็นต้น

4. การใช้แบบสอบถาม ส่วนใหญ่จะใช้เป็นเครื่องมือประเมินพฤติกรรมในสถานศึกษา และหน่วยงานต่างๆ ซึ่งสามารถใช้เก็บรวบรวมพฤติกรรมได้อย่างรวดเร็วและประหยัดกว่าการสังเกตและการสัมภาษณ์ อีกทั้งยังสามารถเก็บข้อมูลได้คราวละจำนวนมาก เสียเวลาและค่าใช้จ่ายน้อย

5. การใช้แบบทดสอบ ซึ่งแบบทดสอบมักเป็นแบบทดสอบความสามารถที่มีคำตอบถูก-ผิด แบบทดสอบเซวาร์ปัญญา ความถนัดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดจิตสภาวะเป็นพฤติกรรมด้านจิตพิสัยซึ่งไม่สามารถวัดได้โดยตรง เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของบุคคลที่สามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ ดังนั้นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล คือการประเมินตามสภาพจริงซึ่งเป็นการประเมินจากการวัดโดยการลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์ที่ใกล้เคียงสถานการณ์จริงมากที่สุด ซึ่งเป็นการประเมินแนวใหม่ที่มีความเหมาะสม นิยมนำมาใช้ประเมินการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน เป็นการประเมินโดยกระบวนการสังเกต จดบันทึกและรวบรวมข้อมูล และวิธีการปฏิบัติงาน โดยมุ่งเน้นการประเมินทักษะการคิดที่มีความซับซ้อนในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ปัญหา การประเมินตนเอง การแสดงออก เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กล่าวว่า การประเมินสภาพจริง เป็นการประเมินการกระทำ การแสดงออกหลายๆด้าน การทำงาน ความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการแสดงออก โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติจริง หรือคล้ายสถานการณ์จริง ได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งเป็นการวัดโดยเน้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ แนวคิดต่างๆที่ได้เรียนมาใช้แก้ไขปัญหา โดยใช้ทักษะการคิดที่มีความซับซ้อน เป็นการวัดผู้เรียนทั้งทางด้านความคิด อารมณ์ เจตคติ และการกระทำไปพร้อมๆกัน

สรุป การประเมินตามสภาพจริง เป็นกระบวนการตัดสิน ความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆของผู้เรียน ในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เหตุการณ์ สภาพจริงหรือสถานการณ์เหมือน

จริงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ให้ผู้เรียนได้แสดงออก ลงมือกระทำ จากกระบวนการทำงาน เป็นการประเมินผลการกระทำ การแสดงออกทั้งด้านความคิด อารมณ์ เจตคติ และการกระทำไปพร้อมๆกัน ตามสภาพความเป็นจริง มีลักษณะการประเมินแบบไม่เป็นทางการ มีการใช้ข้อมูลและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การรายงานตนเอง การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถามและการใช้แบบทดสอบ เป็นต้น

การวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะในต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและทำเพื่อสอบถามความคิดเห็นของประชาชนเป็นส่วนใหญ่เกี่ยวกับการให้ความสำคัญต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในสังคม ในส่วนของประเทศไทยการวิจัยเรื่องจิตสำนึกสาธารณะมีน้อย โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ แต่ยังไม่มีการวัดที่ใช้วัด ซึ่งแนวคิดที่มีความใกล้เคียงกับบริบทของสังคมไทยได้แก่

1. แบบวัดจิตสาธารณะที่เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียน เมื่อกำหนดสถานการณ์ของ นันทวัฒน์ ชุนซี (2546) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านการใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยได้สร้างแบบวัดจิตสาธารณะที่ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่ทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมต่อการดูแล และการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม คำตอบที่ให้เลือกเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วย เฉยๆและไม่เห็นด้วย

2. แบบวัดจิตสาธารณะที่เป็นข้อคำถามการมีจิตสาธารณะของนักเรียน ซึ่งเป็นการกำหนดสถานการณ์ของ ธรรมนันท์กา แจ้งสว่าง (2547) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยสร้างแบบวัดจิตสาธารณะที่ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่ทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมต่อการดูแล และการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม ซึ่งมีคำตอบให้เลือกเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับได้แก่ มาก ปานกลางและน้อย

3. แบบวัดจิตสาธารณะที่เป็นแบบสถานการณ์เพื่อวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะของ เจษฎา หนูรุ่ง (2551) ได้ศึกษาปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยสร้างแบบวัดจิตสาธารณะที่ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการใช้และดูแลสาธารณสมบัติ ด้านการถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำ และด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ซึ่งมีคำตอบให้เลือกเป็นแบบมาตราวัดประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ประกอบด้วย ไม่เคยเลย บางครั้ง บ่อยๆ เป็นประจำ

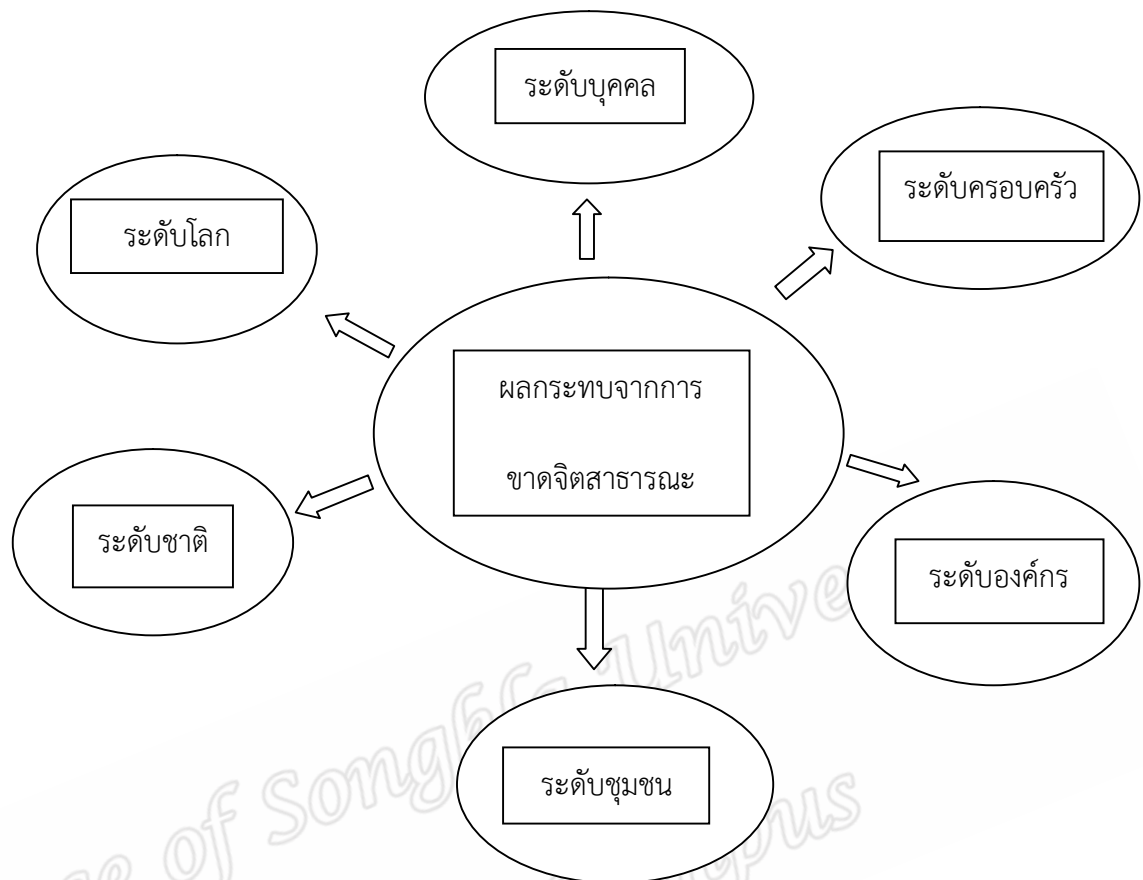
4. แบบวัดจิตสาธารณะที่มีข้อคำถามเป็นแบบสถานการณ์ของ มุทิตา หวังคิด (2547) ซึ่งได้ศึกษาการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ได้แก่ การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม การถือเป็นหน้าที่ที่มีส่วนร่วมในการดูแล และการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม คำตอบที่ให้เลือกเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

5. แบบวัดจิตสาธารณะที่มีข้อคำถามเป็นแบบสถานการณ์ของ อติศร ชาวสะอาด (2555) ซึ่งได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความและคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนवलนครวิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะ 3 ด้าน ได้แก่ การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและช่วยเหลือผู้อื่น การเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม และการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ในการสร้างเครื่องมือสำหรับวัดจิตสาธารณะนั้นจะสร้างตามกรอบความหมายของนิยามศัพท์และลักษณะพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะที่กำหนดขึ้น จากผู้เชี่ยวชาญในด้านที่ต้องการจะศึกษาหรือโดยการดูความสอดคล้องของความคิดเห็นตามกรอบทฤษฎีที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นตามเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวถึงจิตสาธารณะต่างๆ และกำหนดสถานการณ์

2.4 ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ

การอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในการพึ่งพาช่วยเหลือกัน คนในสังคมซึ่งต่างก็มีบทบาทหน้าที่ต่างกัน หากคนในสังคมขาดจิตสำนึกสาธารณะ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว และหน่วยงานแล้ว การขาดจิตสำนึกสาธารณะยังส่งผลกระทบต่อชุมชน สังคม ประเทศและส่งผลกระทบต่อระดับโลกได้ ดังภาพที่ 3 (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และ สังคม สัจจร, 2543)

ภาพที่ 3 ผลกระทบจากการขาดจิตสำนึก

1.ผลกระทบระดับบุคคล ทำให้เกิดปัญหา คือการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่น
 2.ผลกระทบในระดับครอบครัว ทำให้ความสามัคคีช่วยเหลือกันในครอบครัวลดน้อยลงและเกิดการแก่งแย่งทะเลาะเบาะแว้ง ไม่เข้าใจกันภายในครอบครัว

3.ผลกระทบระดับหน่วยงาน เกิดการแบ่งพรรคแบ่งฝ่ายภายในหน่วยงาน มีความเห็นแก่ตัวเกิดขึ้นในหน่วยงาน ส่งผลให้มีการนำเอาสมบัติของหน่วยงานมาเป็นสมบัติส่วนตัว จนทำให้หน่วยงานไม่เจริญก้าวหน้า คุณภาพและประสิทธิภาพของงานลดน้อยลง

4.ผลกระทบระดับชุมชน ทำให้ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ สภาพชุมชนมีสภาพเช่นไรก็ยังคงเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนา และยิ่งนานไปก็จะมีแต่ทรุดโทรมลง จนทำให้อาชญากรรมในชุมชนเกิดขึ้นอย่างมากมาย ในที่สุดชุมชนก็จะขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหาเพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตนเองเป็นสำคัญ ขาดคนอาสาพัฒนาเพราะกลัวเสียทรัพย์กลัวเสียเวลา หรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่น

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้กล่าวไว้ว่าถ้าบุคคลในชาติขาดจิตสำนึก จะเกิดผลกระทบระดับชาติ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาตามมา อันได้แก่

1.เกิดวิกฤตการณ์ภายในประเทศอยู่บ่อยครั้งและไม่สามารถแก้ปัญหาได้ และเกิดการเบียดเบียนทำลายทรัพยากรและสมบัติที่เป็นของส่วนร่วม

2. ประเทศชาติอยู่ในสภาพล้าหลัง เนื่องจากขาดพลังของคนในสังคม เมื่อผู้นำประเทศนำมาตรการใดออกมาใช้ ก็จะไม่เกิดผลเพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน

3. เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก เกิดการแก่งแย่งแข่งขัน เห็นแก่ประโยชน์ของกลุ่มและพวกพ้อง เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน

ผลกระทบระดับโลก ถ้าบุคคลขาดจิตสาธารณะ จะทำให้เกิดการเอาเปรียบระหว่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหา คือ

1. เกิดการสะสมอาวุธระหว่างประเทศ เพราะขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน กลัวประเทศอื่นจะโจมตี จึงต้องมีอาวุธที่ร้ายแรง มีแสนยานุภาพในการทำลายล้างสูงไว้ในครอบครอง เพื่อข่มขู่ประเทศอื่น และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็มักมีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงของแสนยานุภาพทางการสงคราม ในการตัดสินปัญหา

2. เกิดการก่อกวนแก่งแย่ง แข่งแย่งหรือครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศ พยายามทุกวิถีทางเพื่อให้เกิดการได้เปรียบทางการค้า ทำให้ประเทศด้อยกว่า ขาดโอกาสในการพัฒนาประเทศของตน

3. เกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่างเชื้อชาติ ต่างเผ่าพันธุ์ หรือต่างท้องถิ่น มองชนชาติอื่นและเผ่าพันธุ์อื่นว่ามีความเจริญหรือมีศักดิ์ศรีด้อยกว่าเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ของตน ดูถูกหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อชาติอื่น

สาเหตุที่ต้องปลูกฝังจิตสาธารณะ

“จิตสาธารณะ” เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันดีงาม เมื่อบุคคลใดมีจิตสาธารณะจะทำให้เป็นผู้ที่ตระหนักในหน้าที่ของตนเอง ถ้าเมื่อไหร่เราปล่อยให้บุคคลในชาติขาดจิตสาธารณะ ประเทศชาติคงไม่พัฒนา สิ่งสำคัญคือการปลูกจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับบุคคลในชาติ ดังที่เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ได้ให้เหตุผลที่คนไทยในอนาคตควรมีจิตสาธารณะ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า จิตสำนึกเพื่อผู้อื่นและส่วนรวม ดังนี้

1. สภาพการแข่งขันที่รุนแรงในสังคมโลก

สภาพการแข่งขันที่รุนแรงเกิดขึ้นทำให้ผู้คนจำนวนมากต่างมุ่งงกอบโกยผลประโยชน์อย่างเห็นแก่ตัว ไม่สนใจว่าผู้อื่นจะได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ รวมทั้งขาดความสนใจในภาพรวมของประเทศ เนื่องจากคิดว่าตนเองไม่ได้มีส่วนรับผิดชอบใดๆกับเรื่องนั้น แม้จะรู้ว่าเกิดผลเสียหายอย่างมหาศาลก็ตาม หากเราไม่ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมให้เกิดขึ้นกับคนรุ่นใหม่ สังคมไทยในอนาคตก็จะเต็มไปด้วยการแก่งแย่งและความเห็นแก่ตัวอย่างรุนแรง

2. กระแสโลกเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากภาวะการณ์เสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ การทำลายสิ่งแวดล้อม การเกิดภาวะเรือนกระจก การตัดไม้ทำลายป่า จนเกิดปัญหาวิกฤตทางธรรมชาติ หรือการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง เป็นต้น ซึ่งจะนำไปสู่กระแสการเรียกร้องอย่างเข้มข้นในเรื่องของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่เพียงเท่านั้นยังถูกนำไปใช้เป็นประเด็นสำคัญในการกำหนดเป็นกติกาเงื่อนไขสากลในการดำเนินการทางเศรษฐกิจ ธุรกิจการค้า และการเมืองให้ประชาชนปฏิบัติตาม

3. วิถีทางคุณธรรมจริยธรรม

วิถีทางการเชื่อมถอยทางคุณธรรมจริยธรรมและปัญหาสังคมต่างๆที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น อาทิ ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม การลักขโมย คอร์รัปชัน การขาดจรรยาบรรณในวิชาชีพ เป็นต้น ล้วนแล้วแต่มีความเกี่ยวข้องกับปัจเจกบุคคลทั้งสิ้น เนื่องจากโลกมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายถึงกันอย่างแน่นแฟ้น ส่งผลให้ทุกฝ่ายได้รับผลกระทบเชื่อมโยงถึงกันหมด แม้ว่าตนจะไม่ได้เป็นผู้ก่อก็ตาม และปัญหามากมายเหล่านี้กำลังรอการช่วยเหลือและแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยความร่วมมือจากประชาชนทุกคน ไม่ใช่รอคอยแต่เพียงการช่วยเหลือจากภาครัฐเท่านั้น

4. สังคมชุมชนวิถี

กระแสของการรวมกลุ่มของประชาสังคม (Civil Society) ที่ประชาชนจากกลุ่มต่างๆจะเข้ามามีบทบาทในการเรียกร้อง การดูแล ตรวจสอบ รวมถึงการเข้ามาพัฒนาชุมชนและสังคมส่วนรวมมากขึ้น สิ่งสำคัญคือ คนเหล่านี้จำเป็นต้องมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม จึงจะทำให้การรวมกลุ่มเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง มิใช่เป็นการใช้ช่องทางนี้ในการแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวก

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ จึงควรส่งเสริมการมีจิตสาธารณะหรือจิตสำนึกเพื่อผู้อื่นและส่วนรวมให้เกิดขึ้นในสังคมไทย เพื่อให้เกิดการแสดงออกถึงการไม่ยึดเอาประโยชน์ของตนเองเป็นที่ตั้ง ไม่ใช่เพียงแคให้ตนเองอยู่รอดเท่านั้น แต่เป็นผู้มีน้ำใจคอยช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ มีความตระหนักถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม พร้อมกับมีความเต็มใจและยินดีที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตนออกไป ถ้าสิ่งนั้นส่งผลให้ประโยชน์แก่ส่วนรวม

คุณลักษณะทั่วไปของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ

ยุทธนา วรณปิติกุล (2542) กล่าวถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะไว้ดังนี้

1. มีความทุ่มเทและอุทิศตน รับผิดชอบต่อสังคม บุคคลไม่เพียงแต่จะปฏิบัติตามสิทธิที่ตนพึงมีเท่านั้น แต่ปฏิบัติเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อพัฒนาสังคมด้วย เช่น ถ้าต้องการมีผู้นำที่มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อความต้องการและประโยชน์ของประชาชน ประชาชนก็ต้องให้ความใส่ใจและติดตาม ไม่เพียงแต่ทำไปเพราะหน้าที่ของตนเท่านั้นในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่ต้องเสียสละเวลาในการเข้าไปมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น รับรู้รับฟังการเมืองระดับท้องถิ่นและในสถาบันต่างๆ

2. เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล จากกระแสปัจเจกชนนิยม ส่งผลให้คนในสังคมมีลักษณะนิสัยปิดกั้นตนเอง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น เลือกกบเฉพาะกับบุคคล กลุ่มคนที่มีลักษณะเหมือนกัน ไม่ค่อยสนใจทางการเมือง ส่งผลให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจของสังคมเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้น ผู้มีจิตสำนึกสาธารณะต้องเป็นพลเมืองในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ทางการเมืองสมัยใหม่ มีความอดทน เสียสละ ตระหนักและรับรู้ว่าการมีส่วนร่วมไม่ทำให้อ่างที่ตนต้องการเสมอไป ต้องเคารพให้เกียรติ และยอมรับในความแตกต่างที่มีความหลากหลาย และหาวิธีในการอยู่ร่วมกับความขัดแย้ง โดยการหาทางออกร่วมกัน การจำแนกปัญหา การใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ และการสรุป ต้องมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันให้มากที่สุด เพื่อหาข้อยุติข้อสรุป เพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย

3. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม คนในสังคมต้องคำนึงถึงการเมืองในฐานะกิจการเพื่อส่วนรวมและเน้นให้เกิดคุณธรรมมากขึ้น

4. การลงมือกระทำ การวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียว โดยมีได้ลงมือทำอะไรเลย มิได้ทำให้สถานการณ์ดีขึ้นเลย สิ่งสำคัญคือการลงมือทำ โดยเริ่มจากครอบครัวในการปลูกฝังและวางพื้นฐานให้การอบรมด้านจริยธรรมคุณธรรมของพลเมือง สถาบันการศึกษามีใช้ทำหน้าที่เพียงแค่การถ่ายทอดวิชาความรู้ แต่จำเป็นต้องรับช่วงต่อจากสถาบันครอบครัวในการสร้างค่านิยมที่ถูกต้อง รวมทั้งต้องมีการร่วมมือระหว่างเพื่อนบ้าน ที่ทำงาน สโมสร หน่วยงานต่างๆ เชื่อมโยงให้บุคคลได้มาอยู่ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยดำรงรักษาประชาคม สังคม และคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งสถาบันที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อสังคมมากที่สุด นั่นคือ สถาบันศาสนาและสื่อมวลชนที่จะต้องมาสนับสนุนและส่งเสริมสังคมให้มีความเข้มแข็ง

วิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544) ทำการศึกษาจิตสำนึกสาธารณะในบริบทประชาสังคมไทยเป็นการวิจัยเชิงพัฒนาการและสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมในชุมชนเมืองและชุมชนชนบท พบว่า คุณลักษณะของการมีจิตสำนึกสาธารณะ ประกอบด้วย

- 1) ความรัก ความเอื้ออาทร 2) ความเชื่อใจ
- 3) การเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง 4) การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 5) การมีปฏิสัมพันธ์กันโดยใช้ความสามารถ การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

Michaelis (1963) (อ้างถึงใน สุนทรี จงวงศ์สุข, 2548) เสนอแนวคิดว่าการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนในเนื้อหาทางการเมืองการปกครอง เช่น การเป็นพลเมืองของรัฐ การเป็นผู้มีจิตสาธารณะ สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้โดยผ่านทางพฤติกรรมประชาธิปไตย (Democracy Behavior) ซึ่งประกอบด้วย

1. ความรับผิดชอบ (Responsibilities) บุคคลสามารถแสดงออกถึงความรับผิดชอบได้ โดยผ่านการใช้สิทธิ การตัดสินใจ และการวางแผนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

2. การตระหนักถึงผู้อื่น (Concern for Others) การตระหนักถึงผู้อื่นแสดงผ่านการเคารพซึ่งกันและกัน ความสุภาพอ่อนโยน การรู้จักผ่อนปรน ความตั้งใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ความไวต่อความต้องการ ปัญหา และความสนใจของผู้อื่นทั้งในครอบครัว โรงเรียนและสังคม

3. การมีจิตใจที่เปิดกว้าง (Open Mindness) การมีจิตใจที่เปิดกว้างแสดงผ่านการพิจารณาข้อเท็จจริงและเหตุผลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของประเด็นและปัญหา การแสวงหาหนทางที่ดีกว่าในการกระทำสิ่งต่างๆ การใช้เหตุผลในการเปลี่ยนแปลงการกระทำของตน และสนับสนุนแนวคิดของผู้อื่น โดยพิจารณาจากความถูกต้องของหลักฐานและเหตุผล

4. การมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativeness) การค้นพบแนวทางใหม่ในการกระทำสิ่งต่างๆ มีมุมมองที่สร้างสรรค์ทั้งต่อแนวคิดใหม่และแนวคิดเก่า ตลอดจนการใช้สิ่งต่างๆให้เกิดประโยชน์ การวางแผน การปรับปรุงการปฏิบัติทั้งของตนเองและกลุ่ม

5. ความร่วมมือ (Cooperativeness) พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการรวบรวมความคิดเห็น การวางแผน การรวบรวมแนวคิด นักเรียนสามารถพัฒนาพฤติกรรมข้างต้นได้จะสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จและประเมินผลการทำงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาจิตสาธารณะ

J.Watkin (1976 อ้างถึงใน ฉันทนา จันท์บรรจง, 2541) ระบุว่า วิธีการพัฒนาคุณธรรมมี 4 ประการ ได้แก่ 1) ปล่อยให้เรียนรู้เอง 2) จัดโอกาสให้ค้นหาตนเองโดยทำค่านิยมให้กระจ่าง 3) สอนให้ใช้กระบวนการตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผลและมีคุณธรรม และ 4) คือการสอนชุดของค่านิยมและเน้นการปฏิบัติควบคู่ไปกับสิ่งที่สอน

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และ สังคม สัจจร (2543) ได้นำเสนอกลไกการสร้างจิตสาธารณะไว้ดังนี้

1.บทบาทของผู้นำและประชาชน หากประชาชนไม่เข้มแข็ง ภาระหนักก็จะตกอยู่ที่ผู้นำ ซึ่งอาจจะทำงานไม่ได้ผลเท่าที่ควร แต่หากประชาชนเข้มแข็ง ผู้นำก็จะทำงานได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ผู้นำเป็นผู้ริเริ่มดำเนินการ ประชาชนก็นำไปสานต่อ ซึ่งผู้นำในสังคมทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีบทบาทสำคัญในการริเริ่มสร้างสรรค์ โน้มนำ และหล่อหลอมให้ทุกคนมีจิตสาธารณะและจิตสำนึกที่ดีต่างๆให้เกิดขึ้นในสังคมอย่างเป็นรูปธรรม

2.การสื่อสารแบบองค์รวม การสร้างจิตสาธารณะ และการสร้างจิตสำนึกที่พึงประสงค์ ต้องมีการเน้นหนักและควบคุมโดยศูนย์กลาง โดยนำเสนอและเผยแพร่ในสิ่งที่ทุกคนเห็นว่าดีหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้อื่นร่วมเผยแพร่

3.กระบวนการศึกษา เรียนรู้ สร้างจิตสำนึก สร้างชาติ ระบบการศึกษาเรียนรู้เป็นระบบที่มีความสำคัญในการสร้างสำนึก สร้างสังคม และสร้างคน โดยระบบการศึกษาที่จะสามารถสร้างจิตสำนึกสาธารณะได้นั้น ต้องเป็นระบบการศึกษาที่สมบูรณ์ อันหมายถึงระบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรและสังคม สิ่งสำคัญคือการผลักดันให้การพัฒนาจิตสาธารณะเข้าสู่ระบบการศึกษาให้ได้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้รวบรวมวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะของนักการศึกษาหลายท่านที่ได้นำเสนอวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะให้แก่เด็กและเยาวชน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย แต่ส่วนใหญ่จะยึดหลักของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นหลัก ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ธรรมนันท์กา แจ้งสว่าง (2547) นำเสนอการใช้บทบาทสมมติกับตัวแบบ เป็นการทดลองให้เด็กได้สวมบทบาทผู้อื่นเพื่อให้รับรู้ถึงความรู้สึก และอารมณ์ของผู้อื่น และปรับเปลี่ยนความคิดของตนเองได้อย่างสมเหตุสมผล ซึ่งเป็นเทคนิคทางอารมณ์ภายใต้แนวคิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์ (2550) นำเสนอการใช้สถานการณ์จำลองผสมผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง ความเป็นจริงในชีวิต โดยเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างครูและเด็ก ให้เด็กมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาท เสนอข้อคิดเห็น และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ พร้อมกับการใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายควบคู่กับการจัดสถานการณ์จำลองเพื่อประเมินพฤติกรรมของเด็ก

นันทวัฒน์ ชุนชี (2546) นำเสนอการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม ด้านการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา และด้านการรักษาสีทิวในการรักษาของส่วนรวม โดยทำการแจกหนังสือให้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มทดลองจะได้อ่านหนังสือที่มีตัวแบบสัญลักษณ์ของการมีจิตสาธารณะ ส่วนกลุ่มควบคุมจะได้อ่าน

หนังสือที่ไม่มีตัวแบบสัญลักษณ์ ซึ่งผลการใช้พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้อ่านหนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่มีตัวแบบสัญลักษณ์จิตสาธาณะ จะมีจิตสาธาณะสูงกว่ากลุ่มควบคุม

สุคนธรส หุตะวัฒน์ (2550) นำเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูน เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการทางปัญญา ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้จากการสังเกต (Observational Learning) โดยให้นักเรียนสังเกตตัวแบบที่กระทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธาณะผ่านภาพการ์ตูน โดยกำหนดให้มีสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาพ ทำให้ตัวแบบที่เป็นการ์ตูนแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธาณะ เมื่อตัวแบบในภาพแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธาณะซึ่งจะได้รับผลกระทบบางอย่างตามหลังพฤติกรรม และผลกระทบหรือสิ่งที่เกิดตามหลังพฤติกรรมนั้นจะต้องเป็นตัวเสริมแรงหรือสิ่งที่ตัวแบบพึงพอใจ เช่น คำชมจากครู หรือของรางวัลจากผู้ที่มีอิทธิพลต่อเด็ก เป็นต้น

สรุปได้ว่า จิตสาธาณะเป็นสิ่งที่เกิดจากการสะสมตั้งแต่วัยเด็กและจะมีการพัฒนาไปเรื่อยๆ จนถึงวัยรุ่นและเป็นผู้ใหญ่ จึงต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็ก คอยแนะนำส่งเสริมในสิ่งที่ถูกที่ควร คอยชี้แนะ และปลูกฝังจิตสาธาณะให้แก่เด็ก นอกจากนี้เด็กยังต้องมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบตามธรรมชาติอันเกิดขึ้นได้เอง อีกทั้งเด็กยังมีการเรียนรู้ด้านวินัยจากวัฒนธรรม โดยอาศัยการสั่งสอน ผูกพัน จากบุคคล สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกฎธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันในสังคม การมีกิจกรรมและใช้สิ่งของร่วมกันในสังคม การพัฒนาจิตสาธาณะให้แก่เด็กในการใช้สิ่งของร่วมกัน ดูแลทรัพย์สินสมบัติส่วนรวมและมีน้ำใจแบ่งปันสิ่งของให้แก่กันและกัน ดังนั้นการพัฒนาจิตสาธาณะจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องปลูกฝังหรือเสริมสร้างไว้ตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อให้เขาได้รับประสบการณ์ที่เพียงพอเป็นพื้นฐานที่สามารถนำไปพัฒนาตนเอง โดยในการปลูกฝังนั้นควรให้เด็กได้มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธาณะรวมทั้งมีการฝึกฝนให้เด็กได้ปฏิบัติจริง เพื่อให้เด็กได้เกิดการกระทำที่เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธาณะอย่างแท้จริง จนเกิดเป็นลักษณะนิสัย และควรทำให้เหมาะสมกับวัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามวัย และเกิดการพัฒนาตามลำดับ ซึ่งในการฝึกอบรม ปลูกฝังหรือพัฒนาจิตสาธาณะให้แก่เด็กนั้น ควรมีครูหรือผู้ใหญ่คอยดูแลชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง เด็กจะได้ยึดเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้แนวทางการพัฒนาให้เด็กมีจิตสาธาณะในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาและเสริมสร้างจิตสาธาณะด้วยวิธีการให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมแก่เด็กและเยาวชน ผ่านการใช้ตัวแบบ การสังเกต การจำลองสถานการณ์ การเล่นเกม และการใช้กรณีตัวอย่าง เป็นต้น

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสาธาณะ

Coopersmith (1981) สรุปว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดจิตสาธาณะ มี 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบภายในตนเอง หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลแต่ละคนที่ทำให้ความสำนึกของบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ ความสามารถทั่วไปสมรรถภาพภาวะทางอารมณ์ ค่านิยมส่วนบุคคล ความปรารถนา และเพศ

2. ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดจิตสำนึกในแต่ละคนที่แตกต่างกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว โรงเรียน และการศึกษา สถานภาพทางสังคม และกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจกร (2543) ได้สรุปไว้เช่นกันว่า จิตสาธารณะอยู่ภายใต้ อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ดังนี้

1. ปัจจัยภายนอก เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะทางสัมพันธภาพของมนุษย์ ภาวะทางสังคมเป็น ภาวะที่ลึกซึ้งที่มีผลต่อจิตสำนึกด้านต่างๆของมนุษย์ เป็นภาวะที่ได้อบรมกล่อมเกลาและสะสมอยู่ใน ส่วนของการรับรู้ที่ละเอียดที่ละน้อย ทำให้เกิดสำนึกที่มีรูปแบบหลากหลาย ภาวะแวดล้อมทางสังคมนี้ เริ่มตั้งแต่พ่อแม่ พี่น้อง ญาติ เพื่อน ครู สื่อมวลชน บุคคลทั่วไป ตลอดจนระดับองค์กร วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ กฎหมาย ศาสนา รวมทั้งภาวะแวดล้อมด้านสื่อสารมวลชน และส่วนที่กำกับ สำนึกของบุคคลคือ การได้สัมผัสจากการใช้ชีวิตที่มีพลังต่อการเกิดสำนึก อาทิ การไปโรงเรียน ไป ทำงาน ตูละคร ฟังผู้คนสนทนากัน เป็นต้น

2. ปัจจัยภายใน สำนึกที่เกิดจากปัจจัยภายใน หมายถึง การครุ่นคิด ไตร่ตรอง ของแต่ละ บุคคลในการพิจารณาตัดสินคุณค่าและความดีงาม ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติ โดยเฉพาะการปฏิบัติทางจิตใจ เพื่อขัดเกลาตนเองให้เป็นไปในทางใดทางหนึ่ง โดยเกิดจากการรับรู้ การเรียนรู้ การมองเห็น การคิด แล้วนำมาพิจารณาเพื่อตัดสินใจว่าต้องการสร้างสำนึกแบบใด ก็จะมีการฝึกฝนและสร้างสมสำนึกเหล่านั้นทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกล้วนมีผลสัมพันธ์ซึ่งกันและ กันในการสร้างจิตสำนึก และต้องกระทำไปพร้อมๆกันทั้งสองทาง โดยการกระทำต้องเชื่อมโยงกับ เนื้อหาที่มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งการมีจิตสำนึกของบุคคลมีความสัมพันธ์ กับการแสดงพฤติกรรมของบุคคล แต่การแสดงพฤติกรรมของคนๆหนึ่งที่แสดงออกมานั้นได้รับ อิทธิพลทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก จนทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นอาจไม่ตรงกับ ความต้องการในจิตใจที่แท้จริง (ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจกร, 2543)

มัลลิกา มัติโก (2541) ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า จิตสาธารณะเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะต้องกระทำซ้ำ เสมอ เพื่อป้องกันการเลือนหายหรือเปลี่ยนแปลงให้จิตสำนึกมีความคงทน โดยต้องได้รับการเสริมแรง จากสถาบันหรือทางสังคม จิตสำนึกจำนวนหนึ่งยังคงอยู่ในตัวเรา เนื่องจากได้รับการปลูกฝังขัดเกลา มาตั้งแต่เยาว์วัย โดยการปลูกฝังของสถาบันครอบครัว ชุมชน โรงเรียน และสังคมโดยรวม ดังนั้นการ เกิดจิตสาธารณะจึงไม่สามารถสรุปแยกแยะได้ว่าเกิดจากปัจจัยภายในหรือภายนอกเพียงอย่างเดียว หนึ่ง เพราะทั้งสองส่วนมีส่วนช่วยและสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จิตสาธารณะที่มาจากภายนอกเป็นการ เข้ามาโดยธรรมชาติและมักไม่รู้ตัว แต่จิตสาธารณะที่เกิดจากปัจจัยภายในเป็นความจงใจเลือกสรร บุคคล ตระหนักรู้ตนเองเป็นอย่างดี เป็นจิตสำนึกที่สร้างขึ้นเองระหว่างปัจจัยภายใน และภายนอก เป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่องกัน ดังนั้นการพัฒนาจิตสาธารณะจึงต้องกระทำควบคู่กันไปทั้งปัจจัย ภายในและภายนอก

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงสามารถสรุปได้ว่าการปลูกฝังจิตสาธารณะนั้น ควรทำการปลูกฝัง ให้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กเพราะเป็นช่วงที่เด็กมีความไวต่อการปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรม เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งถ้าเด็กได้รับการปลูกฝังจิตสาธารณะให้เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม เมื่อโตขึ้นจะทำให้ สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของกระแสเศรษฐกิจและวัฒนธรรม อันจะส่งผลให้อยู่ร่วมกับ คนในสังคมได้อย่างมีความสุขกาย สบายใจ ตลอดจนเป็นบุคคลที่ดีของครอบครัว สังคม และ ประเทศชาติสืบเนื่องต่อไป

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

งานวิจัยในประเทศ

ภาสุดา ภาคาผล (2556) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้กิจกรรมการบริการสังคมที่มีต่อมโนทัศน์และพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามโนทัศน์และพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม ตัวอย่างประชากรคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนม่วงไข่พิทยาคม จำนวน 65 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลอง จำนวน 35 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม ใช้เวลาในการทดลอง 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ คาบละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดมโนทัศน์จิตสาธารณะ แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะด้วยตนเองของนักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโดยครู แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโดยผู้ปกครอง และแบบสะท้อนความคิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม มีมโนทัศน์จิตสาธารณะหลังการเรียนรู้อีกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม มีมโนทัศน์จิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม มีพฤติกรรมจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม มีพฤติกรรมจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พลับพลึง วงศ์คำมูล (2555) ได้ใช้กิจกรรมสมุดบันทึกความดีเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมจิตสาธารณะโดยการใช้กิจกรรมสมุดบันทึกความดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบวัดจิตสาธารณะและสมุดบันทึกความดีใน 3 ด้าน คือ ด้านการดูแลรักษาของส่วนรวม ด้านการอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม และด้านการไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอโดยการบรรยายเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมสมุดบันทึกความดี นักเรียนมีระดับจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นทั้ง 3 ด้าน และจากการสะท้อนคิดเป็นรายบุคคลและสรุปบทเรียนเป็นรายกลุ่ม นักเรียนแสดงออกถึงความเข้าใจในความหมายของจิตสาธารณะและมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อการทำกิจกรรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

พรทรัพย์ ชื่นในเมือง (2554) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2553 ที่ได้รับการประเมินจากครูประจำชั้นว่าควรได้รับการพัฒนาจิตสาธารณะจำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการกับกลุ่มทดลองโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม 2) แบบวัดพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .86 ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และภายหลังจากทดลองนักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมมีจิตสาธารณะโดยแยกตามรายองค์ประกอบของจิตสาธารณะ 3 องค์ประกอบ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระเวียง ดอนศรีชา (2554) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนหนองสองห้องวิทยา ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 42 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 38 คน กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 12 ครั้ง โดยทำการทดลองสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ กลุ่มควบคุมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบวัดจิตสาธารณะ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 45 ข้อ วัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการใช้ด้านการถือเป็นหน้าที่ และด้านการเคารพสิทธิ ด้านละ 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .86 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะมีคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ มีคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัชรียา เขียนนอก (2554) ได้ศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับปัจจัยที่มีอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประสบการณ์ทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง เหตุผลเชิงจริยธรรม สุขภาพจิต และการรับรู้ความสามารถของตน ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยเหล่านี้กับจิตสาธารณะของนักเรียนเท่ากับ .69 และปัจจัยเหล่านี้สามารถรวมกันอธิบายความแปรปรวนของจิตสาธารณะ ได้ร้อยละ 40.70

จิราวรรณ กองทุ่งมน (2553) ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

80/80 เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของโปรแกรม เพื่อเปรียบเทียบจิตสภาวะก่อนการใช้โปรแกรม หลังการใช้โปรแกรม และหลังการใช้โปรแกรม 2 สัปดาห์ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้โปรแกรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ใช้เวลาทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ โปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสภาวะ แบบวัดจิตสภาวะที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .19 - .69 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 และแบบวัดความพึงพอใจต่อการใช้โปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสภาวะผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสภาวะมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.81/81.60 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.65 นักเรียนมีระดับจิตสภาวะหลังเข้าร่วมโปรแกรมและหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 สัปดาห์ มากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และมีความพึงพอใจต่อการใช้โปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสภาวะโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด กล่าวโดยสรุปได้ว่าโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสภาวะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาจิตสภาวะของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

อภิเชษฐ จันทนา (2553) ได้ศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ได้มาโดยการคัดเลือกจากนักเรียนที่มีคะแนนจิตสภาวะต่ำ เรียงลำดับจากน้อยไปหามาก จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน กลุ่มทดลองให้โปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสภาวะ จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่มเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวัดจิตสภาวะ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 และโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ที่เข้าร่วมโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสภาวะมีคะแนนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสภาวะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ที่เข้าร่วมโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสภาวะมีคะแนนจิตสภาวะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสภาวะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดวงมณี วรรณสุทธิ (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาจิตสภาวะสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยการใช้ชุดโปรแกรมการฝึกจิตสภาวะสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจำนวน 13 ครั้ง ซึ่งมีเนื้อหาเน้นเรื่องของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญูกตเวที ความฉลาดทางอารมณ์ การมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น พบว่า นักเรียนมีจิตสภาวะหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้ารับกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งนักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดโปรแกรมฝึกจิตสภาวะตระหนักถึงปัญหาของสังคม รู้จักวิเคราะห์ วิพากษ์ และการแก้ไข ปัญหา เห็นประโยชน์และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการตระหนักรู้ต่อตนเองและผู้อื่น รู้จักเห็นใจผู้อื่น และการควบคุมอารมณ์และเห็นถึงความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

พิมภา กำเหนิดผล (2551) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยปรากฏว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยสภาพแวดล้อมโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .823 และ .744 ตามลำดับ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในทั้ง 6 ปัจจัย ซึ่งได้แก่ เจตคติต่อจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตน การมองโลกในแง่ดี ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ลักษณะมุ่งอนาคต และควบคุมตน และปัจจัยสภาพแวดล้อม 3 ปัจจัย ซึ่งได้แก่ การถ่ายทอดจิตสาธารณะจากครอบครัว การถ่ายทอดจิตสาธารณะจากสถานศึกษา การถ่ายทอดจิตสาธารณะจากสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .438 - .739

วิทย์พัฒนท สีหา (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า จิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรีสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง อัตมโนทัศน์ ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว การขัดเกลาทางสังคม และเหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปัจจัยที่สามารถพยากรณ์จิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม (X5) อัตมโนทัศน์ (X2) ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว (X3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .302 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจจำแนกในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 8.80

พรพรหม พรศพวก (2550) ศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรปัจจัย 5 ตัว ซึ่งได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตน การคล้อยตามผู้อื่น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับจิตสาธารณะ โดยรวมมีความสัมพันธ์กัน ($R = .695$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถอธิบายผลรวมกันได้ 48.20% และค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือการรับรู้ความสามารถของตน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

งานวิจัยต่างประเทศ

Srijumnong, S., Sri-ampai, P., & Chano, J. (2015) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรจิตสาธารณะสำหรับโรงเรียนมัธยม (Developing Public Mind Curriculum for Lower Secondary School Classes Using Contemplative Education Methods) โดยใช้วิธีจิตตปัญญาศึกษา วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อพัฒนาหลักสูตรจิตสาธารณะโดยใช้จิตตปัญญาศึกษาและเพื่อศึกษาผลของการใช้หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ดำเนินการศึกษาโดยใช้กระบวนการพัฒนาที่ประกอบด้วยสามขั้นตอน ได้แก่การตรวจสอบข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาหลักสูตรและการประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร กลุ่มตัวอย่างได้มาจากนักเรียน 26 คนที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (Grade 8) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วยโปรแกรม ANOVA ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาหลักสูตรซึ่ง

ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ วัตถุประสงค์ เนื้อหาการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ส่วนหลักสูตรการพัฒนาจิตสาธารณะยึดเนื้อหาของจิตตปัญญาศึกษาซึ่งประกอบด้วยห้ากระบวนการและสามขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้หลักสูตรการพัฒนาจะมีจิตสาธารณะที่สูงขึ้นต่อครอบครัว โรงเรียนและสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้นักเรียนมีความพึงพอใจกับหลักสูตรการพัฒนาและการจัดการการเรียนรู้ในระดับสูง

Lizabeth A., Crawford & Katherine B' Novak. (2013) ได้ศึกษาผลของจิตสำนึกสาธารณะและความรู้สึกละอายใจจากรูปแบบการป้องกันภาพลักษณ์ของตนเองของนักศึกษาที่เป็นนักดื่มในอุดมศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดกลางจำนวน 118 คน และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็กจำนวน 195 คน โดยใช้แบบสอบถามและตัวชี้วัดทางจิตวิทยาสังคม การเก็บข้อมูลจากเพื่อนนักดื่ม การเก็บข้อมูลจากนักศึกษานักดื่ม และการเขียนรายงานตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มนักศึกษามีจิตสำนึกสาธารณะในระดับสูงและเป็นกลุ่มที่เชื่อว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการดื่มเพื่อเข้าสังคมซึ่งมีอยู่อย่างแพร่หลายจะมีความรู้สึกละอายใจในระดับต่ำและเมื่อความละอายใจลดลงในกลุ่มนี้จะมีแนวโน้มกระทำการละเมิดสิทธิของตนเองและผู้อื่นในสังคม

Lee, J.-E., Moore, R., Clark, D., Park, E.-A., & Park, S. G. (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการชดเชยเพื่อนทางสังคมบนเฟซบุ๊กและการรักษาบทบาทความมีจิตสำนึกสาธารณะ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกทางสังคมของการชดเชยเพื่อนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นด้านการนับถือตนเองและจิตสำนึกสาธารณะในตนเองกับจำนวนเพื่อนในเครือข่ายในสังคมออนไลน์ในบริบทของการใช้เฟซบุ๊ก โดยตั้งสมมติฐานว่าจำนวนของเพื่อนของผู้ใช้เฟซบุ๊กที่มีเพื่อนในจำนวนไม่มากนักและผู้ใช้เฟซบุ๊กที่มีเพื่อนจำนวนมากมีผลต่อความภาคภูมิใจและความรู้สึกที่ตนเองมีส่วนร่วมในสังคมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแนวโน้มนี้ทำให้บุคคลมีการสะสมเพื่อนมากขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการชดเชยการขาดความรู้สึกในการนับถือตนเอง นอกจากนี้ยังตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองและจำนวนของเพื่อนในเฟซบุ๊กจะมีความแตกต่างกันอยู่กับการมีจิตสำนึกต่อสาธารณะ การเก็บข้อมูลครั้งนี้เก็บข้อมูลจากนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยประเทศสหรัฐอเมริกาจำนวน 234 คน จากการสำรวจแบบตัดขวาง (Cross section survey) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยไม่ได้ติดตามเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างอย่างต่อเนื่องในระยะยาว ผลการศึกษาพบว่า 1) การชดเชยเพื่อนทางสังคมออนไลน์ มีความภาคภูมิใจในตนเองสัมพันธ์ในเชิงลบกับจำนวนเพื่อนในเฟซบุ๊ก 2) กลุ่มผู้ใช้ที่มีจิตสาธารณะสูง มีความภาคภูมิใจในตนเองสัมพันธ์ในเชิงลบกับจำนวนเพื่อนในเฟซบุ๊ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Pardun-Johannsen, Kirsten C. (2004) ได้วิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้บทละครเชิงสร้างสรรค์ในการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ศึกษาบทละคร โดยมุ่งประเด็นการศึกษาไปว่ารูปแบบต่างๆ ของละครช่วยพัฒนาความคิด ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเคลื่อนไหวสู่ปฏิบัติการทางสังคมหรือไม่ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 30 คนจากอาสาสมัคร 47 คน เป็นชาย 18 คน หญิง 12 โดยใช้การสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ จากการศึกษาพบว่า การใช้ละครรูปแบบต่างๆ สามารถพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนในลักษณะของความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเคลื่อนไหวสู่ปฏิบัติการทางสังคมได้จริง

Akkar, Z.M. (2003) ได้ศึกษาจิตสำนึกสาธารณะของคนนิวกาสเทิลสหราชอาณาจักรอังกฤษ ในช่วง 10 ปี ตั้งแต่ ค.ศ. 1990-2000 จากการศึกษาประวัติศาสตร์ สังคมการเมือง เศรษฐกิจของคนนิวกาสเทิล พบว่า มีการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะด้วยการเปิดให้มีพื้นที่สาธารณะ หรือเวทีสําหรับคนในชุมชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผนและการออกแบบกิจกรรม 2) การลงมือปฏิบัติ 3) การจัดการและดูแลรักษา และ 4) การใช้ส่วนต่างๆด้วยความเคารพปฏิบัติกฎเกณฑ์ และยังพบว่า ภายใต้ความเป็นโลกาภิวัตน์ มีผลให้พื้นที่สาธารณะดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การพัฒนาจิตสาธารณะแก่เด็กและเยาวชนนั้นสามารถกระทำได้หลายแนวทาง ไม่ว่าจะเป็นการใช้โครงการ สโมสรชมรม บัณฑิตอาสาสมัคร ชุติกิจกรรมแนะแนว และกระบวนการกลุ่ม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า การใช้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมจิตสาธารณะแก่เด็กและเยาวชนได้

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี ก่อนและหลังการทดลอง 2) เพื่อเปรียบเทียบจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างจิตสำนึกโดยใช้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมกับกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมการอบรมตามปกติของสถานพินิจ

ซึ่งมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยมีรูปแบบการวิจัยแบบ Control group pretest-posttest design (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2540) ซึ่งมีรูปแบบการทดลอง ดังนี้

E-Group	O ₁ E	X	O ₂ E
C-Group	O ₁ C		O ₂ C

โดยที่

E-Group	แทน	กลุ่มทดลอง (Experimental Group)
C-Group	แทน	กลุ่มควบคุม (Control Group)
X	แทน	การจัดการกระทำตามโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสำนึก
O ₁ E	แทน	การวัดจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนก่อนได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสำนึก (Pretest)
O ₂ E	แทน	การวัดจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนหลังได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสำนึก (Posttest)

O ₁ C	แทน การวัดจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนก่อนได้รับการ อบรมตามปกติ
O ₂ C	แทน การวัดจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนหลังได้รับการ อบรมตามปกติ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี ที่อยู่ในสถานพินิจ ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2561 จำนวน 70 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี อายุระหว่าง 11 ถึง 18 ปี ผู้วิจัยคัดเลือกเด็กและเยาวชนที่มีคะแนนจิตสำนึกต่ำ จากแบบวัดที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยเรียงคะแนนจากน้อยไปหามากตามลำดับจำนวน 30 คน แล้วนำคะแนนมาจับคู่ (Matching) จากนั้นจึงสุ่มเลือกกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เลือกมากกลุ่มใดเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มใดเป็นกลุ่มควบคุม (Random treatment) โดยการจับฉลากแยกแต่ละคู่ให้อยู่ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ได้เด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 15 คน โดยมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.2.1 คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกเข้าศึกษา (Inclusion criteria)

2.2.1.1 มีอายุตั้งแต่ 11-18 ปี

2.2.1.2 สามารถอ่าน ฟัง เขียนและสื่อสารภาษาไทยได้

2.2.1.3 มีระยะเวลาอยู่ในสถานพินิจตลอดช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน

2.2.1.4 ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

2.2.2 เกณฑ์การคัดออกของกลุ่มตัวอย่าง (Exclusion criteria)

เกณฑ์การคัดออกของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชนที่ไม่สามารถอยู่ในสถานพินิจตลอดช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน และ/หรือไม่สามารถอ่าน ฟัง เขียน และสื่อสารภาษาไทยได้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบวัดจิตสำนึกของ เจษฎา หนูรุ่น (2551) และโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อพัฒนาจิตสำนึก ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 แบบวัดจิตสำนึก

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาแบบวัดมาจากแบบวัดจิตสำนึกของ เจษฎา หนูรุ่น (2551) โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ประกอบด้วย ไม่เคยเลย

บางครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามต่างๆที่บรรยายถึงจิตสาธารณะ 3 ด้าน คือ ด้านการใช้และดูแลรักษาสาธารณสมบัติ (ข้อ 1-15) ด้านการถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำ (ข้อ 16-30) และด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น (ข้อ 30-45) ด้านละ 15 ข้อ รวมทั้งสิ้น 45 ข้อ โดยที่แบบวัดนี้ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งทางบวกและทางลบ

ข้อความทางบวกมีทั้งหมด 23 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 28, 31, 32, 33, 34, 41, 42, 43

ข้อความทางลบมีทั้งหมด 22 ข้อ ได้แก่ ข้อ 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 44, 45

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับปฏิบัติการ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เป็นประจำ	4	1
บ่อยครั้ง	3	2
นานๆครั้ง	2	3
ไม่เคย	1	4

เกณฑ์ในการแปลความหมาย (ด้านละ 15 ข้อ คะแนนระหว่าง 15 ถึง 60 คะแนน (เจษฎา หนูรุ่น, 2551)

คะแนนเฉลี่ยรายด้าน	คะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับ	การแปลความหมาย
52.50-60.00	157.50-180.00	เด็กและเยาวชนมีจิตสาธารณะสูง
37.50-52.49	112.50-157.49	เด็กและเยาวชนมีจิตสาธารณะค่อนข้างสูง
22.50-37.49	67.50-112.49	เด็กและเยาวชนมีจิตสาธารณะค่อนข้างต่ำ
15.00-22.49	45.00-67.49	เด็กและเยาวชนมีจิตสาธารณะต่ำ

ตัวอย่างแบบวัดจิตสาธารณะ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
ด้านการใช้และดูแลรักษาสาธารณสมบัติ					
1	หลังจากเลิกเรียนวิชาพลศึกษา ผมเก็บอุปกรณ์ของสถานพินิจฯ เข้าที่				
2	เมื่อผมเคลื่อนย้ายโต๊ะหรือเก้าอี้ในห้องเรียนเพื่อทำงานกลุ่ม เมื่อทำงานเสร็จแล้ว ผมเก็บเข้าที่เหมือนเดิม				
ด้านการถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำ					
16	เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้ว ผมนำภาชนะไปเก็บที่จัดเตรียมไว้				
17	ถ้าครูเจ้าหน้าที่มอบหมายให้ผมทำอะไร ผมจะทำด้วยความเต็มใจ				
ด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น					
31	เวลาทำกิจกรรมกลุ่ม เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ผมจะใส่ใจและรับฟังความคิดเห็น				
32	หากครูเจ้าหน้าที่แจกเสื้อให้คนละ 1 ตัว และผมได้เกินมา จะรีบคืนให้ครูเจ้าหน้าที่ทันที				

3.2 โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะขึ้น ตามหลักการเรียนรู้และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมและได้ปรับปรุงจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

4.1 แบบวัดจิตสาธารณะ

4.1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

4.1.2 แกะไขและพัฒนาแบบวัดจิตสาธารณะมาจากแบบวัดจิตสาธารณะของ เจษฎา หนูรุ่น (2551) และนิยามความหมายและนิยามปฏิบัติการของจิตสาธารณะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้

และดูแลรักษาสาธารณสมบัติ ด้านการถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำและด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น

4.1.3 พัฒนาแบบวัดจิตสาธารณะให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมกับนิยามปฏิบัติการของจิตสาธารณะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้และดูแลรักษาสาธารณสมบัติ ด้านการถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำและด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ด้านละ 15 ข้อ รวมทั้งสิ้น 45 ข้อ

4.1.4 นำแบบวัดจิตสาธารณะ ไปตรวจหาค่าความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ดังแสดงรายชื่อในภาคผนวก เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของนิยามปฏิบัติการกับข้อความของแบบวัด พร้อมทั้งพิจารณาความถูกต้องและความรัดกุมของภาษา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งผลการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการของแบบวัดจิตสาธารณะมีค่าเท่ากับ 1 จำนวน 37 ข้อ และมีค่าเท่ากับ .80 จำนวน 8 ข้อ และได้ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อความของแบบวัดจิตสาธารณะตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว

4.1.5 นำแบบวัดจิตสาธารณะที่ได้พัฒนาปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 9 จังหวัดสงขลา ซึ่งมีคุณสมบัติและลักษณะที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 70 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดจิตสาธารณะ

4.1.6 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก ซึ่งเป็นการวิเคราะห์แบบรายข้อ (Item-analysis) ด้วยค่าที (t-test) โดยนำคะแนนที่ได้มาเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด โดยแบ่งเป็นกลุ่มสูง 25% และกลุ่มต่ำ 25% แล้วนำไปหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีทั้งหมด 42 ข้อ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า t ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเพียง 3 ข้อ ได้แก่ข้อ 16, 33 และ 42 ผู้วิจัยจึงตัดข้อคำถามออก จำนวน 3 ข้อ จึงได้ข้อคำถามจำนวน 42 ข้อ จากนั้นนำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น

4.1.7 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นภายในของแบบวัดจิตสาธารณะ (Internal consistency : IC) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดจิตสาธารณะทั้งฉบับเท่ากับ .90

4.2 โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ

4.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆเพื่อกำหนดแนวทางและรูปแบบในการสร้างโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่ม

4.2.2 สร้างโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 14 ครั้ง ครั้งละ 60-90 นาที ซึ่งการดำเนินกลุ่มในแต่ละครั้งจะมี 3 ช่วง คือช่วงระยะต้น ช่วงระยะกลางและช่วงระยะยุติ โดยใช้เทคนิคการเสริมแรง (Reinforcement Technique) การเรียนรู้จากการมีตัวแบบ (Modeling Technique) (ดวงมณี จงรักษ์, 2556)

4.2.3 นำโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม โดยพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสมในด้านเนื้อหา วัตถุประสงค์ วิธีการปฏิบัติและวัยของกลุ่มตัวอย่าง นำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงและแก้ไข ได้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน

4.2.4 นำโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปศึกษานำร่อง (Pilot Study) กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปัญญาวิทย์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 8 คน ซึ่งหลังจากเสร็จสิ้นการเข้าร่วมโปรแกรมจากการสังเกตและสอบถาม พบว่า เด็กนักเรียนมีการตระหนักและเอาใจใส่พฤติกรรมกรรมมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม และได้นำเทคนิคและเนื้อหาที่ได้สนทนาในกลุ่มที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงการมีจิตสาธารณะ เช่น การมีตัวแบบ คุณธรรม จริยธรรม การสนับสนุนจากเพื่อน นำมาปรับในโปรแกรมโดยเน้นเทคนิคเหล่านี้เป็นสำคัญ

4.3 โปรแกรมการอบรมตามปกติของสถานพินิจ

โปรแกรมการอบรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่ทางสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี ได้ออกแบบขึ้นมาตามคู่มือการดูแลและบำบัดเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม โดยมีกิจกรรมหลัก ดังนี้ 1.กลุ่มสัมพันธ์ 2.วิชาชีพ 3.สุขศึกษา 4.กิจกรรมลูกเสือ/จิตอาสา 5.ทักษะชีวิต 6.หน้าที่ของพลเมือง 7.กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และ 8.เตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เป็นต้น

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ถึงอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนแล้ว ผู้วิจัยนำหนังสือเข้าพบผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทำวิจัยและขอใช้สถานที่ในการทำกิจกรรมการให้การปรึกษากลุ่ม

5.1 ก่อนการทดลอง

5.1.1 ผู้วิจัยวัดจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานีโดยใช้แบบวัดจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

5.1.2 คัดเลือกเด็กและเยาวชนที่มีคะแนนจิตสาธารณะต่ำโดยเรียงคะแนนจากน้อยไปหามากตามลำดับจำนวน 30 คน แล้วนำคะแนนมาจับคู่ (Matching) จากนั้นจึงสุ่มเลือกกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เลือกมากกลุ่มใดเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มใดเป็นกลุ่มควบคุม (Random treatment) โดยการจับฉลากแยกแต่ละคู่ให้อยู่ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ได้เด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 15 คน

5.2 ชั้นทดลอง

ดำเนินการทดลองโดยกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะจำนวน 14 ครั้ง ครั้งละ 60-90 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง วันจันทร์และวันพฤหัสบดี ตลอดช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2561 ส่วนกลุ่มควบคุมเข้ารับการอบรมตามโปรแกรมปกติของสถานพินิจ ในช่วงวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่ช่วงเวลา 10.00-12.00 น. และ 13.30-15.00 น. ซึ่งดูแลรับผิดชอบโดย พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา และ นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ โดยมีกิจกรรมหลัก ดังนี้ 1.กลุ่มสัมพันธ์ 2.วิชาชีพ 3.สุขศึกษา 4. กิจกรรมลูกเสือ/จิตอาสา 5.ทักษะชีวิต 6.หน้าที่ของพลเมือง 7.กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และ 8.เตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เป็นต้น

5.3 หลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบวัดจิตสาธารณะไปเก็บข้อมูล หลังการทดลองกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอีกครั้ง

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยได้นำโครงร่างวิทยานิพนธ์เสนอต่อ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ประจำวิทยาเขตปัตตานี เพื่อพิจารณาขอเอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หน่วยส่งเสริมการวิจัย งานหลักสูตรและพัฒนาคณาจารย์ กองบริการ การศึกษา วิทยาเขตปัตตานี และนำเสนอต่ออธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนแล้ว ผู้วิจัยนำหนังสือเข้าพบผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นผู้วิจัยได้เข้าพบกับกลุ่มตัวอย่าง โดยแนะนำตัว อธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่างทราบ พร้อมทั้งชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่าง ว่าการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ จะให้กลุ่ม

ตัวอย่างเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเองและแจ้งให้ทราบว่า เมื่อร่วมเข้าโครงการวิจัยแล้ว หากกลุ่มตัวอย่างต้องการออกจากโครงการวิจัยสามารถกระทำได้อย่างปลอดภัย โดยไม่มีผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจะถือเป็นความลับ และในการรวบรวมข้อมูล จะไม่ระบุชื่อ หรือที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่าง โดยจะนำไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น ส่วนผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวมและข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายภายใน 1 ปี ภายหลังจากที่ผลการวิจัยได้รับการเผยแพร่แล้ว

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

สถิติที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัย รายละเอียด ดังนี้

6.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย

6.1.1 ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบสอบถามจิตสาธาณณะกับพฤติกรรมที่ระบุไว้ในคำนิยามตัวแปร (Index of Item Objective Congruence : IOC) (พงวิรัตน์ ทวีรัตน์, 2538) มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC แทน ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

6.1.2 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด โดยใช้สถิติ t-test ซึ่งจะใช้กับแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยแบ่งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำแล้วคำนวณโดยใช้ t-test ทดสอบ ความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ค่า t-test ที่ได้คือค่าอำนาจจำแนก คุณภาพด้านอำนาจ จำแนกรายข้อจะถือว่าข้อคำถามใช้ได้ก็ต่อเมื่อ t-test มีนัยสำคัญทางสถิติ (ลิ้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538) โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ \bar{X}_H แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง

\bar{X}_L แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
 S^2_H แทน ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
 S^2_L แทน ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
 n_H, n_L แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

6.1.3 ค่าความเชื่อมั่นภายใน (Internal consistency หรือ reliability) ของแบบวัดจิตสาธาณณะในกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียง โดยใช้วิธีของครอนบัค (Cronbach alpha procedure) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538) ใช้สูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ

α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

S_i^2 แทน ความแปรปรวนของแบบทดสอบรายข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งหมด

6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัย

6.2.1 สถิติพื้นฐาน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่

6.2.1.1 ค่าร้อยละ (วาโร เฟ็งสวัสดิ์, 2551) ใช้สูตรดังนี้

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

6.2.1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) (Graziano M. and RaulinL., 2007) ใช้สูตร

ดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่ม
N	แทน	จำนวนของคะแนนในกลุ่ม

6.2.1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) (วาโร เฟ็งส์วีส์ดี, 2551)
ใช้สูตร ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนในกลุ่ม
ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

6.2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

6.2.2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจิตสภาวะก่อนและหลังการทดลองของเด็กและเยาวชนกลุ่มทดลองและเด็กและเยาวชนกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติทดสอบ The Wilcoxon Signed Ranks Test (อุมาพร จันทศร, 2542) ดังนี้

$$Z = \frac{(S \pm 0.5) - n_1(n_1 + n_2 + 1)/2}{\sqrt{\frac{n_1 n_2 (n_1 + n_2 + 1)}{12}}}$$

เมื่อ Z	แทน	สถิติทดสอบ Wilcoxon Matched-pairs Signed rank test
n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

6.2.2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของจิตสภาวะระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่เป็นอิสระต่อกันโดยใช้สถิติทดสอบ The Mann-Whitney U Test (Lani, 2013) ดังนี้

$$U = n_1 n_2 + \frac{n_2(n_2 + 1)}{2} - \sum_{i=n_1+1}^{n_2} R_i$$

เมื่อ U แทน สถิติทดสอบ Mann-Whitney U test

n_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

R_i แทน อันดับของขนาดกลุ่มตัวอย่าง

6.2.2.3 ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยแต่ละกลุ่ม โดยการหาค่า Effect size

การคำนวณหาค่า Effect size ใช้สูตรดังนี้ (Cohen, 1988)

$$\text{Cohen's } d = \frac{M_1 - M_2}{SD_{pooled}}$$

$$SD_{pooled} = \sqrt{\frac{(SD_1^2 + SD_2^2)}{2}}$$

เมื่อ d แทน ขนาดอิทธิพล

SD_{pooled} แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่าง

M_1, M_2 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2

SD_1, SD_2 แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่ 1 และ 2

การวัดขนาดอิทธิพล (Cohen, 1988)

Small : .20-.49

Medium : .50-.79

Large : .80-1.0

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับต่อไปนี้

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน ดังนี้

- 1.เปรียบเทียบจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน ก่อนและหลังการเข้าร่วมการทดลอง
- 2.เปรียบเทียบจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมกับกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมอบรมตามปกติของสถานพินิจ

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์และการแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test	แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบของกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน (Z)
Mean Rank	แทน ค่าเฉลี่ยของอันดับในแต่ละกลุ่ม
The Mann-Whitney U Test	แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สัมพันธ์กัน (U)
Effect size	แทน ขนาดของผลที่เกิดจากตัวแปรต้นต่อตัวแปรตาม (d)
p-value	แทน ค่าความน่าจะเป็นในการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐาน
**	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($P < .01$)
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. เปรียบเทียบจิตสภาวะของเด็กและเยาวชน ก่อนและหลังการเข้าร่วมการทดลอง
3. เปรียบเทียบจิตสภาวะของเด็กและเยาวชนระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการการศึกษา
กลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมกับกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมอบรมตามปกติของสถานพินิจ

ตอนที่ 1 ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ดังนี้

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มตัวอย่าง (n = 30)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
11	1	3.3
13	1	3.3
14	1	3.3
15	5	16.7
16	7	23.3
17	11	36.7
18	4	13.3
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาตอนต้น	4	13.3
ประถมศึกษาตอนปลาย	13	43.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	9	30.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	4	13.3
สถานภาพทางครอบครัว		
พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	14	46.7
พ่อแม่แยกกันอยู่	11	36.7
พ่อแม่หย่าร้างกัน	1	3.3
พ่อแม่เสียชีวิต	4	13.3

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 17 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และมีสถานภาพทางครอบครัวคือ พ่อแม่อยู่ด้วยกัน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบจิตสภาวะของเด็กและเยาวชน ก่อนและหลังการเข้าร่วมการทดลอง

1. หลังการเข้าร่วมการทดลอง เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม จะมีจิตสภาวะสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลอง

ตาราง 2 แสดงคะแนนจิตสภาวะก่อนทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี โดยใช้สถิติ The Mann-Whitney U Test

ด้าน	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม			U	p-value
	n	\bar{x}	Mean Rank	n	\bar{x}	Mean Rank		
การใช้และดูแลรักษาสาธารณสมบัติ	15	51.27	16.53	15	48.93	14.47	97.00	.52
การถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ	15	52.87	17.27	15	49.53	13.73	86.00	.27
การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น	15	50.93	17.30	15	48.40	13.70	85.50	.26
ภาพรวม	15	155.07	17.50	15	146.87	13.50	82.50	.21

จากตาราง 2 พบว่า ก่อนทดลอง เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี ที่เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมและกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมอบรมตามปกติของสถานพินิจ มีจิตสภาวะไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 แสดงคะแนนจิตสาธารณะ ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คนที่	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ผลต่าง
1	164	163	-1	109	113	4
2	172	175	3	143	145	2
3	110	110	0	164	170	4
4	148	164	16	139	162	23
5	164	164	0	113	108	-5
6	154	170	16	140	159	19
7	157	177	20	162	171	9
8	159	144	-15	157	147	-10
9	174	158	-16	137	155	18
10	171	175	4	130	127	-3
11	147	160	13	152	151	-1
12	174	177	3	174	134	-40
13	123	158	35	164	154	-10
14	155	177	22	158	160	2
15	154	180	26	161	157	-4
\bar{x}	155.07	163.47	8.4	146.87	147.53	.66

จากตาราง 3 พบว่า หลังการทดลอง เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม มีคะแนนจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

ตาราง 4 แสดงคะแนนจิตสาธารณะ ระหว่างก่อนทดลองและหลังทดลองของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยใช้สถิติ The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test โดยจำแนกตามรายด้านและภาพรวม

ด้าน	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง			d	Z	p-value
	n	\bar{x}	S.D.	n	\bar{x}	S.D.			
การใช้และดูแล รักษาสาธารณสุข สมบัติ	15	51.27	6.05	15	54.33	6.29	.49	1.760	.078
การถือเป็นหน้าที่ ที่ต้องปฏิบัติ	15	52.87	6.55	15	54.20	6.16	.21	.969	.333
การเคารพสิทธิ ของตนเองและ ผู้อื่น	15	50.93	7.61	15	54.93	6.41	.57	2.199	.028*
ภาพรวม	15	155.07	18.15	15	163.47	17.81	.47	2.135	.033*

* $p < .05$

จากตาราง 4 พบว่า เด็กและเยาวชนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม มีคะแนนจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คะแนนจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่า Effect size อยู่ในระดับปานกลาง ($d = .47$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบจิตสำนึกของเด็กและเยาวชน ระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ
 ปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมกับกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการอบรมตามปกติของสถานพินิจ

ตาราง 5 แสดงคะแนนจิตสำนึกหลังทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมของเด็กและ
 เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี โดยใช้สถิติ The Mann-Whitney
 U Test โดยจำแนกรายด้านและภาพรวม

ด้าน	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม			d	U	p-value
	n	\bar{x}	Mean Rank	n	\bar{x}	Mean Rank			
การใช้และดูแล รักษาสาธารณสุข สมบัติ	15	54.33	18.63	15	49.00	12.37	.74	65.50	.05*
การถือเป็นหน้าที่ ที่ต้องปฏิบัติ	15	54.20	18.73	15	49.47	12.27	.68	64.00	.04*
การเคารพสิทธิ ของตนเองและ ผู้อื่น	15	54.93	20.20	15	49.07	10.80	.97	42.00	.00**
ภาพรวม	15	163.47	19.93	15	147.53	11.07	.86	46.00	.01**

* $p < .05$

** $p < .01$

จากตาราง 5 พบว่า หลังการทดลอง เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ
 เยาวชนจังหวัดปัตตานี ที่เข้าร่วมโครงการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรม มีคะแนนจิตสำนึกสูง
 กว่ากลุ่มที่เข้าร่วมโครงการอบรมตามปกติของสถานพินิจ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คะแนน
 จิตสำนึกด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น สูงกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมโครงการอบรมตามปกติ
 ของสถานพินิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีคะแนนจิตสำนึกด้านการใช้และดูแล
 รักษาสาธารณสุขสมบัติและด้านการถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ สูงกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมโครงการอบรม

ตามปกติของสถานพินิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่า Effect size อยู่ในระดับสูง ($d = .86$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการให้การศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี อายุระหว่าง 11-18 ปี จำนวน 30 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 15 คน

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 2 เดือน (ระหว่างเดือนมีนาคม ถึง เดือน เมษายน พ.ศ.2561) โดยเริ่มเมื่อได้รับการตอบรับให้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกรมพินิจและผู้อนุเคราะห์สถานพินิจ ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบวัดจิตสาธารณะและเกณฑ์การคัดเลือกที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงได้ขอความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัยในเด็กและเยาวชนที่ผ่านการคัดเลือก จากนั้นจึงได้จัดโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมกับเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 14 ครั้ง ครั้งละ 60-90 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง วันจันทร์และวันพฤหัสบดี ส่วนกลุ่มควบคุมเข้ารับการอบรมตามโปรแกรมปกติของสถานพินิจ ในช่วงวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่ช่วงเวลา 10.00-12.00 น. และ 13.30-15.00 น. ซึ่งดูแลรับผิดชอบโดย พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา และนักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ โดยมีกิจกรรมหลัก ดังนี้ 1.กลุ่มสัมพันธ์ 2.วิชาชีพ 3.สุขศึกษา 4.กิจกรรมลูกเสือ/จิตอาสา 5.ทักษะชีวิต 6.หน้าที่ของพลเมือง 7.กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และ 8.เตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เป็นต้น หลังการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบวัดจิตสาธารณะไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอีกครั้ง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน ก่อนและหลังการเข้าร่วมการทดลอง โดยใช้สถิติ The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test และ 3) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมการศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมกับกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมอบรมตามปกติของสถานพินิจ โดยใช้สถิติ The Mann-Whitney U Test

สรุปผลการวิจัย

จากการทดลองผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิต
 สาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี พบว่า

1. เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนา
 จิตสาธารณะ มีจิตสาธารณะหลังการเข้าร่วมการทดลองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลองอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนา
 จิตสาธารณะ มีจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .01

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิต
 สาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี สามารถสรุป
 ผลการวิจัยตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ 2 สมมุติฐาน ดังต่อไปนี้

1. เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการ
 พัฒนาจิตสาธารณะ มีคะแนนจิตสาธารณะโดยภาพรวมหลังการเข้าร่วมการทดลองสูงกว่าก่อนเข้า
 ร่วมการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยขอ
 อภิปรายดังประเด็นต่อไปนี้

1.1 เด็กและเยาวชนที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการ
 ของการปรึกษากลุ่ม กล่าวคือ สร้างบรรยากาศที่อบอุ่น สร้างความไว้วางใจกันภายในกลุ่ม ทั้งยัง
 เปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มรับฟังประสบการณ์และความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกเกี่ยวกับการมีจิต
 สาธารณะ โดยมีผู้นำกลุ่มคอยเอื้ออำนวยให้สมาชิกในกลุ่มเชื่อมโยงเรื่องราวของตนเองที่แสดงถึงการ
 มีจิตสาธารณะ ทำให้สมาชิกในกลุ่มเกิดการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการอยู่ร่วมกันและการ
 ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยให้สมาชิกในกลุ่มสร้างพลังแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลง
 พฤติกรรมระหว่างกัน เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มมีแรงกระตุ้นและมีกำลังใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
 ของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ดวงมณี จงรักษ์ (2555) ที่เสนอว่า การทำกลุ่ม
 การปรึกษาทางจิตวิทยาที่อิงแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยา สามารถสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจ มี
 ความรู้สึกปลอดภัย และทำให้สมาชิกภายในกลุ่มเกิดแรงจูงใจและมีพลังใจที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองให้
 ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้นำกลุ่มได้ใช้ทักษะที่ส่งเสริมการเล่าเรื่องราว การเปิดเผยตนเอง เช่น การสะท้อน
 ข้อความ การสะท้อนความรู้สึก และเนื่องจากเป็นการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม เทคนิค
 ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ ได้แก่ การมีตัวแบบ (ด้านการมีจิตสาธารณะจากสมาชิกกลุ่ม พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบา

อาจารย์และคนรอบข้าง) การให้การเสริมแรง (ทางสังคม โดยการชม การให้กำลังใจและการสนับสนุนทางบวก) ดังตัวอย่างบทสนทนา ครั้งที่ 2 เรื่อง เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ (แสดงถึงการสะท้อนข้อความและความรู้สึก)

สมาชิก G : “สำหรับพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการมีจิตสาธารณะของผม คือการที่ผมไปช่วยเพื่อนที่ประสบอุบัติเหตุ ตอนนั้นเขาล้มรถ ผมเลยพาเขาไปส่งที่โรงพยาบาล”

ผู้นำกลุ่ม : “พฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของ G คือการพาเพื่อนไปส่งโรงพยาบาล” (สะท้อนข้อความ)

สมาชิก G : “ผมรู้สึกดีใจที่ได้ช่วยเพื่อน เพราะถ้าเราไม่ช่วย เพื่อนก็อาจจะนอนเจ็บอยู่ตรงนั้น ไม่มีใครช่วย ได้ช่วยเพื่อนแล้วรู้สึกสบายใจ ได้ความดี”

ผู้นำกลุ่ม : “แสดงว่า G เข้าใจถึงความรู้สึกของคนที่เขาเจ็บแล้วไม่มีใครช่วย พอไปช่วยแล้ว G จึงรู้สึกดี” (สะท้อนความรู้สึก)

สำหรับการเสริมแรง ดังตัวอย่างบทสนทนา ครั้งที่ 5 เรื่อง การมีตัวแบบ (จากสมาชิกในกลุ่ม) ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกพูดคุยกับเพื่อนที่มีความประทับใจต่อการมีจิตสาธารณะเพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับสมาชิกผู้นั้น

สมาชิก J : “ผมประทับใจเพื่อนที่เขามาช่วยปลอบใจผม เวลาที่ผมไม่สบายใจ”

ผู้นำกลุ่ม : “J ประทับใจเพื่อนที่มาปลอบใจเวลาไม่สบายใจ” (การสะท้อนข้อความ)

สมาชิก J : “ผมรู้สึกว่าเขาคือคนใจดี เขาชอบช่วยเหลือทุกคน และเขาก็เข้ากับทุกคนได้ เขาเป็นคนที่ชอบปลอบใจและให้กำลังใจเพื่อนๆ”

ผู้นำกลุ่ม : “J รู้สึกว่าเพื่อนคนนี้เป็นคนดี เพราะ J รู้สึกว่าเขาเป็นคนที่ชอบช่วยเหลือเพื่อนๆ” (การสะท้อนความรู้สึก) และผู้นำกลุ่มให้ J หันไปพูดคุยกับสมาชิกคนนั้นเพื่อเป็นการเสริมแรง

สมาชิก J (หันหน้าไปหาเพื่อน) : “ผมก็อยากบอกว่า ชอบใจนะที่เป็นเพื่อนที่ดีสำหรับเราเสมอ และขอให้รักษาความดีนี้ไปตลอด”

สำหรับตัวอย่างบทสนทนา ครั้งที่ 7 เรื่อง คุณธรรม จริยธรรม ผู้นำกลุ่มให้การเสริมแรงแก่สมาชิกที่มีพฤติกรรมด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม

สมาชิก D : “ผมได้สอนอัลกุรอานให้เพื่อน เพราะเพื่อนบางคนยังอ่านอัลกุรอานไม่ได้ มาอยู่ที่นี้ ผมก็ได้สอนเพื่อน ผมก็อยากให้เพื่อนอ่านได้”

ผู้นำกลุ่ม : “พฤติกรรมกรรมที่มีคุณธรรม จริยธรรมของ D คือการสอนอัลกุรอานให้เพื่อน” (การสะท้อนข้อความ)

สมาชิก D : “เวลาที่ผมได้สอนอัลกุรอานให้เพื่อน ผมก็รู้สึกดี เพราะเพื่อนได้อ่านอัลกุรอาน จากที่เมื่อก่อนเพื่อนอ่านไม่ได้”

ผู้นำกลุ่ม : “หลังจากที่ D ได้สอนอัลกุรอานให้เพื่อน D มีความรู้สึกดีและมีความสุขที่เห็นเพื่อนอ่านอัลกุรอานได้ สิ่งนี้เปรียบเสมือนรางวัลที่ D ได้รับ” (การเสริมแรงทางบวก)

ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มเด็กและเยาวชนมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิเชษฐ จันทนา (2553) ศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ มีคะแนนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ เปลี่ยวสงัด (2557) ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มทดลองมีระดับจิตสาธารณะในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมีระดับจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ มีจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น หลังการเข้าร่วมการทดลองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่า Effect size อยู่ในระดับปานกลาง ($d = .57$) ส่วนอีก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้และดูแลรักษาสาธารณสุขสมบัติและด้านการถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำ พบว่า คะแนนจิตสาธารณะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ มีจำนวนทั้งหมด 14 ครั้ง พบว่า องค์ประกอบของจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นมีความสัมพันธ์กับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มทั้งหมด 6 แผน

ได้แก่โปรแกรมการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 6 7 8 9 10 และ 13 ซึ่งมีส่วนช่วยในการสร้างบรรยากาศแห่งการยอมรับ ความอบอุ่นและเป็นกันเอง ช่วยให้ผู้รู้จักการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ตลอดจนให้กำลังใจซึ่งกันและกัน จนทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความรู้สึกตระหนักและเห็นความสำคัญของตนเองและผู้อื่น มีความเข้าใจและห่วงใยต่อคนรอบข้าง รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้เกียรติและเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น อีกทั้งเรื่องของการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น เป็นเรื่องใกล้ตัวและเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนที่มีต่อกัน ซึ่งเด็กและเยาวชนที่กำลังอยู่ในช่วงของวัยรุ่น จะให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ที่มีต่อเพื่อนเป็นหลัก นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สร้างแผนกลุ่มจากตัวแปรที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะ เช่น การมีตัวแบบ ความรับผิดชอบ คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์อย่างสูงกับด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น สำหรับองค์ประกอบของจิตสาธารณะด้านการใช้และดูแลรักษาสาธารณสมบัติมีความเกี่ยวข้องกับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 2 3 และ 11 ส่วนองค์ประกอบของจิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำมีความเกี่ยวข้องกับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มครั้งที่ 4 5 และ 12 ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับ เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะและความรับผิดชอบ จากโปรแกรมการปรึกษากลุ่มที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของจิตสาธารณะทั้ง 2 ด้าน มีน้อยกว่าด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น จึงทำให้มีอิทธิพลน้อยกว่า ส่งผลให้คะแนนจิตสาธารณะขององค์ประกอบทั้ง 2 ด้านไม่แตกต่างกัน

2.เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ มีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมอบรมตามปกติของสถานพินิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่า Effect size อยู่ในระดับสูง ($d = .86$) ซึ่งอภิปรายได้ว่า เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ มีจิตสาธารณะที่สูงขึ้นดังที่ได้อภิปรายในข้อ 1 ส่วนเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ แต่เข้ากิจกรรมการอบรมตามปกติของสถานพินิจ ซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการอบรมทั่วไป โดยมีได้มุ่งเน้นเฉพาะเจาะจงเหมือนกลุ่มที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่ได้นำหลักเรื่องของการเสริมแรง และการมีตัวแบบเป็นเทคนิคสำคัญในการทำกลุ่ม ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความสนใจและมีความกระตือรือร้นที่อยากเข้ากลุ่ม ในขณะที่โปรแกรมอบรมตามปกติของสถานพินิจโดยส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้ที่มีครูเจ้าหน้าที่เป็นผู้บรรยายเนื้อหา ซึ่งเป็นการถ่ายทอดข้อมูลทางเดียวดังนั้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้ตนเองมีจิตสาธารณะย่อมมีประสิทธิภาพน้อยกว่า นอกจากนี้การสื่อสารมีปฏิสัมพันธ์น้อยกว่ากระบวนการกลุ่ม สอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ Johnson & Holubec (1992) ที่ระบุถึงข้อจำกัดในการใช้วิธีสอนแบบให้ความรู้หรือแบบบรรยายไว้ว่า วิธีสอน

แบบบรรยายเป็นวิธีการสื่อสารทางเดียวจะส่งเสริมการเรียนรู้ระดับต่ำและให้ผลน้อยในการส่งเสริมการคิดหรือเปลี่ยนพฤติกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม สามารถพัฒนาและเสริมสร้างจิตสำนึกแก่เด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ ผู้ให้คำปรึกษา หรือบุคลากรที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชน เป็นต้น ควรพิจารณาขั้นตอนในการนำโปรแกรมกลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมไปใช้ในการพัฒนาและเสริมสร้างจิตสำนึกแก่เด็กและเยาวชน รวมทั้งการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ความรับผิดชอบ การมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น

2. การใช้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมนี้ หากสมาชิกกลุ่มสามารถเข้าร่วมได้ทุกครั้งและทุกคนตามจำนวนครั้งของโปรแกรมที่กำหนดไว้และมีความต่อเนื่องสม่ำเสมอตามลำดับของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาและเสริมสร้างจิตสำนึกมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การเขียนโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม นอกจากจะดูตัวแปรที่ส่งผลต่อการมีจิตสำนึกแล้ว จะต้องพิจารณาองค์ประกอบของแบบวัดที่นำมาใช้ด้วย เพื่อให้แผนกลุ่มมีความครอบคลุมกับองค์ประกอบทั้งหมดของแบบวัดด้วย

2. เนื่องจากงานวิจัยในครั้งนี้ได้นำทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมมาใช้ ผู้วิจัยจึงเสนอให้นำทฤษฎีอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างจิตสำนึก เช่น การให้การปรึกษาแบบการเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม (Cognitive Behavioral Therapy) มาใช้ร่วมด้วย

บรรณานุกรม

- กนิษฐา นิต์ศน์พัฒนา. (2541). *จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาการเรียนรู้และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *มองฝันไปข้างหน้า : วิสัยทัศน์ประเทศไทยปี 2560*. กรุงเทพฯ : ชัคเซสมิเดีย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (พ.ศ.2550-2554)*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. สำนักพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษาและกิจการพิเศษ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม. (2552). *เอกสารคู่มือการปฏิบัติงาน เรื่อง มาตรฐานการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด*. กรุงเทพฯ: กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม.
- กาญจนา ไชยพันธุ์. (2549). *กระบวนการกลุ่ม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- คมเพชร ฉัตรศุกกุล. (2542). *ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์: ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในชีวิต*. *วารสารจัดหางานปริทัศน์*, 4(4), 30-33.
- จิราวรรณ กองทุ่งมน. (2553). *การพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุฬารณีย์ โสตะ. (2551). *การเสริมสร้างจิตสาธารณะ*. *วารสารศึกษาทั่วไป*, 1(1), 29-32.

เจษฎา หนูรุ่ง. (2551). ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน
สาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จันทิรา ธนสงวนวงศ์. (ม.ป.ป.). จิตสาธารณะ. ค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2559, จาก
<http://mos.e-tech.ac.th/mdec/learning/s1301/unit08.html#s02>

ใจศรฉาย หิริภูพุกษ์. (2545). มิติวัฒนธรรมในการพัฒนาที่ยั่งยืน : ยุคเศรษฐกิจพอเพียง.
กรุงเทพมหานคร : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จำปี เสภา. (2553). ผลของการให้คำปรึกษาจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงที่มี
ต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัด
สงขลา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ฉันทนา จันท์บรรจง. (2540). วิเคราะห์การศึกษาของประเทศไทยปี. กรุงเทพมหานคร : กรม
วิชาการ.

ชนิสรา ไกรสีห์. (2551). การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว
ระหว่างทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและทฤษฎีเกสตัลท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. กรุงเทพฯ: วี พรินท์ (1991).

ชาย โปธิสิตา. (2540). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ:
ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

ช่อลัดดา ขวัญเมือง. (2541). กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร วิทยพัฒน์.

ดวงมณี จงรักษ์. (2556). ทฤษฎีการให้การปรึกษาและจิตบำบัดเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่6). กรุงเทพฯ:
สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

ดวงมณี จงรักษ์. (2555). เอกสารคำสอนการปรึกษาแบบกลุ่ม. ปัตตานี: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ดวงมณี วรรณสุทธิ. (2552). การพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

- ติรกา รัตนะวัน. (2543). *ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ของวัยรุ่น
ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธรและคณะ. (2534). *กระบวนการกลุ่มและการทำงานเป็นคณะ เอกสารการสอน
ชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการศึกษานอกระบบ*. นนทบุรี: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีรวัฒน์ พุทธาวัง. (2552.) *ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบของ
เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธรรมนันทิกา แจ่มสว่าง. (2547). *ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัว
แบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน
มิตร.
- นันทวัฒน์ ชุนชี. (2546). *การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิต
สาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2540). *กลุ่มสัมพันธ์สำหรับการฝึกอบรม*. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ปรีชา วิหคโต. (2551). *การให้การปรึกษาตามหลักการทฤษฎีพฤติกรรมนิยม*. ประมวลสารระชุดวิชา
ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พิสมัย ยกน้อยวงษ์. (2551). *ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมต่อการ
พัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีพฤติกรรมไม่พึง
ประสงค์ โรงเรียนบ้านแม่กต่า อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหา
บัณฑิต สาขาวิชาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พลับพลึง วงศ์คำมูล. (2555). *การใช้กิจกรรมสมุดบันทึกความดีเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรทรัพย์ ชื่นในเมือง. (2554). *ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้มีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี*. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พรพรหม พรศพวก. (2550). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพมหานคร*. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2541). *ข่าวสารทางการเมืองของคนไทย กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยา*.

พิมภา กำเนิดผล. (2551). *ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.

เพียงเพ็ญ เอี่ยมละออ. (2542). *ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการพัฒนาทักษะชีวิตในเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ*. ขอนแก่น : วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร. (2543). *สำนึกไทยที่พึงปรารถนา*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ภาสุดา ภาคาผล. (2556). *ผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคมที่มีต่อมโนทัศน์และพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มัลลิกา มัติโก. (2541). *จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.

มูทิตา หวังคิด. (2547). การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ยุทธนา วรณปิติกุล. (2542). สำนักพลเมือง : ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.

ระเวียง ดอนศรีชา. (2554). การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ. (2547). รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ : การศึกษาระยะยาว. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2543). การวัดและประเมินผล. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

วัชรียา เขียนนอก. (2554). ปัจจัยคัดสรรที่ส่งต่อจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

วัชรวรรณ พานิชเจริญ. (2552). ผลการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงต่อการเผชิญปัญหาของวัยรุ่นในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

วรรณรา พงษ์สิน. (2550). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบักดอง จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น

วิทย์พัฒนท สีหา. (2551). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (2546). เพื่อสังคม. วารสารการศึกษา, 26(12), 18-20.

- วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (2544). *จิตสำนึกพลเมืองในบริบทสังคมไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
ดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิไลพร ปัญญา. (2548). *การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเพื่อลดพฤติกรรม
ก้าวร้าวของนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนพณิชยการกาฬสินธุ์
อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์*. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัชร ทรัพย์มี. (2550). *กระบวนการปรึกษา ขั้นตอน สัมพันธภาพ ทักษะ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*.
กรุงเทพมหานคร: คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2540). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภสันต์ บุตรเรือง. (2556). *การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มต่อความมีวินัยในตนเองและ
ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างทฤษฎีการให้คำปรึกษา
แบบผู้รับการปรึกษาเป็นศูนย์กลางและทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม*. ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2551). *เทคโนโลยีการศึกษา หลักการ ทฤษฎี สู่การปฏิบัติ*. ขอนแก่น : คลังนา
วิทยา.
- สมพงษ์ สิงหะพล. (2542). *ต้องสอนให้เกิดจิตสำนึกใหม่*. *วารสารสีมาจารย์*, 13, 15-16.
- สมพร สุทัศน์ีย์ ม.ร.ว. (2544). *มนุษย์สัมพันธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2542). *วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤติเพื่อฟื้นฟูชาติ*.
กรุงเทพมหานคร : กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน.
- สำนักเทคโนโลยีและสารสนเทศ. (2546). *สรุปรายงานประจำปี*. กรุงเทพมหานคร : กระทรวง
ยุติธรรม.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมิน คุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. ค้นเมื่อ 20
มีนาคม 2559, จาก http://www.curriculum51.net/viewpage.php?t_id=144

สุคนธรส หุตะวัฒน์. (2550). ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคการเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจา ที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุนทรี จูวงศ์สุข. (2548). การใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อสร้างเสริมลักษณะนิสัยจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุพจน์ เปลี่ยวสงัด. (2557). ผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.

หฤทัย อัจปรุ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อดิศร ขาวสะอาด. (2555). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความและคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษกที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อภิเชษฐ จันทนา. (2553). ผลของกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อมรวิรัช นาคทรธรพ และ จุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์. (2549). ข้อเท็จจริงจากงานวิจัยภาคสนามกับคำถามที่ท้าทายในการเสริมสร้างสุขภาวะให้เด็กไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันรามจิตติ.

อุมาพร จันทศร. (2542). สถิติที่ไม่ใช้พารามิเตอร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ฟิลิปปส์เซ็นเตอร์.

อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์. (2550). ผลการใช้สถานการณ์จำลองกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- Akkar, Z.M. The publicness' of the 1990s public spaces in Britain with a special reference to Newcastle upon Tyne, *Dissertation Abstracts International*, 84(06) : 2087-A ; February, 2003.
- Bandura, A. (1986). *Social learning theory*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Bellack, A.S., Bennett, M.E., Gearon, J.S., Brown, C.H., & Yang, Y. (2006). A randomized clinical trial of behavioral treatment for drug abuse in People with severe and persistent mental illness. *Archives of General Psychiatry*, 63 (4): 426-432.
- Cohen, J. (1977). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. New York: Academic Press.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Earlbaum Associates.
- Coopersmith, S. (1981). *The antecedents of self-esteem*. (2 ed.). Palo Alto, CA: Consulting Psychologist Press.
- Graziano, A. M., & Rsaulin, M. L. (2007). *Research methods*. Boston: Ally & Bacon.
- Johnson, D. Johnson, R. & Holubec, E. (1992). *Advanced cooperative learning*. Edina, Minnesota: Interaction Book Company.
- Lani, J. (2013). Mann-Whitney U Test. Retrieved December 12, 2015, From <https://www.statisticssolutions.com/mann-whitney-u-test/>
- Lee, J.-E., Moore, R., Clark, D., Park, E.-A., & Park, S. G. (2012). Who want to be "Friend-Rich"? Social compensatory friending on Facebook and moderating role of public self-consciousness. *Computers in Human Behavior*, 28(3), 1036-1043.
- Lium, K. L. (2010). *Exploring aesthetic reading, multicultural literature and social consciousness with 11- and 12-year old resistant readers*. Ed.D. Dissertation, Department of School of Education, University of Redlands, U.S.A.

- Lizabeth A., Crawford & Katherine B' Novak. (2013). The effect of public self-consciousness and embarrassability on college student drinking: Evidence in Support of a Protective Self-presentational Model. *The Journal of Social Psychology, 153(1), 109-122.*
- Marvin E. Shaw. (1976). *Group dynamics: the psychology of small group behavior.* UK : McGraw-Hill.
- Mousoulides N.G., Constantions C. & Bharath S. (2008). A Modeling perspective on the teaching and learning of mathematical problem solving. *International Research. 10(3), 239-304.*
- Pardun J., & Kirsten C. (2004) Social Issue Drama and Its Impact on the Social Consciousness of Preadolescent School Children, *Dissertation Abstracts International. 65(4), 1184-A.*
- Silva, B. O., & Lavelle, B. D. (2011). An education of heart and mind: Practical and theoretical issues in teaching cognitive-based compassion training to children. *Practical Matter, 1(4), 1-28.*
- Srijumnong, S., Sri-ampai, P., & Chano, J. (2015). Developing public mind curriculum for lower secondary school classes using contemplative education methods. *Educational Research and Reviews, 10(16), 2387-2399.*
- Strahm, M.F. (2007). Cooperative learning: Group process and student need for self-worth and belonging. *Alberta journal of Educational Reseach, 53(1), 63-76.*
- Truneckova, D. (2007). Evaluating personal construct group work troubled adolesent. *Journal of Counseling & Development. 85(1), 4.* Retrieved December 12, 2015, From <https://www.questia.com/library/journal/1G1-170413206/evaluating-personal-construct-group-work-with-troubled>

ภาคผนวก ก

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 1
เปิดกลุ่ม/ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกทราบจุดมุ่งหมายและข้อตกลงเบื้องต้นของกลุ่ม
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกสนิทสนมและมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน
3. เพื่อสร้างความคุ้นเคยและสร้างสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกและผู้นำกลุ่ม

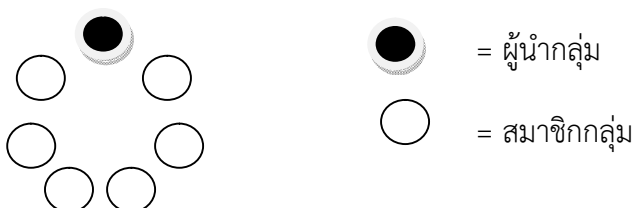
ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม แนะนำตนเองด้วยภาพ

อุปกรณ์ 1. กระดาษ
2. ดินสอ/ยางลบ
3. แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 1

วิธีดำเนินการ :

1. เริ่มต้นด้วยการที่ผู้นำกลุ่มและสมาชิกนั่งเป็นวงกลม (ดังแสดงในภาพ) แล้วให้แนะนำตนเองโดยเริ่มที่ผู้นำกลุ่มและตามด้วยสมาชิกตามลำดับ

2. ผู้นำกลุ่มชี้แจงให้สมาชิกกลุ่มทราบวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่ม ประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากการเข้ากลุ่ม ระยะเวลาในการดำเนินการและสถานที่ พร้อมเื้ออำนวยการให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นของการอยู่ร่วมกันภายในกลุ่ม

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังคำชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย กฎระเบียบ และข้อตกลงเบื้องต้น)

ผู้นำกลุ่ม : “การที่ครูมาพบกับพวกเราในวันนี้ ก็เพื่อมาร่วมทำกิจกรรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างจิตสาธารณะ ซึ่งหมายถึง การจัดกิจกรรมที่จะช่วยเสริมสร้างหรือพัฒนานักเรียนในด้านการใช้และดูแลรักษาสาธารณสมบัติ การถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติและการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ซึ่งนักเรียนจะได้เรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันภายในกลุ่ม เพราะการที่จะพัฒนาและเสริมสร้างจิตสาธารณะได้นั้นขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้กลุ่มสามารถดำเนินไปตามเป้าหมายที่ต้องการได้ โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นและกฎระเบียบในการเข้ากลุ่ม ดังนี้”

1) ทุกครั้งที่เรามาทำกิจกรรมร่วมกัน พวกเราในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มควรมีส่วนร่วม โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ด้วยการพร้อมที่จะเปิดเผยตนเอง แสดงความคิดเห็นและความรู้สึก รวมทั้งช่วยกันกระตุ้นให้เพื่อนสมาชิกคนอื่น ได้ร่วมเปิดเผยความคิดของตน ในการนี้พวกเราควรแสดงท่าทียอมรับความคิดเห็นของเพื่อนในมุมมองที่ต่างกันด้วยความเข้าใจ รวมถึงการใส่ใจและตอบสนองต่อการกระทำและคำพูดของคนอื่นๆ ด้วยความจริงใจและไม่ควรใช้เวลาในการพูดหรือแสดงความคิดเห็นเพียงคนเดียว ทั้งนี้เพราะคนอื่นก็ต้องการมีส่วนร่วมในการพูดคุยด้วยเช่นกัน

2) การที่เรามาทำกิจกรรม ก็เพื่อช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่งทำได้โดยการให้ข้อมูลต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อน เพราะอาจจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ

3) กฎระเบียบที่สำคัญของการเข้ากลุ่มที่ครูต้องการให้พวกเราปฏิบัติอย่างเคร่งครัดคือ (1) การเก็บเรื่องราวต่างๆ ที่พูดคุยกันภายในกลุ่มไว้เป็นความลับ (2) ไม่พูดซุบซิบกันขณะอยู่ในกลุ่ม และ (3) ห้ามบิบบังคับให้เพื่อนคนใดคนหนึ่งพูด หากเพื่อนยังไม่พร้อม อยากทราบว่าต้องการซักถามเพิ่มเติม หรือมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกติกาในการเข้ากลุ่มเพิ่มเติมไหมครับ?”

สมาชิกกลุ่ม : (ซักถามและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม)

3.ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกทำกิจกรรม “แนะนำตนเองด้วยภาพ”

ผู้นำกลุ่ม : “เมื่อทุกคนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์และกฎระเบียบข้อตกลงเบื้องต้นของการเข้ากลุ่มแล้ว วันนี้ครูมีกิจกรรมซึ่งชื่อว่า ‘แนะนำตนเองด้วยภาพ’ มาให้พวกเราได้ร่วมกันทำ” (ผู้นำกลุ่มแจกกระดาษ/ดินสอ/ยางลบ และอธิบายวิธีการทำกิจกรรม) “ให้พวกเราแต่ละคนจินตนาการว่า ตนเองมีลักษณะคล้ายคลึงกับวัตถุ สัตว์ พืช หรือสิ่งของอะไรก็ได้ และวาดภาพสิ่งนั้นลงในกระดาษที่ครูแจกให้พร้อมทั้งบรรยาย

ความคล้ายคลึงกันของตนเองกับสิ่งของนั้นๆอย่างสั้นๆ ครูใช้เวลาประมาณ 10 นาที”

สมาชิกกลุ่ม : (วาดภาพตามคำสั่งและร่วมทำกิจกรรม)

ผู้นำกลุ่ม : (ผู้นำกลุ่มสังเกตดูว่าสมาชิกทำเสร็จเรียบร้อยกันทุกคนแล้ว) “เมื่อทุกคนวาดภาพเสร็จแล้วครูจะให้แต่ละคนได้นำเสนอภาพ พร้อมอธิบายภาพที่ตนเองวาดว่าความคล้ายคลึงกันระหว่างตนเองกับสิ่งของนั้นๆเป็นอย่างไร ให้เพื่อนๆฟังพร้อมกันนี้เพื่อนๆ ก็สามารถซักถามหรือแสดงความคิดเห็นได้”

สมาชิกกลุ่ม : (สมาชิกแต่ละคนอธิบายภาพของตนเองจนครบทุกคน ร่วมกันซักถามและแสดงความคิดเห็น)

ผู้นำกลุ่ม : (ร่วมซักถามและกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น) “พวกเราคงรู้จักกันมากขึ้นจากกิจกรรมนี้ ครั้นนี้ถือเป็นการเริ่มต้นที่ทุกคนได้เปิดเผยตนเอง ทำให้เพื่อนๆ ได้รู้จักและเข้าใจและตอนนี้ครูก็ยินดีที่จะให้พวกเราได้รู้จักครูยิ่งขึ้นเช่นกันมีใครอยากทราบอะไรเกี่ยวกับตัวครูบ้าง”

สมาชิกกลุ่ม : (ซักถาม)

ผู้นำกลุ่ม : (ตอบคำถาม)

4. ผู้นำกลุ่มสอบถามความรู้สึกจากการทำกิจกรรมและการเข้าร่วมกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม : “ตอนนี้เรารู้จักกันมากขึ้นแล้ว ครูอยากทราบความรู้สึกของพวกเราว่ารู้สึกอย่างไรต่อการที่ได้มาเข้าร่วมกลุ่มในครั้งนี้ ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มของเราได้เชิญครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (สมาชิกแต่ละคนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และข้อเสนอแนะ)

ผู้นำกลุ่ม : (สรุปเพิ่มเติม) “ในการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้กลุ่มดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการคือ เพื่อการพัฒนาและเสริมสร้างจิตสาธารณะ ตามที่ครูได้กล่าวไปแล้วในตอนต้น ซึ่งการทำกิจกรรมวันนี้ เป็นการเริ่มต้นให้ทุกคน ได้สร้างความคุ้นเคย มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ได้รู้จักและเข้าใจกัน ฉะนั้นการที่เรากล้าเปิดเผยตนเองจึงเป็นก้าวสำคัญที่จะได้ทำความรู้จักและเข้าใจกันมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้เพื่อให้การทำกิจกรรมในครั้งต่อไปประสบความสำเร็จ และทุกคนได้รับประโยชน์มากที่สุดได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจของทุกคน เช่น การเปิดเผยตนเอง การแบ่งปันความคิดเห็น ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม การเคารพในความคิดเห็นของกันและกัน ความกระตือรือร้นที่จะรับฟังและมีส่วนร่วมในกลุ่ม มีความจริงใจและไว้วางใจกัน มีความรับผิดชอบต่อกัน และสิ่งสำคัญที่สุดคือ การรักษาความลับภายในกลุ่ม”

5. ผู้นำกลุ่มนัดหมายวัน เวลาและสถานที่ และแจกเอกสารแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 1 ให้สมาชิกกลุ่มและให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และข้อเสนอแนะลงในแบบบันทึกการเรียนรู้

ผู้นำกลุ่ม : “สำหรับวันนี้เราก็ได้รู้จักและคุ้นเคยกันพอสมควรแล้ว รวมถึงได้ทราบเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและข้อตกลงเบื้องต้นของการเข้ากลุ่มเรียบร้อยแล้ว ครูขอขอบคุณทุกคนที่ให้ความร่วมมือด้วยดี เราจะมาพบกันครั้งต่อไป ในวันที่.....เวลา.....น. ใครมีข้อสงสัยจะซักถามอีกไหม (ผู้นำกลุ่มตอบคำถาม ถ้ามี) สำหรับวันนี้ครูขอยุติ การทำกิจกรรมเพียงแค่นี้ สวัสดิ์” (ผู้นำกลุ่มเก็บภาพวาด/แบบบันทึกการเรียนรู้/ดินสอ/ยางลบ)

การประเมินผล : 1.สังเกตจากการให้ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม
2.จากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 1

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบบันทึกการเรียนรู้ ครั้งที่ 1

เรื่อง “การแนะนำตนเองด้วยภาพ”

คำชี้แจง ให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นต่อไปนี้

1. สิ่งที่ยาวชนได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมีอะไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร?

ชอบมาก

ชอบ

เฉยๆ

ไม่ชอบ

3. ข้อเสนอแนะที่มีต่อกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 2
เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกได้รับรู้และเข้าใจความหมายของจิตสาธารณะ
2. เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ
3. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจและประเมินความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเอง
เกี่ยวกับการมีจิตสำนึกสาธารณะ

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “ร่วมด้วยช่วยกัน”

อุปกรณ์ 1. กระดาษ
 2. ดินสอ/ยางลบ
 3. ใบความรู้เรื่อง จิตสาธารณะ
 4. แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 2

วิธีดำเนินการ :

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนกิจกรรมครั้งที่ 1 และนำเสนอเกี่ยวกับข้อสงสัยหรือประเด็นคำถามต่างๆที่สมาชิกอยากทราบเพิ่มเติม จากการทำกิจกรรมครั้งที่แล้ว

ผู้นำกลุ่ม : “สวัสดีครับสมาชิกทุกคน สบายกันไหมครับ (สมาชิกกล่าวตอบ) การพบกันครั้งนี้เป็นครั้งที่ 2 คราวที่แล้วเราได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย กฎระเบียบ ข้อตกลงเบื้องต้นของการให้การปรึกษากลุ่มและทำความเข้าใจจักสร้างความคุ้นเคยกัน ครูอยากให้เราช่วยกันทบทวนในสิ่งที่เราได้พูดคุยกันเมื่อครั้งที่แล้วหน่อยครับ” (สมาชิกช่วยกันแสดงความคิดเห็น)

2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกทำกิจกรรม “ร่วมด้วยช่วยกัน”

ผู้นำกลุ่ม : “สำหรับวันนี้ ครูมีกิจกรรมที่ชื่อว่า ‘ร่วมด้วยช่วยกัน’ มาให้เราทำร่วมกัน (ผู้นำกลุ่มแจกกระดาษ / ดินสอ / ยางลบ และอธิบายวิธีการทำกิจกรรม) ขอให้ทุกคนหลับตา”

สมาชิกกลุ่ม : (ทำตามคำสั่ง)

ผู้นำกลุ่ม : “ให้ทุกคนนึกถึงภาพสถานที่ต่างๆในสถานพินิจทั้งส่วนที่สะอาด เป็นระเบียบ เรียบร้อย น่าอยู่และส่วนที่สกปรก ชำรุด และไม่น่าอยู่ ขอให้นักเรียนหลับตาแล้ว พยายามให้เห็นภาพเหล่านั้นชัดเจนที่สุด เหมือนนักเรียนอยู่ในสถานที่ตรงนั้นจริงๆ”

สมาชิกกลุ่ม : (หลับตาและนึกถึงภาพสถานที่ต่างๆในสถานพินิจ)

ผู้นำกลุ่ม : “ให้ทุกคนลืมตา ต่อจากนั้นให้วาดรูปสถานที่ต่างๆในสถานพินิจที่นักเรียนนึกถึง เมื่อสักครู่ลงในกระดาษ โดยไม่ต้องคำนึงถึงความสวยงาม จะวาดอย่างไรก็ได้ ตามความต้องการของตนเอง ครูใช้เวลาประมาณ 10 นาที”

สมาชิกกลุ่ม : (วาดภาพสถานที่ต่างๆของสถานพินิจลงในกระดาษ)

ผู้นำกลุ่ม : (สังเกตดูว่าสมาชิกทุกคนทำเสร็จแล้ว) “เมื่อทุกคนวาดรูปเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครู ขอให้แต่ละคนแสดงภาพที่ตนเองวาด พร้อมบรรยายภาพและแสดงความรู้สึก ประกอบ และขอให้เพื่อนๆร่วมกันซักถามและแสดงความคิดเห็น”

สมาชิกกลุ่ม : (ร่วมทำกิจกรรม ซักถามและแสดงความคิดเห็น)

ผู้นำกลุ่ม : “จากการหลับตานึกถึงสถานที่ต่างๆของสถานพินิจ เมื่อเรานึกถึงสถานที่ที่สะอาด เป็นระเบียบ เรียบร้อย น่าอยู่ เรา รู้สึกอย่างไรบ้างครับ และเมื่อเรานึกถึงสถานที่ที่สกปรก ชำรุด ไม่เป็นระเบียบ เรา รู้สึกอย่างไรบ้างครับ นักเรียนชอบหรือไม่ชอบภาพสถานที่ใด เพราะเหตุใด ภาพสถานที่ที่นักเรียนไม่ชอบ นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร ก่อให้เกิดผลกระทบกับใครบ้าง นักเรียนคิดว่าภาพสถานที่ที่เห็นเป็นปัญหาควรแก้ไขหรือไม่ นักเรียนควรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเหล่านั้นไหม และทำไมเราจึงควรร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว”

สมาชิกกลุ่ม : (ร่วมแสดงความคิดเห็นและบอกถึงความรู้สึกของตนเอง)

3.เมื่อสมาชิกร่วมแสดงความคิดเห็นพอสมควรแล้ว ผู้นำกลุ่มนำเข้าสู่ประเด็นเรื่องพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยชี้แจงว่าที่สมาชิกร่วมอภิปรายกันมาเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น สาเหตุของปัญหาเหล่านั้น เกิดมาจากการที่สมาชิกจำนวนหนึ่งขาดจิตสำนึกสาธารณะ

4.ผู้นำกลุ่มให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องจิตสาธารณะแก่สมาชิก โดยชี้แจงประกอบใบความรู้ และให้สมาชิกลองยกตัวอย่างการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่จัดเป็นพฤติกรรมจิตสาธารณะ ทั้งที่สมาชิกสามารถทำได้ด้วยตนเองและการทำร่วมกับบุคคลอื่น เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของสมาชิกและให้สมาชิกร่วมกันเสนอรางวัล หากสามารถปฏิบัติหรือลงมือกระทำสิ่งนั้นได้ และให้สมาชิกร่วมกันเสนอ

บทลงโทษ หากไม่สามารถปฏิบัติหรือลงมือกระทำสิ่งนั้นได้ จากนั้นให้สมาชิกทำแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 2

ผู้นำกลุ่ม : “จิตสาธารณะเป็นความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะ ในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแลและบำรุงรักษาร่วมกัน เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยการไม่ทิ้งขยะลงในบ่อเลี้ยงปลาของสถานพินิจ การดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ เช่น โต๊ะและเก้าอี้ในห้องทำกิจกรรม หลอดไฟที่ให้แสงสว่างบนหอนอน แม้แต่การประหยัดน้ำประปาหรือไฟฟ้าที่เป็นของส่วนรวม โดยให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ตลอดจนช่วยกันดูแลรักษาและให้ความช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกที่เพิ่งเข้ามาใหม่ในสถานพินิจหรือเพื่อนที่ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนร่วมมือกระทำเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ครูอยากให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและนึกถึงกิจกรรมหรือเหตุการณ์ที่เราเคยทำที่บ่งบอกและสื่อถึงการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ แล้วให้ออกความรู้สึกของเราว่าเรามีความรู้สึกอย่างไรที่ได้ทำสิ่งนั้น

สมาชิกกลุ่ม : (ร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะ)

ผู้นำกลุ่ม : “หลังจากที่พวกเราทุกคนได้ร่วมกันเสนอกิจกรรมหรือการกระทำของเราที่แสดงให้เห็นว่าเรามีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ครูอยากให้เราช่วยกันเสนอรางวัลหรือสิ่งตอบแทนที่พวกเราจะได้รับ หากเราสามารถแสดงพฤติกรรมหรือทำกิจกรรมนั้นได้ เพื่อเป็นการให้กำลังใจและให้เราทุกคนมีแรงจูงใจในการลงมือปฏิบัติสิ่งนั้น และครูก็อยากให้เราช่วยกันเสนอบทลงโทษที่เราจะได้รับ หากไม่สามารถปฏิบัติหรือกระทำสิ่งนั้นได้

สมาชิกกลุ่ม : (ร่วมกันเสนอรางวัลและกำหนดมาตรการบทลงโทษ)

ผู้นำกลุ่ม : “สำหรับวันนี้ ครูขอใจทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยดีและก่อนจากกันในวันนี้ ครูมีการบ้านฝากให้กลับไปคิดเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นจิตสาธารณะ หากเราปฏิบัติแล้วสิ่งที่เราและคนรอบข้างจะได้รับมีอะไรบ้าง ในทางตรงกันข้าม หากเราละเลยไม่ลงมือปฏิบัติ จะส่งผลต่อเราและเพื่อนๆของเราอย่างไรบ้าง เราจะมาพบกันครั้งต่อไปในวันที่.....เวลา.....น. สำหรับในวันนี้ครูขอยุติการทำกิจกรรมเพียงแค่นี้ สวัสดีครับ” (ผู้นำกลุ่มเก็บเอกสารและอุปกรณ์)

การประเมินผล : 1.สังเกตจากการให้ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม

2.จากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 2

ใบความรู้ เรื่องจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะ (Public mind) หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เพราะคำว่า “สาธารณะ” คือ สิ่งที่มีได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะ ในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแลและบำรุงรักษาร่วมกัน เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ หลอดไฟที่ให้แสงสว่างตามถนนหนทาง

จิตสาธารณะเพื่อส่วนรวม

จิตสำนึกเพื่อส่วนรวมนั้นสามารถกระทำได้ โดยมีแนวทาง 2 ลักษณะ ดังนี้

1. โดยการกระทำของตนเอง ต้องมีความรับผิดชอบต่องานตัวเอง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบและเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม เช่น ไม่ไปก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น ไม่ส่งเสียงรบกวนคนรอบข้าง
2. มีบทบาทต่อสังคมในการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อแก้ปัญหา สร้างสรรค์สังคม ซึ่งถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่องานตัวเองและสังคม เช่น ช่วยกันรักษาความสะอาดของสถานพินิจ ช่วยกันประหยัดน้ำ ประหยัดไฟ

ความสำคัญของจิตสาธารณะ

คือการที่รู้จักดูแล เอาใจใส่ เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยพิจารณาจากความรู้ ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งพิจารณาออกเป็น 3 ด้าน

ด้านการกระทำ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในการใช้ของส่วนรวม การรักษาทรัพย์สิน การดูแลรักษาความสะอาด การไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี ไม่ว่าจะ เป็นในสถานที่หรือนอกสถานที่ ให้เกิดความชำรุดเสียหาย

ด้านการถือเป็นหน้าที่ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติในสถานพินิจ ทั้งในสถานที่และนอกสถานที่ ในวิสัยที่ตนสามารถกระทำได้

ด้านการเคารพสิทธิ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นในการใช้สาธารณสมบัติ

แนวทางในการสร้างจิตสาธารณะ

- 1.ดูแลรักษาสิ่งของ เมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี
- 2.ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม
- 3.ทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด
- 4.รับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม คอยสอดส่องดูแลสาธารณสมบัติของสถานพินิจฯ

แบบบันทึกการเรียนรู้ ครั้งที่ 2

เรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกัน”

คำชี้แจง ให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นต่อไปนี้

1. สิ่งที่ยาวชนได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมีอะไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร?

ชอบมาก

ชอบ

เฉยๆ

ไม่ชอบ

3. ข้อเสนอแนะที่มีต่อกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 3
ความรับผิดชอบ**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีความรับผิดชอบ
2. เพื่อปลูกฝังให้สมาชิกรู้จักการแสดงความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองได้กระทำ

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “หน้าที่ของฉัน”

อุปกรณ์ 1. กระดาษ
2. ดินสอ/ยางลบ
3. ใบกำหนดสถานการณ์
4. แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 3

วิธีดำเนินการ :

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนกิจกรรมครั้งที่ 2 และติดตามงานที่มอบหมาย

ผู้นำกลุ่ม : “สวัสดีสมาชิกทุกคน เราพบกันเป็นครั้งที่ 3 แล้ว ก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมในครั้งนี้ ครูขอทบทวนกิจกรรมคราวที่แล้วก่อน เราได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับจิตสาธารณะ และแนวทางในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่มีจิตสาธารณะและก่อนจากกันครูได้ฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นจิตสาธารณะ หากเราปฏิบัติแล้วสิ่งที่เราและคนรอบข้างจะได้รับมีอะไรบ้าง ในทางตรงกันข้าม หากเราละเลยไม่ลงมือปฏิบัติจะส่งผลต่อเราและเพื่อนๆของเราอย่างไรบ้าง ใครจะเล่าให้กลุ่มฟังบ้าง”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิด ความรู้สึก)

2. ผู้นำกลุ่มนำสนทนากิจการ “สิ่งที่ผมต้องทำ”

ผู้นำกลุ่ม : “วันนี้ครูอยากให้สมาชิกได้นึกถึงพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่า เราเป็นคนมีความรับผิดชอบอาจจะเห็นเหตุการณ์ที่เราทำขณะที่เราอยู่ในสถานพินิจแห่งนี้หรือ เหตุการณ์ตอนที่เรายู่ข้างนอกก็ได้ครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและปฏิบัติตาม)

ผู้นำกลุ่ม : (ผู้นำกลุ่มจับเวลาประมาณ 10 นาที และนำเสนอหน้าต่อ) “ตอนนี้ทุกคนคงมองเห็นภาพหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองแล้วนะ ครูจะให้ทุกคนจดจำความรู้สึกเมื่อสักครู່ตอนที่เราเห็นภาพการแสดงออกซึ่งความรับผิดชอบของเรา เรามีความรู้สึกอย่างไร และเพราะอะไรเราจึงทำสิ่งนั้น”

สมาชิกกลุ่ม : (สมาชิกแสดงความคิดเห็นและบอกเล่าความรู้สึก)

ผู้นำกลุ่ม : (ผู้นำกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นจนครบทุกคน) “ตอนนี้ทุกคนคงจะสัมผัสถึงความรู้สึกดี มีความสุขที่เราได้แสดงความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งสิ่งนี้เปรียบเสมือนรางวัล ผลตอบแทนที่เราได้รับจากการที่เรามีความรับผิดชอบ”

3. ผู้นำกลุ่มสอบถามความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

ผู้นำกลุ่ม : “จากกิจกรรมวันนี้ ให้นักเรียนแต่ละคนบอกความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม จะเริ่มจากใครก่อนดี”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความรู้สึกและบอกสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม)

ผู้นำกลุ่ม : (สรุปเพิ่มเติม) “ดีมาก จากกิจกรรมในวันนี้จะเห็นได้ว่า คนเราทุกคนมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่ต้องดูแลกันทุกคน ซึ่งถ้าหากเราทุกคนต่างตระหนักและเอาใจใส่ทำหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ก็จะก่อประโยชน์แก่ตัวเราเองและคนรอบข้าง ทำให้เราสามารถใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันด้วยความปกติสุขและราบรื่น แต่เมื่อใดก็ตามที่เราละเลยและเพิกเฉยไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่เราต้องรับผิดชอบ ความเสียหายและความเดือดร้อนก็จะเกิดขึ้นกับตัวเราเองและยังส่งผลกระทบต่อคนรอบข้างด้วย ทำให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน มีใครอยากจะแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกบ้าง”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ถ้ามี)

4. ผู้นำกลุ่มนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป

ผู้นำกลุ่ม : “สำหรับวันนี้ ครูขอขอบใจทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยดี เราจะพบกันครั้งต่อไปในวันที่...เวลา.... สำหรับวันนี้ครูขอยุติการทำกิจกรรมเพียงแค่นี้ สวัสดี”

การประเมินผล : 1.สังเกตจากการให้ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม

2.จากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 3

แบบบันทึกการเรียนรู้ ครั้งที่ 3

เรื่อง “หน้าที่ของฉัน”

คำชี้แจง ให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นต่อไปนี้

1. สิ่งที่ยาวชนได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมีอะไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร?

ชอบมาก

ชอบ

เฉยๆ

ไม่ชอบ

3. ข้อเสนอแนะที่มีต่อกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 4
ความรับผิดชอบ (ต่อ)**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกได้ทบทวนตนเองถึงการมีความรับผิดชอบ
2. เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกได้แสดงออกถึงการมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “สิ่งที่ผมต้องทำ”

อุปกรณ์ 1.แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 4

วิธีดำเนินการ :

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนกิจกรรมครั้งที่ 3

ผู้นำกลุ่ม : “สวัสดีสมาชิกทุกคน เราพบกันเป็นครั้งที่ 4 แล้ว ก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมในครั้งนี้นี้ ครูขอทบทวนกิจกรรมคราวที่แล้วก่อน เราได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการมีความรับผิดชอบและการแสดงความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนพึงปฏิบัติและรักษาไว้ หากเราไม่มีความรับผิดชอบต่อตัวเองและผู้อื่น ไม่ทราบว่ามีสมาชิกคนไหนมีคำถามหรืออยากแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมไหมครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (ถามคำถาม/แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก)

2. ผู้นำกลุ่มนำสนทนากิจกรรม “สิ่งที่ผมต้องทำ”

ผู้นำกลุ่ม : “วันนี้ครูจะแจกใบงานซึ่งเป็นการกำหนดสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของนักเรียน บางคนอาจจะเคยประสบกับเหตุการณ์นี้มาแล้ว ขอให้นักเรียนจับคู่กัน จากนั้นให้แต่ละคู่ร่วมกันวิเคราะห์และตอบคำถามในใบงานที่ครูแจกให้”

สมาชิกกลุ่ม : (จับคู่และร่วมวิเคราะห์พูดคุยและตอบคำถาม)

ผู้นำกลุ่ม : “ตอนนี้ทุกคู่คงตอบคำถามเสร็จกันแล้วนะ ขอให้แต่ละคู่พูดคุยถึงสิ่งที่ได้ร่วมกัน วิเคราะห์และตอบคำถามให้กลุ่มฟัง พร้อมกันนี้ขอให้เพื่อนๆ ช่วยกันซักถามและ แสดงความคิดเห็นด้วย”

สมาชิกกลุ่ม : (นำเสนอสิ่งที่ได้ร่วมกันวิเคราะห์ ร่วมกันซักถามและแสดงความคิดเห็น)

ผู้นำกลุ่ม : (ร่วมซักถามและแสดงความคิดเห็น เพื่อให้สมาชิกรู้จักและเข้าใจถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองมากขึ้นและนำเสนอสนทนาเข้าสู่ประเด็นเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบในอนาคต) “จะเห็นได้ว่าหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละคน นั้น เป็นสิ่งสำคัญและเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องตระหนักและเอาใจใส่ ขอให้เราลองนึก วิธีการที่จะทำให้เรารักษาและทำตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่เราได้รับมอบหมาย และถ้าเราสามารถทำได้ เราจะให้อะไรเป็นสิ่งตอบแทน และถ้ามีอุปสรรคเกิดขึ้น เราไม่สามารถรักษาหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองได้ เราจะกำหนดบทลงโทษ อย่างไรดี”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันถึงแนวทางการรักษาหน้าที่ความ รับผิดชอบ รางวัลที่จะได้รับและมาตรการบทลงโทษ และให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ แก่เพื่อนสมาชิกคนอื่น)

3. ผู้นำกลุ่มสอบถามความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

ผู้นำกลุ่ม : “จากกิจกรรมวันนี้ ให้นักเรียนแต่ละคนบอกความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำ กิจกรรม จะเริ่มจากใครก่อนดี”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความรู้สึกและบอกสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม)

ผู้นำกลุ่ม : (สรุปเพิ่มเติม) “ดีมาก จากกิจกรรมในวันนี้จะเห็นได้ว่า คนเราทุกคนมีหน้าที่และ ความรับผิดชอบที่ต้องดูแลกันทุกคน ซึ่งถ้าหากเราทุกคนต่างตระหนักและเอาใจใส่ ทำหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ก็จะก่อประโยชน์แก่ตัวเราเองและคน รอบข้าง ทำให้เราสามารถใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันด้วยความปกติสุขและราบรื่น สิ่งนี้ เปรียบเสมือนรางวัลและผลตอบแทนสำหรับคนที่มีความรับผิดชอบ แต่เมื่อใดก็ตามที่เราละเลยและเพิกเฉยไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่เราต้องรับผิดชอบ ความเสียหาย และความยุ่งยากก็จะเกิดขึ้นกับตัวเราเองและยังส่งผลกระทบต่อคนรอบข้างด้วย ทำให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน สิ่งนี้เปรียบเสมือนบทลงโทษ สำหรับคนที่ขาดความรับผิดชอบ มีใครอยากที่จะแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกบ้าง”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ถ้ามี)

4. ผู้นำกลุ่มนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป

ผู้นำกลุ่ม : “สำหรับวันนี้ ครูขอขอบใจทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยดี เราจะพบกันครั้งต่อไปในวันที่...เวลา....น. สำหรับวันนี้ครูขอยุติการทำกิจกรรมเพียงแค่นี้ สวัสดี”

การประเมินผล : 1.สังเกตจากการให้ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม
2.จากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 4

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบบันทึกการเรียนรู้ ครั้งที่ 4

เรื่อง “สิ่งที่ผมต้องทำ”

คำชี้แจง ให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นต่อไปนี้

1. สิ่งที่ยาวชนได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมีอะไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร?

ชอบมาก

ชอบ

เฉยๆ

ไม่ชอบ

3. ข้อเสนอแนะที่มีต่อกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 5
การมีตัวแบบ**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกฝังให้สมาชิกมีจิตสาธารณะจากตัวแบบในกลุ่ม
2. เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้สมาชิกได้นำบทเรียน คำสอน และแนวทางของตัวแบบไปใช้ใน

ชีวิตประจำวัน

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “คนบันดาลใจ”

อุปกรณ์ 1.กระดาษ
2.ดินสอ/ยางลบ
3.แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 5

วิธีดำเนินการ :

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา

ผู้นำกลุ่ม : “สวัสดีสมาชิกทุกคน เราพบกันเป็นครั้งที่ 5 แล้ว ก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมในครั้งนี้นี้ ครูขอทบทวนกิจกรรมคราวที่แล้วก่อน คนเราทุกคนมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่ต้องดูแลกันทุกคน ซึ่งถ้าหากเราทุกคนต่างตระหนักและเอาใจใส่ทำหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ก็จะก่อประโยชน์แก่ตัวเราเองและคนรอบข้าง ทำให้เราสามารถใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันด้วยความปกติสุขและราบรื่น แต่เมื่อใดก็ตามที่เราละเลยและเพิกเฉยไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่เราต้องรับผิดชอบ ความเสียหายและความเดือดร้อนก็จะเกิดขึ้นกับตัวเราเองและยังส่งผลกระทบต่อให้กับคนรอบข้างด้วย ทำให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ไม่ทราบว่ามีสมาชิกคนไหนมีคำถามหรืออยากแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมไหมครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิด ความรู้สึก)

2. ผู้นำกลุ่มนำสนทนาการทำกิจกรรม “คนบันดาลใจ”

ผู้นำกลุ่ม : “สำหรับวันนี้ครูมีกิจกรรมที่ชื่อว่า “คนบันดาลใจ” มาให้พวกเราได้ทำร่วมกัน พวกเราทราบไหมครับว่า การมีแรงบันดาลใจนั้นจะเป็นพลังและกำลังใจที่สำคัญใน

การใช้ชีวิตและทำให้เราเป็นคนที่มีรู้จักทำตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม (ผู้นำกลุ่มแจกกระดาษ ดินสอ ยางลบและอธิบายวิธีการทำกิจกรรม)

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและคิดตาม)

ผู้นำกลุ่ม : “ครูขอให้พวกเราหันหน้าไปมองสมาชิกในกลุ่ม มองให้ครบทุกคนและพยายามนึกถึงความมีน้ำใจ มีจิตอาสาของสมาชิกในกลุ่มที่เรารู้สึกประทับใจ ซึ่งสมาชิกคนนั้นได้ให้ความช่วยเหลือเรา คนรอบข้างหรือแม้กระทั่งครูเจ้าหน้าที่ในสถานพินิจฯ ให้นักเรียนเลือกเพื่อนที่เรารู้สึกประทับใจมากเป็นพิเศษมา 1 คน ให้นักเรียนนึกไว้ในใจก่อนนะครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (สมาชิกหันไปมองสมาชิกในกลุ่มและทำตามคำชี้แจงของผู้นำกลุ่ม)

ผู้นำกลุ่ม : (ผู้นำกลุ่มจับเวลาประมาณ 10 นาที และนำเสนอหน้าต่อ) “ตอนนี้ทุกคนคงจะมีเพื่อนที่เราประทับใจในความมีน้ำใจ มีจิตอาสาไว้ในใจแล้ว ครูขอให้พวกเรานึกสัญลักษณ์ที่สื่อแทนเพื่อนคนนั้น อาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ หรือสิ่งแวดล้อมก็ได้ครับ จากนั้นให้เราวาดรูปสัญลักษณ์ที่เราใช้แทนเพื่อนคนนั้นลงไปบนกระดาษที่ครูแจกให้ เช่น ครูประทับใจอุสมาน เพราะอุสมานเป็นคนที่ชอบช่วยครูกวาดขยะ ครูก็จะแทนอุสมานด้วยแม่น้ำ เพราะแม่น้ำช่วยชะล้างสิ่งสกปรกให้ใสสะอาด ซึ่งครูก็จะวาดรูปแม่น้ำลงในกระดาษ”

สมาชิกกลุ่ม : (นึกสัญลักษณ์ที่จะสื่อแทนเพื่อนที่ประทับใจแล้ววาดลงในกระดาษ)

ผู้นำกลุ่ม : “ผู้นำกลุ่มจับเวลาประมาณ 10 นาที และนำเสนอหน้าต่อ) ตอนนี้ทุกคนน่าจะวาดสัญลักษณ์แทนเพื่อนที่เราประทับใจกันเสร็จแล้ว ครูขอให้แต่ละคนนำเสนอภาพสัญลักษณ์ที่เราได้วาด พร้อมทั้งอธิบายภาพสัญลักษณ์นั้นให้สมาชิกในกลุ่มด้วยครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (นำเสนอภาพสัญลักษณ์ที่สื่อถึงเพื่อนที่ตนประทับใจ ร่วมกันซักถามและแสดงความคิดเห็น)

ผู้นำกลุ่ม : (ร่วมซักถามและแสดงความคิดเห็น เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้สมาชิกได้นำบทเรียน คำสอน และแนวทางของตัวแบบไปใช้) “จะเห็นได้ว่าการที่เรามีตัวแบบที่เราประทับใจจากเพื่อนสมาชิกในกลุ่มในด้านการมีน้ำใจ มีจิตอาสา ช่วยเหลือผู้อื่นนั้น จะทำให้เรามีแรงกระตุ้นและกำลังใจที่จะนำเอาบทเรียนและสิ่งที่เพื่อนของเราได้ปฏิบัติไปปรับใช้ในชีวิตของเรา เพื่อที่เราจะได้เป็นคนหนึ่งที่มีน้ำใจ มีจิตอาสา

ช่วยเหลือผู้อื่นด้วย เราจะให้รางวัลแก่เพื่อนที่เราประทับใจในการเป็นแบบอย่างของคนที่มิจิตสาธารณะอย่างไรดีครับ?”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันถึงแนวทางการในการนำแบบอย่างจากเพื่อนที่ประทับใจไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและช่วยกันเสนอรางวัลให้กับเพื่อนที่มีจิตสาธารณะ)

3. ผู้นำกลุ่มสอบถามความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

ผู้นำกลุ่ม : “จากกิจกรรมวันนี้ ให้นักเรียนแต่ละคนบอกความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม จะเริ่มจากใครก่อนดี”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความรู้สึกและบอกสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม)

ผู้นำกลุ่ม : (สรุปเพิ่มเติม) “ดีมาก จากกิจกรรมในวันนี้จะเห็นได้ว่า การที่เรามีแบบอย่างในด้านการมีจิตสาธารณะจากเพื่อนสมาชิกในกลุ่มนั้น จะเป็นแรงกระตุ้นและผลักดันให้เราอยากมีพฤติกรรมจิตอาสาด้วยการนำบทเรียนและแบบอย่างของเพื่อนที่เราประทับใจไปปฏิบัติและปรับใช้ในชีวิตของเรา เพื่อที่วันหนึ่งข้างหน้าเราก็จะสามารถเป็นแบบอย่างให้กับคนรอบข้างในด้านการมีจิตสาธารณะได้เช่นเดียวกับเพื่อนของเราในวันนี้ มีใครอยากจะแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกบ้าง”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ถ้ามี)

4. ผู้นำกลุ่มนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป

ผู้นำกลุ่ม : “สำหรับวันนี้ ครูขอขอบใจทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยดี ก่อนจากกันครูขอฝากการบ้านให้พวกเราได้กลับไปคิดและนึกถึงบุคคลที่เราประทับใจในด้านการมีจิตอาสา ครั้งนี้ขอเป็นบุคคลในครอบครัวหรือในชุมชนก็ได้ครับ อาจจะ เป็นพ่อแม่ คุณครู คนในหมู่บ้านหรือบุคคลในสังคมที่เรารู้จักก็ได้ครับ และเราจะพบกันครั้งต่อไปในวันที่...เวลา....น. สำหรับวันนี้ครูขอยุติการทำกิจกรรมเพียงแค่นี้ สวัสดี”

การประเมินผล : 1.สังเกตจากการให้ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม

2.จากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 5

แบบบันทึกการเรียนรู้ ครั้งที่ 5

เรื่อง “คนบันดาลใจ”

คำชี้แจง ให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นต่อไปนี้

1. สิ่งที่ยาวชนได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมีอะไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร?

ชอบมาก

ชอบ

เฉยๆ

ไม่ชอบ

3. ข้อเสนอแนะที่มีต่อกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 6
การมีตัวแบบ (ต่อ)**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกฝังให้สมาชิกมีจิตสาธารณะจากตัวแบบในครอบครัวและสังคม
2. เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้สมาชิกได้นำบทเรียน คำสอน และแนวทางของตัวแบบไปใช้ใน

ชีวิตประจำวัน

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “บุคคลในดวงใจ”

อุปกรณ์ 1. กระดาษ
 2. ดินสอ/ยางลบ
 3. แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 6

วิธีดำเนินการ :

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา

ผู้นำกลุ่ม : “สวัสดีสมาชิกทุกคน เราพบกันเป็นครั้งที่ 6 แล้ว ก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมในครั้งนี้ ครูขอทบทวนกิจกรรมคราวที่แล้วก่อน การที่เรามีแบบอย่างในด้านการมีจิตสาธารณะจากเพื่อนสมาชิกในกลุ่มนั้น จะเป็นแรงกระตุ้นและผลักดันให้เราอยากมีพฤติกรรมจิตอาสาด้วยการนำบทเรียนและแบบอย่างของเพื่อนที่เราประทับใจไปปฏิบัติและปรับใช้ในชีวิตของเรา เพื่อที่วันหนึ่งข้างหน้าเราก็จะสามารถเป็นแบบอย่างให้กับคนรอบข้างในด้านการมีจิตสาธารณะได้เช่นเดียวกับเพื่อนของเรา ไม่ทราบว่าสมาชิกคนไหนมีคำถามหรืออยากแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมไหมครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิด ความรู้สึก)

2. ผู้นำกลุ่มนำสนทนากิจกรรม “บุคคลในดวงใจ”

ผู้นำกลุ่ม : “ดีมากครับ และก่อนจากกันเมื่อครั้งที่แล้ว ครูได้ฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดและนึกถึงบุคคลที่เราประทับใจในด้านการมีจิตอาสา อาจจะเป็นบุคคลในครอบครัว คุณพ่อคุณแม่ คุณครู คนในหมู่บ้านหรือบุคคลในสังคมที่เรารู้จัก ไม่ทราบว่าพวกเราได้กลับไปทำการบ้านที่ครูฝากไว้หรือเปล่าครับ (รอสักครูหนึ่งเพื่อให้

สมาชิกตอบ) ครูจะให้สมาชิกได้เล่าให้กลุ่มฟัง พร้อมทั้งให้บอกเหตุผลด้วยว่า เพราะอะไรเราถึงประทับใจตัวเขาเริ่มจากใครก่อนดีครับ?”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและบอกเล่าถึงบุคคลที่ประทับใจ)

ผู้นำกลุ่ม : (ร่วมซักถามและแสดงความคิดเห็น เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้สมาชิกได้นำบทเรียน คำสอน และแนวทางของตัวแบบไปใช้) “จะเห็นได้ว่าการที่เรามีตัวแบบที่เราประทับใจจากบุคคลที่เรารู้จักในด้านการมีน้ำใจ มีจิตอาสา ช่วยเหลือผู้อื่นนั้น จะทำให้เรามีแรงกระตุ้นและกำลังใจที่จะนำเอาบทเรียนและสิ่งที่คุณคิดในดวงใจของเราได้ปฏิบัตินั้น ไปปรับใช้ในชีวิตของเรา เพื่อที่เราจะได้เป็นคนหนึ่งที่มีน้ำใจ มีจิตอาสา ช่วยเหลือผู้อื่นด้วย เราจะให้รางวัลแก่คนที่สามารถนำบทเรียนและแบบอย่างการมีจิตอาสาจากบุคคลในดวงใจอย่างไรดีครับ?”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันถึงแนวทางการในการนำแบบอย่างจากบุคคลในดวงใจไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและช่วยกันเสนอรางวัลให้กับเพื่อนที่สามารถนำบทเรียนและแบบอย่างจากบุคคลในดวงใจไปปฏิบัติ)

3. ผู้นำกลุ่มสอบถามความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

ผู้นำกลุ่ม : “จากกิจกรรมวันนี้ ให้นักเรียนแต่ละคนบอกความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม จะเริ่มจากใครก่อนดี”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความรู้สึกและบอกสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม)

ผู้นำกลุ่ม : (สรุปเพิ่มเติม) “ดีมาก จากกิจกรรมในวันนี้จะเห็นได้ว่า การที่เรามีแบบอย่างในด้านการมีจิตสาธารณะจากบุคคลที่เราประทับใจนั้น จะเป็นแรงกระตุ้นและผลักดันให้เราอยากมีพฤติกรรมจิตอาสาด้วยการนำบทเรียนและแบบอย่างจากบุคคลที่เราประทับใจไปปฏิบัติและปรับใช้ในชีวิตของเรา เพื่อที่วันหนึ่งข้างหน้าเราก็จะสามารถเป็นแบบอย่างให้กับคนรอบข้างในด้านการมีจิตสาธารณะได้เช่นเดียวกับบุคคลในดวงใจของเราในวันนี้ มีใครอยากจะแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกบ้าง”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ถ้ามี)

4. ผู้นำกลุ่มนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป

ผู้นำกลุ่ม : “สำหรับวันนี้ ครูขอขอบใจทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยดี และเราจะพบกันครั้งต่อไปในวันที่...เวลา....น. สำหรับวันนี้ครูขอยุติการทำกิจกรรมเพียงแค่นี้ สวัสดี”

การประเมินผล : 1.สังเกตจากการให้ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม

2.จากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 6

แบบบันทึกการเรียนรู้ ครั้งที่ 6

เรื่อง “บุคคลในดวงใจ”

คำชี้แจง ให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นต่อไปนี้

1. สิ่งที่ยาวชนได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมีอะไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร?

ชอบมาก

ชอบ

เฉยๆ

ไม่ชอบ

3. ข้อเสนอแนะที่มีต่อกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 7
คุณธรรม จริยธรรม**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้สมาชิกมีจิตสำนึกในการใช้ชีวิตด้วยคุณธรรม จริยธรรม
2. เพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยอันพึงประสงค์แก่สมาชิก

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “ด้วยจิตสำนึก”

อุปกรณ์ 1. กระดาษ
2. ดินสอ/ยางลบ
3. แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 7

วิธีดำเนินการ :

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา

ผู้นำกลุ่ม : “สวัสดีสมาชิกทุกคน เราพบกันเป็นครั้งที่ 7 แล้ว ก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมในครั้งนี้ ครูขอทบทวนกิจกรรมคราวที่แล้วก่อน การที่เรามีแบบอย่างในด้านการมีจิตสาธารณะจากบุคคลที่เราประทับใจนั้น จะเป็นแรงกระตุ้นและผลักดันให้เราอยากมีพฤติกรรมจิตอาสาด้วยการนำบทเรียนและแบบอย่างจากบุคคลที่เราประทับใจไปปฏิบัติและปรับใช้ในชีวิตของเรา เพื่อที่วันหนึ่งข้างหน้าเราก็จะสามารถเป็นแบบอย่างให้กับคนรอบข้างในด้านการมีจิตสาธารณะได้เช่นเดียวกับบุคคลในดวงใจของเรา ไม่ทราบว่ามีสมาชิกคนไหนมีคำถามหรืออยากแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมไหมครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิด ความรู้สึก)

2. ผู้นำกลุ่มนำสนทนาการทำกิจกรรม “ด้วยจิตสำนึก”

ผู้นำกลุ่ม : “ดีมากครับ วันนี้ครูมีกิจกรรมมาให้พวกเราทุกคนช่วยกันทำ กิจกรรมนี้ชื่อว่า ‘ด้วยจิตสำนึก’ ครูจะให้บันทึกเรียนนั่งและหลับตา แล้วลองนึกทบทวนตนเองในชีวิตที่

ผ่านมาของเราเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือกิจกรรมที่เราได้ปฏิบัติในด้านคุณธรรม จริยธรรม เราได้ทำอะไรมาแล้วบ้าง?”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและนั่งหลับตาแล้วคิดตาม)

ผู้นำกลุ่ม : “ตอนนี้ครูขอให้พวกเราจดจำรายละเอียด ภาพเหตุการณ์ กิจกรรมในวันนั้นที่เราได้ปฏิบัติที่สื่อถึงการมีคุณธรรม จริยธรรม ครูขอให้เรานึกให้ลึกลงไปอีกว่า ณ วันนั้นเรารู้สึกอย่างไรที่เราได้นำคุณธรรม จริยธรรมนั้นมาใช้ และขณะนี้ที่เรากำลังนึกถึงเหตุการณ์ในวันนั้น เรามีความรู้สึกอย่างไร ครูขอให้เราจดจำความรู้สึกนั้นเอาไว้”

สมาชิกกลุ่ม : (สมาชิกคิดและทำตามคำแนะนำของผู้นำกลุ่ม)

ผู้นำกลุ่ม : (ผู้นำกลุ่มจับเวลาประมาณ 10 นาที และนำเสนอหน้าต่อ) “ตอนนี้ทุกคนคงจะนึกถึงเหตุการณ์ในวันที่เราได้นำคุณธรรม จริยธรรมมาใช้ในชีวิตของเราและจดจำได้ถึงความรู้สึกในวันนั้นรวมทั้งความรู้สึกในวันนี้ ขณะที่เรานึกถึงเหตุการณ์ในวันนั้นว่าเรามีความรู้สึกเช่นไร”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและคิดตาม)

ผู้นำกลุ่ม : (ผู้นำกลุ่มจับเวลาประมาณ 10 นาที และนำเสนอหน้าต่อ) ตอนนี้ทุกคนน่าจะนึกถึงภาพเหตุการณ์ที่ครั้งหนึ่งเราเคยนำคุณธรรมมาใช้ในชีวิตของเราอย่างชัดเจนแล้วนะ ครับ จากนั้นครูจะให้นักเรียนทุกคนบอกเล่าเหตุการณ์นั้นแก่สมาชิกกลุ่มและให้ทุกคนช่วยกันเก็บบทเรียนและแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่เพื่อนเล่าให้ฟัง”

สมาชิกกลุ่ม : (เล่าเหตุการณ์ที่สื่อถึงการมีคุณธรรม จริยธรรม)

ผู้นำกลุ่ม : (ร่วมซักถามและแสดงความคิดเห็น เพื่อส่งเสริมและปลุกฝังให้สมาชิกมีจิตสำนึกในการใช้ชีวิตด้วยคุณธรรม จริยธรรม) “จะเห็นได้ว่าการที่เราได้นำเอาคุณธรรม จริยธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเรานั้น นอกจากจะส่งผลดีและก่อประโยชน์แก่ตนเองแล้ว อย่างน้อยที่สุดคือจิตใจของเราที่รู้สึกมีความสุข ซึ่งสิ่งนี้คือรางวัลที่คนทำความดีจะได้รับ นอกจากนี้ยังส่งผลดีและให้ประโยชน์แก่คนรอบข้างอีกด้วย แล้วพวกเราจะเสนออะไรให้สมาชิกกลุ่มที่เป็นคนดีมีคุณธรรมบ้างครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันถึงผลตอบแทนที่จะเสนอให้สมาชิกในการที่สามารถนำคุณธรรม จริยธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต)

3. ผู้นำกลุ่มสอบถามความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

ผู้นำกลุ่ม : “จากกิจกรรมวันนี้ ให้นักเรียนแต่ละคนบอกความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม จะเริ่มจากใครก่อนดี”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความรู้สึกและบอกสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม)

ผู้นำกลุ่ม : (สรุปเพิ่มเติม) “ดีมาก จากกิจกรรมในวันนี้จะเห็นได้ว่า การที่เรานำคุณธรรมจริยธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต นอกจากจะทำให้ชีวิตของเรามีความสุขแล้ว ความดีนี้จะสามารถแผ่ส่งถึงคนรอบข้างให้ได้รับความสุขไปด้วย มีใครอยากจะแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกบ้าง”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ถ้ามี)

4. ผู้นำกลุ่มนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป

ผู้นำกลุ่ม : “สำหรับวันนี้ ครูขอขอบใจทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยดี ก่อนจากกันในวันนี้ ครูขอฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดว่า เราจะสามารถนำคุณธรรม จริยธรรมมาใช้ในขณะที่เราอยู่ในสถานพินิจนี้เพื่อเป็นการฝึกฝนและเตรียมความพร้อมก่อนที่เราจะกลับออกไปอยู่ข้างนอก ด้วยการเป็นคนดีมีคุณธรรมอย่างไรได้บ้างและเราจะพบกันครั้งต่อไปในวันที่...เวลา....น. สำหรับวันนี้ครูขอยุติการทำกิจกรรมเพียงแค่นี้ สวัสดี”

การประเมินผล : 1. สังเกตจากการให้ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม

2. จากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 7

Prince of Siam
Pattani Campus

แบบบันทึกการเรียนรู้ ครั้งที่ 7

เรื่อง “ด้วยจิตสำนึก”

คำชี้แจง ให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นต่อไปนี้

1. สิ่งที่ยาวชนได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมีอะไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร?

ชอบมาก

ชอบ

เฉยๆ

ไม่ชอบ

3. ข้อเสนอแนะที่มีต่อกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 8
คุณธรรม จริยธรรม (ต่อ)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกนำคุณธรรม จริยธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิต
2. เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกมีคุณลักษณะนิสัยอันพึงประสงค์สอดคล้องตามคุณธรรม จริยธรรม

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “คุณธรรม นำชีวิต”

อุปกรณ์ 1. กระดาษ
 2. ดินสอ/ยางลบ
 3. แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 8

วิธีดำเนินการ :

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา

ผู้นำกลุ่ม : “สวัสดีสมาชิกทุกคน เราพบกันเป็นครั้งที่ 8 แล้ว ก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมในครั้งนี้ ครูขอทบทวนกิจกรรมคราวที่แล้วก่อน การที่เราให้คุณธรรม จริยธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต นอกจากจะทำให้ชีวิตของเรามีความสุขแล้ว ความดีนี้จะสามารถแผ่ส่งถึงคนรอบข้างให้ได้รับความสุขไปด้วย ไม่ทราบว่ามีสมาชิกคนใดมีคำถามหรืออยากแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมไหมครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก)

2. ผู้นำกลุ่มนำสนทนาการทำกิจกรรม “คุณธรรม นำชีวิต”

ผู้นำกลุ่ม : “ดีมากครับ วันก่อนครูได้ฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดว่า เราสามารถนำคุณธรรม จริยธรรมมาใช้ในขณะที่เราอยู่ในสถานพินิจนี้เพื่อเป็นการฝึกฝนและเตรียมความพร้อมก่อนที่เราจะกลับออกไปอยู่ข้างนอก ด้วยการเป็นคนดีมีคุณธรรมอย่างไรได้บ้าง”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและคิดตาม)

ผู้นำกลุ่ม : “ครูจะให้นักเรียนบอกถึงพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของเราที่สื่อให้เห็นว่าเราได้นำคุณธรรม จริยธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวันของเรา ขณะที่เราอยู่ในสถานพินิจแห่งนี้ รวมทั้งเราจะนำสิ่งนี้ไปปฏิบัติตอนที่เรากลับออกไปอยู่ข้างนอก”

สมาชิกกลุ่ม : (สมาชิกจับคู่และทำตามคำชี้แจงของผู้นำกลุ่ม)

ผู้นำกลุ่ม : (ผู้นำกลุ่มจับเวลาประมาณ 10 นาที และนำเสนอต่อ) “ตอนนี้ทุกคนคงจะมีคำตอบในใจกันแล้ว ครูจะให้แต่ละคนได้นำเสนอเหตุการณ์หรือสิ่งที่เราได้ทำที่บ่งบอกว่าเราเป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม เริ่มจากใครก่อนดีครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและนำเสนอ)

ผู้นำกลุ่ม : “ดีมากครับ แต่ละคนได้นำเสนอถึงวิธีและแนวทางในการนำคุณธรรม จริยธรรมที่สามารถปฏิบัติได้เลยในขณะที่เรายังอยู่ในสถานพินิจฯ และสมาชิกกลุ่มต่างก็ได้รับรู้ถึงแนวทางเหล่านี้เพื่อที่ทุกคนจะสามารถนำไปปรับใช้ได้ตั้งแต่วันนี้ ไม่ทราบว่ามีสมาชิกคนใดอยากจะทำคำถามและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกไหมครับ?”

สมาชิกกลุ่ม : (ซักถามและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม)

ผู้นำกลุ่ม : “จะเห็นได้ว่าการที่เราได้นำเอาคุณธรรม จริยธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเรานั้น ไม่ได้เป็นสิ่งที่ยากเย็นอะไรเลย เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เราทุกคนสามารถกระทำได้ เพียงแค่ขอให้เราเริ่มต้นด้วยสิ่งเล็กๆน้อยๆที่เราสามารถลงมือปฏิบัติได้เลย ครูอยากให้พวกเราช่วยกันเสนอสิ่งตอบแทนให้คนที่สามารถนำคุณธรรม จริยธรรมที่เราพูดคุยกันในวันนี้ไปปฏิบัติได้ และถ้าหากมีคนที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามข้อตกลงที่เราได้ให้สัญญากันไว้ในวันนี้ พวกเราจะมอบโทษอย่างไร?”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันถึงผลตอบแทนและบทลงโทษที่จะได้รับ)

3. ผู้นำกลุ่มสอบถามความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

ผู้นำกลุ่ม : “จากกิจกรรมวันนี้ ให้นักเรียนแต่ละคนบอกความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม จะเริ่มจากใครก่อนดี”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความรู้สึกและบอกสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม)

ผู้นำกลุ่ม : (สรุปเพิ่มเติม) “ดีมาก จากกิจกรรมในวันนี้จะเห็นได้ว่า เรื่องของคุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่มีอยู่ในจิตใจของพวกเรามาตั้งแต่กำเนิดแล้ว เพียงแต่เราอาจจะหลงลืมไม่นำมันมาใช้ในช่วงเวลาหนึ่ง แต่ในวันนี้เราทุกคนได้ปลุกเมล็ดพันธุ์

แห่งคุณธรรมนี้ให้เจริญงอกงามขึ้นมาในจิตสำนึกอีกครั้ง เพื่อที่เราทุกคนจะได้เติบโต และสามารถกลับไปใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมด้วยการเป็นคนใหม่ที่สามารถทำคุณประโยชน์ให้คนอื่นได้”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ถ้ามี)

4. ผู้นำกลุ่มนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป

ผู้นำกลุ่ม : “สำหรับวันนี้ ครูขอขอบใจทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยดี ก่อนจากกันในวันนี้ ครูขอฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดพิจารณาว่าตัวของเรามีคุณสมบัติ ความสามารถและสิ่งดี ๆ อะไรบ้างและเราจะพบกันครั้งต่อไปในวันที่... เวลา....น. สำหรับวันนี้ครูขอยุติการทำกิจกรรมเพียงแค่นี้ สวัสดี”

การประเมินผล : 1.สังเกตจากการให้ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม

2.จากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 8

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบบันทึกการเรียนรู้ ครั้งที่ 8

เรื่อง “คุณธรรม นำชีวิต”

คำชี้แจง ให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นต่อไปนี้

1. สิ่งที่ยาวชนได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมีอะไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร?

ชอบมาก

ชอบ

เฉยๆ

ไม่ชอบ

3. ข้อเสนอแนะที่มีต่อกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 9

การรับรู้ความสามารถของตน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกได้ประเมินตนเองโดยภาพรวมในด้านความสามารถ ความสำคัญและคุณค่าของตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและเกิดความรู้สึกยอมรับนับถือตนเอง

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “เราคือคนสำคัญ”

- อุปกรณ์
1. กระดาษ
 2. ดินสอ/ยางลบ
 3. แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 9

วิธีดำเนินการ :

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา

ผู้นำกลุ่ม : “สวัสดีสมาชิกทุกคน เราพบกันเป็นครั้งที่ 9 แล้ว ก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมในครั้งนี้ ครูขอทบทวนกิจกรรมคราวที่แล้วก่อน คุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่มีอยู่ในจิตใจของพวกเรามาตั้งแต่กำเนิด เพียงแต่เราอาจจะหลงลืมไม่นำมันมาใช้ในช่วงเวลาหนึ่ง แต่เมื่อเราได้ตระหนักและปลุกเมล็ดพันธุ์แห่งคุณธรรมนี้ให้เจริญงอกงามขึ้นมาในจิตสำนึกอีกครั้ง เราทุกคนจะได้เติบโตและสามารถกลับไปใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมด้วยการเป็นคนดีมีคุณธรรม ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญให้สังคมไม่ทรบว่ามีสมาชิกคนใดมีคำถามหรืออยากแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมไหมครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก)

2. ผู้นำกลุ่มนำเสนอการทำกิจกรรม “คนสำคัญ”

ผู้นำกลุ่ม : “ดีมากครับ วันก่อนครูได้ฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดพิจารณาว่าตัวของเรามีลักษณะพิเศษ ความสามารถและสิ่งดี ๆ อะไรบ้าง ครูหวังว่านักเรียนทุกคนคงจะรับรู้ถึงความสามารถของตนเองกันแล้วนะครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและคิดตาม)

ผู้นำกลุ่ม : “ครูจะแจกกระดาษให้พวกเราคนละหนึ่งแผ่น จากนั้นให้เราพับกระดาษออกเป็นสองส่วน โดยกิจกรรมนี้ ครูจะให้เราทำเป็นคู่ นะครับ ก่อนอื่นครูขอให้เราจับคู่กันก่อนครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (สมาชิกจับคู่และรอฟังคำอธิบาย)

ผู้นำกลุ่ม : “ตอนนี้สมาชิกทุกคนนั่งเป็นคู่กันแล้วนะครับ ให้ทุกคนยกกระดาษขึ้นมาครึ่ง (สมาชิกปฏิบัติตาม) จากนั้นให้นักเรียนเขียนชื่อตัวเองลงไปบนกระดาษตรงมุมด้านขวามือทั้งสองส่วน และเขียนหัวข้อตรงกลางกระดาษทั้งสองส่วนว่า “ข้อดีของผม”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและปฏิบัติตามคำชี้แจง)

ผู้นำกลุ่ม : “ขั้นตอนนี้ครูขอให้เรานึกถึงข้อดีของตัวเอง พยายามนึกให้ได้มากที่สุดอย่างน้อย 10 ข้อ แล้วเขียนลงบนกระดาษส่วนแรก (ส่วนด้านบน) จากนั้นให้นักเรียนฉีกกระดาษ เก็บส่วนแรก (ส่วนด้านบน) ที่นักเรียนเขียนข้อดีของตนเองเอาไว้ และส่งกระดาษส่วนที่สอง (ส่วนด้านล่าง) ให้คู่ของเรา เพื่อให้คู่ของเราเขียนข้อดีของเราลงบนกระดาษส่วนนั้นในครั้งต่อไป”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและปฏิบัติตามคำชี้แจง)

ผู้นำกลุ่ม : “ครูจะให้แต่คนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในข้อดีที่ตนเองมี (จับเวลาประมาณ 10 นาที) ให้สมาชิกกลุ่มได้รับฟังและแลกเปลี่ยนเสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติม พร้อมทั้งให้พวกเราช่วยกันเสนอสิ่งตอบแทนให้กับความดีและคุณค่าที่เพื่อนของเรามีด้วยครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนและเสนอผลตอบแทนในความดีและคุณค่าของสมาชิก)

ผู้นำกลุ่ม : “จะเห็นได้ว่า แต่ละคนจะมีลักษณะเด่นและข้อดีของตนเองที่แตกต่างกันไป สิ่งนี้คือต้นทุนสำคัญในการอยู่ร่วมกัน เพื่อที่จะได้เติมเต็มและช่วยเหลือกัน ดังนั้นขอให้ทุกคนได้รักษาความดีและนำความดีที่เรามีแสดงออกมาในการอยู่ร่วมกันให้มากที่สุด เพื่อที่เราทุกคนจะได้อยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข ไม่ทราบว่าใครอยากเสนอแนะอะไรเพิ่มเติมไหมครับ?”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม)

3. ผู้นำกลุ่มสอบถามความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

ผู้นำกลุ่ม : “จากกิจกรรมวันนี้ ให้นักเรียนแต่ละคนบอกความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม จะเริ่มจากใครก่อนดี”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความรู้สึกและบอกสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม)

ผู้นำกลุ่ม : (สรุปเพิ่มเติม) “ดีมาก จากกิจกรรมในวันนี้จะเห็นได้ว่า แต่ละคนจะมีเอกลักษณ์ และข้อดีของตนเองที่แตกต่างกัน สิ่งสำคัญคือการยอมรับ เข้าใจและนำเอาข้อดีที่ตนเองมี มาปรับใช้ในการอยู่ร่วมกัน เพื่อที่เราจะได้เป็นส่วนหนึ่งที่เติมเต็มความสุขให้กับสังคม”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ถ้ามี)

4. ผู้นำกลุ่มนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป

ผู้นำกลุ่ม : “สำหรับวันนี้ ครูขอขอบใจทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยดี ก่อนจากกันในวันนี้ ครูขอฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดว่า วันนี้เราต่างได้รับรู้ ข้อดีและคุณค่าของกันและกัน สิ่งสำคัญคือเราจะช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รักษาความดีนั้นไว้อย่างไรได้บ้างและเราจะพบกันครั้งต่อไปในวันที่... เวลา....น. สำหรับวันนี้ครูขอยุติการทำกิจกรรมเพียงแค่นี้ สวัสดี”

การประเมินผล : 1.สังเกตจากการให้ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม

2.จากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 9

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

แบบบันทึกการเรียนรู้ ครั้งที่ 9

เรื่อง “เราคือคนสำคัญ”

คำชี้แจง ให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นต่อไปนี้

1. สิ่งที่ยาวชนได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมีอะไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร?

ชอบมาก

ชอบ

เฉยๆ

ไม่ชอบ

3. ข้อเสนอแนะที่มีต่อกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 10
การสนับสนุนจากเพื่อน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกมีกำลังใจและแรงบันดาลใจจากคนรอบข้างในการเสียสละ ช่วยเหลือผู้อื่น
2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “รวมพลัง”

อุปกรณ์ 1.กระดาษ
 2.ดินสอ/ยางลบ
 3.แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 10

วิธีดำเนินการ :

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา

ผู้นำกลุ่ม : “สวัสดีสมาชิกทุกคน เราพบกันเป็นครั้งที่ 10 แล้ว ก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมในครั้ง
 นี้ ครูขอทบทวนกิจกรรมคราวที่แล้วก่อน เราทุกคนต่างก็มีเอกลักษณ์และข้อดีของ
 ตนเองที่แตกต่างกัน สิ่งสำคัญคือการยอมรับ เข้าใจและนำเอาข้อดีที่ตนเองมี มา
 ปรับใช้ในการอยู่ร่วมกัน เพื่อที่เราจะได้เป็นส่วนหนึ่งที่เติมเต็มความสุขให้กับคนรอบ
 ข้าง ไม่ทราบว่าสมาชิกคนใดมีคำถามหรืออยากแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมไหม
 ครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก)

2. ผู้นำกลุ่มนำสนทนาการทำกิจกรรม “รวมพลัง”

ผู้นำกลุ่ม : “ดีมากครับ วันก่อนครูได้ฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดว่า เราจะมีวิธีการหรือ
 แนวทางในการช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รักษาความดีที่ตนเองมี
 และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นได้อย่างไรบ้าง ตอนนี้นักเรียนคงจะมีคำตอบอยู่ในใจกันแล้ว”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและคิดตาม)

ผู้นำกลุ่ม : “ครูจะแจกกระดาษเมื่อครั้งที่แล้วที่พวกเราได้ช่วยกันเขียนข้อดีของตนเองและข้อดีของคู่ของเรา ตอนนี้ขอให้พวกเราจับคู่เหมือนครั้งที่แล้ว โดยให้จับคู่กับเพื่อนคนเดิมนะครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (สมาชิกจับคู่และรอฟังคำอธิบาย)

ผู้นำกลุ่ม : “ตอนนี้สมาชิกทุกคนนั่งเป็นคู่กันแล้วนะครับ ให้ทุกคนส่งกระดาษส่วนที่สอง (ส่วนที่ให้เพื่อนเขียนข้อดีของตัวเอง) ให้คู่ของเราก่อนครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและปฏิบัติตามคำชี้แจง)

ผู้นำกลุ่ม : “ขั้นตอนนี้ผ่านไป หลังจากที่เราได้กระดาษส่วนที่เราเขียนข้อดีของคู่ของเรามาแล้ว นักเรียนลองช่วยกันคิดหน่อยว่าเราจะช่วยเหลือและสนับสนุนให้เพื่อนของเราศึกษาทำความดีได้อย่างไรบ้าง โดยให้เขียนลงไปด้านหลังของกระดาษเลยครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและปฏิบัติตามคำชี้แจง)

ผู้นำกลุ่ม : “ครูจะให้แต่ละคู่ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงแนวทางในการสนับสนุนช่วยเหลือเพื่อนของเราให้รักษาความดี (จับเวลาประมาณ 10 นาที) จากนั้นครูจะให้แต่ละคู่ได้นำเสนอแนวทางนี้แก่สมาชิกกลุ่มได้รับฟังและแลกเปลี่ยนเสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติม และเสนอสิ่งตอบแทนสำหรับคนที่สามารถรักษาความดีนั้นอย่างไรดีครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนและเสนอสิ่งตอบแทนสำหรับคนที่ทำความดีและคนที่สนับสนุนให้ผู้อื่นทำความดี)

ผู้นำกลุ่ม : “จะเห็นได้ว่า เมื่อเราคิดจะทำความดี ใจของเราก็รู้สึกดีและมีความสุข และสำหรับคนที่เห็นและสนับสนุนให้คนอื่นทำความดี ใจของเขาก็รู้สึกดีและมีความสุขไปด้วย สิ่งนี้แหละคือผลตอบแทนสำหรับคนที่ทำความดีและคนที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้อื่นทำความดี ไม่ทราบว่ามีใครอยากจะเสนอแนะอะไรเพิ่มเติมไหมครับ?”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม)

3. ผู้นำกลุ่มสอบถามความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

ผู้นำกลุ่ม : “จากกิจกรรมวันนี้ ให้นักเรียนแต่ละคนบอกความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม จะเริ่มจากใครก่อนดี”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความรู้สึกและบอกสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม)

ผู้นำกลุ่ม : (สรุปเพิ่มเติม) “ดีมาก จากกิจกรรมในวันนี้จะเห็นได้ว่า การสนับสนุน ช่วยเหลือ และส่งเสริมกันในความดีนั้น จะส่งผลให้เกิดประโยชน์และความสุขทั้งจากคนที่ทำความดีและคนที่สนับสนุนในความดีนั้น สิ่งนี้แหละคือสิ่งสำคัญที่เราทุกคนจะต้องตระหนักและช่วยเหลือกัน เพื่อที่เราจะได้เป็นคนหนึ่งที่เป็นกุญแจไขสู่ความดี”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ถ้ามี)

4. ผู้นำกลุ่มนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป

ผู้นำกลุ่ม : “สำหรับวันนี้ ครูขอขอบใจทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยดี ก่อนจากกันในวันนี้ ครูขอฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดว่า ณ ตอนนี ขณะที่เราอยู่ในสถานพินิจแห่งนี้ เราจะมี การแสดงออกหรือปฏิบัติอย่างไรเพื่อสื่อให้เห็นว่า เราเป็นคนมีจิตสาธารณะในการใช้และดูแลรักษาสิ่งของในสถานพินิจและเราจะพบกันครั้งต่อไปในวันที่...เวลา....น. สำหรับวันนี้ครูขอยุติการทำกิจกรรมเพียงแค่นี้ สวัสดี”

การประเมินผล : 1.สังเกตจากการให้ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม

2.จากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 10

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบบันทึกการเรียนรู้ ครั้งที่ 10

เรื่อง “รวมพลัง”

คำชี้แจง ให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นต่อไปนี้

1. สิ่งที่ยาวชนได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมีอะไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร?

ชอบมาก

ชอบ

เฉยๆ

ไม่ชอบ

3. ข้อเสนอแนะที่มีต่อกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 11

การใช้และดูแลรักษาสาธารณสมบัติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกฝังให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการดูแลรักษาสิ่งของ
2. เพื่อปลูกฝังและส่งเสริมให้สมาชิกใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “ของส่วนรวม”

อุปกรณ์ 1. กระดาษ
2. ดินสอ/ยางลบ
3. แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 11

วิธีดำเนินการ :

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา

ผู้นำกลุ่ม : “สวัสดีสมาชิกทุกคน เราพบกันเป็นครั้งที่ 11 แล้ว ก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมในครั้งนี้นี้ ครูขอทบทวนกิจกรรมคราวที่แล้วก่อน การสนับสนุน ช่วยเหลือและส่งเสริมกันในความดีนั้น จะส่งผลให้เกิดประโยชน์และความสุขทั้งจากคนที่ทำความดีและคนที่สนับสนุนในความดีนั้น สิ่งนี้แหละคือสิ่งสำคัญที่เราทุกคนจะต้องตระหนักและช่วยเหลือกัน เพื่อที่เราจะได้เป็นคนหนึ่งในการสนับสนุนและช่วยเหลือในสิ่งที่เป็นความดี ไม่ทราบว่ามีสมาชิกคนใดมีคำถามหรืออยากแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมไหมครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก)

2. ผู้นำกลุ่มนำสนทนากิจกรรม “ของส่วนรวม”

ผู้นำกลุ่ม : “ดีมากครับ วันก่อนครูได้ฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดว่า ขณะที่เราอยู่ในสถานพินิจฯแห่งนี้ เราจะมี การแสดงออกหรือปฏิบัติอย่างไรเพื่อสื่อให้เห็นว่า เรา

เป็นคนมีจิตสาธารณะในการใช้และดูแลรักษาสิ่งของในสถานพินิจ ตอนนี้นักเรียนคงจะมีคำตอบอยู่ในใจกันแล้ว”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและคิดตาม)

ผู้นำกลุ่ม : “ครูจะแจกกระดาษให้พวกเราช่วยกันคิดวิธีการและแนวทางในการใช้และดูแลรักษาสิ่งของเครื่องใช้ในสถานพินิจว่าเราจะสามารถกระทำได้อย่างไรบ้าง ก่อนอื่นครูขอให้เราจับคู่กันก่อนนะครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (สมาชิกจับคู่และรอฟังคำอธิบาย)

ผู้นำกลุ่ม : “ตอนนี้สมาชิกทุกคนนั่งเป็นคู่กันแล้วนะครับ ให้แต่ละคู่ช่วยกันคิดและเขียนลงในกระดาษ ครูให้เวลา 10 นาที”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและปฏิบัติตาม)

ผู้นำกลุ่ม : “ตอนนี้แต่ละคู่คงจะคิดแนวทางและวิธีการในการใช้และดูแลรักษาสิ่งของในสถานพินิจกันเรียบร้อยแล้ว เดี่ยวครูจะให้แต่ละคู่ได้นำเสนอให้สมาชิกกลุ่มรับฟังและให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและนำเสนอแนวทางและวิธีการของแต่ละคู่)

ผู้นำกลุ่ม : “จะเห็นได้ว่า เราทุกคนต่างมีจิตสำนึกในการดูแลและรักษาสิ่งของเครื่องใช้ในสถานพินิจฯ เพราะสิ่งของเหล่านี้เป็นของทุกคน ดังนั้นพวกเราจึงต้องช่วยกันดูแลรักษาและใช้อย่างทะนุถนอม และครูขอให้พวกเราช่วยกันเสนอสิ่งตอบแทนแก่คนที่สามารถนำแนวทางและวิธีการเหล่านี้ไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน ส่วนคนที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ เราจะมีบทลงโทษอย่างไร?”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและช่วยกันเสนอสิ่งตอบแทนและบทลงโทษ)

3. ผู้นำกลุ่มสอบถามความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

ผู้นำกลุ่ม : “จากกิจกรรมวันนี้ ให้นักเรียนแต่ละคนบอกความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม จะเริ่มจากใครก่อนดี”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความรู้สึกและบอกสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม)

ผู้นำกลุ่ม : (สรุปเพิ่มเติม) “ดีมาก จากกิจกรรมในวันนี้จะเห็นได้ว่า การมีจิตสาธารณะในด้านการใช้และดูแลรักษาสิ่งของในสถานพินิจฯ นั้น เป็นหน้าที่ของเราทุกคนที่จะต้องปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของตัวเองและผู้อื่น อันจะส่งผลให้เราสามารถอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ถ้ามี)

4. ผู้นำกลุ่มนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป

ผู้นำกลุ่ม : “สำหรับวันนี้ ครูขอขอบใจทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยดี ก่อนจากกันในวันนี้ ครูขอฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดว่า เราจะมีข้อตกลงหรือกฎกติกาเพื่อให้เราสามารถทำตามแนวทางและวิธีการที่เราได้ร่วมกันเสนอในวันนี้ ได้อย่างไรบ้างและเราจะพบกันครั้งต่อไปในวันที่...เวลา....น. สำหรับวันนี้ครูขอยุติการทำกิจกรรมเพียงแค่นี้ สวัสดี”

การประเมินผล : 1.สังเกตจากการให้ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม

2.จากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 11

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบบันทึกการเรียนรู้ ครั้งที่ 11

เรื่อง “ของส่วนรวม”

คำชี้แจง ให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นต่อไปนี้

1. สิ่งที่ยาวชนได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมีอะไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร?

ชอบมาก

ชอบ

เฉยๆ

ไม่ชอบ

3. ข้อเสนอแนะที่มีต่อกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 12
การถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกฝังและส่งเสริมให้สมาชิกทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด
2. เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกมีจิตสำนึกคอยสอดส่องดูแลสาธารณสมบัติของสถานพินิจฯ

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “สัญญาใจ”

อุปกรณ์ 1. กระดาษ
 2. ดินสอ/ยางลบ
 3. แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 12

วิธีดำเนินการ :

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา

ผู้นำกลุ่ม : “สวัสดีสมาชิกทุกคน เราพบกันเป็นครั้งที่ 12 แล้ว ก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมในครั้ง
นี้ ครูขอทบทวนกิจกรรมคราวที่แล้วก่อน การมีจิตสาธารณะในด้านการใช้และดูแล
รักษาสิ่งของในสถานพินิจฯ นั้น เป็นหน้าที่ของเราทุกคนที่จะต้องปฏิบัติเพื่อ
ประโยชน์ของตัวเองและผู้อื่น อันจะส่งผลให้เราสามารถอยู่ร่วมกันด้วยความ
สงบเรียบร้อย ไม่ทราบว่าสมาชิกคนใดมีคำถามหรืออยากแสดงความคิดเห็น
เพิ่มเติมไหมครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก)

2. ผู้นำกลุ่มนำสนทนากิจกรรม “สัญญาใจ”

ผู้นำกลุ่ม : “ดีมากครับ วันก่อนครูได้ฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดว่า ขณะที่เราอยู่ใน
สถานพินิจฯ แห่งนี้ เราจะมีข้อตกลงหรือกฎกติกาเพื่อให้เราสามารถทำตามแนวทาง
และวิธีการที่เราได้ร่วมกันเสนอเมื่อครั้งที่แล้วได้อย่างไรบ้าง ตอนนี้นักเรียนคงจะมี
คำตอบอยู่ในใจกันแล้ว”

- สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและคิดตาม)
- ผู้นำกลุ่ม : “ครูจะแจกกระดาษให้พวกเราช่วยกันคิดกฎกติกาและข้อตกลงในการใช้และดูแลรักษาสิ่งของเครื่องใช้ในสถานพินิจฯ”
- สมาชิกกลุ่ม : (สมาชิกฟังคำอธิบาย)
- ผู้นำกลุ่ม : “ครูจะให้แต่ละคู่ช่วยกันคิดและเขียนกฎกติกาและข้อตกลงในการใช้และดูแลรักษาสิ่งของเครื่องใช้ในสถานพินิจฯ ลงในกระดาษ ครูใช้เวลา 10 นาที”
- สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและปฏิบัติตาม)
- ผู้นำกลุ่ม : “ตอนนี้แต่ละคู่คงจะคิดกฎกติกาและข้อตกลงในการใช้และดูแลรักษาสิ่งของเครื่องใช้ในสถานพินิจฯ กันเรียบร้อยแล้ว ครูจะให้สมาชิกนำเสนอให้สมาชิกกลุ่มรับฟังและให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม”
- สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและนำเสนอกฎกติกาและข้อตกลงในการใช้และดูแลรักษาสิ่งของเครื่องใช้ในสถานพินิจฯ)
- ผู้นำกลุ่ม : “จะเห็นได้ว่า การอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขสงบเรียบร้อยนั้น จะต้องปฏิบัติและเคารพกฎกติกาที่เราได้ตกลงกันไว้ เพราะหากเราไม่เคารพและปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงแล้ว ก็จะทำให้เกิดการเอาัดเอาเปรียบ มีการใช้สิ่งของเครื่องใช้กันอย่างไม่เท่าเทียม คนหนึ่งได้ใช้มาก บางคนกลับไม่ได้ใช้เลย ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติตามกฎกติกาที่เราได้ตกลงกันไว้ ครูขอให้พวกเราช่วยกันเสนอสิ่งตอบแทนแก่คนที่สามารถเคารพและปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงร่วมกัน ส่วนคนที่ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงที่เราได้สัญญากันไว้ เราจะมีบทลงโทษอย่างไร?”
- สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและช่วยกันเสนอสิ่งตอบแทนและบทลงโทษ)
3. ผู้นำกลุ่มสอบถามความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม
- ผู้นำกลุ่ม : “จากกิจกรรมวันนี้ ให้นักเรียนแต่ละคนบอกความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม จะเริ่มจากใครก่อนดี”
- สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความรู้สึกและบอกสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม)
- ผู้นำกลุ่ม : (สรุปเพิ่มเติม) “ดีมาก จากกิจกรรมในวันนี้จะเห็นได้ว่า การมีจิตสาธารณะในด้านการถือปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงร่วมกันนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่พวกเราจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เพื่อที่เราสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันด้วยความสงบเรียบร้อย”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ถ้ามี)

4. ผู้นำกลุ่มนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป

ผู้นำกลุ่ม : “สำหรับวันนี้ ครูขอขอบใจทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยดี ก่อนจากกันในวันนี้ ครูขอฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดว่า เราจะสามารถตระหนักและให้ความสำคัญในการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นได้อย่างไรบ้าง และเราจะพบกันครั้งต่อไปในวันที่...เวลา....น. สำหรับวันนี้ครูขอยุติการทำกิจกรรมเพียงแค่นี้ สวัสดี”

การประเมินผล : 1.สังเกตจากการให้ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม

2.จากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 12

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบบันทึกการเรียนรู้ ครั้งที่ 12

เรื่อง “สัญญาใจ”

คำชี้แจง ให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นต่อไปนี้

1. สิ่งที่ยาวชนได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมีอะไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร?

ชอบมาก

ชอบ

เฉยๆ

ไม่ชอบ

3. ข้อเสนอแนะที่มีต่อกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 13
การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกฝังให้สมาชิกได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน
2. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกมีจิตสำนึกในการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “สิทธิของฉันและเธอ”

อุปกรณ์ 1. กระดาษ
2. ดินสอ/ยางลบ
3. แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 13

วิธีดำเนินการ :

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา

ผู้นำกลุ่ม : “สวัสดีสมาชิกทุกคน เราพบกันเป็นครั้งที่ 13 แล้ว ก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมในครั้งนี้นี้ ครูขอทบทวนกิจกรรมคราวที่แล้วก่อน การมีจิตสาธารณะในด้านการถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงร่วมกันนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่พวกเราจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เพื่อที่เราสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่ทราบว่าสมาชิกคนใดมีคำถามหรืออยากแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมไหมครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก)

2. ผู้นำกลุ่มนำสนทนาการทำกิจกรรม “สิทธิของฉันและเธอ”

ผู้นำกลุ่ม : “ดีมากครับ วันก่อนครูได้ฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดว่า ขณะที่เราอยู่ในสถานพินิจแห่งนี้ พวกเราจะสามารถตระหนักและเห็นความสำคัญของการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นได้อย่างไรบ้าง ตอนนี้นักเรียนคงจะมีคำตอบอยู่ในใจกันแล้ว”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและคิดตาม)

ผู้นำกลุ่ม : “ครูจะถามนักเรียนว่า มีใครเข้าใจและรู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่นบ้างครับว่า หมายถึงอะไร”

สมาชิกกลุ่ม : (สมาชิกตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น)

ผู้นำกลุ่ม : “วันนี้ครูมีกิจกรรมสิทธิของฉันท สิทธิของเธอให้นักเรียนร่วมกันทำครับ ก่อนอื่นครูขอให้ให้นักเรียนจับคู่ แล้วครูจะให้แต่ละคู่ช่วยกันคิดและเขียนสิทธิของตนเองและสิทธิของเพื่อนที่เราต้องเคารพและให้เกียรติกันขณะที่เราอยู่ร่วมกันในสถานพินิจฯ ลงในกระดาษที่ครูแจกให้ ครูใช้เวลา 10 นาที”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและปฏิบัติตาม)

ผู้นำกลุ่ม : “ตอนนี้แต่ละคู่คงจะคิดและเขียนสิทธิของตนเองและสิทธิของเพื่อนที่เราต้องเคารพและให้เกียรติกันขณะที่เราอยู่ร่วมกันในสถานพินิจฯ กันเรียบร้อยแล้ว ครูจะให้สมาชิกแต่ละคนได้นำเสนอให้สมาชิกกลุ่มและให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและนำเสนอสิทธิของตนเองและสิทธิของเพื่อนที่ต้องเคารพและให้เกียรติกัน)

ผู้นำกลุ่ม : “จะเห็นได้ว่า การอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขสงบเรียบร้อยนั้น จะต้องให้เกียรติและเคารพสิทธิของกันและกัน เพราะหากเราไม่รักษาสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่นแล้ว ก็จะทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบ มีการเบียดเบียนและละเมิดสิทธิกัน จะทำให้เกิดความวุ่นวายและอาจนำไปสู่การทะเลาะวิวาทได้ ดังนั้นเพื่อให้พวกเราสามารถรักษาสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น ครูขอให้พวกเราช่วยกันเสนอสิ่งตอบแทนแก่คนที่สามารถให้เกียรติและเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ส่วนคนที่ไม่สามารถเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น เราจะมอบโทษอย่างไร?”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและช่วยกันเสนอสิ่งตอบแทนและบทลงโทษ)

3. ผู้นำกลุ่มสอบถามความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

ผู้นำกลุ่ม : “จากกิจกรรมวันนี้ ให้นักเรียนแต่ละคนบอกความรู้สึก และสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม จะเริ่มจากใครก่อนดี”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความรู้สึกและบอกสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรม)

ผู้นำกลุ่ม : (สรุปเพิ่มเติม) “ดีมาก จากกิจกรรมในวันนี้จะเห็นได้ว่า การมีจิตสาธารณะในด้าน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่พวกเราจะต้องตระหนักและ เอาใจใส่ เพื่อที่เราสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันด้วยความสงบเรียบร้อย”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ถ้ามี)

4. ผู้นำกลุ่มนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ากลุ่มครั้งต่อไป

ผู้นำกลุ่ม : “สำหรับวันนี้ ครูขอขอบใจทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยดี ก่อน จากกันในวันนี้ ครูขอฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดทบทวนการเข้าร่วม โปรแกรมการปรึกษากลุ่มที่ผ่านมาทั้งหมดที่เราได้มาเจอกัน และเราจะพบกันครั้ง ต่อไปในวันที่...เวลา....น. สำหรับวันนี้ครูขอยุติการทำกิจกรรมเพียงแค่นี้ สวัสดี”

การประเมินผล : 1.สังเกตจากการให้ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม

2.จากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 13

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบบันทึกการเรียนรู้ ครั้งที่ 13

เรื่อง “สิทธิของฉัน สิทธิของเธอ”

คำชี้แจง ให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นต่อไปนี้

1. สิ่งที่ยาวชนได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมมีอะไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร?

ชอบมาก

ชอบ

เฉยๆ

ไม่ชอบ

3. ข้อเสนอแนะที่มีต่อกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 14
ยุติการให้การปรึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกได้ทบทวนสิ่งที่ตนได้เรียนรู้จากกลุ่ม
2. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจถึงการเปลี่ยนแปลงในตนเอง
3. เพื่อปลูกฝังให้สมาชิกยืนหยัดและดำรงไว้ซึ่งการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “ทบทวนการมีจิตสาธารณะ”

อุปกรณ์ 1. ใบงาน
 2. ดินสอ/ยางลบ

วิธีดำเนินการ :

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา

ผู้นำกลุ่ม : “สวัสดีสมาชิกทุกคน เราพบกันเป็นครั้งที่ 14 ซึ่งเป็นครั้งสุดท้ายแล้วนะ ก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมในครั้งนี้ ครูขอทบทวนกิจกรรมคราวที่แล้วก่อน การมีจิตสาธารณะในด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่พวกเราจะต้องตระหนักและเอาใจใส่ เพื่อที่เราสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่ทราบว่ามีสมาชิกคนใดมีคำถามหรืออยากแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมไหมครับ”

สมาชิกกลุ่ม : (แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก)

2. ผู้นำกลุ่มนำสนทนาการทำกิจกรรม “ทบทวนการมีจิตสาธารณะ”

ผู้นำกลุ่ม : “วันก่อนครูได้ฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดทบทวนการเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มที่ผ่านมา ครูจะให้สมาชิกรับเสนอทบทวนและสิ่งที่เราได้เรียนรู้จากการทำกลุ่มและให้นักเรียนบอกถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านการมีจิตสาธารณะของเราด้วยว่า มีอะไรบ้างที่เกิดการเปลี่ยนแปลงหลังจากที่เราได้เข้าร่วมกลุ่ม”

สมาชิกกลุ่ม : (ฟังและปฏิบัติตามคำชี้แจง)

3. ให้สมาชิกกลุ่มนำเสนอสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้และเกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สมาชิกกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม : “ให้นักเรียนนำเสนอบทเรียนและสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มและหลังจากนั้นขอให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็น (ถ้ามี)”

สมาชิกกลุ่ม : (นำเสนอบทเรียนและร่วมกันแสดงความคิดเห็น)

4. ผู้นำกลุ่มกล่าวสรุปและยุติการให้การปรึกษา

ผู้นำกลุ่ม : “สำหรับการทำกิจกรรมการให้การปรึกษากลุ่มตั้งแต่ครั้งแรกมาจนถึงวันนี้ ถือได้ที่เราได้พัฒนาพฤติกรรมกรมามีจิตสาธารณะจนครบทั้ง 3 ด้าน คือ การใช้และดูแลรักษาสาธารณสมบัติ การถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ และการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ครูขอบใจพวกเราทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีมาโดยตลอดระยะเวลาการเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม ครูได้เห็นความก้าวหน้าของกลุ่มและของสมาชิกกลุ่มทุกคน อย่างไรก็ตามเราจะมาพบกันอีกครั้งหนึ่งเพื่อทำแบบวัดจิตสาธารณะ ซึ่งถือได้ว่าเป็นครั้งที่มีความสำคัญมากที่สุดก็ได้ และทุกครั้งก่อนที่เราจะปิดกลุ่ม ครูฝากการบ้านให้นักกลับไปทบทวนฝึกฝนพฤติกรรมกรมามีจิตสาธารณะที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ครูเชื่อมั่นว่าการมาอยู่ร่วมกัน ซึ่งมีเด็กและเยาวชนจำนวนมากมาหลายคนในที่นี่ ย่อมต้องมีปัญหาเกิดขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะป็นระหว่างเพื่อนหรือระหว่างครูเจ้าหน้าที่ ให้พวกเรานำเอาวิธีการหรือแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะไปใช้ให้เป็นประโยชน์และใช้ให้เหมาะสม เราจะมาพบกันเป็นครั้งสุดท้ายในวันที่.....เพื่อให้พวกเราได้ทำแบบวัดจิตสาธารณะครั้งสุดท้ายสำหรับวันนี้ ขอยุติการทำกิจกรรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มเพียงแค่นี้ พบกันใหม่ในคราวหน้า สวัสดี”

ภาคผนวก ข

แบบบันทึก

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 1
เปิดกลุ่ม/ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกทราบจุดมุ่งหมายและข้อตกลงเบื้องต้นของกลุ่ม
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกสนิทสนมและมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน
3. เพื่อสร้างความคุ้นเคยและสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกและผู้นำกลุ่ม

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม แนะนำตนเองด้วยภาพ

ผลที่ได้จากการทำกลุ่ม

การทำกลุ่มในครั้งนี้เป็นการทำกลุ่มครั้งแรก ซึ่งจะเน้นการทำความรู้จักและสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้มีความคุ้นเคย เป็นกันเอง และเกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยและมีความไว้วางใจต่อกัน รวมทั้งการเคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบของการเข้ากลุ่มที่ได้พูดคุยตกลงร่วมกัน ส่วนกิจกรรมแนะนำตนเองด้วยภาพ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกได้แนะนำตนเองให้สมาชิกกลุ่มได้รู้จักผ่านการวาดภาพสัญลักษณ์ที่สื่อและบ่งบอกถึงคุณลักษณะนิสัย ความชอบและตัวตนของสมาชิก โดยส่วนใหญ่สมาชิกกลุ่มต่างวาดภาพธรรมชาติ ภาพต้นไม้และที่อยู่อาศัย ซึ่งสื่อถึงลักษณะนิสัยของสมาชิกกลุ่มที่รักความสงบ ไม่ชอบความวุ่นวาย และชอบอยู่กับเพื่อน ๆ ซึ่งภาพสัญลักษณ์ที่สมาชิกวาดมีดังนี้ 1.บ้านและธรรมชาติ (7 คน) 2.สัตว์และสิ่งของ (3 คน) 3.โต๊ะและเก้าอี้ 4.หนังสือ 5.นาฬิกา 6.อัลกุรอาน

ตัวอย่างการสนทนาในกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม : “วันนี้ครูมีกิจกรรมชื่อว่า ‘แนะนำตนเองด้วยภาพ’ มาให้พวกเราได้ร่วมกันทำ ครูจะให้พวกเราแต่ละคนได้บอกถึงความชอบ ลักษณะนิสัย และการใช้ชีวิตประจำวันของเราให้สมาชิกกลุ่ม ผ่านการวาดภาพ ลงในกระดาษที่ครูแจกให้พร้อมทั้งบรรยายภาพ เริ่มจากคนไหนก่อนดีครับ”

- G : “ภาพของผมนจะมีบ้าน นก ภูเขา และก็ห่อฟ้า ห่อชมพู เพราะตื่นเข้ามา ผมนก็จะชอบดูดวงอาทิตย์ที่หอ ผมชอบมานั่งคิดอยู่ตลอดเวลาเมื่อไหร่จะได้ ออกจากที่นี่ เพราะที่นี้มองไปทางไหนก็เห็นแต่โลกสีเหลี่ยม อยู่แต่ในหอ ไม่ได้ออกไปข้างนอก ผมคิดถึงบ้านและอยากกลับบ้าน เพราะจะได้ไปเจอ พ่อแม่ เจอพี่น้องและเพื่อนๆข้างนอก”
- B : “ภาพของผมนก็จะคล้ายๆกับของเพื่อน คือมีบ้าน ภูเขา ดวงอาทิตย์ ต้นไม้ และมีแคร่ สี่ถึงชีวิตประจำวันของผม เพราะผมเป็นคนที่ยากอยู่กับเพื่อนๆ พอตื่นเข้ามา ผมนก็จะโทรให้เพื่อนมาที่บ้าน ชวนเพื่อนมาทานข้าวที่บ้าน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ผมมีความสุข เวลาเพื่อนๆมารวมตัวกันที่บ้านผม เราจะมาเล่นด้วยกัน พอเล่นกันจนเหนื่อยแล้ว เราก็มานั่งทานข้าว เป็นชีวิตประจำวันที่เรียบง่าย อยู่แบบกันเอง ซึ่งเพื่อนๆก็มีความจริงจัง มีอะไร เราก็มักจะพูดคุยกัน”
- C : “ส่วนภาพของผมนจะมีบ้าน ภูเขา ดวงอาทิตย์ ต้นไม้ สนามเด็กเล่น เพล ซึ่งบ่งบอกว่าผมเป็นคนรักธรรมชาติ อยู่อยู่แบบง่ายๆ เป็นคนง่ายๆ และผมก็รักเพื่อน ชอบอยู่กับเพื่อน เราก็มารวมตัวกัน มาเล่นกันที่สนามเด็กเล่น เวลาเหนื่อยๆ อยากนอนพักผ่อน ก็ไปนอนบนเปล ซึ่งช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาที่รู้สึกสบายใจ แม้ว่าผมอาจจะชอบอยู่คนเดียวเป็นบางครั้ง แต่ผมก็รักเพื่อนๆ ชอบเล่นกับเพื่อนๆ”
- F : “ภาพของผมนจะมีรูปไก่ ทิว ฮ่องนอน ดอกไม้ และก็นั่งเรือ เพราะผมเป็นคนที่ชอบดูทิวและฟังเพลง มันให้ความบันเทิงและรู้สึกผ่อนคลาย เวลาว่างผมนก็จะชอบเลี้ยงไก่ ได้ให้น้ำให้อาหาร ก็รู้สึกมีความสุข และบางครั้งผมก็ชอบอ่านหนังสือ เพราะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ เวลาอ่านหนังสือก็จะรู้สึกสนุก และสุดท้ายผมก็เป็นคนที่ชอบอยู่กับเพื่อนๆ ครับ”
- L : “ภาพของผมนคือโต๊ะและเก้าอี้ เพราะผมชอบทำกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมตอนเช้า ได้ออกไปอ่านข่าวให้เพื่อนๆฟัง ได้ดูการแสดงบทบาทสมมติของเพื่อนๆก็รู้สึกสนุกดี”
- D : “ภาพของผมนมีต้นไม้ บ้าน และภูเขา ผมเป็นคนที่รักธรรมชาติ ชอบอยู่ที่บ้าน เพราะบ้านของผมนมีต้นไม้ มีภูเขา ซึ่งผมก็เป็นคนรักเพื่อน ตื่นเข้ามาก็มีเพื่อนๆมาออกกำลัง เวลาเห็นเพื่อนๆมารวมตัวกันก็รู้สึกดีใจและผมก็เป็น

คนที่รักครอบครัว ผมมีพี่น้อง 3 คน ผมก็จะชอบอยู่บ้าน ชอบอยู่แบบสงบๆ เลยนั่งดูรูปต้นไม้ เพราะต้นไม้ดูแล้วร่มรื่น สบายตา สบายใจ”

J : “ภาพของผมคือหนังสือ เพราะผมเป็นคนชอบอ่านหนังสือ เวลาว่างผมชอบเข้ามาอ่านหนังสือในห้องสมุดของสถานพินิจ อ่านแล้วได้ความรู้และก็สนุกด้วย”

A : “ภาพของผมจะมีบ้าน มีแคร่อยู่ใกล้ๆบ้าน ซึ่งภาพนี้สื่อถึงตัวผม คือตอนเช้าเวลาที่ผมตื่นนอน ผมก็จะติดต่อเพื่อนๆให้มารวมตัวกันที่แคร่ที่อยู่ข้างๆบ้านของผม ซึ่งบ่งบอกถึงชีวิตประจำวันของผมว่า ผมเป็นคนที่ชอบอยู่กับเพื่อนๆ เป็นคนอารมณ์ดี รักเพื่อนทุกคนและก็เข้ากับทุกคนได้ครับ”

E : “สำหรับภาพของผมจะมีภูเขา นก ดวงอาทิตย์ จักรยานที่จอดอยู่บนถนน ซึ่งบ่งบอกถึงตัวผมว่าผมเป็นคนที่ชอบธรรมชาติ ชอบนก ชอบดูดวงอาทิตย์ขึ้นตอนเช้า เพราะช่วงนั้นเป็นช่วงเวลาที่สูงบ บรรยากาศเย็นสบาย มองดวงอาทิตย์แล้วสบายใจ ดวงอาทิตย์แสงนวล และผมก็ชอบขี่จักรยาน เพราะผมก็เป็นคนที่ชอบเล่นกับน้องที่บ้าน”

O : “ภาพของผมคือนาฬิกา เพราะผมเป็นคนชอบดูนาฬิกา ดูว่าเวลานี้จะทำกิจกรรมอะไร วันไหนที่ได้ทำกิจกรรมเวลาจะผ่านไปเร็วมาก แต่วันไหนไม่ได้ทำกิจกรรมเหมือนเวลาผ่านไปแบบช้ามาก”

H : “ภาพของผมคือหนังสืออัลกุรอาน เพราะเวลาที่ผมเครียด ผมก็จะอ่านอัลกุรอาน เวลาที่ผมอ่านอัลกุรอาน รู้สึกว่าใจของเราจะสงบและเย็นลง ผมจึงวาดรูปอัลกุรอาน เพราะเป็นสิ่งที่ผมจะนึกถึงและจะหยิบอัลกุรอานมาอ่าน เวลาผมรู้สึกไม่สบายใจ วิดกกังวล เมื่อผมอ่านแล้วก็จะทำให้ผมรู้สึกดีทุกครั้ง”

I : “ภาพของผมจะมีบ้าน ทุ่งนา แม่น้ำ แล้วก็ต้นไม้ สื่อถึงชีวิตประจำวันของผม ชอบอยู่กับธรรมชาติ ผมเป็นคนง่ายๆ ชอบอยู่กับเพื่อนๆ และเวลาผมไม่สบายใจ ผมก็จะไปที่แม่น้ำ เพราะมันสงบ ทำให้ใจเราสงบด้วย”

ผู้นำกลุ่ม : (สรุปเพิ่มเติม) “การทำกิจกรรมในวันนี้ เป็นการเริ่มต้นให้ทุกคน ได้สร้างความคุ้นเคย มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ได้รู้จักและเข้าใจกัน ฉะนั้นการที่เรากล้าเปิดเผยตนเองจึงเป็นก้าวสำคัญที่จะได้ทำความรู้จักและเข้าใจกันมาก

ยิ่งขึ้น นอกจากนี้เพื่อให้การทำกิจกรรมในครั้งต่อไปประสบความสำเร็จ และทุกคนได้รับประโยชน์มากที่สุด ต้องอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจของ สมาชิกทุกคน เช่น การเปิดเผยตนเอง การแบ่งปันความคิด ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม การเคารพในความคิดเห็นของกันและกัน ความกระตือรือร้นที่จะรับฟังและมีส่วนร่วมในกลุ่ม มีความจริงใจและไว้วางใจกัน มีความรับผิดชอบต่อกลุ่ม และสิ่งสำคัญที่สุดคือ การรักษาความลับภายในกลุ่ม”

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบบันทึก
โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 2
เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกได้รับรู้และเข้าใจความหมายของจิตสาธารณะ
2. เพื่อให้สมาชิกได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ
3. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจและประเมินความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเอง
 เกี่ยวกับการมีจิตสำนึกสาธารณะ

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “ร่วมด้วยช่วยกัน”

ผลที่ได้จากการทำกลุ่ม

การทำกลุ่มในครั้งนี้เป็นการทำกลุ่มครั้งที่สอง เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจถึงนิยามของจิตสาธารณะและได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ ตลอดจนการได้สำรวจความคิดและความรู้สึกของตนเองในด้านการมีจิตสาธารณะ ซึ่งสมาชิกได้บอกถึงกิจกรรมหรือเหตุการณ์ที่บ่งบอกถึงการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะของตนเอง ดังนี้ 1. จัดเสื้อผ้าที่มีสยิด (2คน) 2. ช่วยงานศพ 3. เป็นจราจร 4. ช่วยเพื่อน (3คน) 5. ช่วยถางป่า (2คน) 6. ให้กำลังใจเพื่อน (4คน) 7. ช่วยงานแต่งพี่ 8. ช่วยคนแก่

ตัวอย่างการสนทนาในกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม : “หลังจากที่เราได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกต่อสถานที่ที่สะอาด ดูเป็นระเบียบเรียบร้อยและสถานที่ที่สกปรก ดูไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ครูจะให้นักเรียนทุกคนนึกถึงกิจกรรมหรือเหตุการณ์ที่เราเคยทำที่บ่งบอกและสื่อถึงการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ แล้วให้บอกความรู้สึกของเราว่าเรามีความรู้สึกอย่างไรที่ได้ทำสิ่งนั้น”

K : “ผมได้ไปช่วยจัดเสื้อผ้าที่มีสยิดตอนละหมาดวันศุกร์ เพราะวันศุกร์จะมีละหมาดร่วมกัน ซึ่งจะมีคนมาละหมาดเยอะมาก มาจากหลายๆที่ คนข้างนอกก็เข้ามาละหมาด ซึ่งพอเขาละหมาดเสร็จแล้ว เขาก็จะรีบกลับกัน ชุดที่ใส่ละหมาดบางครั้งก็ไม่ได้เก็บ ทำให้ดูไม่เป็นระเบียบ ดูแล้วไม่สบายตา พอ

ผมไปทำตรงนี้ก็รู้สึกว่าคุณเป็นระเบียบเรียบร้อย วันหลังเวลาเขามาใช้ เขาก็อาจจะตระหนกและเก็บชุดละหมาดให้เป็นระเบียบ”

- C : “ผมได้ไปช่วยพี่สาวตองงานศพของหลาน ตอนนั้นพี่สาวก็อยู่ในความเศร้าโศกเสียใจที่ลูกของตนเองต้องจากไปตั้งแต่เด็กๆ ผมเลยไปอยู่ให้กำลังใจ ไปช่วยงานศพ ไปชุดหลุมสำหรับฝังศพของหลาน ไปอยู่ช่วยงานจนถึงตอนฝังศพของหลาน ผมก็รู้สึกอยากมาช่วยพี่สาว เพราะเข้าใจถึงความสูญเสีย มาอยู่ช่วยให้กำลังใจแก่พี่สาว”
- A : “ผมเป็นจรรยาที่โรงเรียนตองงานตาดิกาสัมพันธ์ วันนั้นมีคนมาเที่ยวงานเยอะมาก รถบนถนนก็เยอะ ผมได้แจกน้ำแก่คนที่มาเที่ยวงานและดูแลเรื่องจรรยา ผมก็รู้สึกดีใจที่ได้มาช่วยงานและที่สำคัญคือได้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การเดินทางของผู้มาร่วมงานเป็นไปอย่างเรียบร้อย รู้สึกมีความภูมิใจที่ได้ทำ”
- E : “ผมเคยไปช่วยเพื่อน ตอนนั้นเพื่อนอยู่คนเดียว แล้ววันนั้นเหมือนมีคนแปลกหน้ามาที่บ้าน ไม่รู้ว่ามิจุดประสงค์อะไร ผมก็ไปหาเขาและอยู่กับเขาจนคนแปลกหน้าคนนั้นได้จากไป เพื่อนก็รู้สึกดี รู้สึกสบายใจ ผมเองก็รู้สึกดีไปด้วยที่เห็นเพื่อนหายจากความวิตกกังวล”
- J : “วันนั้นผมได้ไปช่วยคนที่บ้านถางป่า เขาเป็นผู้ใหญ่ที่มีอายุมากแล้ว รู้สึกสงสารเขา ก็เลยไปช่วยเขา เพราะอยากให้งานเสร็จเร็วๆ ถ้าเราไม่ไปช่วยเขาก็ต้องทำคนเดียว รู้สึกภูมิใจที่ได้ไปช่วยเขา ทำให้งานเสร็จเร็ว”
- F : “ผมเข้าไปให้กำลังใจเพื่อนที่เพิ่งเข้ามาใหม่ เห็นเขากำลังนั่งอยู่คนเดียวเลยเข้าไปทักทายและชวนเขาคู เขาก็รู้สึกผ่อนคลาย ผมก็รู้สึกดีที่เห็นเพื่อนมีความสุขขึ้นมา”
- D : “ผมไปช่วยงานแต่งพี่ วันนั้นก็ไปช่วยยกข้าว ซึ่งคนก็มาร่วมงานกันเยอะมาก ผมก็รู้สึกดีใจที่ได้ช่วยพี่ เพราะเป็นงานสำคัญของพี่ วันที่พี่มีครอบครัวเห็นพี่มีความสุข ผมก็รู้สึกดีใจและมีความสุขด้วย”
- G : “ผมไปช่วยเพื่อนที่ประสบอุบัติเหตุ ตอนนั้นเขาล้มรถ ผมเลยพาเขาไปส่งที่โรงพยาบาล ผมรู้สึกดีใจที่ได้ช่วยเพื่อน เพราะถ้าเราไม่ช่วย เพื่อนก็อาจจะนอนเจ็บอยู่ตรงนั้น ไม่มีใครช่วย”

- H : “ผมไปช่วยตอนเพื่อนแต่งงาน ไปช่วยเตรียมอาหาร ไปช่วยเพื่อนเพราะเขาเป็นเพื่อนเรา เป็นสิ่งที่เพื่อนพึงกระทำ พอเราเห็นเพื่อนแต่งงาน มีครอบครัว และเห็นเพื่อนมีความสุข เราเองก็มีความสุขไปกับเพื่อนด้วย”
- B : “สำหรับผมคือการได้เข้าไปพูดคุยและให้กำลังใจเด็กที่เพิ่งเข้ามาใหม่ เพราะผมลองนึกย้อนตอนสมัยที่ผมเพิ่งเข้ามา ผมก็รู้สึกกดดันและมีความวิตกกังวล ผมเข้าใจความรู้สึกนี้ดี ผมเลยเข้าไปพูดคุยและให้กำลังใจแก่เด็กที่เพิ่งเข้ามา รู้สึกดีใจที่ทำให้เขาหายเครียด ซึ่งผมเองก็ได้เพื่อนใหม่ เขาก็จะรู้สึกดีและไว้วางใจเรา”
- I : “วันนั้นผมไปช่วยคนแก่คนหนึ่ง เขาน้ำมันหมด ผมเลยไปซื้อน้ำมันให้เขา ซึ่งทำให้เขาได้กลับบ้าน เราสงสารเขา เพราะตอนนั้นก็กำลังคืน ผมก็เลยซื้อน้ำมันให้เขา เพราะเขาก็ไม่มีเงินซื้อ ผมอยากให้เขา ออยากช่วยเหลือ เพราะวันนั้นถ้าผมไม่ไปช่วยเขาก็ไม่รู้ว่าจะกลับบ้านยังไง”

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบบันทึก
โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 3
ความรับผิดชอบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีความรับผิดชอบ
2. เพื่อปลูกฝังให้สมาชิกรู้จักการแสดงความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองได้กระทำ

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “หน้าที่ของฉัน”

ผลที่ได้จากการทำกลุ่ม

การทำกลุ่มในครั้งนี้เป็นการทำกลุ่มครั้งที่สาม ซึ่งเน้นเรื่องของการมีความรับผิดชอบ (การถือ
 เป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ) สมาชิกก็จะบอกถึงพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าตนเองมีความรับผิดชอบที่
 แตกต่างกัน ดังนี้ 1.ซักผ้า (2 คน) 2.ส่งน้องไปโรงเรียน (2 คน) 3.รักษากีตาร์ (1 คน) 4.ส่งแม่ไป
 ทำงาน (1 คน) 5.ช่วยพ่อแม่ทำงาน (2 คน) 6.จัดบอร์ด (1 คน) 7.กวาดขยะ (2 คน) 8.เช็ดโต๊ะ
 (1 คน) 9.ซ่อมรถ (1 คน) 10.ล้างจาน (1 คน) 11.ทาสี (1 คน)

ตัวอย่างการสนทนาในกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม : “ครูขอให้ทุกคนนั่งอยู่ในความสงบสักครูหนึ่ง บางคนอาจจะ
 หลับตาด้วยก็ได้และนึกถึงภาพ ‘หน้าที่และความรับผิดชอบ’ ของ
 ตนเอง อาจจะเป็นเหตุการณ์ที่เราทำก่อนเข้ามาอยู่ที่นี่ หรือ
 เหตุการณ์ที่เราทำตอนที่เรามาอยู่ในสถานพินิจ จากนั้นครูจะ
 ให้สมาชิกได้นำเสนอแก่สมาชิกกลุ่มเพื่อช่วยกันแสดงความคิดเห็น
 และเก็บบทเรียนจากสิ่งที่สมาชิกได้นำเสนอ”

F : “ตอนผมอยู่ที่นี่ ผมมีหน้าที่ทำเวรซักผ้า พอเราทำตรงนี้เพื่อนๆก็
 ได้ใส่เสื้อสะอาดๆ เราก็ภูมิใจ ครูเห็น ครูก็ภูมิใจ เราก็ได้คะแนน
 ดีๆ แต่ถ้าเราไม่ทำ เพื่อนๆก็ใส่เสื้อไม่สะอาดและไม่มีเสื้อใส่ เราก็
 โดนครูหักคะแนนที่ไม่มีมีความรับผิดชอบ เราก็รู้สึกไม่ดี”

- A : “ตอนอยู่ข้างนอก ผมต้องพาน้องไปส่งที่โรงเรียน แล้วพอตอนเย็นก็รับน้องกลับบ้าน ซึ่งเป็นการช่วยพ่อกับแม่ทำงาน ผมก็รู้สึกดีใจ ภูมิใจ เพราะพ่อแม่ก็ภูมิใจในตัวเรา ถ้าผมขาดความรับผิดชอบไม่ไปรับน้อง ก็ไม่รู้ว่าน้องจะกลับบ้านยังไง แม่ก็ไม่สบายใจ”
- J : “ตอนที่ผมได้เบิกกีตาร์จากครูเจ้าหน้าที่มาเล่น ผมก็ต้องเล่นอย่างระมัดระวัง ไม่ให้ชำรุดหรือเสียหาย เพื่อที่ครั้งต่อไปเวลามาเบิกกีตาร์ครูจะได้อนุญาตให้มาเบิกมาเล่นอีก รุ่นต่อไปก็จะไม่มีกีตาร์เล่น แต่ถ้าผมไม่รักษากีตาร์พังหรือชำรุด ครั้งต่อไปครูก็จะไม่อนุญาตให้เบิกมาเล่นอีก รุ่นต่อไปก็จะไม่มีกีตาร์เล่น”
- C : “ผมช่วยส่งแม่ไปทำงาน เพราะแม่ต้องออกไปขายของ พอผมได้มาช่วยตรงนี้ แม่ก็ไม่ต้องลำบากเดินทางไปเอง แม่ก็สบายใจ ผมก็รู้สึกดี แต่ถ้าเราไม่ไปส่งแม่ แม่ก็ไม่ได้ไปทำงาน และแม่ก็เสียใจและผิดหวังในตัวเรา เราก็จะรู้สึกไม่ดี”
- B : “ตอนอยู่ที่บ้านผมได้ช่วยพ่อแม่ทำงาน ที่บ้านผมขายก๋วยเตี๋ยว ซึ่งบางครั้งพ่อแม่ก็ทำไม่ทัน เวลาที่ลูกค้ามาพร้อมกันหลายคน ผมก็เลยไปช่วยเสิร์ฟ และช่วยล้างจาน ช่วยแบ่งเบาภาระให้ที่บ้าน พ่อกับแม่ก็ไม่ต้องเหนื่อยมาก แต่ถ้าเราไม่ช่วย งานไม่เสร็จ พ่อแม่ก็ต้องทำงานหนัก”
- E : “ผมได้ทำเวร จัดบอร์ด และก็ทำเวรเลี้ยง ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ผมต้องรับผิดชอบ ผมก็รู้สึกดีใจที่ได้ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตอนจัดบอร์ดก็ได้เรียนรู้การทำงาน และได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ พอเราเอามาติดก็ดูสวยงามและเพื่อนๆก็สามารถมาอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ได้อีกด้วย และเวรเลี้ยงพอเราไปทำเพื่อนก็ได้มาทานข้าว ถ้าเราไม่ทำ เพื่อนก็ไม่ได้ทานข้าว เราก็โดนหักคะแนน”
- D : “ความรับผิดชอบของผมนั้นคล้ายๆกับของเพื่อน คือต้องไปส่งน้องที่โรงเรียนทุกวัน ซึ่งเป็นการช่วยพ่อแม่ ทานทั้งสองก็จะได้ไปทำงานอื่นต่อ แต่ถ้าผมไม่ไปส่งน้องก็ไม่ได้ไปเรียน เป็นการเพิ่มภาระให้พ่อแม่ เพราะท่านอาจจะต้องไปส่งน้องแทนที่จะได้ไปทำงานอย่างอื่น”

- H : “ผมได้รับเวรให้กวาดขยะบนหอนอน กวาดถูและจัดที่นอน ทำแล้วก็ดูสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อนๆก็ได้มาใช้อย่างสบายใจ แต่ถ้าผมขาดความรับผิดชอบ บนหอนอนก็ไม่สะอาด ดูไม่เป็นระเบียบ เพื่อนจะมานอนก็นอนไม่สบาย”
- G : “ผมได้รับหน้าที่ให้เช็คโต๊ะที่โรงครัว หลังจากที่ได้ทำความสะอาดเสร็จแล้ว โต๊ะก็สะอาด นานั่งรับประทานอาหาร ดูเป็นระเบียบเรียบร้อย ถ้าผมขาดความรับผิดชอบ ไม่ทำเวร โต๊ะก็ไม่สะอาด ดูไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย จะมานั่งทานอาหารก็ไม่ได้ เพราะยังไม่ทำความสะอาด ผมก็โดนครูหักคะแนนและเขียนใบรายงาน”
- N : “ตอนอยู่บ้าน รถผมพัง ผมก็ได้ซ่อมรถ เพราะเป็นสิ่งที่ผมต้องรับผิดชอบ ผมใช้แล้วพัง ผมก็ต้องซ่อม ผมก็รู้สึกมีความสุขที่ได้ทำในสิ่งที่เราชอบ ถ้าผมไม่ซ่อมก็ไม่มีรถใช้และอาจจะต้องเสียเงินเยอะมากกว่าเดิม”
- I : “ผมได้ทำเวร กวาดถูพื้น บริเวณบันได ซึ่งเป็นบริเวณที่ฝึกตัดผม ก็จะมีเศษผมตกอยู่ตามพื้นเยอะแยะ ดูไม่สะอาด เวลามีคนข้างนอกเข้ามาก็จะดูว่า สถานพินิจไม่น่าอยู่ พอได้ทำเวรตรงนี้ ผมก็รู้สึกดี สบายใจ เพราะสถานที่สะอาด น่าอยู่”
- M : “ตอนอยู่ที่นี้ได้เวรล้างจาน ได้ทำงาน เพราะเป็นหน้าที่ที่เราต้องรับผิดชอบ เพื่อนๆได้ใช้งานสะอาดๆ แต่ถ้าเราไม่ทำ เพื่อนๆก็ไม่มีจานใช้ ครูเจ้าหน้าที่ก็อาจเรียกเราไปพบ เราอาจจะโดนตัดคะแนน เราก็รู้สึกไม่สบายใจ”
- K : “ผมได้เวรซักผ้า ก็ต้องตั้งใจทำเพราะเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย พอทำแล้วเพื่อนก็ได้ใส่เสื้อสะอาดๆ ไม่ต้องใส่เสื้อสกปรก มาอยู่ที่นี้ก็ได้ฝึกการซักผ้า ได้ฝึกความรับผิดชอบ”
- L : “ครูเจ้าหน้าที่ให้ผมทาสีที่ฝาผนังของสถานพินิจ ผมก็ได้ช่วยครูทาสี หลังจากทำเสร็จแล้วก็ดูใหม่ ดูสวยงาม ผมก็รู้สึกดีที่ครูได้มอบหมายและไว้วางใจผม”

แบบบันทึก
โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 4
ความรับผิดชอบ (ต่อ)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกได้ทบทวนตนเองถึงการมีความรับผิดชอบ
2. เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกได้แสดงออกถึงการมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “สิ่งที่ผมต้องทำ”

ผลที่ได้จากการทำกลุ่ม

การทำกลุ่มในครั้งนี้เป็นการทำกลุ่มครั้งที่สี่ ซึ่งเป็นการทำกลุ่มที่สืบเนื่องมาจากครั้งที่สาม นั่นคือความรับผิดชอบ เพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลให้สมาชิกมีจิตสาธารณะ จึงได้นำหัวข้อนี้มาพูดคุยกันอีกครั้งหนึ่ง เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกได้แสดงออกถึงการมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งการทำกลุ่มในครั้งนี้ได้แจกใบกำหนดสถานการณ์ให้สมาชิกช่วยกันตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ซึ่งสมาชิกทั้ง 7 กลุ่ม ต่างก็ตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาทั้งจากสถานการณ์ที่ 1 และ สถานการณ์ที่ 2 คือการขาดความรับผิดชอบ ซึ่งวิธีแก้ปัญหาคือ ทุกคนต้องตระหนักและทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ตัวอย่างการสนทนาในกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม : “วันนี้ครูจะให้สมาชิกจับคู่กัน แล้วให้อ่านใบกำหนดสถานการณ์ที่ครูแจกให้ จากนั้นให้ช่วยกันตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบว่า ถ้าหากเราขาดความรับผิดชอบจะส่งผลต่อตัวเราและคนรอบข้างอย่างไรบ้าง”

สมาชิกคู่ที่ 1 : “สถานการณ์ที่ 1 การทำความสะอาดอ่างล้างจาน เช้าวันนี้ เป็นเวรทำความสะอาดของเด็กเรื่อนนอนหอฟ้า จำนวน 8 คน หลังรับประทานอาหารเช้า มีเยาวชนมาทำความสะอาด 2 คน และในช่วงบ่ายนั้นเอง มีบุคคลจากภายนอกเข้ามาศึกษาดูงานและเยี่ยมชมสถานพินิจฯ ซึ่งโรงอาหารและบริเวณอ่างล้างจานก็เป็นสถานที่

แรกที่เขาต้องการมาดูงานในครั้งนี้นี้และสภาพของโรงอาหารและบริเวณล้างถาด หลังจากทำความสะอาดก็ไม่เรียบร้อย ไม่สะอาดเท่าที่ควร นักเรียนคิดว่าจากการกระทำในสถานการณ์นี้จะเกิดอะไรขึ้นบ้างทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ต่อตัวเรา เราก็จะโดนครูที่ปรึกษาเรียกพบ และอาจจะโดนลงโทษ เพราะไม่ช่วยกันทำความสะอาด และเพื่อนๆก็โดนลงโทษด้วย เพราะเวลาเกิดอะไรขึ้น ก็ต้องร่วมกันรับผิดชอบ ส่วนสถานพินิจก็อาจจะโดนมองว่า ไม่เข้มงวดกับกฎระเบียบ ไม่ดูแลนักเรียน”

สมาชิกคู่ที่ 2 : “สาเหตุที่ทำให้โรงอาหารและบริเวณล้างถาดไม่สะอาด ดูไม่เรียบร้อย เกิดจากการที่เราขาดความรับผิดชอบ ไม่ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย แล้วนักเรียนมีวิธีปฏิบัติอย่างไร เพื่อไม่ให้เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นอีก เราก็ต้องมีความรับผิดชอบ ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย”

สมาชิกคู่ที่ 3 : “ครูหน่อยมอบหมายให้ อนัส อารี และพีรเดชาห์ ดูแลการเก็บผักบุง เพื่อนำส่งโรงครัวในตอนเช้าก่อน 08.30 น. เพื่อทำอาหารมื้อกลางวัน อนัสบอกเพื่อนว่า ขอไปเล่นฟุตบอลก่อน แล้วจะตามมาทีหลัง อารีก็ทำไปเล่นไปช่วยกันกับพีรเดชาห์ จนถอนผักบุงเสร็จแล้ว วางผักบุงไว้รอให้อนัสมาล้างต่อและนำส่งโรงครัว แต่อันัสก็ไม่มา จากการกระทำของนักเรียนทั้ง 3 คนในสถานการณ์นี้จะเกิดอะไรขึ้นบ้างต่อตนเองและส่วนรวม สิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเราและเพื่อนๆคือไม่ได้ทานอาหารเที่ยงเพราะอันัสไม่มาล้างผักบุง”

สมาชิกคู่ที่ 4 : “จากเหตุการณ์นี้ส่งผลให้เราและเพื่อนๆไม่ได้ทานอาหารกลางวัน แล้วนักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใด จึงทำให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้น เพราะอันัสขาดความรับผิดชอบ ไม่ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไม่ยอมมาล้างผักบุง”

สมาชิกคู่ที่ 5 : “สาเหตุเพราะอันัสขาดความรับผิดชอบ ส่งผลให้นักเรียนไม่มีกับข้าวสำหรับทานตอนเที่ยง แล้วถ้านักเรียนเป็นอันัสจะมีวิธีปฏิบัติตนอย่างไร เพื่อไม่ให้เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น ก็ต้องทำตาม

หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไปล้างผักบุงและนำมาที่โรงครัว ทุกคน
จะได้มีกับข้าวไว้ทานตอนเที่ยง”

สมาชิกคู่ที่ 6 : “ถ้าเราขาดความรับผิดชอบจะส่งผลเสียต่อตัวเราเองและผู้อื่น
ซึ่งวิธีแก้ปัญหที่เกิดขึ้นก็คือ การที่ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบใน
หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพราะถ้าหากทุกคนทำตามหน้าที่ที่ได้รับ
มอบหมาย ปัญหาจะไม่เกิดขึ้น”

สมาชิกคู่ที่ 7 : “จากใบกำหนดสถานการณ์จะเห็นได้ว่า คนเราทุกคนมีหน้าที่
และความรับผิดชอบที่ต้องทำ ซึ่งถ้าหากเราทุกคนต่างตระหนัก
และเอาใจใส่ทำหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ก็จะก่อ
ประโยชน์แก่ตัวเราเองและคนรอบข้าง แต่เมื่อใดก็ตามที่เราละเลย
และเพิกเฉยไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ความเสียหาย
และความยุ่งยากก็จะเกิดขึ้นทั้งกับตัวเราเองและยังส่งผลกระทบต่อ
ให้กับคนรอบข้างด้วย ทำให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในการใช้ชีวิตอยู่
ร่วมกัน”

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

แบบบันทึก
โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 5
การมีตัวแบบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกฝังให้สมาชิกมีจิตสาธารณะจากตัวแบบในกลุ่ม
2. เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้สมาชิกได้นำบทเรียน คำสอน และแนวทางของตัวแบบไปใช้ใน

ชีวิตประจำวัน

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “คนบันดาลใจ”

ผลที่ได้จากการทำกลุ่ม

การทำกลุ่มในครั้งนี้เป็นการปลูกฝังให้สมาชิกมีตัวแบบที่มีจิตสาธารณะจากสมาชิกในกลุ่ม เพื่อนำบทเรียนและแนวทางจากเพื่อนที่ประทับใจไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ต่างก็ประทับใจสมาชิกกลุ่มที่มีจิตอาสาในด้านต่อไปนี้ 1. ล้างถาด (4คน) 2. บุผ้าละหมาด (1คน) 3. กวาดที่ละหมาด (1คน) 4. ทำความสะอาด (3 คน) 5. ถูพื้น (1คน) 6. ช่วยปลอบใจ (1คน) 7. พับผ้า (1คน) 8. เช็ดโต๊ะ (1คน) 9. ซักผ้า (1คน) 10. ล้างจาน (1คน)

ตัวอย่างการสนทนาในกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม : “ครูขอให้พวกเราหันหน้าไปมองสมาชิกในกลุ่ม มองให้ครบทุกคนและพยายามนึกถึงความมีน้ำใจ มีจิตอาสาของสมาชิกในกลุ่มที่เรารู้สึกประทับใจ ซึ่งสมาชิกคนนั้นได้ให้ความช่วยเหลือเรา คนรอบข้างหรือแม้กระทั่งครูเจ้าหน้าที่ในสถานพินิจฯ ให้นักเรียนเลือกเพื่อนจากสมาชิกกลุ่มที่เรารู้สึกประทับใจมากเป็นพิเศษมา 1 คน จากนั้นให้เราวัดสัญลักษณ์สิ่งที่เรารำพึงใจเพื่อนคนนั้นลงบนกระดาษ ครูจะให้แต่ละคนนำเสนอภาพสัญลักษณ์ที่เราได้วาด พร้อมทั้งอธิบายภาพสัญลักษณ์นั้นให้สมาชิกในกลุ่ม เริ่มจากใครก่อนดีครับ”

C : “ภาพของผ我也是รูปถาด ผมประทับใจเพื่อนที่เห็นเขาล้างถาด วันนั้นเขามาช่วยผมล้างถาด ซึ่งเราทำกันแค่สองคน ทั้งที่ไม่ใช่เวรของเขา แต่เขา

ก็มีน้ำใจมาช่วยผมล้างบาด ผมก็รู้สึกดีใจที่เพื่อนมาช่วย ผมก็อยากบอกเขาว่า ขอขอบคุณที่มาช่วยเหลือนะ”

A : “ภาพของผมน่าจะมีคนใส่เสื้อกันเปื้อน แล้วก็ใส่หมวก วันนั้นเขาทำเวรล้างบาดเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว ผมก็ได้แต่กิน กินเสร็จแล้วก็ไปพักผ่อน แต่เขาต้องทำเวรล้างบาด เขาไม่ทิ้งหน้าที่ ผมเห็นแล้วประทับใจเขา เพราะผมเองก็เคยทำมาแล้ว ผมเข้าใจและรับรู้ถึงความรู้สึกของเขาว่าเขาเหนื่อยแค่ไหน เพราะต้องทำ 3 ครั้งต่อวัน ผมก็อยากให้เขาสู้อต่อไปครับ และขอให้รักษาหน้าที่ต่อไป เพราะการรักษาหน้าที่เป็นสิ่งที่ดีครับ”

B : “ภาพของผมน่าจะเป็นภาพของผ้าปูสะอาด ผมประทับใจเพื่อนที่เขาชอบปูผ้าสะอาดให้คนอื่น เพื่อนคนนี้เขาเป็นคนที่ชอบบริการและช่วยเหลือเพื่อนๆ ตอนสะอาด และพอสะอาดเสร็จเขาก็อาสาเก็บผ้าสะอาดของครูที่นำสะอาด ผมเห็นแล้วรู้สึกอยากช่วยและอยากทำเหมือนเพื่อน ผมก็ขอให้เพื่อนทำแบบนี้ต่อไปครับ เพราะเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผมและเพื่อนๆ คนอื่นๆ”

F : “ภาพของผมน่าจะทำความสะอาด ผมประทับใจเพื่อนที่เขารักษาหน้าที่ วันนั้นผมเห็นเขาทำเวรอยู่กับเพื่อนอีกคนหนึ่ง แล้วเพื่อนคนนั้นก็ไป แต่เขาก็ยังคงทำอยู่คนเดียว เขาไม่ทิ้งหน้าที่ ผมรู้สึกภูมิใจที่เขาไม่ทิ้งหน้าที่ ผมอยากบอกเขาว่า ขอใจนะที่ยังรักษาหน้าที่”

D : “ภาพของผมน่าจะเป็นสถานที่สะอาด ผมประทับใจเพื่อนที่เห็นเขามากกว่าที่สะอาด เขาเป็นคนขยัน ก่อนที่จะสะอาด ผมเห็นเขามากกว่าที่สะอาด เกือบทุกครั้ง ผมรู้สึกภูมิใจที่เห็นเพื่อนทำ ทำให้ผมอยากทำเหมือนเพื่อนด้วย ผมก็อยากบอกเขาว่า ขอใจมากนะที่กวาดที่สะอาด”

G : “ภาพของผมน่าจะมีถังขยะและที่โกยขยะ ผมประทับใจเพื่อนที่เห็นเขาอาสาทำเวรบนหอ ทั้งที่ตอนนั้นเพื่อนคนอื่นลงไปอาบน้ำหมดแล้ว แต่เขายังอาสาที่จะทำความสะอาดบนหอ ผมก็อยากบอกเขาว่า ให้เขาทำดีต่อไป”

H : “ภาพของผมน่าจะเป็นภาพที่วันนั้นพวกเขาสามคนกำลังล้างบาด ซึ่งเขาล้างบาดเข้ามา เขากำลังจะขึ้นหอกันแล้ว เพื่อนคนนั้นเขาเคยมาช่วยผมตอนเวรล้าง วันนั้นผมเลยไปช่วยเขา อยากให้เขาทำเสร็จเร็วๆ จะได้ขึ้นหอ และอยากบอกเขาว่า สู้ๆนะ”

- I : “ภาพของผมนี่คือไม่ดูพื้แล้วก็น้ำยาดูพื้ ผมประทับใจเพื่อนที่เห็นเขาดูพื้ที่ลานสีเขียว ซึ่งตรงนั้นเป็นลานกว้างมาก มีพื้ที่เยอะ แต่เขาก็ยังอาสาไปดูพื้ ผมเห็นแล้วรู้สึกประทับใจ ทำให้ผมรู้สึกอยากทำแบบเขาบ้าง ผมก็อยากบอกเขาว่า ก็ขอให้ทำต่อไปครับ”
- N : “ผมเห็นเขากำลังล้างจานให้พ่อบ้าน และเขาก็อาสาไปรีดผ้า ซึ่งไม่ใช่เวรของเขา แต่เขามีน้ำใจ มีจิตอาสา ผมเห็นแล้วอยากทำเหมือนเขา วันนั้นผมก็อาสาไปช่วยเขา”
- L : “ตอนนั้นเขากำลังเช็ดโต๊ะและดูพื้ครับ เขาได้ทานขนมหวาน เขาได้กำลังใจ เพื่อนๆก็ชื่นชม ชื่นชอบ เขาได้ความดีด้วย ผมก็พยายามทำให้ได้เหมือนเขา เพราะอยากได้สิ่งดีๆเหมือนที่เขาได้รับ”
- M : “ผมเห็นเขาซักผ้า วันนั้นเขาทำอยู่สองสามคน ซึ่งวันนั้นผ้าเยอะมาก ผมเห็นแล้วสงสารเพื่อน อยากไปช่วยเพื่อน เห็นแล้วอยากทำเหมือนเขา หลังจากที่เขาสักผ้าเสร็จ ผมก็อาสาไปช่วยตากผ้า”
- J : “ผมประทับใจเพื่อนที่เขามาช่วยปลอบใจผม เวลาที่ผมไม่สบายใจ ผมรู้สึกว่าเขาคือคนใจดี เขาชอบช่วยเหลือทุกคน และเขาก็เข้ากับทุกคนได้ เขาเป็นคนที่ชอบปลอบใจและให้กำลังใจเพื่อนๆ ผมก็อยากบอกเขาว่าขอบคุณที่เป็นเพื่อนที่ดี”
- E : “ภาพของผมนี่คือถาด คือเวลาที่ผมทำเวร เพื่อนคนนี้ก็จะมาช่วยทำทุกครั้ง ผมก็รู้สึกดีใจที่เพื่อนมาช่วย แต่บางครั้งก็รู้สึกเกรงใจเขาเหมือนกัน ผมก็อยากบอกเขาว่า ขอบใจที่มาช่วยเราทำเวร”
- K : “ผมเห็นเขาช่วยพ่อบ้านพับผ้าในห้อง ทำความสะอาดแล้วหลังจากนั้นเขาก็ไปล้างถาด ผมรู้สึกได้กำลังใจจากเพื่อนที่เพื่อนมาทำสิ่งนี้ และตอนที่ผมกำลังพับผ้าอยู่ พ่อเขาเห็นผมพับผ้า เขาก็มาช่วยผมพับผ้า ผมอยากบอกเขาว่า ขอบใจมากนะที่มาช่วยเราพับผ้า”

แบบบันทึก
โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 6
การมีตัวตน (ต่อ)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกฝังให้สมาชิกมีตัวตนที่มีจิตสาธารณะจากบุคคลในครอบครัวและสังคม
2. เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้สมาชิกได้นำบทเรียน คำสอน และแนวทางของตัวตนไปใช้ใน

ชีวิตประจำวัน

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “บุคคลในดวงใจ”

ผลที่ได้จากการทำกลุ่ม

การทำกลุ่มในครั้งนี้เป็นการปลูกฝังให้สมาชิกมีตัวตนที่มีจิตสาธารณะเพื่อที่จะนำเอา บทเรียน คำสอนและแรงบันดาลใจจากตัวตนไปใช้ ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ก็ตอบคล้ายๆกัน คือการมีตัวตนที่มีจิตสาธารณะจากบุคคลสำคัญในชุมชน ครอบครัว และคนที่สมาชิกได้พบเจอในชีวิตประจำวัน ดังนี้ 1. รุ่งพี (3คน) 2. แม่ (3 คน) 3. นายกอบต. (2คน) 4. ยาย 5. ลุง 6. พ่อ (5คน)

ตัวอย่างการสนทนาในกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม : “ครูให้สมาชิกนึกถึงบุคคลที่เราประทับใจในด้านการมีจิตอาสา อาจจะเป็นบุคคลในครอบครัว คุณพ่อคุณแม่ คุณครู คนในหมู่บ้านหรือบุคคลในสังคมที่เรารู้จัก พร้อมทั้งให้บอกเหตุผลด้วยว่า เพราะอะไรเราถึงประทับใจตัวเขา”

G : “ผมประทับใจรุ่งพี วันนั้นเขาเป็นคนเลี้ยงข้าว เขาชอบเลี้ยงข้าวเพื่อนๆ ก็รู้สึกว่าเขาเป็นคนใจดี ชอบช่วยเหลือเพื่อนและคนรอบข้าง ผมก็อยากเป็นเหมือนเขา หากมีโอกาสผมก็อยากช่วยเหลือผู้อื่นเหมือนที่รุ่งพีคนนี้ทำได้ทำไว้เป็นแบบอย่าง”

- C : “ผมประทับใจแม่ของผมครับ แม่ของผมชอบช่วยเหลือลูกหลาน ซึ่งเวลาที่มีการรวมตัวกัน แม่ก็จะให้เงินแก่ลูกหลาน ตอนแม่ไม่มีเงิน แม่ก็ออกไปทำงาน เพื่อเก็บเงินเอามาให้ลูกหลาน ลูกหลานก็ดีใจและก็รักแม่ ผมอยากทำเหมือนแม่ อยากเป็นเหมือนแม่ เพราะแม่เป็นคนใจดี มีเมตตา ลูกหลานต่างก็รักแม่”
- B : “ผมประทับใจนายกอบต. วันนั้นนายกอบต.ให้คนในหมู่บ้านรวมตัวกันไปเก็บขยะ แล้วผมเห็นเพื่อนๆและคนข้างบ้านต่างก็ออกไปรวมตัวกัน ผมไปถามเขาบอกว่า วันนี้มีการทำความสะอาดหมู่บ้าน ผมเลยตามไปด้วย วันนั้นผมก็รู้สึกเหนื่อยนะครับ แต่ก็รู้สึกดีที่ได้มาช่วยเก็บขยะ ผมก็รู้สึกอยากเป็นเหมือนท่าน เพราะท่านได้ช่วยเหลือชาวบ้าน ให้ชาวบ้านมารวมตัวกันพัฒนาหมู่บ้าน”
- J : “ผมก็ประทับใจยายของผม เพราะท่านเป็นคนที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีเมตตาต่อลูกหลาน อยู่ใกล้ท่านแล้วรู้สึกอบอุ่น เป็นผู้ใหญ่ที่เด็กๆอยากเข้าหา ลูกหลานก็ชอบไปรวมตัวที่บ้านของยาย ยายก็จะให้ทานข้าว ทานขนมและยายชอบช่วยเหลือเพื่อนบ้านด้วย”
- F : “ผมประทับใจลุง เพราะลุงของผมเป็นคนชอบทำอาหารเลี้ยงผู้อื่น โดยเฉพาะในเดือนรอมฎอนที่มีการถือศีลอด ลุงก็จะทำอาหารไปเลี้ยงคนที่ถือศีลอดที่มัสยิด ผมก็ได้ไปช่วยลุง ก็รู้สึกดีและรู้สึกมีความสุขที่ได้เห็นคนมาทานอาหารร่วมกัน”
- E : “ผมก็ประทับใจพ่อเหมือนกัน เพราะพ่อของผมเป็นคนชอบช่วยเหลือคนอื่น โดยเฉพาะคนที่ลำบากและยากจน พ่อก็จะซื้อผ้าให้พวกเขา ให้พวกเขาได้มีเสื้อผ้าใหม่ๆใส่ ผมได้เรียนรู้การช่วยเหลือและแบ่งปันจากพ่อ ถ้าเราให้ แล้วเราเห็นคนอื่นมีความสุข เราก็จะมีความสุขด้วย”
- A : “ผมประทับใจรุ่นพี่ที่บ้านอยู่ใกล้กับบ้านผม คือรุ่นพี่คนนี้เขาเรียนไม่จบม.3 หลังจากนั้นเขาไปเรียนต่อจนจบ.6 แล้วเขาก็ไปสอบเข้าทำงานของป่าไม้ เขาเก็บเงินสร้างเนื้อสร้างตัว

แล้วเขาก็ได้กลับมาดูแลและช่วยเหลือคนที่บ้านครับ กลับออกไป
ผมจะเดินตามรอยเขาครับ อยากเป็นเหมือนรุ่นพี่คนนั้น”

H : “ผมก็ประทับใจนายที่บ้านเหมือนกันครับ วันนั้นเขาเชิญชวน
ชาวบ้านมาพัฒนาชุมชน มาถางป่า เพื่อให้บริเวณมีความโล่งเตียน
ดูแล้วน่าอยู่ ตอนทำงานผมก็เหนื่อย แต่พองานเสร็จ ก็หายเหนื่อย
เพราะทุกคนต่างร่วมมือช่วยกันทำ ผมรู้สึกประทับใจนายที่ทำ
ได้ลงมาช่วยชาวบ้านทำงาน โตขึ้นผมก็อยากเป็นเหมือนท่าน”

I : “ผมก็ประทับใจรุ่นพี่ที่บ้านครับ ตอนที่เขาจบม.6 เขาก็ไปสอบ
ตำรวจ แล้วเขาก็สอบติด ตอนนี้เขาก็มีงานทำที่ดี เขาได้ช่วยเหลือ
คนที่บ้าน ได้ช่วยเหลือเพื่อนๆ ผมก็ดูเขาเป็นแบบอย่าง กลับ
ออกไปอยากทำให้ได้เหมือนเขา ผมตั้งใจว่าจะเรียนกศน.ให้จบชั้น
ม.6 หลังจากนั้นผมก็จะไปสอบ”

D : “ผมประทับใจพ่อของผม เพราะพ่อเป็นคนใจดี ชอบให้ความ
ช่วยเหลือผู้อื่น อย่างตอนที่พี่ของพ่อไม่มีเงิน พ่อก็ช่วยเหลือ พ่อก็
ให้เงินเพื่อไปซื้อของ รู้สึกอบอุ่นและโตขึ้นผมก็อยากเป็นเหมือน
พ่อ”

ผู้นำกลุ่ม : (สรุปเพิ่มเติม) “ดีมากครับ จากกิจกรรมในวันนี้จะเห็นได้ว่า การ
ที่เรามีแบบอย่างในด้านการมีจิตสาธารณะจากบุคคลที่เรา
ประทับใจนั้น จะเป็นแรงกระตุ้นและผลักดันให้เราอยากมี
พฤติกรรมจิตอาสาด้วยการนำบทเรียนและแบบอย่างจากบุคคลที่
เราประทับใจไปปฏิบัติและปรับใช้ในชีวิตของเรา เพื่อที่วันหนึ่ง
ข้างหน้าเราก็จะสามารถเป็นแบบอย่างให้กับคนรอบข้างในด้าน
การมีจิตสาธารณะได้เช่นเดียวกับบุคคลในดวงใจของเราในวันนี้”

แบบบันทึก
โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 7
คุณธรรม จริยธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้สมาชิกมีจิตสำนึกในการใช้ชีวิตด้วยคุณธรรม จริยธรรม
2. เพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยอันพึงประสงค์แก่สมาชิก

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “ด้วยจิตสำนึก”

ผลที่ได้จากการทำกลุ่ม

การทำกลุ่มในครั้งนี้เป็นการทำกลุ่มครั้งที่เจ็ด เพื่อปลูกฝังให้สมาชิกมีจิตสำนึกในการใช้ชีวิตด้วยคุณธรรม ด้วยการให้สมาชิกบอกเล่าถึงเหตุการณ์หรือสิ่งที่เคยกระทำมาที่บ่งบอกถึงการมีคุณธรรม ซึ่งเหตุการณ์หรือการกระทำที่แสดงถึงการมีคุณธรรมของสมาชิกมีดังนี้ 1.สอนอัลกุรอาน (2 คน) 2.กวาดที่ละหมาด (2คน) 3.อะซาน (ประกาศเชิญชวนมาสู่การละหมาด) (2 คน) 4.ทำตามหน้าที่ 5.ละหมาดตรงเวลา 6.ช่วยเหลือ 7.เป็นอิหม่าม (2 คน) 8.ช่วยครู 9.เรียกเพื่อนมาเข้าแถว (2 คน)10.

ช่วยน้ำ

ตัวอย่างการสนทนาในกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม : “วันนี้ครูมีกิจกรรมมาให้พวกเราทุกคนช่วยกันทำ กิจกรรมนี้ชื่อว่า ‘ด้วยจิตสำนึก’ ครูจะให้ให้นักเรียนนั่งและหลับตา แล้วลองนึกทบทวนตนเองในชีวิตที่ผ่านมาของเราเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือกิจกรรมที่เราได้ปฏิบัติที่บ่งบอกถึงการมีคุณธรรม จริยธรรม เราได้ทำอะไรมาแล้วบ้าง? เราทำแล้วเรามีความรู้สึกอย่างไร และเราได้รับอะไรบ้างจากการกระทำสิ่งนั้น”

D : “ผมได้สอนอัลกุรอานให้เพื่อน เพราะเพื่อนบางคนยังอ่านอัลกุรอานไม่ได้มาอยู่ที่นี่ ผมก็ได้สอนเพื่อน ผมก็อยากให้เพื่อนอ่านได้ เวลาที่เพื่อนมาอ่านผมก็รู้สึกดีใจเพราะเพื่อนได้อ่านอัลกุรอาน”

- E : “ผมได้กวาดที่ละหมาด ก่อนที่จะมีการละหมาด บางครั้งสถานที่ก็ไม่ค่อยสะอาด เราก็มาทำความสะอาด มาเตรียมสถานที่ละหมาดก่อน ผมก็รู้สึกดี เพราะสถานที่สะอาด ให้เพื่อนๆได้มาละหมาด”
- C : “ผมได้อะซาน (ประกาศเรียกร้องเชิญชวนผู้อื่นมาสู่การละหมาด) ซึ่งผมได้เรียกเพื่อนๆให้มาละหมาด ผมรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่าที่ได้ทำสิ่งนี้ เพราะในขณะที่เพื่อนๆกำลังเล่นหรือทำกิจกรรมอะไรอยู่ก็ตาม เมื่อได้ยินเสียงอะซานก็บ่งบอกว่าถึงเวลาละหมาดแล้ว เพื่อนๆก็จะมาอาบน้ำละหมาด แล้วเดินมารอ ณ ที่ละหมาด เพื่อรอละหมาด ผมก็รู้สึกดีใจที่เพื่อนๆได้มาละหมาด”
- K : “ของผมก็คล้ายๆกับของเพื่อน ผมได้ช่วยทำเวร ล้างถาด ซึ่งมาอยู่ที่นี่ได้ทำอะไรหลายๆอย่าง จากที่เราไม่เคยทำ เป็นการฝึกฝน ทำให้เราได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์ ซึ่งพอผมทำตามหน้าที่ ทุกอย่างก็เรียบร้อย ไม่มีปัญหาอะไร แต่ถ้าผมไม่ทำ ปัญหาก็จะเกิดขึ้น ผมอาจจะโดนพบครูที่ปรึกษา เพื่อนๆก็ไม่มีถาดสำหรับทานข้าว”
- F : “ผมมาอยู่ที่นี่ได้ละหมาดตรงเวลา ผมรู้สึกสบายใจ เพราะอยู่บ้านไม่ค่อยได้ละหมาด การละหมาดเป็นสิ่งสำคัญที่วายิบ (จำเป็น) สำหรับมุสลิมทุกคนที่ต้องปฏิบัติวันหนึ่งกับคืนหนึ่ง 5 ครั้ง ซึ่งมาอยู่ที่นี่ได้ละหมาดครบ 5 เวลา และได้ละหมาดตรงเวลา เพราะมีครูเจ้าหน้าที่และเพื่อนๆคอยเตือน”
- B : “ผมช่วยล้างเข้าเวร ผมก็รู้สึกดีใจที่ได้ช่วยครอบครัว ได้เรียนรู้การทำงาน โต้ไปผมก็จะได้ทำงานทำ เพราะมีประสบการณ์ และที่สำคัญได้แบ่งเบาภาระให้ลุงและที่สำคัญคือ ความกตัญญูทวดที่ต่อผู้มีพระคุณ ซึ่งเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระให้กับผู้ที่เลี้ยงดูเรามา ซึ่งการที่เราเป็นคนมีคุณธรรมจะส่งผลให้เราได้รับความดีและได้รับแต่สิ่งดีๆ นอกจากนี้จะส่งผลให้คนรอบข้างได้รับสิ่งที่ดีไปด้วย”
- G : “ผมได้เป็นอิหม่าม (นำละหมาด) ผมก็รู้สึกดีใจและภูมิใจที่ได้เป็นอิหม่าม นำเพื่อนๆละหมาด เพราะเป็นสิ่งที่มีความเกียรติที่คนอื่นๆหนึ่งจะได้นำละหมาด พอได้ทำแล้วก็ทำให้เรารู้สึกว่าตัวเรามีคุณค่า มีเกียรติและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนๆ”

- H : “ผมได้ช่วยครูใส่ข้าวในถุง วันนั้นผมเห็นครูอยู่ในครัว แล้วเห็นครูกำลังตักข้าวที่เหลือใส่ถุง เพื่อเอากลับไปให้ไก่ที่บ้าน ผมก็เลยอาสาไปช่วยครู เพราะอยากให้เสร็จเร็วๆ และครูก็จะได้กลับบ้าน ทำแล้วก็รู้สึกดีครับ เพราะได้ช่วยครู ครูก็รู้สึกดีกับเรา”
- I : “ผมได้ทำเวรบนหอ เพราะเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ผมก็รู้สึกดีที่ได้ทำเวร เพราะอยู่ที่บ้านไม่ค่อยได้ทำ พอผมทำความสะอาด สถานที่ก็น่าอยู่ เพื่อนๆก็จะได้อยู่แบบสบายๆ ไม่สกปรก และสิ่งที่ผมได้รับคือผมจะนำกลับไปใช้ต่อที่บ้าน ช่วยแม่ทำงานบ้าน แม่จะได้ไม่เหนื่อย”
- L : “ผมได้เรียกเพื่อนๆให้มาเข้าแถว ตอนนั้นเป็นเวลาใกล้เที่ยง ซึ่งมีการเข้าแถวเพื่อรับประทานอาหารเช้า ผมก็ได้เรียกเพื่อนๆให้รับมาเข้าแถว เพื่อที่จะได้รับประทานอาหารเช้า ทำแล้วก็รู้ว่าเราจะได้อาหารเร็วๆ ช่วยครูเจ้าหน้าที่ จะได้ไม่ต้องเสียเวลา เพราะถ้าเพื่อนๆมาเข้าแถวช้า ก็ได้อาหารช้าๆ”
- J : “ผมช่วยทำเวร ล้างถาด ซึ่งก็เป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทำแล้วก็รู้สึกสบายใจ เพราะเป็นหน้าที่ของเรา ถ้าเราไม่ทำ เพื่อนๆก็ไม่มีถาดไว้สำหรับทานอาหาร เราก็โดนใบรายงาน แต่เมื่อเราทำ ทุกอย่างก็เรียบร้อย ไม่มีปัญหาอะไร”
- A : “ผมไปช่วยนำเข็นน้ำเต้าหู้ตอนเช้า ทำให้ผมเป็นคนตื่นเช้า ซึ่งช่วยแบ่งเบาภาระให้น้ำ น้ำก็เหนียวน้อยลง ผมก็รู้สึกสบายใจ เพราะได้ช่วยคนที่เขาเลี้ยงเรามา เป็นการทดแทนบุญคุณที่เขาได้เลี้ยงดูเรามา และผมก็ได้เรียนรู้ถึงวิธีการทำน้ำเต้าหู้ยังไงให้อร่อย เพราะน้ำเต้าหู้ของแต่ละคนจะมีสูตรและวิธีการทำที่แตกต่างกัน และน้ำก็ยังให้เงินผมอีกด้วย”
- ผู้นำกลุ่ม : (สรุปเพิ่มเติม) “จะเห็นได้ว่าการทำงานที่เราได้นำเอาคุณธรรม จริยธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของเรานั้น นอกจากจะส่งผลดีและก่อประโยชน์แก่ตนเองแล้ว อย่างน้อยที่สุดคือจิตใจของเราที่รู้สึกมีความสุข ซึ่งสิ่งนี้คือรางวัลที่คนทำความดีจะได้รับ นอกจากนี้ยังส่งผลดีและให้ประโยชน์แก่คนรอบข้างอีกด้วย”

แบบบันทึก
โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 8
คุณธรรม จริยธรรม (ต่อ)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกนำคุณธรรม จริยธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิต
2. เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกมีคุณลักษณะนิสัยอันพึงประสงค์สอดคล้องตามคุณธรรม จริยธรรม

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “คุณธรรม นำชีวิต”

ผลที่ได้จากการทำกลุ่ม

การทำกลุ่มในครั้งนี้เป็นการทำกลุ่มครั้งที่แปด เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกนำคุณธรรม จริยธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตและมีคุณลักษณะนิสัยอันพึงประสงค์ ซึ่งสิ่งที่สมาชิกได้เรียนรู้และฝึกฝนจะนำกลับไปใช้ตอนกลับออกไปอยู่ข้างนอก มีดังนี้ 1. อดทนที่บ้าน (2 คน) 2. ช่วยแม่ทำงานบ้าน (3คน) 3. สอนอัลกุรอานเพื่อน 4. ละหมาดตรงเวลา 5. ช่วยน้ำทำงาน 6. นำละหมาดเพื่อนๆ 7. ช่วยเหลือเพื่อน (4 คน) 8. ช่วยที่บ้านทำงาน (2 คน)

ตัวอย่างการสนทนาในกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม : “วันนี้ครูจะให้นักเรียนช่วยกันพูดคุย เสนอแนะถึงแนวทางหรือวิธีการที่เราได้เรียนรู้และฝึกฝนเรื่องการมีคุณธรรมว่าเราจะสามารถนำสิ่งนี้ไปใช้ตอนที่เรากลับออกไปอยู่ข้างนอกได้อย่างไรบ้าง”

C : “อยู่ที่นี้ผมได้อดทน (ประกาศเรียกร้องเชิญชวนผู้อื่นมาสู่การละหมาด) ซึ่งผมได้เรียกเพื่อนๆให้มาละหมาด ผมรู้สึกว่าคุณค่าที่ได้ทำสิ่งนี้ผมก็รู้สึกดีใจที่เพื่อนๆได้มาละหมาด กลับออกไปผมก็จะไปอะฮันที่หมู่บ้าน”

K : “ผมได้ช่วยทำเวร ล้างถาด ซึ่งมาอยู่ที่นี้ได้ทำอะไรหลายอย่าง จากที่เราไม่เคยทำ เป็นการฝึกฝน ทำให้เราได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ จากเมื่อก่อนผมไม่ค่อยได้ช่วยแม่ทำงานบ้านเลย กลับไปผมก็จะไปช่วยแม่ทำงานบ้าน”

- D : “สิ่งที่ผมได้ฝึกฝนตอนอยู่ที่นี่คือการสอนอัลกุรอานให้เพื่อน เพราะเพื่อนบางคนยังอ่านอัลกุรอานไม่ได้ มาอยู่ที่นี่ ผมก็ได้สอนเพื่อน ผมก็อยากให้เพื่อนอ่านได้ ซึ่งเมื่อผมออกไปข้างนอก ผมก็จะนำสิ่งนี้ไปใช้ ด้วยการสอนอัลกุรอานให้เพื่อนๆที่อยู่ที่บ้าน”
- E : “ผมได้กวาดที่ละหมาด ผมก็รู้สึกดี เพราะสถานที่สะอาด ให้เพื่อนๆได้มาละหมาด ซึ่งกลับไปที่บ้าน ผมก็จะช่วยแม่ทำงานบ้าน เอาสิ่งที่ได้ฝึกฝนตอนที่อยู่ที่นี่ไปทำต่อที่บ้าน”
- F : “ผมมาอยู่ที่นี้ได้ละหมาดตรงเวลา ผมรู้สึกสบายใจ เพราะอยู่บ้านไม่ค่อยได้ละหมาด การละหมาดเป็นสิ่งสำคัญที่วายิบ (จำเป็น) ซึ่งมาอยู่ที่นี้ได้ละหมาดครบ 5 เวลา และได้ละหมาดตรงเวลา เพราะมีครูเจ้าหน้าที่และเพื่อนๆคอยเตือน กลับไปผมก็จะละหมาด”
- A : “ผมไปช่วยนำเข็นน้ำเต้าหู้ตอนเช้า ทำให้ผมเป็นคนตื่นเช้า ซึ่งช่วยแบ่งเบาภาระให้น้ำ ซึ่งทำให้ผมได้เรียนรู้การทำน้ำเต้าหู้ กลับออกไปผมก็จะไปช่วยนำเข็นน้ำเต้าหู้ เพราะได้ทดแทนบุญคุณของน้ำและได้เรียนรู้การทำงาน”
- G : “ผมได้เป็นอิหม่าม (นำละหมาด) ผมก็รู้สึกดีใจและภูมิใจที่ได้เป็นอิหม่าม นำเพื่อนๆละหมาด เพราะเป็นสิ่งที่มีความเกียรติที่คนอื่นๆหนึ่งจะได้นำละหมาดกลับไปที่บ้านก็จะไปเป็นอิหม่าม นำละหมาดให้เพื่อนๆ”
- H : “ผมได้ช่วยครูใส่ข้าวในถุง ซึ่งมาอยู่ที่นี่ผมได้ฝึกฝนเรื่องการช่วยเหลือและจิตอาสาหลายอย่าง กลับไปผมก็จะเอาสิ่งที่ผมได้อบรมและฝึกฝนไปใช้กับเพื่อนๆตอนที่ผมอยู่ข้างนอก ผมก็จะไปช่วยเหลือเพื่อนๆ”
- I : “ผมได้ทำเวรบนหอ เพราะเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ผมก็รู้สึกดีที่ได้ทำเวร เพราะอยู่ที่บ้านไม่ค่อยได้ทำ และผมจะนำกลับไปใช้ต่อที่บ้าน ช่วยแม่ทำงานบ้าน แม่จะได้ไม่เหนื่อย”
- L : “ผมได้ฝึกฝนเรื่องการเรียกแถว ฝึกความเป็นระเบียบวินัย กลับออกไปผมก็จะนำสิ่งนี้ไปใช้ เพราะมาอยู่ที่นี้ได้ฝึกอะไรหลายๆอย่าง ฝึกการตรงต่อเวลา ฝึกความรับผิดชอบ และการช่วยเหลือคนอื่น ออกไปผมก็จะไปช่วยเหลือเพื่อนๆ”

- B : “ของผมหได้ช่วยลุงเข้าเวร ผมหได้รู้สีกดีใจที่ไดช่วยครอบครัว ได้เรียนรูการ
ทำงาน โตไปผมหได้ทำงานทำ เพราะมีประสบการณ และที่สำคัญได้
แบ่งเบาการะให้ลุง ผมหออกจากที่นี้ก็จะไปทำงานทำ เพราะผมหมี
ประสบการณเคยช่วยลุงทำงานมาแล้ว”

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบบันทึก

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ครั้งที่ 9

การรับรู้ความสามารถของตน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจตนเองโดยภาพรวมในด้านความสามารถ ความสำคัญและคุณค่าของตนเอง โดยเฉพาะการทำความดีต่อผู้อื่น
2. เพื่อให้สมาชิกมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและเกิดความรู้สึกยอมรับนับถือและมีความภาคภูมิใจในตนเอง

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “เราคือคนสำคัญ”

ผลที่ได้จากการทำกลุ่ม

การทำกลุ่มครั้งนี้เป็นการทำกลุ่มครั้งที่ 9 ซึ่งให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจตนเองในภาพรวมถึงความสามารถ ความมีคุณค่าและความดีที่ตนเองมี โดยเฉพาะความดีในด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งสมาชิกได้บอกถึงความดีที่ตนเองมีความภาคภูมิใจมากที่สุด ดังนี้ 1.ชวนเพื่อนละหมาด (2คน) 2.ช่วยแม่ทำความสะอาด (1คน) 3.ช่วยเหลือพ่อแม่ (2คน) 4.เชื่อฟังพ่อแม่ (1คน) 5.ละหมาด (2คน) 6.ช่วยเหลือเพื่อน (2คน) 7.สอนเพื่อนอ่านอัลกุรอาน (2คน) 8.ส่งน้องไปโรงเรียน (1คน) 9. เป็นอิหม่ามนำละหมาด (2 คน)

ตัวอย่างการสนทนาในกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม : “ครูขอให้เรานึกถึงข้อดีของตัวเอง พยายามนึกให้ได้มากที่สุด อย่างน้อย 10 ข้อ แล้วเขียนลงบนกระดาษส่วนแรก (ส่วนด้านบน) จากนั้นให้นักเรียนฉีกกระดาษ เก็บส่วนแรก (ส่วนด้านบน) ที่นักเรียนเขียนข้อดีของตนเองเอาไว้ และส่งกระดาษส่วนที่สอง (ส่วนด้านล่าง) ให้คู่ของเรา เพื่อให้คู่ของเราเขียนข้อดีของเราลงบนกระดาษส่วนนั้นในครั้งต่อไป จากนั้นครูจะให้แต่คนได้พูดคุยถึงความดีของเรา (จับเวลาประมาณ 10 นาที) ให้สมาชิกกลุ่มได้รับฟังและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เริ่มจากใครก่อนดีครับ”

I : “ความดีของผมคือการได้ช่วยเพื่อน ช่วยพ่อแม่ ช่วยเพื่อนทำเวร ช่วยพ่อบ้าน เชื่อฟังครู ความดีของผมที่ผมประทับใจมากที่สุด คือละหมาด

เพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่เราทุกคนต้องปฏิบัติ เป็นสิทธิระหว่างเรากับพระเจ้า ส่วนความดีของเพื่อนคือ เขาเป็นคนที่ชวนเพื่อนละหมาด ตักข้าวให้เพื่อน ความดีที่ผมประทับใจเขามากที่สุดคือ ชวนเพื่อนละหมาดเพราะการละหมาดเป็นสิ่งจำเป็น”

J : “ความดีของผม คือการตั้งใจเรียน เชื่อฟังครู ช่วยเหลือเพื่อน ช่วยเพื่อนทำความสะอาด ช่วยแม่ไปซื้อของ ช่วยสอนการบ้านน้อง และความดีที่ผมประทับใจมากที่สุดคือ ช่วยแม่ทำความสะอาด เพราะเป็นสิ่งที่เราต้องปฏิบัติต่อบุพการี และได้รับผลบุญด้วย ส่วนความดีที่ผมประทับใจเพื่อนคือ เขาเป็นคนที่ตั้งใจเรียน ละหมาด ชอบทำความสะอาด ไม่รังแกเพื่อน ความดีที่ผมประทับใจเขามากที่สุดคือ การที่เขาไม่รังแกเพื่อน เพราะเรามีสิทธิเท่าเทียมกัน สิทธิของพี่น้องมุสลิมต่อมุสลิมคือการไม่ไปทำร้ายผู้อื่น ให้ทำความดีให้เยอะๆ อย่าทำความผิดอีก”

C : “ความดีของผมคือการได้ช่วยเหลือพ่อแม่ ละหมาด ถือศีลอด อะซาน (ประกาศ เรียกร้องเชิญชวนผู้อื่นให้มาสู่การละหมาด) ช่วยเหลือเพื่อนๆ และสิ่งที่ผมประทับใจที่สุดในความดีของผม คือการช่วยเหลือพ่อแม่ เพราะเป็นการแบ่งเบาภาระให้พ่อแม่ พ่อแม่จะได้ไม่เหนื่อย เป็นสิ่งที่เราต้องปฏิบัติต่อพ่อแม่ เป็นสิ่งที่พ่อแม่พึงได้รับจากเรา”

D : “ความดีของเพื่อนที่ผมประทับใจ คือเห็นเขาละหมาด ทำเวร เขาเป็นคนที่ชอบกวาดที่ละหมาด ล้างถาด ช่วยครู ช่วยพ่อแม่ ขยันทำงาน เข้าเรียน เขาเป็นคนที่ตรงต่อเวลา และความดีที่ผมประทับใจเขามากที่สุดคือการทำเขาได้ช่วยเหลือพ่อแม่ เพราะพ่อแม่ทำงานเหนื่อยแล้ว การที่เขามาช่วยเป็นการแบ่งเบาภาระให้พ่อแม่ ส่วนความดีของผมคือ ร้องอนาฮีด ตั้งใจเรียน อ่านอัลกุรอาน ช่วยเหลือพ่อแม่ ช่วยเหลือเพื่อน ช่วยเหลือครู ไม่แฉวครู เชื่อฟังพ่อแม่ เชื่อฟังครู ความดีที่ผมภูมิใจมากที่สุด คือการเชื่อฟังพ่อแม่ เพราะเป็นสิ่งที่สำคัญ”

E : “ความดีของผม คือการที่ผมได้ช่วยครูยกตะกร้าเสื้อ เชื่อฟังครู ชวนเพื่อนละหมาด สอนอัลกุรอานเพื่อน ส่งแม่ไปทำงาน ส่งน้องไปเรียน และสิ่งที่ผมประทับใจมากที่สุดคือการละหมาด เพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่เราต้องปฏิบัติ ถ้าหากเราไม่ปฏิบัติ เราก็จะได้รับบาป ถ้าหากเราปฏิบัติเราก็ได้รับผลบุญ”

- F : “ความดีของเพื่อน คือเขาเป็นคนชวนเพื่อนไปละหมาด เชื่อฟังครู สอนเพื่อนอ่านอัลกุรอาน ช่วยปลอบใจเพื่อนเวลาเพื่อนเครียด ช่วยแม่ทำงานบ้าน ช่วยเพื่อนทำเวร ช่วยครูยกโต๊ะ ช่วยพ่อบ้านยกข้าวสาร และความดีของเพื่อนที่ผมประทับใจมากที่สุดคือการที่เขาสอนเพื่อนอ่านอัลกุรอาน เพราะทำให้เพื่อนได้เรียนรู้ จากที่เพื่อนอ่านไม่ได้ เพื่อนก็อ่านได้ ส่วนความดีของผม คือช่วยเพื่อนทำเวร ช่วยอะซาน ช่วยพ่อบ้าน ช่วยตัดผมให้เพื่อน วันนั้นเพื่อนน้ำมันหมด เราก็ก็นำไปช่วยเขา อันนี้คือความดีที่ผมประทับใจมากที่สุด”
- A : “ความสามารถและความดีของผม คือการร้องอนาฮีด การละหมาด ถือศีลอด อ่านอัลกุรอาน การตั้งใจเรียน ช่วยเหลือผู้อื่น สอนเพื่อนอ่านอัลกุรอาน และความดีที่ผมประทับใจมากที่สุด คือการสอนเพื่อนให้อ่านอัลกุรอาน เพราะเราสอนเพื่อนแม่เพียงตัวอักษรเดียว เราก็ได้รับผลบุญอย่างมากมาย และผมก็ตั้งใจที่ได้เห็นเพื่อนอ่านอัลกุรอานได้ เมื่อผมได้นึกถึงความดีของผม ผมรู้สึกสบายใจที่ได้รับรู้ความดีและสิ่งดีๆที่เราทำ”
- B “สำหรับผมสิ่งที่ผมได้รับรู้ถึงความดีของเพื่อน คือเห็นเพื่อนละหมาด ช่วยเหลือพ่อแม่ เพื่อนเป็นคนที่ตั้งใจเรียนเวลาครูสอน และเขาช่วยสอนอัลกุรอานให้เพื่อน เขาเป็นคนที่ชอบช่วยเหลือเพื่อน ความดีของเพื่อนที่ผมประทับใจมากที่สุดคือ การที่เขาสอนอัลกุรอานให้คนอื่น เพราะเป็นสิ่งสำคัญและทำให้เพื่อนสามารถอ่านอัลกุรอานได้ ส่วนความดีของผมคือช่วยครูไปทิ้งขยะ ช่วยเพื่อนล้างถาด ช่วยพี่ถางป่า ช่วยพ่อแม่ทำงาน ความดีที่ผมประทับใจมากที่สุดคือ การได้ช่วยเหลือพ่อแม่ เพราะไม่อยากให้พ่อแม่เหนื่อย”
- G : “ความดีของผม ช่วยครูยกโต๊ะ ช่วยพ่อบ้านยกข้าวสาร เชื่อฟังครู เชื่อฟังพ่อแม่ ชวนเพื่อนละหมาด สอนเพื่อนอ่านอัลกุรอาน ช่วยส่งน้องไปเรียน ช่วยปลอบใจเพื่อนเวลาเพื่อนเครียด และความดีที่ผมประทับใจมากที่สุดคือ การได้ส่งน้องไปเรียน เพราะไม่อยากให้น้องเป็นเหมือนผม”
- H : “ความดีของเพื่อน ที่ผมประทับใจ คือการที่เขาชวนเพื่อนไปละหมาด เขาเป็นคนที่ช่วยประสานเวลาเพื่อนทะเลากัน ช่วยส่งน้องไปโรงเรียน เชื่อฟังครู ช่วยเหลือเพื่อนที่อ่อนแอกว่า ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน และสิ่งที่ผม

ประทับใจในตัวเขามากที่สุดคือการช่วยเหลือเพื่อนที่อ่อนแอกว่า เพราะเขาไม่ยอมให้เพื่อนถูกรังแก”

- K : “ความดีของเพื่อน คือเห็นเขาละหมาด เชื้อฟังกู ช่วยครูทำงาน ชวนเพื่อนละหมาด ไม่ทะเลาะกับเพื่อน ช่วยเพื่อนทำเวร ตักข้าว ล้างถาด ไม่ก้าวร้าวต่อครูเจ้าหน้าที่ และความดีที่ผมประทับใจมากที่สุด คือการที่เขาชวนเพื่อนละหมาด เพราะเป็นสิทธิที่เขาต้องให้เพื่อน”
- L : “ความดีของผม คือ การละหมาด ช่วยพ่อแม่ ช่วยครูทำงาน สอนอัลกุรอ่านเพื่อน ช่วยซื้อของ ช่วยพ่อทำงาน และความดีที่ผมประทับใจมากที่สุด คือการสอนอัลกุรอ่าน เพราะอยากให้เพื่อนอ่านอัลกุรอ่านได้ทุกคน”
- M : “ความดีที่ผมประทับใจเพื่อน คือการที่เห็นเขาช่วยทำความสะอาด ช่วยเหลือเพื่อนใหม่ที่เพิ่งเข้ามา ช่วยครูทำความสะอาด สอนเพื่อนอ่านอัลกุรอ่าน”
- N : “ความดีของผม คือช่วยครูทำงาน ส่งน้องไปโรงเรียน ช่วยเพื่อนทำเวร ส่งยายไปทำงาน เป็นอิหม่าม (นำละหมาด) ความดีที่ผมประทับใจมากที่สุด คือการได้เป็นอิหม่าม เพราะได้นำผู้อื่นละหมาด ส่วนความดีของเพื่อน คือเห็นเขาล้างถาด ตักข้าวให้เพื่อน ขอบนวดเพื่อน ละหมาด ความดีที่ผมประทับใจเขามากที่สุด คือละหมาด เพราะเขาละหมาดทุกเวลา”
- O : “ความดีที่ผมประทับใจเพื่อน คือการที่เขาเป็นอิหม่าม (นำละหมาด) ช่วยเหลือเพื่อนและ เด็กที่เพิ่งเข้ามาใหม่ เขาก็ช่วยไปลอบใจ และเขาก็เป็นคนที่ชวนเพื่อนละหมาด สิ่งที่ผมประทับใจที่สุดสำหรับเพื่อนคนนี่คือการที่เขาเป็นอิหม่าม เพราะเพื่อนๆ ได้ละหมาดตามเขา”

แบบบันทึก
โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 10
การสนับสนุนจากเพื่อน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกมีกำลังใจและแรงบันดาลใจจากคนรอบข้างในการเสียสละ ช่วยเหลือผู้อื่น
2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “รวมพลัง”

ผลที่ได้จากการทำกลุ่ม

การทำกลุ่มในครั้งนี้เป็นการทำกลุ่มครั้งที่สิบ ซึ่งเป็นการให้สมาชิกแต่ละคนได้รับกำลังใจและแรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะ ทำความดีและช่วยเหลือผู้อื่น โดยได้รับการสนับสนุนและให้กำลังใจจากสมาชิกกลุ่ม ซึ่งสมาชิกแต่ละคนก็มีความประทับใจในความดีและจิตสาธารณะที่เพื่อนได้ทำ พร้อมทั้งให้รางวัลด้วยการกล่าวชมเชยและให้กำลังใจเพื่อนในการรักษาและทำความดีช่วยเหลือผู้อื่นต่อไป

ตัวอย่างการสนทนาในกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม : “ครูจะให้แต่ละคู่ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงแนวทางในการสนับสนุนช่วยเหลือเพื่อนของเราให้รักษาความดี (จับเวลาประมาณ 10 นาที) จากนั้นครูจะให้แต่ละคู่ได้นำเสนอแนวทางนี้แก่สมาชิกกลุ่มได้รับฟังและแลกเปลี่ยนเสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติม และเสนอสิ่งตอบแทนสำหรับคนที่สามารถรักษาความดีนั้นอย่างไรดีครับ”

M : “ความดีที่ผมประทับใจ O คือการที่เห็นเขาช่วยทำความสะอาด ช่วยเหลือเพื่อนใหม่ที่เพิ่งเข้ามา ช่วยครูทำความสะอาด สอนเพื่อนอ่านอัลกุรอาน ก็ขอให้ทำความดีนี้ต่อไป กลับออกไปอยู่ข้างนอกก็ให้ไปช่วยพ่อแม่ทำงาน”

O : “ความดีที่ผมประทับใจ M คือการที่เขาเป็นอิหม่าม (นำละหมาด) ช่วยเหลือเพื่อนและ เด็กที่เพิ่งเข้ามาใหม่ เขาก็ช่วยไปลอบใจ เขาเป็นคน

ที่เข้ากับใครๆก็ได้ ก็ขอให้ทำความดีต่อไป ออกไปอยู่ข้างนอกก็ขอให้อยู่ดีๆ ไม่ต้องกลับมาอยู่ที่นี้อีก”

- D : “ความดีของ F ที่ผมประทับใจ คือเขาได้ช่วยเหลือพ่อแม่ เพราะพ่อแม่ทำงานเหนื่อยแล้ว การที่เขามาช่วยเป็นการแบ่งเบาภาระให้พ่อแม่ กลับออกไปก็ขอให้ทำหน้าที่ของลูกที่ดี กลับไปช่วยเหลือพ่อแม่”
- F : “ผมประทับใจความดีของ D คือการที่เขาสอนเพื่อนอ่านอัลกุรอาน เพราะทำให้เพื่อนได้เรียนรู้ จากที่เพื่อนอ่านไม่ได้ เพื่อนก็อ่านได้ ก็ขอให้รักษาความดีนี้ไว้ กลับออกไปก็ไปสอนอัลกุรอานให้เพื่อนๆ”
- I : “ผมประทับใจความดีของ A คือ เขาเป็นคนที่ชวนเพื่อนละหมาด ตักซัวให้เพื่อน ความดีที่ผมประทับใจเขามากที่สุดคือ ชวนเพื่อนละหมาดเพราะการละหมาดเป็นสิ่งจำเป็น ผมก็อยากให้เขารักษาความดีนี้ไว้ และนำกลับไปใช้ตอนที่เขาไปอยู่ข้างนอก ให้ชวนเพื่อนๆไปทำในสิ่งที่ดี”
- A : “ความดีของ I ที่ผมชื่นชมเขา คือการที่เขาได้ละหมาด เพราะละหมาดเป็นสิ่งจำเป็นที่มุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติ ผมก็ขอให้เขารักษาละหมาด กลับออกไปข้างนอกก็ขอให้ละหมาดด้วย”
- J : “ผมประทับใจความดีของ B คือ การที่เขาไม่รังแกเพื่อน เพราะเรามีสิทธิเท่าเทียมกัน สิทธิของพี่น้องมุสลิมต่อมุสลิมคือการไม่ไปทำร้ายผู้อื่น ผมก็ขอให้เขารักษาความดีนี้ไว้และขอให้ทำความดีให้เยอะๆ กลับออกไปอยู่ข้างนอกก็ขอให้อยู่กับเพื่อนกลุ่มดีๆ”
- B : “สำหรับผมสิ่งที่ผมได้รับรู้ถึงความดีของ J คือ การที่เขาสอนอัลกุรอานให้คนอื่น เพราะเป็นสิ่งสำคัญและทำให้เพื่อนสามารถอ่านอัลกุรอานได้ ก็ขอให้เขารักษาสิ่งนี้ไว้และกลับไปสอนให้เพื่อนๆ”
- H : “ความดีของ K ที่ผมประทับใจคือการช่วยเหลือเพื่อนที่อ่อนแอกว่า เพราะเขาไม่ยอมให้เพื่อนถูกรังแก ก็ขอให้รักษาความดีนี้ไว้ ถ้ายังคงทำอย่างนี้ ใครๆต่างก็รักและอยากมาเป็นเพื่อนด้วย”
- K : “ความดีของ H ที่ผมประทับใจมากที่สุด คือการที่เขาชวนเพื่อนละหมาด เพราะเป็นสิทธิที่เขาต้องให้เพื่อน ก็ขอให้ทำความดีต่อไป กลับออกไปแล้ว ก็ขอให้ทำตัวดีๆ”

แบบบันทึก
โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 11
การใช้และดูแลรักษาสาธารณสมบัติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกฝังให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการดูแลรักษาสิ่งของ
2. เพื่อปลูกฝังและส่งเสริมให้สมาชิกใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “ของส่วนรวม”

ผลที่ได้จากการทำกลุ่ม

การทำกลุ่มในครั้งนี้เป็นการทำกลุ่มครั้งที่ 11 ซึ่งถือว่าการทำกลุ่มครั้งนี้สำคัญ เพราะเป็นหนึ่งในช่วงหัวข้อมีจิตสาธารณะของสมาชิกในด้านนี้ ซึ่งการทำกลุ่มในวันนี้ สมาชิกทุกคนได้ช่วยกันบอกถึงวิธีการและแนวทางในการใช้และดูแลรักษาสิ่งของในสถานพินิจ ดังนี้ 1. ผ้าปูที่นอน 2. ริมท 3. กีตาร์ 4. รองเท้าผ้าใบ 5. เครื่องซักผ้า 6. ไม้ถูพื้น 7. เสื้อผ้า 8. ผ้าปูละหมาด (2คน) 9. ที่นอน 10. ฟุตบอล 11. กางเกงละหมาด 12. แก้วน้ำ (3คน)

ตัวอย่างการสนทนาในกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม : “วันก่อนครูได้ฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดว่า ขณะที่เราอยู่ในสถานพินิจแห่งนี้ เราจะมี การแสดงออกหรือปฏิบัติอย่างไรเพื่อสื่อให้เห็นว่า เราเป็นคนมีจิตสาธารณะในด้านการใช้และดูแลรักษาสิ่งของในสถานพินิจ ตอนนี้นักเรียนคงจะมีคำตอบอยู่ในใจกันแล้ว ครูจะแจกกระดาษให้พวกเราช่วยกันคิดวิธีการและแนวทางในการใช้และดูแลรักษาสิ่งของเครื่องใช้ในสถานพินิจว่าเราจะสามารถกระทำได้อย่างไรบ้าง จากนั้นครูจะให้แต่ละคนนำเสนอให้สมาชิกกลุ่มรับฟังและให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม”

- H : “เวลาเราขึ้นหอนอน ตอนเรานอนบนเบาะ ให้เราพยายามใช้ให้ดี อย่าไปขีดเขียนหรือทำลาย และที่สำคัญควรรักษาความสะอาดด้วย เพราะถ้าเราไม่รักษาความสะอาด เราจะคัน ถ้าเราดูแลรักษาดีๆ เราก็จะได้ใช้นานๆ เพื่อนๆก็ได้ใช้ต่อ”
- C : “ของผมผ้าปูที่นอน ให้เราใช้อย่างทะนุถนอม ไม่ไปขีดเขียนบนผ้าปูที่นอน เดียวจะสกปรกและต้องดูแลรักษาไม่ให้ฉีกขาด เพราะเราจะได้ใช้ไปนานๆเพื่อนที่เพิ่งเข้ามาใหม่ก็จะได้ใช้ของดีๆต่อจากเรา”
- D : “รีโมทบนหอนอน ใช้อย่างทะนุถนอม ไม่ทิ้งขว้าง อย่าให้ชำรุด เพราะถ้าเราไม่ดูแลรักษา ครูก็จะไม่ให้เราดูทีวี พอไม่มีทีวีดู เราก็จะเหงา จึงต้องช่วยกันดูแลรักษาและใช้รีโมทให้ดี เพื่อให้เพื่อนๆได้ดูทีวี ครูก็รู้สึกดีกับเรา คนรุ่นหลังจะได้ใช้ต่อ”
- A : “ผมขอแนะนำเสนอแนวทางในการใช้กีตาร์ก็คือให้ใช้เป็นเวลา เวลาเบิกกีตาร์มาเล่นก็เล่นอย่างระมัดระวัง ไม่ใช่ความรุนแรง เดียวกีตาร์พัง เล่นเสร็จแล้วก็ส่งกีตาร์คืนให้ครูเจ้าหน้าที่ เพื่อที่ครั้งต่อไปเราจะได้เบิกมาเล่นอีก และเพื่อนๆรุ่นต่อไปก็จะได้เล่นต่อ”
- M : “รองเท้าผ้าใบ เวลาขึ้นมาจากเล่นกีฬา ให้เราเก็บเข้าตู้ให้เรียบร้อย ก่อนเก็บก็ควรเคาะดินออกก่อน รองเท้าจะได้ไม่สกปรก เวลาจะใช้ครั้งต่อไปก็สามารถนำมาใช้ได้เลย เพื่อนๆที่มาใช้ต่อก็ใช้ได้อย่างสบายใจ”
- E : “ผมอยู่เวรซักผ้า จะพูดถึงแนวทางในการใช้เครื่องซักผ้า เวลาเราใช้ก็ให้ใช้แบบทะนุถนอม ตอนใส่ผ้าก็ค่อยๆใส่ อย่าใส่แบบรุนแรง จะได้ใช้เครื่องซักผ้านานๆ เพราะถ้าเครื่องซักผ้าพังเพื่อนก็ต้องซักเอง”
- F : “ไม้ถูพื้น เวลาเราเบิกมาใช้ทำความสะอาด เราก็ต้องใช้ให้ดี พอเราทำความสะอาดเสร็จแล้ว ก็ให้เก็บไว้ที่เดิม เพื่อนๆจะได้มาใช้”
- B : “ของผมการใช้เสื้อผ้าของสถานพินิจ ให้เราใช้แบบทะนุถนอม อย่าไปฉีกหรือทำลาย เพราะถ้าเราไปฉีก เพื่อนก็ไม่ได้ใช้ เเลื่องบบประมาณของสถานพินิจ ถ้าเราใช้อย่างทะนุถนอม ครูก็รู้สึกดีกับเรา เขามองว่าเราไม่เกเร และเพื่อนๆก็จะได้ดูเราเป็นตัวอย่าง”

- G : “ผ้าปูละหมาดใช้เสร็จแล้วพับใส่ตะกร้าให้เรียบร้อย จะได้ดูเป็นระเบียบ พอเราจะใช้ครั้งต่อไป ก็สามารถหยิบมาใช้ได้ง่าย ถ้าเราไม่เก็บให้เรียบร้อย ก็จะดูไม่เป็นระเบียบ ครูก็ไม่ชอบ”
- N : “ผ้าปูละหมาด หลังจากใช้เสร็จแล้วก็พับเก็บให้เรียบร้อย จะได้ดูเป็นระเบียบ ถ้าไม่พับเก็บก็จะดูเกะกะ เวลาจะหยิบมาใช้ก็ต้องการ ครูก็รู้สึกไม่ชอบที่เราเป็นคนไม่มีระเบียบ”
- I : “เวลาเราจะเล่นฟุตบอล เราก็ต้องแจ้งครูเจ้าหน้าที่ เวลาเราเล่นเสร็จแล้วก็เก็บไว้ในห้องเก็บอุปกรณ์กีฬาให้เรียบร้อย เพื่อที่คราวหน้าครูก็จะให้เราเบิกละหมาดอีก แต่ถ้าเราไม่เก็บรักษาให้ดี ครั้งต่อไปครูก็จะไม่อนุญาตให้เราเล่นอีก”
- J : “เสื้อผ้าเวลาเก็บมาแล้ว ก็ให้พับใส่ล็อกเกอร์ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เวลาเราจะใส่จะได้หยิบมาใช้ได้ง่าย ถ้าเราไม่พับเก็บให้เรียบร้อย เสื้อผ้าอาจจะหายได้ เราก็จะไม่มีใส่ ต้องไปยืมของเพื่อนมาใช้”
- K : “กางเกงละหมาดเวลาใช้เสร็จแล้วก็ให้พับเก็บให้เรียบร้อย จะได้ดูเป็นระเบียบ คนข้างนอกเข้ามาก็จะดูว่าเด็กสถานพินิจเป็นคนมีระเบียบ ถ้าเราไม่เก็บให้ดี ก็จะดูเกะกะ คนข้างนอกเข้ามาเขาก็จะว่าเราเป็นคนไม่มีระเบียบ”
- L : “เวลาใช้แก้วน้ำ ต้องระมัดระวัง ใช้อย่างทะนุถนอม พอเราดื่มน้ำเสร็จแล้วก็ล้างให้เรียบร้อย แล้วไปเก็บไว้ที่เดิม เพื่อนคนอื่นจะได้ใช้ต่อ แต่เราไม่ช่วยกันดูแลรักษา แก้วน้ำก็สกปรก ไม่น่าใช้”

ผู้นำกลุ่ม : “(สรุปเพิ่มเติม) ดีมากครับ จากกิจกรรมในวันนี้จะเห็นได้ว่าการมีจิตสำนึกในด้านการใช้และดูแลรักษาสิ่งของในสถานพินิจนั้น เป็นหน้าที่ของเราทุกคนที่จะต้องปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของตัวเองและผู้อื่น ซึ่งสิ่งที่เราได้รับไม่ว่าจะเป็นการฝึกฝนความมีระเบียบ เพื่อนๆ ได้ดูเราเป็นแบบอย่าง คุณครูจะรักและภูมิใจในตัวเรา และสิ่งสำคัญคือความภาคภูมิใจที่เรามีต่อตนเอง สิ่งนี้คือรางวัลที่เราได้รับ หากเราสามารถปฏิบัติได้ ครูก็ขอให้เรารักษาสิ่งนี้ไว้และนำไปใช้ตอนเราลืบออกไปอยู่ข้างนอก เพื่อที่จะทำให้เราสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสงบสุข”

แบบบันทึก
โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 12
การถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกฝังและส่งเสริมให้สมาชิกทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด
2. เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกมีจิตสำนึกคอยสอดส่องดูแลสาธารณสมบัติของสถานพินิจฯ

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “สัญญาใจ”

ผลที่ได้จากการทำกลุ่ม

การทำกลุ่มในครั้งนี้เป็นการทำกลุ่มครั้งที่ 12 ซึ่งถือว่าเป็นการทำกลุ่มครั้งสำคัญ เพราะเป็นหนึ่งในหัวข้อที่จะวัดจิตสาธารณะของสมาชิกในด้านนี้ ซึ่งการทำกลุ่มในวันนี้ สมาชิกทุกคนต่างรับรู้และตระหนักถึงความสำคัญในการทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบของการอยู่ร่วมกัน ซึ่งสมาชิกได้เสนอกติกาข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน ดังนี้ 1.เวลาเรียนต้องตั้งใจเรียน 2.เวรซักผ้าต้องทำตามหน้าที่ 3.กิจกรรมกลุ่มต้องช่วยกันทำ 4.ต้องช่วยกันรักษาความสะอาดของห้องน้ำ 5.ต้องยืมหนังสือก่อนทุกครั้ง 6.ทานอาหารเสร็จแล้วนำภาชนะไปเก็บให้เรียบร้อย (4คน) 7.เวรทำความสะอาดบนหอนอนต้องทำให้เรียบร้อย 8.เวรเลี้ยงต้องไปจัดเตรียมอาหารให้เรียบร้อย 9.ต้องเข้าแถวก่อนรับประทานอาหาร 10.ต้องฟังความเห็นจากส่วนรวม (3 คน)

ตัวอย่างการสนทนาในกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม : “วันก่อนครูได้ฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดว่า ขณะที่เราอยู่ในสถานพินิจฯแห่งนี้ เราจะมีข้อตกลงหรือกฎกติกาเพื่อให้เราสามารถทำตามแนวทางและวิธีการที่เราได้ร่วมกันเสนอเมื่อครั้งที่แล้วได้อย่างไรบ้าง ตอนนี้นักเรียนคงจะมีคำตอบอยู่ในใจกันแล้ว ครูจะให้สมาชิกจับคู่กันแล้วช่วยกันคิดกฎกติกาและข้อตกลงใน

การอยู่ร่วมกันในสถานพินิจฯ ครูจะให้สมาชิกรุ่นนำเสนอมอบให้สมาชิก
กลุ่มรับฟังและให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม”

- B : “เวลาเรียนกับคุณครู เราต้องตั้งใจเรียน ไม่พูดคุยเสียงดัง เพราะ
จะไปรบกวนผู้อื่น และเวลาเราเข้าห้องสมุด เราจะต้องปฏิบัติตาม
กฎระเบียบของการใช้ห้องสมุด เพราะถ้าเราเสียงดังจะไปรบกวน
ผู้อื่น เขาจะอ่านหนังสือก็อ่านไม่ได้”
- O : “เวรซักผ้าก็ต้องไปซักตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพราะถ้าไม่
ทำเพื่อเพื่อนๆ ก็ไม่มีเสื้อใส่ หรือบางครั้งก็ต้องใส่เสื้อผ้าที่สกปรก ยัง
ไม่ได้ซัก”
- J : “เวลาทำกิจกรรมกลุ่ม ครูให้จัดบอร์ด เราก็ต้องแบ่งหน้าที่และ
ต้องช่วยกันทำ ไม่ใช่ทำให้ใครคนหนึ่งคนใดทำอยู่คนเดียว เพราะ
จะทำให้งานเสร็จช้า แต่ถ้าเราช่วยกันงานก็เสร็จเร็ว”
- D : “เวลาเข้าห้องน้ำเราต้องช่วยกันรักษาความสะอาด เมื่อทำธุระ
เสร็จแล้วก็ต้องรดน้ำให้เรียบร้อย เพื่อนจะได้มาใช้ต่อ ถ้าเราไม่
ช่วยกันรักษาความสะอาด ห้องน้ำก็สกปรกและไม่น่าใช้”
- E : “เวลาจะเอาหนังสือมาอ่านข้างนอก เราต้องยืมครูเจ้าหน้าที่ก่อน
ไม่ใช่เราหยิบหนังสือออกมาอ่านเลย ถือเป็นการทำผิดกฎของ
สถานพินิจ แต่ถ้าเรายืมหนังสือ ครูจะรู้ว่าหนังสืออยู่ที่ใคร
หนังสือก็ไม่หาย”
- A : “เมื่อเรารับประทานอาหารเสร็จแล้ว ให้เรานำถาดไปเก็บไว้ที่
ทางครูเจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้ เสร็จแล้วจะได้เอาถาดไปล้างได้ง่าย
เพราะถ้าเราไม่ไปเก็บให้เรียบร้อย เสร็จแล้วก็ต้องทำงานเหนื่อย แต่
ถ้าเราช่วยกันเพื่อนก็ไม่ต้องเหนื่อยมาก”
- F : “เวลาที่เรารับเวรให้ทำความสะอาดบนนอน เราก็ต้องทำ
ตามหน้าที่ที่เราได้รับมอบหมาย ถ้าเราไม่ทำบนหอก็สกปรก และดู
ไม่เรียบร้อย”
- G : “คนที่ได้รับเวรเลี้ยง ก็ต้องไปเตรียมอาหารให้เพื่อนๆ หลังจาก
เพื่อนๆ รับประทานอาหารเสร็จแล้วก็ต้องเก็บกวาดทำความสะอาดโรง

อาหารให้เรียบร้อย เพราะถ้าไม่ทำ โรงอาหารก็ไม่สะอาด คนข้างนอกมาดูก็ไม่น่าอยู่”

- L : “รองเท้าญาติเยี่ยมใช้เสร็จแล้วก็ต้องเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย คนอื่นจะได้ใช้ต่อ ถ้าเราไม่เก็บให้ดี เพื่อนๆก็ไม่มีรองเท้าใส่ สถานพินิจก็ต้องซื้อรองเท้าใหม่”
- H : “เวลาเราจะไปทานอาหาร เราก็ต้องเข้าแถวให้เป็นระเบียบเรียบร้อย อย่าแย่งกัน และเมื่อถึงเวลาที่ครูเจ้าหน้าที่เรียกให้มารวมตัว เราก็ต้องรีบมาเข้าแถว อย่ามัวแต่เล่นกัน เพราะจะทำให้เข้าแถวช้า”
- C : “เรามาอยู่ที่นี่ มาอยู่ร่วมกันหลายคน เวลาดูทีวีเราต้องฟังเสียงส่วนใหญ่ว่าต้องการดูช่องอะไร ไม่ใช่เปิดช่องที่เราชอบคนเดียว เพราะถ้าเราทำอย่างนั้นเพื่อนๆก็ไม่ชอบเรา เดียวก็มีปัญหากับเพื่อนๆอีก”
- I : “ตอนประชุมเข้า ใครที่ได้รับมอบหมายให้ทำอะไรก็ต้องออกไปทำหน้าที่เรียน อย่าเกียจกันและอย่าให้เพื่อนต้องทำคนเดียว ถ้าเราช่วยกันงานก็ไม่หนักและจะทำให้งานสำเร็จ”
- K : “เวลาลงเรียนวิชาพลະ แล้วเราเล่นฟุตบอล เราก็ต้องให้เพื่อนๆมาเล่นด้วย ไม่ใช่เราเล่นอยู่คนเดียว เพราะเรามาอยู่ที่นี่ เรามาอยู่เป็นส่วนรวม ของใช้ก็เป็นของทุกคน ทุกคนมีสิทธิใช้”
- ผู้นำกลุ่ม : “(สรุปเพิ่มเติม) จะเห็นได้ว่า การอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขสงบเรียบร้อยนั้น จะต้องปฏิบัติและเคารพกฎกติกาที่เราได้ตกลงกันได้ เพราะหากเราไม่เคารพและปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อตกลงแล้ว ก็จะทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบ และส่งผลกระทบต่อตัวเราเองและคนรอบข้าง ครูอยากฝากให้เรานำสิ่งที่เราได้เรียนรู้และปฏิบัติขณะที่เราอยู่ในนี้ นำกลับไปใช้ตอนที่เรากลับไปอยู่ข้างนอก เพราะเราก็เป็นหนึ่งในพลเมืองของสังคม จะทำให้เราสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข”

แบบบันทึก
โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 13
การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกฝังให้สมาชิกได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน
2. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกมีจิตสำนึกในการแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “สิทธิของฉันและเธอ”

ผลที่ได้จากการทำกลุ่ม

การทำกลุ่มในครั้งนี้เพื่อปลูกฝังได้สมาชิกได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งมีจิตสำนึกในการแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งการตระหนักถึงสิทธิที่ตนเองพึงได้รับสมาชิกได้ตอบออกมาดังนี้ 1.ได้ละหมาด (4 คน) 2.ได้ทานอาหาร (1 คน) 3.ได้อ่านอัลกุรอาน (2 คน) 4.ได้ใส่รองเท้าใหม่ (1 คน) 5.ได้เรียนหนังสือ (2 คน) 6.ได้เล่นกีฬา (1 คน) 7.ได้ใส่เสื้อใหม่ (1 คน) 8.ได้ซักผ้า (1 คน) 9.ได้ตัดผม (1 คน) 10.ได้ถือศีลอด (1 คน)

ตัวอย่างการสนทนาในกลุ่ม

- ผู้นำกลุ่ม** : “วันนี้เราจะมาทำกลุ่มเรื่องการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ครูจะให้นักเรียนบอกถึงสิทธิของเรา ขณะที่เราอยู่ในสถานพินิจแห่งนี้ว่ามีอะไรบ้าง รวมทั้งการรักษาและเคารพสิทธิของตนเอง จะส่งผลกระทบต่อตัวเรา?”
- F** : “ผมมาอยู่ที่นี่ ผมได้ใส่รองเท้าใหม่ ตอนอยู่บ้านใส่รองเท้าเก่าๆ ไม่มีรองเท้าใส่ เราก็ต้องใส่และรักษารองเท้าให้ดี เราจะได้ใส่อีกในครั้งต่อไป”
- C** : “เราได้สิทธิในการละหมาด เราก็ต้องละหมาดทุกวัน การที่เรารักษาการละหมาด รุ่งนื่องเข้ามาก็จะได้ละหมาด เพราะเราได้ทำไว้เป็นแบบอย่างที่ดีไว้แล้ว”

- B : “ผมเข้ามาอยู่ในสถานพินิจ ผมก็ได้ทานอาหารครบ 3 มื้อ บางมื้อมีของหวานด้วย เวลาไปทานอาหารเราก็ต้องเข้าแถว และทานเฉพาะของเรา ไม่ต้องไปเอาของคนอื่น การที่เรารักษาสีทธิของเรา ครั้งต่อไปเราก็จะได้ทานอาหารอีก”
- A : “ผมมาอยู่ในนี้ผมได้ละหมาด อยู่ข้างนอกไม่ค่อยได้ละหมาด เราออกไปอยู่ข้างนอก เราก็จะรักษาสีทธิเหมือนที่เราอยู่ในนี้ กลับออกไปผมก็จะละหมาดครับ”
- D : “การอ่านอัลกุรอาน เรามาอยู่ที่นี่เราก็ได้อ่านอัลกุรอาน มีครูและเพื่อนๆ คอยสอน เราก็ต้องไม่เกียจคร้านในการอ่าน ถ้าเรารักษาสีทธิอันนี้ เราก็ได้ทำต่อไป”
- I : “สำหรับผมคือการได้เรียนกศน. เข้ามาอยู่ในนี้ เรายังมีโอกาสได้เรียนหนังสือ เราก็ต้องตั้งใจเรียน เพราะเป็นสีทธิของเรา กลับออกไป เราก็จะไปเรียนต่อ มีงานทำดีๆ”
- E : “ผมได้เข้ามาอยู่ในนี้ ผมก็ได้เล่นกีฬา ซึ่งเป็นวิชาที่ผมชอบมาก เพราะได้ลงไปข้างล่าง ได้เล่นกับเพื่อนๆ รู้สึกละม้าย เราก็ต้องเคารพและเชื่อฟังครู และเราต้องแบ่งปันให้เพื่อนมาเล่นด้วย ไม่ใช่เล่นอยู่คนเดียว ซึ่งเราก็จะได้เล่นกีฬาทุกวัน”
- G : “สำหรับผมคือการได้ใส่เสื้อใหม่ อยู่บ้านก็ใส่เสื้อตัวเดิมๆ วันก่อนผู้ปกครองมาเห็นผมใส่เสื้อใหม่ เขาก็ดีใจ เราก็ต้องใส่และรักษาดีๆ เพราะเป็นสีทธิที่เขาให้กับเรา”
- J : “อยู่ที่นี่ ผมได้รับหน้าที่ซักเสื้อผ้า ในเมื่อครูได้ไว้วางใจและให้สีทธินี้กับเรา เราก็ต้องตั้งใจทำงาน เราจะได้คะแนน ครูก็เขียนบันทึกความดีให้ และได้ใส่เสื้อหอมๆ”
- H : “ของผมก็เหมือนกับของเพื่อน คือการได้เรียนหนังสือ เราก็ต้องตั้งใจเรียน และจะกลับไปเรียนต่อที่บ้าน”
- K : “ได้เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จากไม่ได้ละหมาด เข้ามาอยู่ที่นี่ก็ได้ละหมาด เราต้องละหมาดให้ครบ 5 เวลา และกลับไปบ้านก็เอาไปปฏิบัติต่อ”

- M : “ผมมาอยู่ที่นี่ได้ลงวิชาชีพตัดผม ได้นำความรู้เรื่องการตัดผม ไปตัดให้เพื่อนๆ ตอนผมกลับออกไปข้างนอก”
- N : “ได้อ่านอัลกุรอาน ผีกัดตัดผม ได้ความรู้ กลับออกไปจะกลับไปตัดให้น้องไม่ต้องไปตัดที่ร้าน”
- O : “ผมมาอยู่ที่นี่ได้ละหมาดครบ 5 เวลา ได้เล่นกีฬา”
- L : “อยู่ที่นี่ได้ถือศีลอดครบ อยู่ข้างนอกไม่ได้ถือศีลอดเลย เราก็ต้องถือให้ครบ เพราะเราได้รับสิทธิแล้ว”
- ผู้นำกลุ่ม : “นักเรียนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการเคารพสิทธิของตนเองแล้ว ครูอยากให้นักเรียนช่วยกันบอกถึงสิทธิของเพื่อนที่เราต้องเคารพมีอะไรบ้าง และการเคารพสิทธิของเพื่อนจะส่งผลต่อตัวเราและเพื่อนอย่างไรบ้าง”
- C : “รับฟังเวลาเพื่อนมาตักเตือน เรามาอยู่ด้วยกัน เราก็ต้องรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน โดยเฉพาะเวลาที่เรากำลังผิด แล้วเพื่อนมาเตือน เราก็ต้องรับฟัง เพราะเวลาที่เราไปเตือนเพื่อน เพื่อนก็จะได้รับฟังคำตักเตือนของเรา”
- M : “เราทำอะไรไม่ดีกับเพื่อนเล็กน้อย เพื่อนก็จดจำ ในขณะที่เดียวกันถ้าเราทำความดีแม้เพียงเล็กน้อยกับเพื่อน เพื่อนก็จะจดจำไม่ลืมเช่นเดียวกัน ให้เราทำดีกับเพื่อนๆ”
- B : “ไม่รังแกและไม่แกล้งทำร้ายเพื่อน เพราะเราเองก็ไม่ชอบให้ใครมาแกล้ง ถ้าเราไม่แกล้งเพื่อน เพื่อนก็ไม่มาแกล้งเรา”
- E : “การที่เพื่อนมาปลุกเราให้เรามาละหมาด ช่วยเหลือกันไปสู่การทำ ความดี เราก็ต้องรับฟังและดีใจที่มีคนเป็นห่วงเรา เวลาที่เพื่อนไม่ตื่น เราก็ต้องไปปลุกเพื่อนให้ตื่นมาละหมาดด้วย”
- O : “ไม่แกล้งเพื่อน เพื่อนก็สบายใจ เราเข้ามาเพื่อนแกล้งเราไม่ชอบ เพื่อนเข้ามาถ้าเราไปแกล้งเพื่อนก็ไม่ชอบ”
- A : “เรามาอยู่ที่นี่เราก็ต้องรู้สึกเกรงใจเพื่อน ถ้าเราเกรงใจเพื่อน เพื่อนก็จะเกรงใจเรา ก็จะไม่มีปัญหา”

- G : “อย่าไปแกล้งและทำร้ายเพื่อน ถ้าเราไปแกล้งเพื่อน เพื่อนก็รู้สึกไม่ดีกับเรา เพื่อนก็ไม่ชอบ เช่นเดียวกับที่เวลาเพื่อนมาแกล้งเรา เราก็ไม่ชอบ”
- F : “ตักเตือนเพื่อนเวลาเพื่อนทำผิด เพื่อนก็รู้สึกดีกับเราที่เราไปเตือนเขา แสดงว่าเราห่วงใยเขา เราก็ได้รับความดี ได้รับผลบุญ”
- H : “อย่าไปแย่งของเพื่อน ไม่แกล้งเด็กที่เพิ่งเข้ามาใหม่ เพราะตอนที่เราเข้ามาใหม่ เราก็รู้สึกเครียด คิดถึงและอยากกลับบ้าน เพื่อนที่เพิ่งเข้ามาใหม่ก็เช่นเดียวกัน ถ้าเราไปแกล้งเขามาก เขาก็ยิ่งเครียดและไม่ชอบเรา”
- N : “ไม่ทำร้ายเพื่อน เพื่อนก็จะไม่ทำร้ายเรา เราก็ได้เพื่อนใหม่ และเราก็ได้รับผลบุญ ได้รับความดีเป็นสิ่งตอบแทน”
- J : “เพื่อนใหม่ที่เพิ่งเข้ามา เราก็ควรเข้าไปปลอบใจเขา วันแรกที่เรามา เราเครียด คิดถึงแม่ เราอยากให้เพื่อนเข้ามาพูดคุยกับเรา ซึ่งเพื่อนที่เข้ามาใหม่เขาก็รู้สึกและอยากให้คนอื่นมาคุยกับเขาเช่นกัน”
- I : “ขนมของเรา ถ้าเราทานอิมแล้ว เราก็แบ่งให้เพื่อน เวลาที่เพื่อนทานขนมเพื่อนจะได้แบ่งให้เราด้วย”
- L : “เพื่อนใหม่เข้ามา เราไปแกล้ง เขาก็กลัว เวลาไปอยู่ข้างนอกก็ไปทะเลาะกันอีก ดังนั้นเราอย่าไปแกล้งเขา”
- K : “ถ้าเราเพิ่งเข้ามาวันแรก เพื่อนมาแกล้งเรารู้สึกอยากร้องไห้ รู้สึกเครียด รู้สึกไม่ดี รู้สึกคิดถึงแม่ เราก็อย่าไปแกล้งเพื่อนที่เพิ่งเข้ามาใหม่”
- D : “ถ้าเพื่อนไม่ชอบทำอะไร เราก็อย่าไปบังคับ เช่น ถ้าเพื่อนไม่ชอบสูบบุหรี่ เราก็ไม่ต้องไปบังคับเพื่อน ไม่ต้องไปบังคับ เพื่อนมีสิทธิปฏิเสธ เพราะเราเองก็ไม่ชอบให้ใครมาบังคับ”

แบบบันทึก
โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
ครั้งที่ 14
ยุติการให้การปรึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกได้ทบทวนสิ่งที่ตนได้เรียนรู้จากกลุ่ม
2. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจถึงการเปลี่ยนแปลงในตนเอง
3. เพื่อปลุกฝังให้สมาชิกยืนหยัดและดำรงไว้ซึ่งการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

ระยะเวลา 60-90 นาที

กิจกรรม : “ทบทวนการมีจิตสาธารณะ”

ผลที่ได้จากการทำกลุ่ม

การทำกลุ่มในครั้งนี้ เป็นการทำกลุ่มครั้งสุดท้าย ซึ่งได้เห็นถึงความเจริญงอกงาม การพัฒนา และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของสมาชิกภายหลังจากการทำกลุ่ม สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนสามารถตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ อีกทั้งสมาชิกยังสามารถแสดงออกถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรมผ่านการปฏิบัติและการใช้ชีวิตประจำวันในสถานพินิจ

ตัวอย่างการสนทนาในกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม : “วันก่อนครูได้ฝากการบ้านให้พวกเรากลับไปคิดทบทวนการเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่มที่ผ่านมา ครูจะให้สมาชิกรวบรวมข้อคิดเห็นและสิ่งที่เราได้เรียนรู้จากการทำกลุ่มและให้นักเรียนบอกถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านการมีจิตสาธารณะของเราด้วยว่า มีอะไรบ้างที่เกิดการเปลี่ยนแปลงหลังจากที่เราได้เข้าร่วมกลุ่ม”

C : “สำหรับผม หลังจากเข้ากลุ่มทำให้ผมตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้สิ่งของในสถานพินิจมากขึ้น จากเมื่อก่อนผมก็ไม่ค่อยเอาใจใส่และให้ความสำคัญของการใช้ของส่วนรวม หลังจากเข้ากลุ่มทำให้เราต้องระมัดระวังและใช้สิ่งของอย่างทะนุถนอมมากขึ้น เราก็จะได้เป็นที่รักของเพื่อนๆ คุณครูก็จะรู้สึกดีกับ

เรา เราก็ได้เกรด ได้คะแนนดีๆ และที่สำคัญรุ่นต่อไปก็จะได้ใช้ต่อ”

K : “สิ่งที่ผมได้เรียนรู้จากกลุ่มคือการได้เห็นถึงความดีของเพื่อนๆ ทำให้ผมตระหนักและเห็นความสำคัญของเพื่อน และทำให้ผมมีความเข้าใจเพื่อนมากยิ่งขึ้น เมื่อก่อนผมก็ไม่ค่อยใส่ใจเพื่อนสักเท่าไร แต่พอเข้ากลุ่มได้เห็นมุมมองและความดีของเพื่อนๆ ทำให้เรารู้สึกดีและให้เกียรติเพื่อนมากขึ้น”

E : “ผมได้เข้ากลุ่มครั้งนี้ ผมได้เรียนรู้อะไรมากมาย โดยเฉพาะความรู้เรื่องศาสนา จากเมื่อก่อนตอนอยู่ข้างนอกผมไม่ค่อยละหมาด พอมาอยู่ในนี้และได้เข้ากลุ่ม ผมได้เรียนรู้เรื่องต่างๆ เรื่องคุณธรรม ความดี การเกรงกลัวต่อบทลงโทษ ทำให้ผมได้ตระหนักและเอาใส่ใจต่อการละหมาดมากยิ่งขึ้น เพราะเป็นสิ่งที่มุสลิมต้องปฏิบัติและรักษา”

N : “สำหรับผมคือการเป็นแบบอย่าง ซึ่งแบบอย่างมีความสำคัญ เราได้อยู่ที่นี่ถ้าเราปฏิบัติตัวดีๆ เพื่อนๆก็จะดูเราเป็นแบบอย่าง คุณครูก็รัก แต่ถ้าเราทำสิ่งไม่ดี เราก็ได้รับผลเสียหรือบทลงโทษ เพื่อนๆก็อาจจะไม่ชอบ คุณครูก็ไม่รัก เราอาจจะโดนใบรายงาน และอาจจะต้องอยู่ที่นี่นานๆ ดังนั้นเราต้องทำตัวดีๆและอยู่ให้เพื่อนๆดูเป็นแบบอย่าง”

G : “การได้เข้ากลุ่มทำให้ผมรู้สึกสบายใจ ได้ระบายสิ่งที่ผมวิตกกังวล บางครั้งผมกังวลเรื่องชั้นศาล พอมาเข้ากลุ่มก็ได้มาพูดคุยในกลุ่ม ครูและเพื่อนๆต่างก็ให้กำลังใจ ทำให้ผมคลายความวิตกกังวล และการเข้ากลุ่มทำให้ผมเห็นความสำคัญของเพื่อนและการอยู่ร่วมกันมากขึ้น เพราะการอยู่ร่วมกันเราต้องรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันและเราต้องช่วยเหลือกัน”

A : “การทำกลุ่มในครั้งนี้ ทำให้ผมได้รู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่นมากขึ้น อย่างตอนแรกผมเป็นคนที่ไม่ค่อยเห็นถึงความดีและคุณค่าของตนเอง แต่พอมาทำกลุ่มครูได้ทำให้ผมตระหนักและรู้ถึงความดีของตนเองว่า เรามีความดีมากมาย แต่ที่เรามาอยู่ที่นี่เป็น

เพราะความผิดพลาดที่เกิดจากอารมณ์ชั่ววูบ ซึ่งเราสามารถแก้ไข ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตนเองเป็นคนดีได้ และการเข้ากลุ่มก็ทำให้ผมได้เข้าใจตนเองมากขึ้น ซึ่งเมื่อเราเข้าใจตนเอง เราก็จะเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น ทำให้ผมได้เห็นข้อดีของเพื่อนๆ แต่ละคนก็จะมี ความดีและสิ่งดีๆ ที่แตกต่างกันไป และอะไรที่เราไม่ชอบให้คนอื่นมา ปฏิบัติกับเรา เราก็ต้องไม่ทำสิ่งนั้นกับคนอื่น”

D : “การเข้ากลุ่มในครั้งนี้ผมได้เรียนรู้อะไรมากมาย ทำให้ผมได้รู้จัก เข้าใจตนเองและเข้าใจคนรอบข้าง ได้รู้ถึงความคิดของตัวเอง ซึ่ง ก่อนหน้านี้ เรามองข้ามและไม่ใส่ใจ ได้รู้ถึงความคิดของเพื่อน ทั้งที่ เราก็อยู่ด้วยกัน แต่บางครั้งเราก็ไม่ค่อยได้คุยกัน การเข้ากลุ่มทำให้ ผมรู้สึกรักและสนิทกับเพื่อนๆ มากยิ่งขึ้น”

H : “ผมได้เข้ากลุ่มรู้สึกมีความสุข ได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ มากมาย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผมได้ทบทวนตัวเอง โดยเฉพาะ เรื่องการเรียน ผมมีความตั้งใจหากได้กลับออกไปข้างนอก ผมจะ ตั้งใจเรียน เพราะการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ จะทำให้ชีวิตของเราดีขึ้น แต่หากเราถอยออกไปแล้วไม่ได้เรียน ชีวิตเราอาจจะกลับไปเป็น เหมือนเดิมอีก”

I : “ผมได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการอยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะการเคารพกฎกติกาและปฏิบัติตามข้อตกลง เพราะจะ ทำให้การอยู่ร่วมกันเป็นไปอย่างเรียบร้อย ถ้าหากเราไม่ปฏิบัติตาม กฎระเบียบ ก็จะส่งผลเสียต่อเราและเพื่อนๆ ดังนั้นเราต้องทำตาม กฎของสถานพินิจเพื่อที่เราจะได้กลับออกไปเร็วๆ และเมื่อเรา กลับออกไปอยู่ข้างนอก เราก็ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของ สังคม”

B : “สำหรับผม จากเมื่อก่อนผมไม่ค่อยใส่ใจเรื่องความรับผิดชอบ การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย แต่เมื่อมาทำกลุ่ม ทำให้ผม เห็นถึงความสำคัญของการทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย คือถ้า หากเราได้รับมอบหมายให้ทำอะไรสักอย่างหนึ่ง แล้วเราละเลยไม่ ทำสิ่งนั้น ก็จะส่งผลเสียต่อตัวเราเองและคนรอบข้าง แต่ถ้าหาก

เราทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ก็จะส่งผลดีต่อตัวเราเองและคนรอบข้างเช่นกัน”

J : “ผมรู้สึกได้เรียนรู้คุณธรรม ความดี โดยเฉพาะการละหมาด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่มุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติ การเข้ากลุ่มทำให้ผมตระหนักและเห็นความสำคัญของการละหมาด ซึ่งมาอยู่ที่นี้ บางครั้งผมก็ได้เป็นอิหม่าม (นำละหมาด) ก็รู้สึกว่าคุณค่า มีความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้นำเพื่อนๆมาทำความดี”

O : “ผมได้เรียนรู้และเห็นความสำคัญเรื่องของการละหมาด อ่านอัลกุรอาน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่มุสลิมทุกคนต้องเอาใจใส่ จากเมื่อก่อนผมไม่ค่อยได้สัมผัสกับสิ่งเหล่านี้ พอมาอยู่ที่นี้และมาเข้ากลุ่มทำให้ผมได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของคุณธรรม ความดี ซึ่งหากเราทำเราก็จะได้รับผลบุญ ความดีเป็นสิ่งตอบแทน แต่ถ้าเราละเลยไม่ปฏิบัติเราก็จะได้รับสิ่งไม่ดีหรือบทลงโทษ”

L : “การเข้ากลุ่มทำให้ผมตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีคุณธรรม จริยธรรม เพราะสิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญซึ่งเราทุกคนต่างก็มีอยู่แล้ว เพียงแต่เราไม่ให้ตระหนัก เราจึงมองไม่เห็นความดีของเรา พอเราได้มาเรียนรู้ทำให้เราเห็นถึงความดีของเราและผู้อื่น ซึ่งสิ่งนี้จะเป็นกำลังใจและแรงบันดาลใจให้เราทำความดี ช่วยเหลือและแบ่งปันสิ่งดีๆแก่คนรอบข้าง”

M : “การเข้ากลุ่มทำให้ผมตระหนักเรื่องการอยู่ร่วมกัน เราต้องช่วยเหลือกันทำงาน เวลาทานข้าวเราก็ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อตกลงของสถานพินิจ ต้องมาเข้าแถว เวลาทานข้าวก็ให้ทานดีๆ ทานเสร็จแล้วก็ไปเก็บภาตตรงบริเวณที่จัดเตรียมไว้ สำหรับใครที่มีหน้าที่ล้างภาตก็ต้องทำเวรให้เรียบร้อย”

F : “การเข้ากลุ่มทำให้ผมตระหนักและเห็นความสำคัญของการอยู่ร่วมกัน เรามาอยู่ในนี้เราต้องช่วยเหลือกัน เพราะเรามาอยู่เป็นส่วนรวม เราจะทำตามใจเราเหมือนเราอยู่ที่บ้านไม่ได้ หากเราได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่อะไร เราก็ต้องทำตามหน้าที่ที่ได้รับ

มอบหมายเพื่อให้การอยู่ร่วมกันเป็นไปอย่างปกติสุข เพราะหากเราไม่ทำตามหน้าที่ เราและเพื่อนๆ ก็จะได้รับผลเสีย”

ผู้นำกลุ่ม

: (สรุปเพิ่มเติม) “สำหรับการทำกิจกรรมการให้การปรึกษากลุ่ม ตั้งแต่ครั้งแรกมาจนถึงวันนี้ ถือได้ว่าเราได้พัฒนาพฤติกรรมการณ์ จิตสาธารณะจนครบทั้ง 3 ด้าน คือ การใช้และดูแลรักษาสาธารณสมบัติ การถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ และการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ครูขอใจพวกเราทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีมาโดยตลอดระยะเวลาการเข้าร่วมโปรแกรมการปรึกษากลุ่ม ครูได้เห็นความก้าวหน้าของกลุ่มและของสมาชิกกลุ่มทุกคน อย่างไรก็ตามเราจะมาพบกันอีกครั้งหนึ่งเพื่อทำแบบวัดจิตสาธารณะ ซึ่งถือได้ว่าเป็นครั้งที่มีความสำคัญมากที่สุดก็ได้ และทุกครั้งก่อนที่เราจะปิดกลุ่ม ครูฝากการบ้านให้นำกลับไปทบทวนฝึกฝนพฤติกรรมการณ์จิตสาธารณะที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ครูเชื่อมั่นว่าการมาอยู่ร่วมกัน ซึ่งมีเด็กและเยาวชนจำนวนมากมาหลายคนในที่นี่ ย่อมต้องมีปัญหาเกิดขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะเป็นระหว่างเพื่อนหรือระหว่างครูเจ้าหน้าที่ ให้พวกเรานำเอาวิธีการหรือแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะไปใช้ให้เป็นประโยชน์และใช้ให้เหมาะสม เพื่อที่เราจะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

ภาคผนวก ค

แบบวัดจิตสาธารณะ

เอกสารนี้เพื่อการวิจัยตามหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 ดำเนินการวิจัยโดย นายโองการ หรั่งเต๊ะ

วันที่ทำแบบประเมิน...../...../.....
 เลขประจำตัวสมาชิก.....

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ให้ตรงตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของเด็กและเยาวชน

1.อายุ.....ปี

2.ระดับการศึกษา

- 1.ประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-ป.3) 2.ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4-ป.6)
 3.มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) 4.มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)

3.สถานภาพของครอบครัว

- 1.พ่อแม่อยู่ด้วยกัน 2.พ่อแม่แยกกันอยู่
 3.พ่อแม่หย่าร้างกัน 4.พ่อแม่เสียชีวิต
 5.แม่เสียชีวิต 6.พ่อและแม่เสียชีวิต

ตอนที่ 2 แบบวัดจิตสาธารณะ

คำชี้แจง

1. แบบวัดนี้มีจำนวนทั้งหมด 45 ข้อ
2. ข้อความในแต่ละข้อจะกำหนดสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆในชีวิตประจำวัน ให้เยาวชนอ่านและทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อความนั้นๆ ถ้าเกิดเหตุการณ์เช่นนั้นเยาวชนจะปฏิบัติอย่างไร
3. ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ ซึ่งแบ่งเป็นระดับการปฏิบัติดังนี้

4	หมายถึง	เยาวชนปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นเป็นประจำ
3	หมายถึง	เยาวชนปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นบ่อยครั้ง
2	หมายถึง	เยาวชนปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นนานๆครั้ง
1	หมายถึง	เยาวชนไม่ปฏิบัติตรงตามข้อความนั้นเลย
4. ให้เยาวชนทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับกรปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริงของเยาวชนมากที่สุด
5. คำตอบที่เยาวชนตอบไม่มีคำตอบใดผิดหรือถูก ให้เยาวชนตอบทุกข้อ หากขาดข้อใดข้อหนึ่งจะทำให้แบบวัดนี้ไม่สมบูรณ์และไม่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้

แบบวัดจิตสาธารณะ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
ด้านการใช้และดูแลรักษาสาธารณสมบัติ					
1	หลังจากเลิกเรียนวิชาพลศึกษา ผมเก็บอุปกรณ์กีฬาของสถานพินิจฯ เข้าที่				
2	เมื่อผมเคลื่อนย้ายโต๊ะหรือเก้าอี้ในห้องเรียนเพื่อทำงานกลุ่ม เมื่อทำงานเสร็จแล้ว ผมเก็บเข้าที่เหมือนเดิม				
3	เมื่อถึงเวรทำความสะอาด ผมนำไม้กวาดมากกว่าดพื้น หลังจากทำความสะอาดเสร็จแล้ว ผมนำไม้กวาดไปเก็บเข้าที่เดิม				
4	เมื่อต้องการทิ้งขยะ ผมก็ทิ้งลงถังขยะที่ทางเจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้				
5	เมื่อทำกิจกรรมที่ต้องใช้สมุดและเครื่องเขียนของทางสถานพินิจเสร็จแล้ว ผมก็ส่งคืนอุปกรณ์ให้เจ้าหน้าที่				
6	เมื่อผมอ่านหนังสือในห้องอ่านหนังสือเสร็จแล้ว ผมจะวางหนังสือไว้โดยไม่เก็บเข้าที่				
7	ผมมักแอบทิ้งขยะไว้ตามซอกเล็กๆ หรือตามผนังของสถานพินิจ				
8	ถ้าผมออกจากห้องทำกิจกรรมเป็นคนสุดท้าย ผมจะปิดไฟ ปิดพัดลมหรือแอร์ก่อนออกจากห้อง				
9	เมื่อผมนั่งอ่านหนังสือบนโต๊ะในห้องทำกิจกรรม ผมจะใช้เก้าอี้ อย่างทะนุถนอม				
10	เมื่อถึงคาบวิชาเกษตร หลังจากเรียนวิชาเกษตรเสร็จแล้ว ผมจะเก็บรองเท้าไว้ที่เดิม				
11	ผมชอบขีดเขียนบนพื้นและตามผนังของสถานพินิจ				
12	ผมชอบนั่งโยกเก้าอี้ ขณะนั่งเรียนหรือทำกิจกรรม				
13	ผมชอบใช้ดินสอหรือปากกาขีดเขียนบนโต๊ะและเก้าอี้ในห้องเรียน				
14	ผมมักจะลากเก้าอี้ จนพื้นในห้องเรียนเป็นรอย				
15	ผมเคยวาดรูปหรือขีดเขียนข้อความบนฝาผนังในห้องนอน				

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
ด้านการถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ					
16	เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้ว ผมมักจะนำภาชนะไปเก็บที่จัดเตรียมไว้เสมอ				
17	ถ้าผมได้รับมอบหมายให้ทำอะไร ผมจะทำด้วยความเต็มใจ				
18	ถ้าเป็นเวรทำความสะอาดห้องเรียน ผมจะทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง				
19	ผมปฏิบัติตามกฎระเบียบของการใช้ห้องอ่านหนังสือของทางสถานพินิจอย่างเคร่งครัด				
20	เมื่อถึงเวรทำความสะอาดห้องน้ำซึ่งเป็นเวรของผม แม่ครูเจ้าหน้าที่จะไม่อยู่ ผมก็ไปทำด้วยความเต็มใจ				
21	ผมจะยืมหนังสือหรือแจ้งครูเจ้าหน้าที่ก่อนนำหนังสือออกจากห้องอ่านหนังสือทุกครั้ง				
22	ตอนทำกิจกรรม ผมจะไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น				
23	ผมแอบเดินลัดสนาม แม้จะมีป้ายระบุว่าห้ามเดินลัดสนามก็ตาม				
24	หากครูเจ้าหน้าที่เรียกผมให้เข้าไปทำความสะอาดห้องเรียน ผมจะอ้างเหตุผลเพื่อที่จะได้ไม่ต้องทำ				
25	ผมชอบหยิบหนังสือออกมาจากห้องอ่านหนังสือ โดยไม่ได้แจ้งครูเจ้าหน้าที่				
26	หากครูเจ้าหน้าที่ให้ผมไปสำรวจความสะอาดบริเวณห้องนอน ผมจะอ้างเหตุผลเพื่อที่จะได้ไม่ต้องทำ				
27	เมื่อครูเจ้าหน้าที่ให้ผมไปเก็บขยะบริเวณอาคาร ผมจะไม่ไปเก็บ เพราะไม่ได้เป็นคนทิ้งขยะ				
28	ผมมักจะอาสาช่วยถือสมุดและเครื่องเขียนให้ครูเจ้าหน้าที่มาที่ห้องทำกิจกรรม				
29	เมื่อครูเจ้าหน้าที่ใช้ให้ไปปิดน้ำที่บริเวณสวนหย่อม เมื่อเวลาผ่านไปผมทำเป็นลืม				
30	ผมอาสาไปตามเพื่อนที่ไม่เข้าเรียน เพื่อที่จะได้มีเวลาออกไปนอกห้องเรียน เพราะไม่อยากเข้าเรียน				

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
ด้านการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น					
31	เวลาทำกิจกรรมกลุ่ม เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ผมจะใส่ใจและรับฟังความคิดเห็น				
32	หากครูเจ้าหน้าที่แจกสื่อให้คนละ 1 ตัว และผมได้เกินมา จะรีบคืนให้ครูเจ้าหน้าที่ทันที				
33	ถ้าหากเพื่อนของผมไม่สบาย ผมจะรีบไปแจ้งครูเจ้าหน้าที่				
34	ถ้าผมเจอเหรียญตกอยู่ตามสนามตอนเรียนวิชาเกษตร ผมจะนำไปให้ครูเจ้าหน้าที่				
35	เวลาเข้านอน ผมมักจะเอาหมอนของเพื่อน มาทำเป็นหมอนข้าง				
36	ผมเคยนำหนังสือที่หาอ่านได้ยากหรือหนังสือที่ผมสนใจอยากจะทำอ่าน ไปช้อนไว้ในบริเวณอื่น เพื่อที่ผมจะได้หยิบมาอ่านได้ง่าย				
37	เมื่อครูเจ้าหน้าที่แจกปากกาทอนทำกิจกรรม ผมจะแอบเก็บไว้ในกระเป๋า				
38	เมื่อครูเจ้าหน้าที่แจกขนมคนละ 1 ชิ้น ผมมักจะแอบหยิบเกินมาเสมอ				
39	ผมจะเขียนชื่อไว้ตรงเก้าอี้ห้องกิจกรรม เพื่อที่แสดงความเป็นเจ้าของ คนอื่นจะได้ไม่ต้องมาแย่ง				
40	หลังเลิกเรียนวิชาพลศึกษา ผมรีบเก็บฟุตบอลไปช้อนไว้เพื่อที่ผมจะได้หยิบมาเล่นก่อนคนอื่น				
41	หากผมกำลังเล่นฟุตบอลอยู่ แล้วมีเพื่อนมาขอเล่นด้วย ผมก็จะให้เพื่อนเข้ามาเล่น				
42	ผมไม่วางสมุดของตนเองบนที่นั่ง เพื่อให้เพื่อนคนอื่นได้นั่งด้วย				
43	ผมจะแบ่งพื้นที่บริเวณสนามให้เพื่อนคนอื่นได้เล่นกีฬาที่เขาชอบด้วย				
44	เมื่อครูเจ้าหน้าที่แจ้งรับอาสาสมัครไปช่วยงาน ผมจะไม่สนใจ				
45	เมื่อถึงเวลารับประทานอาหาร ผมจะรีบวิ่งไปรับประทานอาหารโดยไม่สนใจเพื่อนๆ ที่เขาเข้าแถวรออยู่ข้างหน้า				

ภาคผนวก ง

หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Consent form)

ข้าพเจ้า นาย.....ได้รับทราบรายละเอียดของการวิจัยเรื่อง “ผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี” ซึ่งนายโองการ หารันเต๊ะ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นผู้วิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อเปรียบเทียบผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี ก่อนและหลังการทดลอง

1.2 เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมจิตสาธารณะโดยใช้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะกับกลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาและส่งเสริมจิตสาธารณะ

2.ประโยชน์ในการวิจัย

2.1 เพื่อเป็นแนวทางในการกระตุ้นและพัฒนาจิตสาธารณะให้แก่เด็กและเยาวชน

2.2 เด็กและเยาวชนที่ได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างจิตสาธารณะ โดยใช้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม จะส่งผลให้เป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะที่สูงขึ้น ซึ่งจะพัฒนาไปเป็นเยาวชนที่มีคุณธรรมและสร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติต่อไปในภายภาคหน้า

2.3 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมจิตสาธารณะแก่เด็กและเยาวชน สำหรับเจ้าหน้าที่ ครูฝึกอบรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีจิตสาธารณะสำหรับการเป็นผู้นำที่ดีต่อไปในอนาคต

3.วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยวัดจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานีโดยใช้แบบวัดจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จากนั้นจะคัดเลือกเด็กและเยาวชนที่มีคะแนนจิตสาธารณะต่ำสุดโดยเรียงคะแนนจากน้อยไปหามากตามลำดับจำนวน 30 คน จากนั้นสุ่มเลือกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เลือกมากกลุ่มใดเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มใดเป็นกลุ่มควบคุม (Random treatment) ได้ เด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 15 คน และดำเนินการ

ทดลองโดยกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการให้การศึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมจำนวน 14 ครั้ง ครั้งละ 60-90 นาที ส่วนกลุ่มควบคุมเข้าร่วมโปรแกรมอบรมตามปกติของสถานพินิจ

4.การเก็บรักษาความลับ

ข้อมูลที่ได้จากการเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับอย่างดีที่สุดไม่มีการนำไปเผยแพร่หรือนำไปเล่าให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยแต่อย่างใด กรณีที่มีการเผยแพร่ผลงานวิจัย ผู้วิจัยจะสรุปผลเป็นภาพรวมของกลุ่มเข้าร่วมวิจัย โดยจะไม่ระบุว่าเป็นข้อมูลของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หากมีผู้ประสงค์นำข้อมูลไปใช้ในทางอื่นนอกเหนือการวิจัยในครั้งนี้ จะต้องขออนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้เข้าร่วมวิจัย

5.สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เกิดจากความสมัครใจของเด็กและเยาวชน ทางผู้วิจัยมิได้บังคับหรือมีเงื่อนไขใดๆทั้งสิ้น ดังนั้นเด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะถอนตัวเมื่อใดก็ได้ที่ต้องการ ในระหว่างเข้ารับการวิจัย หากเด็กและเยาวชนเกิดความอึดอัดหรือไม่สบายใจ อันเป็นผลมาจากการเข้าร่วมวิจัยเด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะขอยุติการเข้าร่วมการวิจัยได้ทุกขณะ โดยแจ้งกับผู้วิจัยโดยตรง

6.การติดต่อ

ท่านสามารถติดต่อผู้วิจัย เพื่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวิจัยได้ที่ นายโองการ หารันเต๊ะ หมายเลขโทรศัพท์ 085-676-1880

ข้าพเจ้าได้อ่านและมีความเข้าใจในรายละเอียดของการวิจัยเป็นอย่างดีแล้วข้าพเจ้า

- สมัครใจ ยินดีเข้าร่วมการวิจัยตลอดโครงการ
- ไม่ประสงค์เข้าร่วมการวิจัย

ลงชื่อ.....ผู้เข้าร่วมวิจัย

ลงชื่อ.....ผู้วิจัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ภาคผนวก จ

หนังสือจริยธรรม

Pn2-C1/1.

Certificate of Approval

The Research Ethics Committee for Humanities, Social Sciences and Education
Prince of Songkla University, Pattani Campus

REC Number : psu.pn.2-050/60

ชื่อโครงการ : ผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน
ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี

Project titled : Effects of Behavioral Group Counseling on Enhancing Public Mind for Youths of
Juvenile Observation and Protection Pattani Province

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นายโองการ หรันเต๊ะ

Principle Investigator : Mr. Onggan Ranteh

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

Affiliation of PI : Faculty of Education

co-investigators : -

Review Method : Exemption

Documents acceptances :

1. Submission Form
2. Self-Assessment Form
3. Information sheet for research participant
4. Informed consent form
5. Child Assent Form
6. Research Project
7. Research tool

have been reviewed by the Human Research Ethics Committee in full compliance with
the Declaration of Helsinki and the Belmont Report.

T. Kaenin

Assoc. Prof. Dr. Theeraphong Kaenin
Chairman of Human Research Ethics Committee

Date of exemption : 04 October 2017

- Note :
1. No progress review required
 2. Submit notification of final report when finish

ภาคผนวก ฉ

หนังสืออนุญาตเก็บข้อมูล

ที่ สธ ๐๖๑๐๙/๒๕๖๐

กรมทันตกิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๕
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง อนุญาตเก็บข้อมูลกับเด็กและเยาวชน

เรียน คณะคณาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อ้างถึง หนังสือคณะคณาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ ศธ ๐๕๑๑.๒.๐๙/๑๔๓๓ ลงวันที่ ๓๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึงนายโองการ หรินเต๊ะ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสำนึกของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี" และขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยกับเด็กและเยาวชนในหน่วยงานกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการนี้ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พิจารณาแล้วอนุญาตให้นายโองการ หรินเต๊ะ เก็บข้อมูลแบบสอบถามกับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานีได้ ทั้งนี้ให้ผู้วิจัยประสานงานไปยังหน่วยงานเพื่อประสาน วัน เวลา ที่จะเก็บข้อมูลอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสหการณ์ เพ็ชรนรินทร์)

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สถาบันวิจัยและพัฒนา
กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา
โทร ๐ ๒๑๔๑ ๓๕๗๘ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๐๖๒๒

Prati

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร	ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสรี ใหม่จันทร์	ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรี ฤกษ์จारी	สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. ดร.จิระวัฒน์ ต้นสกุล	ภาควิชาประเมินผลและวิจัย ทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาฟีฟี ลาเต๊ะ	ภาควิชาประเมินผลและวิจัย ทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ประวัติผู้เขียน

ชื่อและนามสกุล นายโองการ หรินเต๊ะ

รหัสนักศึกษา 5720120003

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	สถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
วท.บ. (วิทยาศาสตร์ชีวการแพทย์)	มหาวิทยาลัยรังสิต	2553

ทุนการศึกษา

ทุนผู้ช่วยสอน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (Teaching Assistant Scholarship)

ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ในหัวข้อการแก้ไขปัญหาชุมชน

ทุนมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

นักจัดรายการวิทยุและเจ้าหน้าที่ประจำสถานีวิทยุศาสน์คุณธรรม มูลนิธิส่งเสริมจริยธรรม
ปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงาน

โองการ หรินเต๊ะ, ดวงมณี จงรักษ์ และ ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ. (2561). ผลของโปรแกรมการ
ปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กและเยาวชน
ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี. วารสารวิจัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(กำลังรอดำเนินการ)